

ကျွန်းကျွန်း

လူမှုဝန်းကျင်မဂ္ဂဇင်း

အတွဲ ၉၊ အမှတ် ၅၄၊ ဇူလိုင် + ဩဂုတ်၊ ၂၀၁၆

BURMESE
CLASSIC

မာတိကာ

အယ်ဒီတာ့စကား

၄။ စစ်မှန်သော ငြိမ်းချမ်းရေး

ငြိမ်းချမ်းရေးတရား

၆။ သူတို့ဆူတောင်း

မိုးဟိန်းသားဂျာနယ်ကျော်

ပြည်တွင်းသတင်း

၈။ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်ငါးခု ရေလွှမ်းမိုးမှုအန္တရာယ် . . .

News Wave

၉။ မြန်မာနိုင်ငံအပူပိုင်းဒေသများသစ်ပင်များ တိုးဆွဲစိုက်ပျိုးရန် . . .

News Wave

ပြည်ပသတင်း

၁၀။ အရှေ့အလယ်ပိုင်းဒေသတွင် ထိမှန်တိုင်းပြစ်ပွားမှုပြင်တတ်

News Wave

၁၁။ နှစ်ပေါင်းလေးသန်းအတွင်း ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုဒ်ပမာဏ . . .

News Wave

ပတ်ဝန်းကျင်ကဏ္ဍ

၁၂။ ငြိမ်းချမ်းခြင်းသို့

ကိုကြည် (တွံ့တေး)

၁၃။ အရင်းစစ်သော်

ခင်မမေ့

၁၄။ ချိုးကွယ် ငတ်မွတ်သူများ

စိမ်းဝါနီ

၁၅။ ဆွဲနုတ်လို့မရဘူး

ညိုဦးလွင်

၁၆။ ခံစားမှုတန်ဖိုး

ပြည်သစ်ဟန်

၁၈။ တန်ကြည်တောင်

မြတ်ဝေ

၁၉။ သဘာဝအတိုင်းရှိတဲ့ အဖြူရောင်မေတ္တာ

နှင်းဆီညို (ပခုက္ကူ)

၂၀။ ချမ်းတောင်

ဖိုးမောင် (မြန်မာစာ)

၂၁။ ယဉ်နေမှ

ပခုက္ကူ ခင်မောင်တေး

ပတ်ဝန်းကျင်ခံစားမှု

၂၂။ ပျော်ပျော်နေ သေခဲ

ဆောင်းဝင်းလတ်

၂၆။ လက်သည်းဝှက်ထားတဲ့ တစ္ဆေ

မိချမ်းဝေ

ပတ်ဝန်းကျင်လေ့လာမှု

၂၈။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ခဝါဟာရများ

ဦးကျော်စိုး

၁၀၉။ သစ်တောပြုန်းတီးမှုဖြစ်စေတဲ့အဓိကအချက်ဟာ ထင်းသုံးစွဲမှုမဟုတ်ပါ

မင်းချစ်နိုင်

၁၁၈။ အုန်းပင်ဆိုင်ရာထုတ်ကုန်ဖြင့် မြေဆီလွှာကိုကာကွယ်ပေးနိုင်ပါသလား

နိုင်ငံတကာသတင်းဂျာနယ်

၁၂၄။ ရေရှည်တည်တံ့သော အစားထိုးအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဖွံ့ဖြိုးရေး . . .

ဆိုင်မွန်

ပတ်ဝန်းကျင် တအုပ်စင်ကဏ္ဍ

၃၀။ မိုးတံကျဲတွေ အငိုတိတ်စေချင်

ကိုလေးမြတ်

ပတ်ဝန်းကျင်ထောင်းပါး

၃၃။ စိုက်ရုံပဲလား ပစ်ထားနှင့်

ဦးလေးသူမိတ္တ

၃၄။ ရောဂါတီနှင့် မြန်မာပြည်

မင်းကျော်သက်

၃၇။ ပလတ်စတစ်တွေနဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး

ဒေါက်တာခင်မောင်ညို

- ၅၁။ ဆင်သုတ်အရှင်ဝေ ဆိုရိုးဝကားနောက်ဆက်တွဲ
- ၅၂။ ဒီလိုနဲ့ပဲ တစ်စတစ် လမ်းခွဲခွဲရ လက်ပြုတ်ဆက်ချိန်တောင်မရခဲ့
- ၆၁။ ရာဇဝင်ထဲမှာ ကျားကိုထားရင်ခဲ
- ၆၉။ မိုးနုတ်မင်းကြီးနှင့် အလှားလိုက်ဆက်ဆံရေး
- ၈၃။ တောင်းသောခွက်များ
- ၈၆။ ဖာင်ဒီနီးရှားသစ်ဆွေးမြေတော်ပီးအန္တရာယ်
- ၁၀၃။ ပန်းပွင့်ပုံဆွဲခြင်း အနုပညာ
- ၁၁၃။ ချင်းတောင်မြေမှ အညာပြု လေးဆီသို့ အလည်တစ်ခေါက်

- ခက်မောင်
- နေဦးဝေ
- ကျားလက်စွဲစာအုပ်မှ
- မောင်ခိုင်လတ်
- နိုင်သောင်းထွဋ်
- ဆန်းလွင် (FREDA)
- သွေး (စစ်ကိုင်း)
- ဝင်းနီထွေး

ကျားအမြင်

- ၄၄။ ခြေတံတစ်ဖက် အပူငြိမ်းဆေး
- ၁၀၆။ အော်စကာဆုရှင်လီယိုနာဒိုကာပရီယို၏ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုအမြင်

- ချိုးဝက် (သံတွဲ)
- စောစိုးမြင့်

ပတ်ဝန်းကျင်ဝတ္ထုတို

- ၇၂။ လူစားခံရသော ရေကန်တစ်ကန်
- ၉၀။ တနင်္ဂနွေတံတိုက်က ကြေးမာန်မာန်ထောင်

- စာတဏှာမြောင်း (ပခုက္ကူ)
- မောင်သင်းထုံ (ကျောက်မဲ)

အတိတ်မှအပိုင်

- ၇၉။ ကိုကိုးကျွန်းပြန်တစ်ဦး

- မြန်မာ့အလင်း သန်းညွန့်

ပတ်ဝန်းကျင်ကလေးတဏှာ

- ၉၄။ ဒီခရုတောလေး စိုက်ရအောင်
- ၉၉။ လိပ်မိသားစု
- ၉၈။ ပတ်ဝန်းကျင်ကာတွန်း (ကာတွန်းအော်ပီကျယ်)

- Green (REAM)
- သွေး (မြတ်ဦး)

ပတ်ဝန်းကျင် အတိတ်ဆေး

- ၆၆။ တောင်သူများကြားက အယ်နီညို
- ၁၁၉။ တွမ်းယာဆိုင်လေးရဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိ

- ခင်လုံညွန့်
- မောင်သစ်ထွန်း (မြင်ဦးလွင်)

English Section

- ၁၃၁။ Comments On Land Side DamOf Chin State

- U Ohm Myint

မျက်နှာခုံး
ဟိုရိုးရိုးဟားအောက်ပေပွယ်
ဓာတ်ပုံ - အင်တာနက်မှ
ကျူးယူဒီဂိုင်းပြုလုပ်သည်

၁၁၁။ နံ့ များ ။ ဇို အင်တာနက်မှ ကူးယူ ဖူးစေ ဖြစ်သည်။

အယ်ဒီတာ့စကား

စစ်မှန်သော ငြိမ်းချမ်းရေး

အရပ်သားအစိုးရသစ် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲအပြီးမှာ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ပြီးတဲ့ နောက် နိုင်ငံရေးဖြစ်စဉ်များ ပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်လာပါတယ်။ နိုင်ငံရေးလုပ်ငန်းစဉ်များ ဖြစ်တဲ့ မိမိတရားစီရေး အမျိုးသားပြန်လည်ရင်ကြားတွေရော၊ ငြိမ်းချမ်းရေးနဲ့ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု စနစ်ဖြစ်ပေါ်ရေးများက အများပြည်သူတို့ လက်ခံသဘောတူညီကြတဲ့ ကိစ္စရပ်များဖြစ်ပါတယ်။ ပြည်တွင်းစစ်ရပ်စဲရေး၊ လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများချုပ်ငြိမ်းရေးနဲ့ ထာဝရငြိမ်းချမ်းရေးများ တည်ဆောက်နိုင်ဖို့အတွက် ၂၁ ရာစု ပင်လုံညီလာခံတစ်ရပ် ခေါ်လူကျင်းပဖို့ ပြင်ဆင်ညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်နေမှု လည်း ရှိနေပါတယ်။

နိုင်ငံရေးဖြစ်စဉ်များထဲမှ ငြိမ်းချမ်းရေးမှာ အရေးကြီးသောအရာဖြစ်ပြီး တိုင်းရင်းသား အားလုံးနဲ့ ပြည်သူတို့က လိုအင်ဆန္ဒပြင်းပြနေသောအရာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

၂၀၁၁ ခုနှစ်က တစ်ကျော့ပြန်ဖြစ်ပွားလာတဲ့ မြန်မာပြည်မြောက်ပိုင်း ကချင်ဒေသနဲ့ ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းက စစ်ပွဲများက (၅) နှစ်ရှိခဲ့ပြီ ဒေသခံပြည်သူ ၁၂၀၀၀၀ ကျော်က မိမိတို့ရဲ့ ရပ်ရွာနေအိမ်များစည်းဝိမ်းများကို စွန့်ခွာထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ခဲ့ရပြီး ကယ်ဆယ်ရေး စခန်း (၁၆၇) ခု မှာ IDP များအဖြစ် ယခုတိုင် နေထိုင်ခိုလှုံလျက် ရှိနေကြတယ်။ ငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးပွဲတွေကတော့ အကြိမ်ကြိမ်ပြုလုပ်နေတုန်းပါပဲ။ နေရပ်စွန့်ခွာလာခဲ့ကြသူများကမူ မိမိတို့ရဲ့ ရပ်ရွာကို ဘေးကင်းလုံခြုံစွာ ပြန်နိုင်မယ့်အခြေအနေ မရောက်သေးရှိသေး။

မြန်မာပြည်တွင်းမှာ အခြားသောဒေသတချို့မှာလည်း လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခနဲ့ တိုက်ပွဲများ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိနေပါတယ်။ ကမ္ဘာပေါ်မှာလည်း နိုင်ငံတချို့မှာ စစ်မီးတဟုန်းဟုန်း တောက်နေတယ်။ စစ်မက်များက အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ဖြစ်ပွားနေကြတာပါ။ စစ်ပွဲ တွေကြောင့် အဓိကထိခိုက်နစ်နာကြရသူများက လက်နက်မဲ့ပြည်သူများ ဒေသခံတိုင်းရင်းသား များပဲဖြစ်တယ်။ စစ်ကြောင့် အတိဒုက္ခရောက်ရှိကြတယ်။ ဘေးဝတ်နေရေးအခက်အခဲများ ကြုံကြိုက်ရတယ်။ အကြမ်းဖက်ခံရခြင်း၊ လူ့အခွင့်အရေးများ ထိခိုက်ဆုံးရှုံးခြင်း၊ တရားဥပဒေ စိုးမိုးမှုကင်းမဲ့ခြင်းများနဲ့ ရင်ဆိုင်ကြရတယ်။

ဘယ်နေရာမှာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ဘာကြောင့်ပဲဖြစ်ဖြစ် စစ်ပွဲကတော့ ပြည်သူလူထုကို ဆိုးရွားတဲ့ သက်ရောက်မှုတွေဖြစ်စေတာ အမှန်ပါပဲ။ ငြိမ်းချမ်းရေးကသာ ပြည်သူနဲ့ ဒေသခံများ ကို တရားမျှတမှု၊ အေးချမ်းတည်ငြိမ်မှုနဲ့ လွတ်လပ်စွာသက်ရှင်နေထိုင်မှုတို့ကို ထောက်ပံ့အားပေး မှာဖြစ်တယ်။

ခုတီယကမ္ဘာစစ်ပွဲအဆုံးသတ်တာလမှာ ဖျပ်နီနိုင်ငံက ဟီရိုရီးမားနဲ့ နာကာစကီ တို့အပေါ် အဏုမြူဗုံးကြဲချခံရခြင်းက စစ်နဲ့ငြိမ်းချမ်းရေးတို့ကို ဦးယှဉ်ကြည့်စရာသာကေပါပဲ။ ပြည်တွင်းနဲ့ ကမ္ဘာပေါ်မှာဖြစ်ပွားနေတဲ့ စစ်ပွဲများအဆုံးသတ်ကြရပါမယ်။ ငြိမ်းချမ်းရေးက လူသားအားလုံးအတွက် ထိုက်တန်သောအရာဖြစ်ရမှာပါ။ စစ်မှန်သောငြိမ်းချမ်းရေးက ကမ္ဘာသို့ လွှမ်းခြုံနိုင်ပါစေကြောင်း ဆန္ဒပြုရပါတယ်။

အယ်ဒီတာ

မျှော်လင့်တော်

နီ.ပ.ပို့
သားရှာနယ်ကျော်၊

အို ဘုရားသခင်
ဒါဘာကြောင့်ဖြစ်တာလဲဟင်
ဆွဲလို့တာလို့မရဘူးလား။
အခု ကျွန်တော်တို့အဖေတွေ
သေကုန်ကြပြီလေ။

ကျွန်တော်တို့စကားများကြ
ရန်ဖြစ်ကြရင် လူကြီးတွေက
ဆူကြ၊ ရိုက်ကြ၊ အော်ကြ
ရန်မဖြစ်ရဘူးလို့ တားမြစ်ခဲ့ကြ။
ဟော ...သူတို့ကျတော့
လူအချို့က ချခိုင်းလိုက်တာနဲ့
ငရဲကိုသွားသေကြပေါ့ အများစု။

ဒီတော့ ဘုရားသခင်ရေ
နေရာလေးတစ်ခု အာကာသမှာ
ရှာပေးပါနော်။ နောက်နောင်
အဲဒီမှာ ချချင်သူတွေသာ
စိတ်ကြိုက် ချပါစေ။
ကျွန်တော်တို့ကလေးတွေကတော့
သွေးကိုမလို၊ မေတ္တာသာလိုသည်
အို ...ဘုရားသခင်ရေ...။

မိုးဟိန်း (သားရှာနယ်ကျော်)

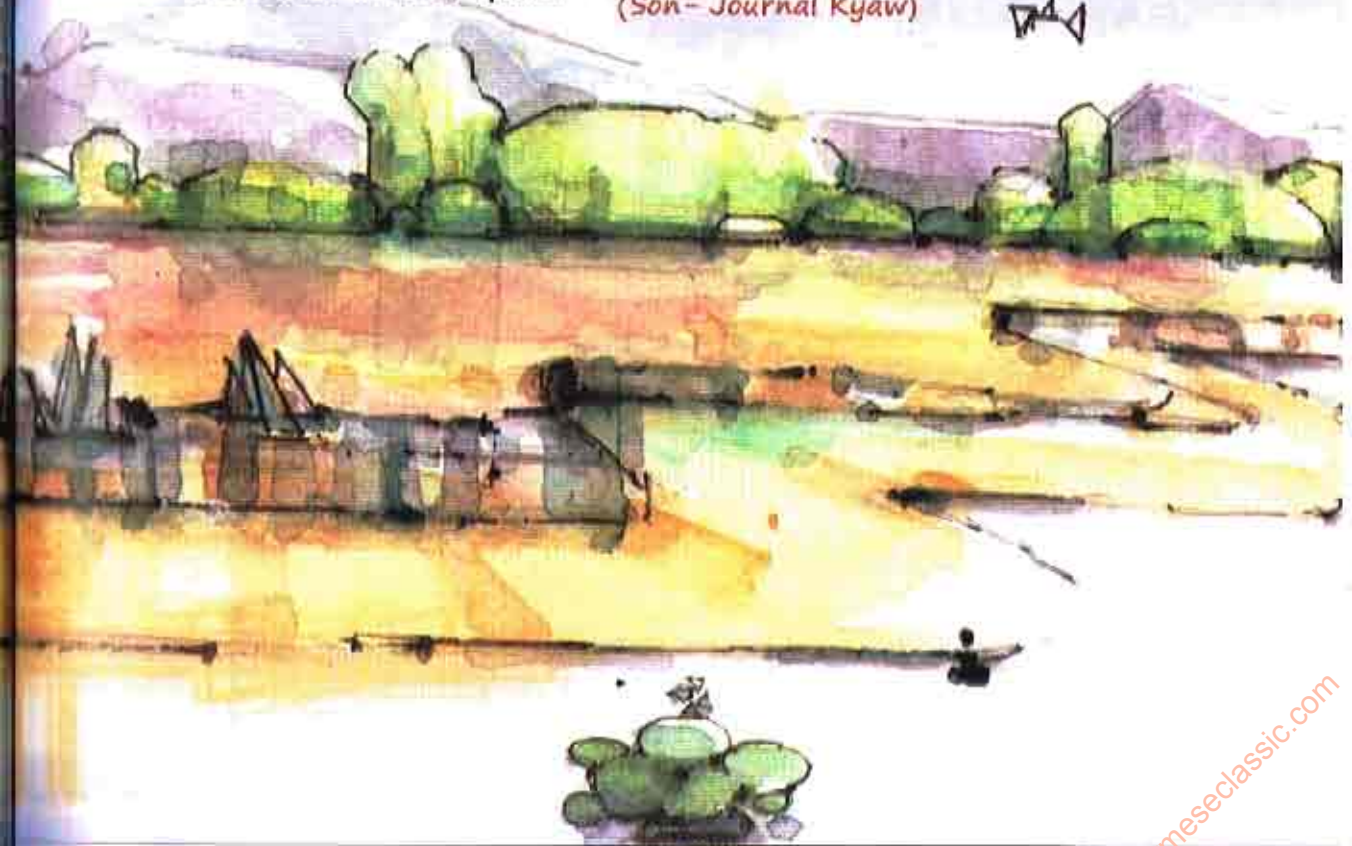
Their Prayer

On, God
 why must this happen?
 Can't it be stopped?
 Now we've lost our papa.
 When we quarrel or fight
 the elders shout, beat us
 and say "Don't fight!
 You better avoid!"

But when they do
 as ordered by a few,
 to hell, they blindly go
 and many many die so.
 Oh God, next time,
 please find a place
 somewhere in outer space.

Let them fight there
 as they like, only them.
 We kids want love
 no blood, dear God.
 (21.4.03)

Moe Hein
 (Son - Journal Kyaw)

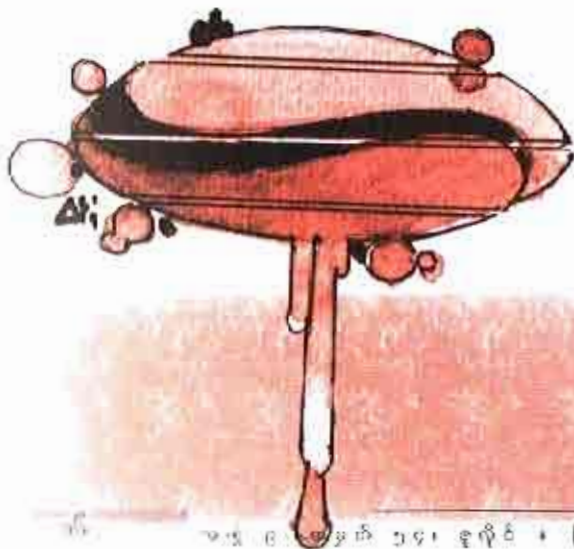
ပြည်သူ့ဝန်ထမ်း

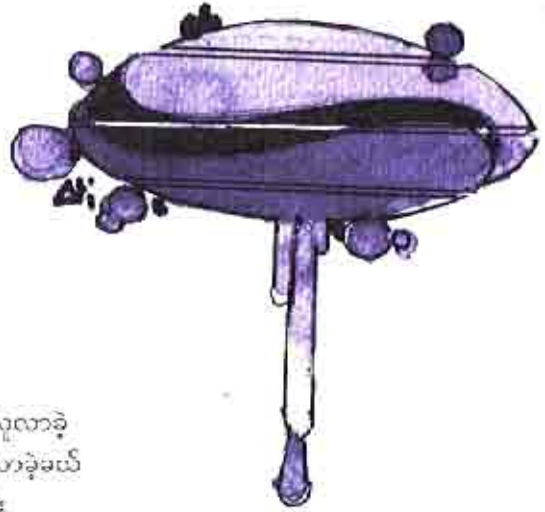
ကမ္ဘာကြီးအကြောင်း
မနေ့ကတောင် ပြောပြစ်သေးတယ်
မင်းရယ် ငါရယ်
အရှေ့အနောက် တောင်မြောက်
ဂျီဒိုပေါ်လစ်တစ် ခြေပြန်ရင်း
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်လည်းပါတယ်
နည်းပညာအသစ်အဆန်းတွေလည်းပါတယ်
စစ်ပြေးဒုက္ခသည်တွေပါတယ်
ကျေးကျော်တဲ့တွေလည်းပါတယ်
ဖိုင်အက်စ်အကြောင်းလည်း ပါတယ်
မင်းနဲ့ငါ့အကြောင်းလည်း ပါတယ်လေ။

ငါတို့ကမ္ဘာကြီးထဲမှာ
လပေါ်ရောက်ချိန်
အင်္ဂါဂြိုဟ်ပေါ်ရောက်ချိန်
စစ်ပြေငြိမ်းစာချုပ်ထဲမှာ
လက်မှတ်ထိုးနေကြချိန်
ဟစ်ဖွဲ့နဲ့တစ်ဖွဲ့ သေနတ်ပြောင်းဝလှည့်ချိန်ထားကြချိန်
ခွဲတမ်းကျ ထမင်းပိုင်းဆီက
ထမင်းလုပ်တိုင်းအတွက် ရင်မောနေရချိန်။

ဝိုက်ချုပ်အောင်ဆန်းကိုချစ်တယ်
သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းကို ချစ်တယ်
ဆရာကြီးပြည်သန်းတင်ကိုချစ်တယ်
မိုဟန်ဒပ်စ် ဝန္တီကြီးကို ချစ်တယ်
ဟိုချီမင်းကို ချစ်တယ်
မာသာထရီဇာကို ချစ်တယ်
အဲဒီကမ္ဘာကို မင်းခရာငါခရာ ချစ်တယ်

လင်းမော့မယ့်ပနက်နဲ့
မှောင်တော့မယ့်ည
ကမ္ဘာထဲမှာ နှင်းလျှောက်ကြမယ်
မင်းက ဒုက္ခသည်တွေယဉ်ထူးတဲ့
ကျောပိုးအိတ်ကိုလွယ်
ငါက ကျည်ဆံထည့်ထားတဲ့

ကျောပိုးအိတ်ကိုလွယ်
မင်းက သစ်ပင်ပေါက်တွေစိုက်ပို့ ယူလာခဲ့
ငါက သစ်ဖြတ်လွှာတစ်ချောင်း ယူလာခဲ့မယ်
ငါတို့ ကမ္ဘာကြီးအကြောင်းပြောရင်း
လျှောက်သွားကြမယ်
ချီအိုပေါ်လစ်တစ်အကြောင်း စမြဲပြန်ကြမယ်
ခုကွသည်စခန်းတစ်ခုတွေ့ရင် ခဏနားကြမယ်။

ငါတို့လည်းမောဟိုက်
ကမ္ဘာကြီးလည်း မောဟိုက်
မနက်ဖြန်တွေလည်း မောဟိုက်
ငါတို့ အောက်ဆီဂျင်ခန်းနေပြီလေ
ငါတို့လေထုက အဆိပ်သင့်ပန်းပွင့်တွေလို
ငါတို့နည်းပညာပစ္စည်းတွေက ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုဒ်နဲ့ ထွက်နေတယ်
ခဏကြာတော့ ...
ငါတို့အပေါ်ကို ခရမ်းလွန်ရောင်ခြည်ဖြတ်သွားတယ်လေ
မင်းသမီးထားမိလိုက်လား
အနာဂတ်ဆိုတာ ငါတို့မသိလိုက်ခင်အချိန်လေး။

ပြည်သစ်တန်

မြန်မာနိုင်ငံ အပူပိုင်းဒေသများတွင် သစ်ပင်များတိုးချဲ့စိုက်ပျိုးရန် တောင်ကိုရီးယားကူညီမည်

တောင်ကိုရီးယားနိုင်ငံတကာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအဖွဲ့စီသည် မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းရှိ အပူပိုင်းဒေသများတွင် သစ်ပင်များ တိုးချဲ့စိုက်ပျိုးရန် အကူအညီများ ပေးအပ်သွားမည် ဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။

တောင်ကိုရီးယားနိုင်ငံတကာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအဖွဲ့စီသည် ၁၉၉၈ ခုနှစ်မှစတင်ကာ အပူပိုင်းဒေသများနှင့် မြန်မာနိုင်ငံတစ်ဝန်းလုံးတွင် သစ်ပင်များတိုးချဲ့စိုက်ပျိုးရာ၌ အကူအညီများ ပေးအပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး မြေအကျယ်အဝန်း ၈၄၀ ဟက်တာပေါ်တွင် သစ်ပင် ၉ သိန်းကျော် စိုက်ပျိုးခဲ့သည်ဟု သိရသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် သစ်တောများပြုန်းတီးခြင်းနှင့်

မိုးရွာသွန်းမှုလျော့နည်းလာခြင်းများကို ကုစားရန်အတွက် တောင်ကိုရီးယားနိုင်ငံတကာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအဖွဲ့စီအနေဖြင့် အပူပိုင်း ဒေသများတွင် သစ်ပင်များ စိုက်ပျိုးရန် အကူအညီပေးအပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် ကမ္ဘာကျော် ခရီးသွားနယ်မြေတစ်ခုဖြစ်နေသော ပုဂံဒေသတွင်လည်း သစ်ပင်များတိုးချဲ့စိုက်ပျိုးရန် လိုအပ်သည့် အကူအညီများပေးအပ်သွားမည်ဖြစ်ကြောင်း တောင်ကိုရီးယား နိုင်ငံတကာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး အဖွဲ့စီက အတည်ပြုထားသည်။

News Wave

www.burmeseclassic.com

ဘဏ္ဍာလယ်ပိုင်းဒေသတွင် သဲမှန်တိုင်းဖြစ်ပွားမှုဖြင့် တက် ဆဲလ်တပ်များ၏ အကျိုးဆက်ဟု ပညာရှင်များ သုံးသပ်

သိပ္ပံပညာရှင်များ၏ လေ့လာမှုအရ အရှေ့အလယ်ပိုင်းဒေသတွင် သဲမှန်တိုင်းဖြစ်ပွားမှုအခြေအနေမှာ ပြီးခဲ့သည့်နှစ်ပိုင်းများအတွင်း သိသိသာသာဖြင့် တက်လာခဲ့သည်ဟု တွေ့ရှိခဲ့ကြောင်း ရိုက်ကာသတင်းဌာနက မော်ပြသည်။

အီရတ်နှင့် ဆီးရီးယားနိုင်ငံများတွင် ဖြစ်ပွားနေသော မတည်ငြိမ်မှုများကြောင့် ခရေအရင်းအမြစ် အသုံးချခြင်းနှင့်ဆိုင်သော အကြောင်းအရာများ တိုက်ပွဲများကြောင့် မြေယာပီပီခန့်ခွဲမှုနှင့်ဆိုင်သော အကြောင်းအရာများတွင် လွှဲပွားသည်လုပ်ဆောင်ချက်များ လုပ်ဆောင်ချက်ကြောင့် အဆိုပါ နိုင်ငံများမှ သဲနှင့်ဖုန်များသည် ပျက်စီးမှုနှင့် အီရန်နိုင်ငံများသို့ ရောက်ရှိလာကာ သဲမှန်တိုင်း

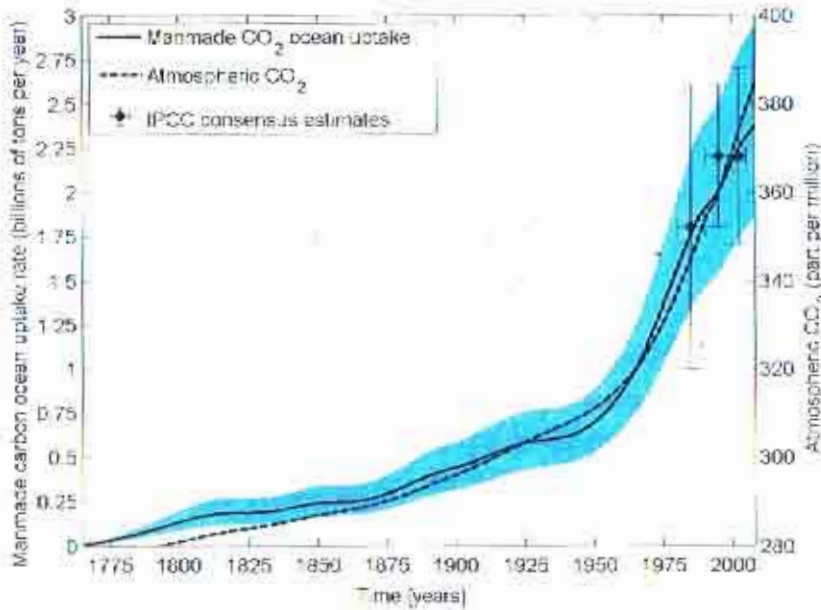
များပိုမိုဖြစ်ပေါ်နေရန် တွန်းအားပေးသကဲ့သို့ ဖြစ်ခဲ့သည်။

ကမ္ဘာ့ဗဟိုလေ့လာမှုအဖွဲ့ချုပ်တွင် ပညာရှင်တစ်ဦးအဖြစ် ဆောင်ရွက်နေသော တာရာယယ်လ်လက်စ်က လွန်ခဲ့သည့် ၁၅ နှစ်တာကာလအတွင်း အရှေ့အလယ်ပိုင်းဒေသတွင်ဖြစ်ပွားခဲ့သော မတည်ငြိမ်မှုများမှာ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဖြစ်စေရန် တွန်းအားပေးသကဲ့သို့ဖြစ်ခဲ့သည်ဟု ပြောသည်။ ထို့အပြင် ဆည်တည်ဆောက်ခြင်း၏ နောက်ဆက်တွဲအကျိုးဆက်များကြောင့် သဲမှန်တိုင်းများ ပိုမိုဖြစ်ပွားခြင်းဖြစ်သည်ဟုလည်း ပညာရှင်များက သုံးသပ်ကြသည်။

News Wave
Ref: Reuters

နှစ်ပေါင်းလေးသန်းအတွင်းကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုဒ်ပမာဏစိုးရိမ်ပွတ်ကိုဖြတ်ကျော်ခဲ့ပြီ

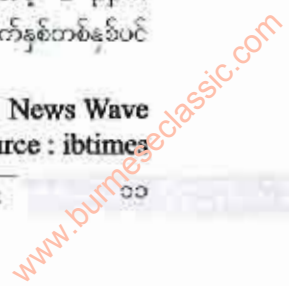
ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုဒ် သိပ်သည်းမှုပမာဏသည် နှစ်ပေါင်းလေးသန်းအတွင်းတွင် စိုးရိမ်အမှတ်ဖြစ်သည့် 400 ppm (Parts Per Million) ကိုဖြတ်ကျော်သွားပြီဖြစ်ကြောင်း အမျိုးသားအထွေထွေနှင့် လေထုဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်း (NOAA) ၏ ထုတ်ဖော်ပြောကြားချက်အရ သိရသည်။

အဆိုပါ ထုတ်ဖော်ပြောကြားချက်သည် ၂၀၀၆ခုနှစ် မေ ၂၃ရက်၏ တိုင်းတာရရှိချက်ကို ပြောကြားခြင်းဖြစ်ပြီး တောင်ဝင်ရိုးစွန်းဒေသတွင် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ ချွေးကူးမှုကို ခံစားရမည်ဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။ ယင်းဖြစ်စဉ်သည် နှစ်လေးသန်းအတွင်း တောင်ဝင်ရိုးစွန်းဒေသတွင် ၂၀၁၄ခုနှစ်မှ ယနေ့တိုင်ဖြစ်ပွားနေခြင်းဖြစ်ပြီး ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုဒ် သိပ်သည်းဆအဆင့်သည် စိုးရိမ်ပွတ်ဖြစ်သည့် 400 ppm ကို နေ့စဉ် ဖြတ်ကျော်လျက်ရှိကြောင်း NOAA \ greenhouse gas စောင့်ကြည့်လေ့လာရေး အဖွဲ့မှ မှတ်တမ်းတင်မှုများအား အခြေခံကာ ထုတ်ဖော်ပြောကြားခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် နောင်နှစ်ပေါင်းများစွာတိုင်အောင် ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုဒ်သိပ်သည်းဆ အဆင့်

သည် 400 ppm အောက်သို့ ကျသွားနိုင်ဖွယ် မရှိတော့ကြောင်းလည်း သိရသည်။

သိပ္ပံပညာရှင်များအနေဖြင့် ထိုသို့ ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုဒ်သိပ်သည်းဆအဆင့် မြင့်မားနေခြင်းသည် လူသားတို့၏ ဓာတ်ငွေ့လောင်စာများ သုံးစွဲခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ဆိုးကျိုးများဖြစ်ကြောင်း သတိပေးပြောကြားနေခဲ့သော်လည်း လူသားများက ကမ္ဘာ့ရာသီဥတုဆိုးရွားစေမည့် ဆောင်ရွက်ချက်များကို ဆက်လက်လုပ်ဆောင်နေဆဲပင်ဖြစ်သည်။ တစ်ကမ္ဘာလုံး အတိုင်းအတာဖြင့် ၂၀၁၅ခုနှစ်တွင် ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုဒ် သိပ်သည်းဆအဆင့်သည် 399 ppm သို့ရောက်ရှိခဲ့ပြီး ၂၀၀၆ ခုနှစ်တွင် 400 ppm ကို ဖြတ်ကျော် သွားပြီဖြစ်သည်။ ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုဒ် သိပ်သည်းဆအဆင့်သည် ဆက်လက် မြင့်တက်နေမည်ဆိုပါက ၂၀၀၆ ခုနှစ်သည် ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုဒ်သိပ်သည်းဆအဆင့် 2 ppm ထက် ဆက်လက်မြင့်တက်မည့် ငါးနှစ်ကြောက်နှစ်တစ်နှစ်ပင် ဖြစ်လာမည်။

News Wave
Source : ibtimes

ဇွဲး: ဃုး: ချဲး: သို. ကိုကြည်၊ ခွဲး: ဝဲး:။

ဓားတွေ သိမ်းလိုက်ပါ
မီးတွေ ငြိုမ်းလိုက်ပါ ...

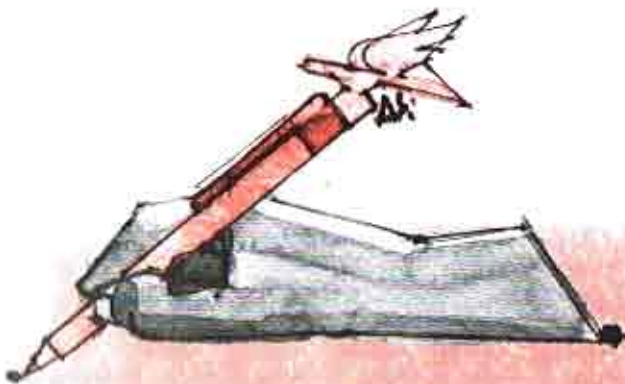
ဘာကြောင့် မီးတောက်ခေချင်ရသလဲ
ပတ်စန်းကျင်ကို အလင်းရောင်စေဖို့လား
ရန်သူတွေ ပြာကုစေဖို့လား
နှလုံးသားကို လောင်တိုက်သွင်း
မင်းကိုယ်မင်း မီးတင်ဖို့ရတဲ့ ချည်ခွယ်ချက်အစစ်
ထိုက်ထိုက်တန်တန်တော့ ဖြစ်သင့်တယ်။

ဘာကြောင့် ဓားသွေးစေရသလဲ
မကျေနပ်သမျှ ခုတ်ပိုင်း
“သမိုင်းကို ဓားနှံရေးတဲ့ခေတ်” က
မင်းနိုးထသင့်ပြီ။

ဓားသွေးတာ ခုရပ်
“ဓားထက်ထက်တဲ့ အကွရာတွေ အသက်သွင်း”
ယိုင်နဲ့ခြင်းကင်းတဲ့ မင့်သမိုင်းကို
မိုးအနံ့ ပြေအနံ့ ကမ္မည်းသွင်း ...။

ဓားတွေသိမ်းလိုက်ပါ
မီးတွေငြိုမ်းလိုက်ပါ ...
ကမ္ဘာပြိုသည့်တိုင်
ခွင့်လွတ်နိုင်ခဲ့တဲ့ မင်းအကြောင်း
ခမ်းချောင်းလေးတွေ လက်ဆင့်ကမ်း
ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်း စီးဆင်းကြလိမ့်မယ်။ ။

ကိုကြည် (တွံတေး)

ကရားစင်္ကြံ ပျံပျံ

ဘောင်ပင်ကိုင်တဲ့၊ လက်တွေ့ထဲမှာ
သေနတ်ခွဲတွေ၊ ရောက်ခဲ့ရ။

မြေကြွေကိုင်မယ့် လက်တွေ့ပေါ်မှာ
လက်ထိပ်တွေ ဝဲယှံ့ခဲ့ရ။

ရိုးရှင်းတဲ့ အနာဂတ်လမ်းပေါ်မှာ
ဆူးကြမ်းတွေက အပြည့်အနက်။

ကြွေစင်တဲ့ နှလုံးသားတွေထဲမှာ
ဓက်ရှာတွေက ဗရပူ။

မိတ်ဆွေတို့ရယ် ...
ခပ်ပွဲတွေကို အဆုံးသတ်စေလိုသတဲ့လား။

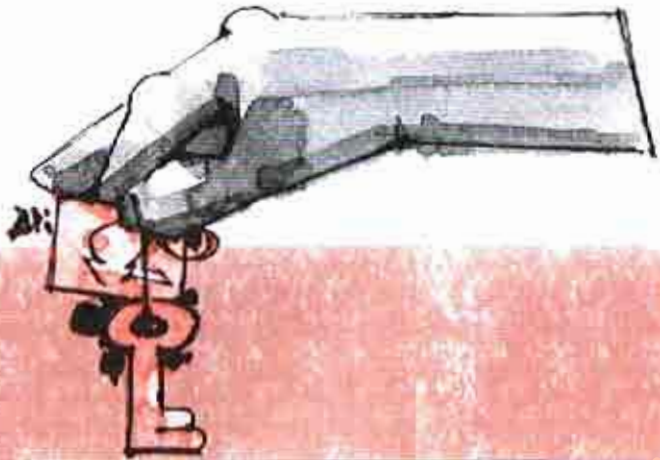
အရင်းစစ်သော် အပြစ်မြေကတဲ့။

မိနိုက်မှုယန္တရားတွေ မရှိတော့တဲ့အခါ
တော်လှန်စစ်တွေက အလိုလိုပြီးဆုံးသွားမှာပါ။

ကျွေးကျော်မှုတွေ မရှိတော့တဲ့အခါ
ခုခံစစ်တွေ အလိုလိုပျောက်ကွယ်သွားမှာပါ။

စစ်ပွဲတွေကို အဆုံးသတ်စေချင်ရင်
မိနိုက်မှုနဲ့ ကျွေးကျော်မှုတွေ
ပပျောက်သွားအောင်
ကြိုးစားကြပါတော့။ ။

ခင်မမယိုး

မျိုးကျည်
လှည့်ပတ်ပျော်ပျော်

စိမ်းဝါနီ

ယမ်းငွေ တွေဖုံးနေတဲ့
ဟိုး ထောင်ပြာတန်းတွေဟာ
ကျွန်တော့်ဇာတိပေါ့

ရွက်ဖျင်လဲ စိပ်စိပ်နဲ့စခန်းမှာ
အနေအစား ချို့တဲ့တဲ့
တွယ်ရာပဲ့ အိပ်မက်တွေနဲ့
ကျွန်တော် ...အိမ်ကိုလွမ်းတယ်

ဟိုးတောင်တန်းပေါ်မှာ
မီးအိမ်ရှင်လေးတွေရဲ့ သွေးတွေရွှဲလို့
'က' 'ခ' အစား
'အသက်' ... 'အသက်' ရွတ်ဆို
ရှင်သန်ဖို့ဆိုတာ
ပြေးနိုင်မှ လွတ်မတဲ့လား ...? ...?

သေရင်မလာပဲသွားရမယ်အတူတူ ...
ဘာအတွက် အတ္တတွေကြီးနေကြသလဲ ...?
ပြည်သူတွေ လိုချင်တာ
ဥစ္စာ၊ အာဏာ၊ နယ်မြေပိုင်ဆိုင်မှုတွေ
ဘာတစ်ခုမှကို မဟုတ် ...
အမေက တောင်ယာစိုက်
အမေက ထမင်းပို့
အစ်မက ပျိုးနတ်လို့
ကျွန်တော်တို့က ကျောင်းတက်
ထမင်းကြမ်း ယပ်ခတ်စားရပါစေ
'ပင်လုံ' စိတ်ထားတွေ
ထားရေ မြစေချင်တာပါပဲဗျာ ...

စိမ်းဝါနီ

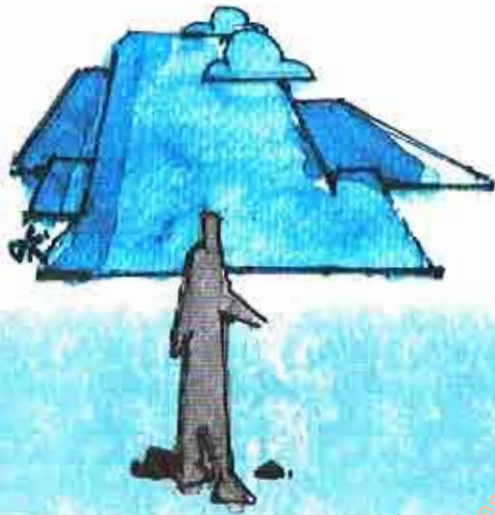

Handwritten Burmese text in blue and black ink.

ဖိတ်ကျလာတယ်
မျက်တောင်တဖျတ်ဖျတ်ခတ်
မကားခတ်ရွေစွာ ... ဝိတ်ရောင်စုံ
သူ့ခရောင်စုံ ... အသံတွေလျှံကျ
ဝိတ်လိုလက်ရ သုံးဆောင်မလား
နည်းသားချင်း သောက်မလား
နည်းသားပစ်စစ်နဲ့ချက်ထားတယ်
ကပ်မီးခြစ်နဲ့ စမ်းကြည့်မလား
အပြင်းကြိုက်သူများ/မကြိုက်သူများ
ကိုယ့်သဘောကိုယ်ဆောင်
ချမ်းအေးတဲ့ နှင်းမှုန်တွေကြားမှာ
အပူရှိန်ဟာ ကိုယ်ရဲ့ရင်ခွေကလေးပေါ့
ခြောက်သွေ့နေတဲ့ ဘဝတွေ ဝိုဩည်ဖို့
လိဆူး မီးတောက်၊ ကချင်မီးတောက်
ဘိုင်းရင်းဖြစ် ရွှေလိမ္မော်တစ်ခွက် သောက်ချလိုက်စမ်းပါ။

ဘဝဆိုတာ ကာလတိုတို နေမညိုခင်
အပြီးအမောက်မတည့်သူများ/ကည့်ခေရမည်
သံခင်းတမန်အပြုံး ...
တစ်ခွက် ပထမခြည်းကြည့်မလား
ပိတ်ဖြစ်ဆွေဖြစ် ... ဝိတ်သစ်လူသစ်
ပေါ့ပါးလန်းဆန်းသွားစေရမည်
ကျောက်မဲ ... မီးခွက်ဈေး ... အရုဏ်ဈေး
နည်းသားမှာ တွယ်ငြိ ... လွှမ်းမောက်သန်းတဲ့
ရှမ်းတောင်တန်းတွေရဲ့ပုံရိပ်
ဆွဲနုတ်လို့မရဘူး။

ညိုဦးလွင်

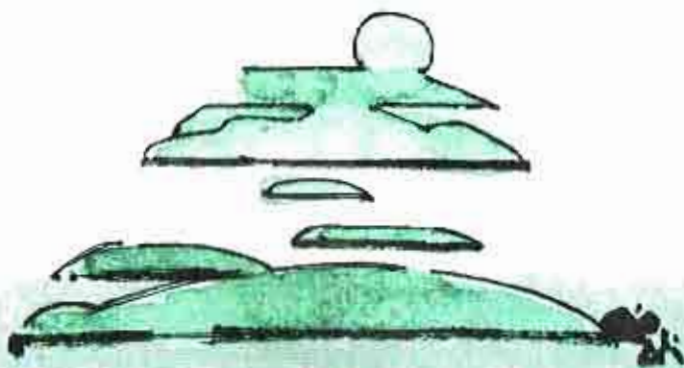

၀၃၄၂၅၃၆၇၈၉
မြတ်ဗေ

ရောဂါကို ခင်ဝမ်းလိုဖွဲ့ ဆိုဖို့ ထွက်လာ
မြစ်မင်းဟာ သိသောင်မှာ ပုန်းကွယ်လို့
နေရောင်အစုတ်ကလေး ပြူးထားတဲ့တောင်ကို
ဆွဲထုတ်ပြလိုက်ပေါ့
မြစ်ကမ်းနဲ့ တောင်တန်း
အဝေးနဲ့ အနီး
ချစ်အားကြီးခဲ့သော ပုဂံကို
တန်ကြည့်ခဲ့ရသော ကဗျာတွေ။ ။

မြတ်ဗေ

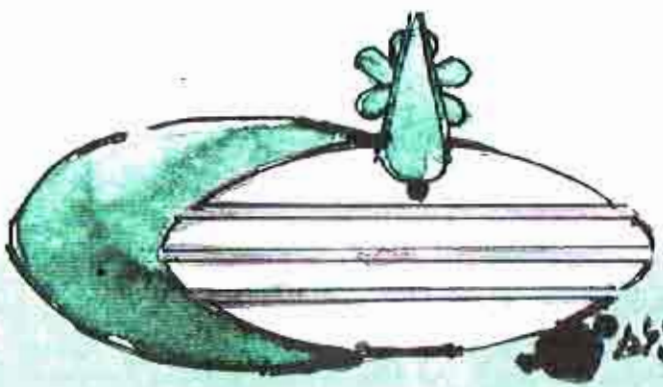

သဘာဝကျိုးရှိစွာ
ကျန်းမာစွာ
မျိုးစုံညီပါ။

သဘာဝကို
သဘာဝအတိုင်းမထားတော့
သဘာဝဘေးအန္တရာယ်တွေဖြစ်ခဲ့ရတယ်
သဘာဝဟာ
သဘာဝလိုမနေရတော့
အန္တရာယ်ဖြစ်ခဲ့ရသလို
အန္တရာယ်တွေဟာလည်း
သဘာဝဖောက်ပြန်လို့ ကျရောက်ခဲ့ရ
သဘာဝတောတောင်တွေ မရှိတော့
သဘာဝလေတွေ မရှိတော့
သဘာဝအတိုင်း မြစ်တွေမရှိတော့
သဘာဝအတိုင်း ငှက်တွေ မပျော်နိုင်တော့
သဘာဝကပေးတဲ့ ကောင်းကျိုးတွေ မရှိဘဲ
သွေးပျက်နေတဲ့ သဘာဝနဲ့ friend လုပ်ခဲ့ရ

ဖိုဖိုနန်းလွှာပေါက်နေတဲ့ သဘာဝနဲ့
ချစ်ကြည်ရေးစာချုပ် ချုပ်ခဲ့ရ
သဘာဝရေ အယ်နိုညိုနဲ့ မိတ်မဖွဲ့ပါနဲ့
သဘာဝရေ မုန်တိုင်း။ ငလျင်နဲ့
ပေးပေါင်းပါနဲ့
သဘာဝဟာ သဘာဝအတိုင်း ရှိနေဖို့
သဘာဝပြည်သူတွေအတွက်
သဘာဝအတိုင်းရှိတဲ့
အဖြူရောင်မေတ္တာတွေ
ပို့လွှတ်ခဲ့တယ်။ ။

နှင်းဆီညို(ပခုက္ကူ)

ပျားမောင်
ဖိုးမောင်
မြန်မာစာ

ဖောင်တန်းတွေများသလောက်
ဘာသာစကားတွေ ကွဲတဲ့ဌာနနဲ့။

လူတွေကတောင်ပေါ်မှာ
ဘဝတွေက ချောက်ကမ်းပါးထဲမှာ။

နီနီလှိုင်

အခေါ်အဝေါ်မဟုတ်ပေမဲ့
တောက်နေတဲ့ မီးခင်းကတူတယ်။

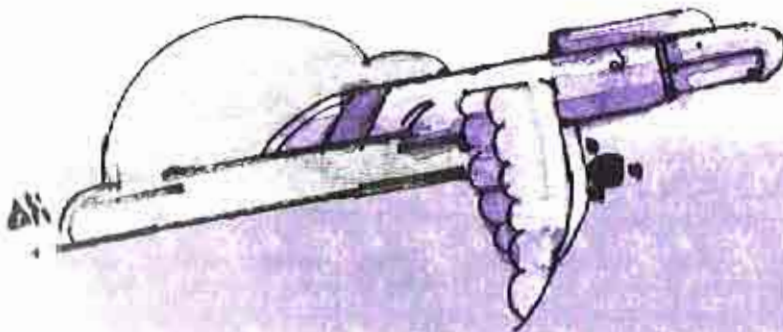
အောက်ချင်းငှက်တို့ရဲ့သဘာဝတရားဟာ
ဝတ္ထုရီတစ်ပုဒ်ဖြစ်ခဲ့ပေါ့။

ထင်းရှူးတောတန်းဟာ
မြတ်နိုးစရာဓာတ်ပုံကားတစ်ချပ်ပါပဲ။

သူတို့အတွက်တော
ရန်ကုန်မန္တလေးဟာလည်း နိုင်ငံခြား
မလေးရှား၊ အမေရိကန်ဟာလည်း နိုင်ငံခြား
ခုဆို တောင်စလပ်မန်းတွေ
ရှေ့ခြားခြေခြားမှာ ပွင့်ကြတာကြာပြီ။

ပိုးမောင် (မြန်မာစာ)

(* ဟီးတိန်ချင်းတို့က သူတို့ကိုယ်သူတို့ စိုမီးယုခေါ်ပြီး ဟားခါးနဲ့
မလမ်းချင်းတို့က သူတို့ကိုယ်သူတို့ ထိုင်မီးယုခေါ်ကြပါတယ်။)

ယဉ်နေမှ

ပခုက္ကူ ခင်မောင်အေး

သဘာဝအစိုင်းကိုယဉ်
 ပြုပြင်စီရင်တတ်ရင်
 ကောင်းကင်ပြာကြည်လင်
 အကြင်နာဝန်းကျင်ရဲ့
 နွေးထွေးတဲ့လက်
 ကမ္ဘာကြီးအသက်ရှူသံမှန်နေမယ်။

သဘာဝအယဉ်ကို ရိုင်းသွားအောင်
 ထင်ချာခိုင်းခိုင်းကြရင်
 ကောင်းကင်ပြာမှန်ခိုင်း
 ဖုန်တိုင်းက ဒီအတိုင်းနေပုံမလား
 ဒီလိုင်းတွေကစစ်ကြေညာ
 အက်ဆစ်မိုးတွေမခဲရွာ
 ကမ္ဘာကြီးပူနွေး
 အပူလှိုင်းတွေအထပ်ထပ်
 သူညီအောက်ရောက်နေတဲ့အအေးဓာတ်
 ကိုင်း ဘယ်လိုကျော်ဖြတ်ကြမလဲ။

လူသားတွေရဲ့
 မိုက်မဲမဆင်ခြင်မှုတွေနဲ့
 ကမ္ဘာမြေပြင်
 ဒဏ်ရာတွေနဲ့ မနာကျင်စေချင်။

လူသားတွေရဲ့
 အသိဉာဏ်နည်းပါးမှုတွေနဲ့
 ကောင်းကင်ပြာကြီးဆုတ်မြဲ
 ဖွာရုရာကြဲပသွားစေချင်။

သဘာဝကြီးယဉ်နေမှ
 ရှင်သန်ကြမှာမို့
 ကျုပ်တို့ရဲ့အသိဉာဏ်နဲ့
 ကမ္ဘာကြီးနုလုံးခုန်သံမှန်ပါစေ
 ကမ္ဘာကြီး အသက်ရှူသံမှန်ပါစေ။

သဘာဝကြီး
 သဘာဝကျကျလှနေပါစေ။

ပခုက္ကူ ခင်မောင်အေး

လျော်လျော်နေသော

ဆောင်းဝင်းလတ်

သည်နှစ် ဦးဦးကျစ သမယတွင် လေရော
 မိုးပါ တစ်ခါတစ်ခါ ကြမ်းသဖြင့် ပြုပြင်သင့်တာလေး
 တွေကို အိမ်မှာ ပြုပြင်ရပြန်သည်။ ရန်ကုန် လူနေ
 ဥယျာဉ်မြို့တော်တိုက်ခန်းများမှ ပြတင်းပေါက်တံခါး
 တွေက နှစ်ကာလကြာလာသည်နှင့်အမျှ တချို့
 လည်း သစ်သားပေါင်တွေ စိတ်မချရတော့ပေ။
 မိတ်ဆွေတစ်ယောက် အကြံပေးသဖြင့် သစ်သား
 တံခါးတွေကို စာလူမီနီယံ ဆွဲတံခါးများ စာစားထိုး
 တပ်ဆင်ရသည်။ သားဝယ် ကိုကိုကောင်၏အိမ်ခန်း
 ဖြစ်ပုံမှာ လေဟာနယ်မြေ ကွက်လပ်ကြီးဖြစ်သဖြင့်
 မိုးသက်လေပြင်းဆင်လျှင် ပြတင်းပေါင်မှ တစ်ဆင့်
 မိုးရေတွေ စိန်ဝင်တတ်သေးသည်။ ထို့ကြောင့်
 နေကာ၊ လေကာ၊ မိုးပက်တာပါ အတာအတွယ်
 ရရှိစေသည့် "Sun Shades" များကို စာလုပ်သမား

ငှားပြီး တပ်ဆင်ရပြန် သည်။ မိုးရေ၊ လေထုတ်
 မမှန်။ "Lanina" ရာသီဥတုကလေးကို အသုံးပြု
 မှန်တိုင်းလည်း သိနိုင်သေးသော အခန်းကလေး
 အရွယ်ရောက် သည်အထိ ပြန်လည် အသုံးပြု
 နှင့် စေးစေးသက်သာမှုပေးနိုင်သော အခန်းကလေး
 သတ္တဝေက လူတစ်ယောက် အသုံးပြုနိုင်သော
 ကြောက်စရာလေးသေတ္တာတစ်ခုကို အသုံးပြု
 ကတည်းက လူပျော်လှစေနိုင်သော အခန်းကလေး
 စွာ ဝင်ရာမဝင်ရာ မိန်းကလေးတို့ ပြင်းတချို့ကို
 ထိတ်စရာလန့်စရာ မကြောက်စရာဝတ္ထုတွေ
 အကြောင်း၊ စွပ်စွပ်စင်စင်တော့ တွေအကြောင်းပြောပြီး
 မကြောက် ကြောက်အောင် မြောက်လှန့်ခဲ့ဖူးသမျှ
 ဝစ်ဗေဒထိတိုင်းစွာ လွှားလေရာမှာ မကြောက်
 စရာတချို့က ကျွန်တော့်ဆောက်လို့ အပိုင်မမဲစ
 လိုက်ပါလာနေလေသည်လားမသိ။

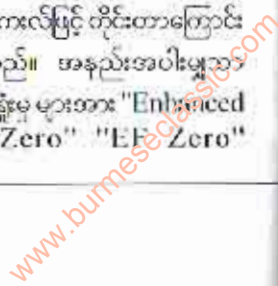
တစ်ခါသော် ဇနီးဖြစ်သူနှင့် ကျွန်တော် တိုင်းတစ်ပါး ရပ်ဝေး မြေပြား မိုင်ပေါင်းတစ်သောင်းလောက် မှ အရပ်ဒေသဆီသို့ရောက်တော့လည်း ကြောက်စရာသတိပေးချက်နှင့် ဤခဲ ရှုပေးသေး၏။ "တော်နာဒီ Tomadoes" သတိပေးချက်ဆိုပါလား။ ရုပ်မြင် သံကြားအစီအစဉ်တွေက ပညာပေး ထတ်လွှင့်ချက်တွေထိုင်ကြည့်ရင်း ကိုယ်က ဘာမှ တိတိပမမကြုံဘူးသေး သူမို့ သူတို့ပြောသမျှ ဆိုသမျှ မှတ်ရ သားရပါသေး၏။ တကယ်တော့ လေ ဆင်နှာမောင်းပါ။ ထိုဒေသမှ ဒေသခံ များကတော့ အတော်ကြောက်ကြ သမျှ။ အဲဒီလေဆင်နှာမောင်းကြီးဟာ နှစ်ကာလမရွေး၊ သူတို့တိုင်းပြည်မှာ ပင်လာနိုင်တယ်တဲ့။ ဆောင်းနှောင်း ရာသီနှင့် နွေလယ်ကာလများမှာ သတိသာထားပေတော့တဲ့။ ဒါကြောင့် ထင်၏။ ချားများ . . . သူတို့အိမ် ကေဟာတို့တွင် အဆင်သင့် ပြေးဆင်း ရှောင်ရှားပုန်းအောင်းနိုင်ရန် မြေ အောက်ခန်းများ ဖွဲ့ဆင်ထားကြရှာ၏။ ပြတင်းကံခါးမရှိသောအခန်းမျိုးဆို ခိုခိတ်ချရပါသည်တဲ့။ ရုပ်မြင် သံကြား အစီအစဉ်မှ မှတ်တမ်းတင် ရိုက်ကူး ထားသမျှ ရှေးဟောင်း နှောင်းဖြစ်တွေ ကအစ ကြောက်မက်ဖွယ်ရာ၊ တချို့ ကိုမှတ်တမ်းတင်ရုံပဲ ဖလင်မှ ပြန် တူးပြီး ထုတ်လွှင့်ပြသပေးပါသည်။ မှတ်မတ်ရရ ၁၉၂၅ ခုနှစ်က။ နေ့ရက် မှား မတ်လ ၁၈ ရက်။

"Tri-state Tomado" ဟုခေါ်သော လေဆင်နှာမောင်းကြီးက မစ်ဇူရီ၊ ကင်တပ်နားနှင့် အီလီနွိုက်ပြည်နယ် များကို ဖြတ်သန်းစေ့ယမ်းသွားရာ မူပေါင်း ၁၃၈ ရာ ပျက်စီးတိမ်းပါးခဲ့

ရရှာပါ၏။ တစ်ရက်မှာ ခြောက်ကြိမ် ထက်မနည်း ရှမ်းရှမ်းတားတား ဖျက်ဆီး ကြမ်းတမ်း တိုက်ခတ်တတ်သည့် လေဆင်နှာမောင်းကြီး။ သည့်ထက် ပိုဆိုးတာ လာပြန်ပါချေပြီကော။ ဧပြီ လ ၃ ရက်၊ ၁၉၇၄ နေ့တွင် တိုက်ခတ် သွားသည့် လေဆင်နှာမောင်းကြီးကို တော့ သူတို့က "Super Out Break" ဟုမှတ်တမ်းပြုကြ၏။ ၂၄ နာရီအတော အတွင်းမှာ တော်နာဒီလေဆင်နှာ မောင်း ၁၄၈ ခု ဝင်မွေတာဆိုတော့ ဘယ်ခံနိုင်ပါ့မလဲ။ သေဆုံး ၃၀၈။ ဒဏ်ရာအနာတရ သား ၆၀၀၀ တဲ့လေ။ အချင်းချင်း ကြိုတင်သတင်း အကြောင်းကြား သတိပေးထားလို့ တောင်မှ မရနိုင်တဲ့ လေဆင်နှာမောင်း ကြီးတွေပါလား။ နေ့ခင်းဘက်ဆိုရင် ထင်ထင်ရှားရှား ကြီး ဘွားကန်မြင်ရ တတ်သော်ငြား ညအခါများမှာတော့ အနီးအနားတို့ ရုတ်တရက် အသံဆိုး ကြီး ချဉ်းကပ်လာတော့မှ သိကြရ သတဲ့။ ပင်လယ်ပိုင်းဒေသတွေမှာတော့ သူလာပြီဆိုရင် ပြောပေါ်မှာ လှမ်းမြင် နေရတဲ့ သူ့ရဲ့ အနေအထားပေါ်မှာ

အကျယ်အဝန်းကြီးက "ဟာရီကီန်း" မှန်တိုင်းထက်တော့ဖြင့် နည်းနည်း သေးသတဲ့။ သူတို့က အဲဒီလေဆင်နှာ မောင်းကြီးရဲ့အနေအထားကို တိုင်းတာ တဲ့အခါ မှာ "Doppler Rader System" လို့ခေါ်တဲ့ ဒေါ့ပလာ ရေခါ ဖမ်းယူနည်းစနစ်နဲ့ တိုင်းတာကြကြောင်း သိရသည်။ လေဆင်နှာမောင်းကြီး ဝေ့ယမ်းတိုက်ခတ် ရွေ့လျားလာပြီ ဆိုသည့်အခါ ရွေ့လျားနှုန်းက တစ်နာရီ ၃၂ ကီလိုမီတာမှ ၆၄ ကီလိုမီတာအထိ အမြန်နှုန်းရှိကြောင်း သိရသည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် လျင်မြန်နှုန်း တစ် နာရီ ၁၀၇ ကီလိုမီတာအထိ ရှိတတ် ပါသေးသတဲ့။ ကော်နာဒီလေဆင် နှာမောင်းကြီးက လူ၊ တိရစ္ဆာန်၊ အဆောက်အဦ၊ အရာဝတ္ထုများကို ဖျက်ဆီးသွားသမျှ နှုန်းထားကိုလည်း ရာသီဥတုကျွမ်းကျင်သူပညာရှင်များက "Enhanced Fujita" အနီးဟန့်စ် ဖူဂျီတာစကေးလ်ဖြင့် တိုင်းတာကြောင်း သိရပြန်သည်။ အနည်းအပါးမျှသာ ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှု မှားအား "Enhanced Fujita Zero" "EF Zero"

လေဆင်နှာမောင်းကြီးဟာ နှစ်ကာလမရွေး သူတို့တိုင်းပြည်မှာ ဝင်လာနိုင်တယ်တဲ့ဗျာ။
ဘောင်းနှောင်းရာသီနှင့် နွေလယ်ကာလများမှာ သတိသာထားပေတော့တဲ့။ ဒါကြောင့်
ထင်၏။ ခမျာများ...သူတို့အိမ်ဂေဟာတို့တွင် အဆင်သင့်ပြေးဆင်းရှောင်ရှားပန်းအောင်း
နိုင်ရန် ပြေးအောက်ခန်းများ ဖွဲ့ဆင်ထားကြရှာ၏။ ပြတင်းတံခါးမရှိသောအခန်းမျိုးဆို
ပိုစိတ်ချရပါသည်တဲ့။

အဆင့်သတ်မှတ်သလို အိမ်တွေ ကား
တွေ လွင့်ထွက်ပျက်စီးသွားသည်အထိ
တိုက်ခတ်သည့် လေဆင်နှာမောင်း
ကြီးကိုတော့ EF Five အဆင့်
သတ်မှတ်ကြသည်။ လေဆင်နှာမောင်း
ကြီး ရွေ့လျားတိုက်ခတ်ပုံ တိုက်ခတ်
နည်းနှင့် ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုမှန်သမျှကို
အသက်ကိုပစ္စာနမထားဘဲ အချိန်နှင့်
တစ်ပြေးညီ နည်းမျိုးစုံနှင့်အင်္ဂါလိုက်
ကာ သတင်းရယူသူ၊ ဓာတ်ပုံမှတ်တမ်း၊
ရုပ်ရှင်မှတ်တမ်း၊ ဝီဒီယိုမှတ်တမ်း၊
ရုပ်မြင်ကင်မရာမှတ်တမ်း ရယူသူ
များအား အပေရိကန် လူမျိုးများက
ထူးထူးခြားခြားနာမည် ဖေးထားပုံ
ကလေးတဖြင့် "Tornado chasers"
တဲ့။ လေဆင်နှာမောင်းကြီးကို သုတေ
သနပြုကြတဲ့ အဖွဲ့အစည်းကလည်း
ရှိသေး။ "Vortex 2" တဲ့။ သူတို့
အဖွဲ့အစည်းနာမည်ကြားတော့ ရယ်
ရောပြုံးစရာလေးတစ်ခု တွေးမိသေး
သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ ရန်ကုန်မြို့မှာ
တုန်းက အလွန်ခင်မင်ရသော မိတ်ဆွေ
တစ်ယောက်အကြောင်း တွေးမိ၍
ဖြစ်သည်။ သူ့နာမည်က ကိုအောထွန်း။
အသက်က ၅၀ ဝန်းကျင်။ အလုပ်
အကိုင်က ဆိပ်ကမ်းကုန်တင်ကုန်ချ
ဝန်ချီစက်က ကရိန်းမောင်းသမား
ဖက်ဆရာကြီးပါ။ သူ့ဇာတိကတော့

ရန်ကုန်မဟုတ်။ ဟင်္သာတနယ်သားပါ။
သူက တက်ထရီအိုးဆိုလျှင်လည်း
ဘယ်တော့မှ ပီပီသသ အပြည့်အစုံ
မခေါ်ဘဲ "ဘယ်ဒီအိုး" ဟု တစ်ခါ
မှာတော့ သူက ကျွန်တော့် ကိုပြောဖူး
၏။ "အလုပ်ပင်ပန်းပြီး ခါးနာတာတို့၊
ဇက်ကြောတက်တာတို့ ကိုယ်တွေ့လက်
တွေ့တိုက်ခဲတာတို့ဆိုရင် ကျွန်တော်
တော့ ဘော်တက်လိမ်းဆေး ဝယ်လိမ်း
လိုက်ရင် ပျောက်ရောဆရာတဲ့။ လိမ်း
ဆေးဘူးလေဆရာ၊ တစ်ဘူးဝယ်ထား
ရင် တော်တော်ကြာကြာလိမ်းရပါ
တယ်" တဲ့။ ကျွန်တော်ကတော့ သူ
ပြောသည့် ဆေးဘူး မမြင်ဖူးသေးဘဲ
စိတ်ထဲမှာ ထုံကျင်ကိုက်ခဲဝေဒနာများ
ကို လေဆင်နှာမောင်းကဲ့သို့ အမြန်ဆုံး
ဖယ်ရှားပေးမည့် ဆေးနာမည်မျိုး ဖေး
ထားတာလားဟု ထင်မိသေးသည်။
ကိုစောထွန်းပြောတဲ့ "ဘောတက်
လိမ်းဆေး" ဆိုတာ လေဆင်နှာမောင်း
သူ့ဘေသနအဖွဲ့ VORTEX ကိုများ
အစွဲပြုပြီး ဆေးကုမ္ပဏီကြီးက နာမည်
ပေးထားလေသလားဟု တွေးမိသေး
သည်။ ပိုပြီးသိချင်မိသည်မို့ တစ်ရက်
တွင် ကျွန်တော်နေထိုင်ခဲ့ရာ SHA
-KOPEE မြို့ကလေးရှိ "WAL
GREEN" အမည်ရှိ အိမ်သုံးဆေးဝါး
မျိုးစုံရောင်းချသော ဆေးဆိုင်ကြီးထဲ

လှည့်ပတ်ကြည့်တော့မှ ဆေးဘူးလေး
တို့ သွားတွေ့သည်။ ဆေးဘူးပေါ်မှာ
ရေးထားတာက VORTEX တော့
မဟုတ်။ "VOLTEX" လိမ်းဆေးပါ
တဲ့ဗျာ။ သံတူကြောင်းကွဲဟာဆိုရမည်
တင်၏။ လေဆင်နှာမောင်းကြီးများ
ရဲ့ အန္တရာယ်အကြောင်း စကားဆက်
ရလျှင်ဖြင့် သူတို့တိုင်းပြည်မှာရှိသော
ရာသီဥတုဆိုင်ရာဌာနကြီး သို့တည်း
မဟုတ် မိုးလေဝသဌာန "The
National Weather Service" ရဲ့
ထုတ်လွှင့်ချက်ကလည်း ပွင့်လင်း
မိုးရှင်းပါ၏။ သူတို့နိုင်ငံမှာ တခြား
တခြားသောနိုင်ငံများနှင့်မတူခြားနား
ကွဲပြားသောရာသီဥတုအခြေအနေ
များ အမြဲတစေရှိနေနိုင်ပါသည်တဲ့။
သူတို့မှာက သဲကန္တာရလည်း ရှိသည်။
ပြေပြန်နှင့် တောင်တန်းကြီးများလည်း
ရှိသည်။ ပင်လယ်ကမ်းရိုးတန်းများ
ကလည်း ရှိသေး။ အနောက်ဘက်
ကမ်းခြေကမ်းရိုးတန်းကြီးက ပရိဖိတ်
သမုဒ္ဒရာကြီးနှင့် တစ်ဆက်တည်း
ပေကိုး၊ ဟိုး အရှေ့ဘက်ကမ်းရိုးတန်း
ကတော့ အတ္တလန်တိတ်သမုဒ္ဒရာ
ကြီးနှင့်ဆက်စပ်နေပြီး နိုင်ငံ၏ အရှေ့
တောင်ပိုင်းဒေသများမှာတော့ "ယာရီ
ကိန်း" မုန်တိုင်းကို အမြဲအစဉ် သတိ
ထားကြပါတဲ့ခင်ဗျာ။ သို့ပါသော်ငြား
အနန္တော၊ အနန္တင်းပီး ဂုဏ်ကျေးဇူး
ကြောင့် နေထိုင်ခဲ့ရာ ကာလအတော
အတွင်း "ကြောက်လန့်ခြင်း" မှ
ကင်းဝေးခဲ့ရပါ၏။ ။

ဆောင်းဝင်းလတ်

အလွမ်း

ဖမ်းယူဆုပ်ကိုင်လို့မရတဲ့အလွမ်း

လွင့်မျောလာတဲ့ လွမ်းရိပ်ဟာ ငါ့ရင်ဆီ
တိတ်တဆိတ်ချွန်းကပ်လာတဲ့ ချွတ် . . . ချွတ်သံ
ပြည်လို့ ကမ်းစပ်မှာ ကမ်းကပ်လှေတစ်စီးမှ မရှိဘူး။
ပကတိအတိုင်းငြိမ်။

ပန်းဆုပ်ပွင့်ကြွေလို့ ဒီရေစောင့် ကျွန်းတွေက
ပင်လယ်ထဲတုံးလုံး ပက်လက်၊ သစ်ခိုင်းပင်ပေါ်မှာ
ကဏန်းဒိုင်ထင်တွေ တက်ချည် . . . ဆင်းချည်၊
တချို့ ရေထဲမှာပလဲ့စီ။

တံငါလှေတွေပြတ်သွားတိုင်း ငှက်မနား၊ ငါးမခို၊
လိပ်ခနေ ကျွန်းဆင်းရဲတွေက ငေးမောလတ်ပြီ၊
အလွမ်းကျန်စေတဲ့ က။

N.K.
16

ပိချက်
ပက်ဆက်ကတော့တစ်ခု

ဆားငံရည်ဝနေတဲ့ ပင်လယ်
သားတွေရဲ့ ပိုက်ချင်ထဲကငါး ကုန်း
ပေါ်ခွမ်းတင်တဲ့အသံ

ယီးယိုလေ့ . . . ယီးယိုလေ့
ဟစ်ကြွေးညံ အထက်ကောင်းကင်ယံ
ဆဝင်လှုံပါပေါ့။

လှိုင်းကြီးတော့လေ့အောက်၊
လှေမှောက်မယ့်လှိုင်းတွေက ကဆုန်
စိုင်းရောက်ချ၊ တစ္ဆေ တစ်ကောင်လို
ကြမ်းစိုင်းချေ့။

“ကဆိတ်လောက် ကော့ဇူးပြုပြီး
ရောက်ချိန်ကို မမေးပါနဲ့လား မိတ်ဆွေ”
လှေနံပေါ်ကစာသား သရော်
လှောင်ပြောင်မှုဟာ ငါ့ရင်ကို မွန်းကျပ်
ဪ အရပ်မှာတော့ သူ့ဇာတ်
ဟာ အကောင်းဆုံးအကယ်ဒမီ၊
ပင်လယ်ကိုခိုခေါ်၊ သမုဒ္ဒရာတိုအန်တု
အသက်လှပြီး ထိုးဆွယ်ကံကော် ရတဲ့
ဘဝဝမ်းစာ ဆားငံရည်ကြွပက်ထား
တဲ့ ကျောကုန်းမည်းတွေအတွက်
ကမ်းရိုးတန်းကဗျာဆရာ ငိုညည်း
ဖွဲ့လိုက်ပုံက

“ပင်လယ်မှာ စံပယ်တွေမပွင့်
ဘူး” . . . တဲ့

လောဘသားတွေရဲ့ ပိုက်စိပ်
တိုက်မှု ကြောင့် ငါတွေမျိုးသုဉ်းကုန်
တဲ့အခါ စံပယ်တွေ ပွင့်နိုင်တဲ့ပင်လယ်
ဟာ မငိုဘဲနဲ့ တုန်ခါနေတော့တယ်။
အိုတိုလံဘက်စ်၊ အိုခရစ်စတိုဖာ
ကိုလံဘက်စ်၊ သင်ရှာဇွေတွေ့ရှိခဲ့တဲ့
ကုန်းပြေသစ်အတွက် ဘုရားသခင်
ကောင်းချီးပေးနေချိန်မှာ မော်ကင်း
ဆလုံတွေအတွက် ကျေးဇူးတင်ရာနေရာ
မရှိခဲ့ဘူး။

ပင်လယ်မှာ ဘက်ဟိုးမလိုဘူး။
ဘူဒီလာမလိုဘူး။ ကျွန်တားတဲ့တဲတွေ

ဖျက်စရာမလိုဘူး။ ပင်လယ်ပျော်တွေ
အတွက် တဲအိမ်တစ်လုံးထက် ပေါ့ပါး
လျင်မြန်တဲ့ ရင်ငန်းလှေတစ်စီးပဲလို
တယ်။ ရိုးရှင်းမှုတွေနဲ့ အရိုင်းဆန်တဲ့
မီးပုံနံဘေးက အကတွေဟာ ငါ့နှလုံး
အိမ်မှာ ရှည်လျားစွာ တွဲလောင်း ခိုကျ
ဆတ်သားရေနဲ့ ကျက်ထားတဲ့ ဆလုံ
ပုံသံဟာ အာဖရိကပုံသံနဲ့ နင်လား
ငါလား။

ကွန်းစောင့်နတ်သမီးနားညည်း
အောင် ကခုန်ပြီးရင် ရေထဲကို ဒိုင်ပင်
ထိုးချ၊ ရေအောက်က ရလာတဲ့ ရေတစ်
တစ်ကောင်ရဲ့ ဖိပုံထဲကျသွားတဲ့ ဖျစ်
. . . ဖျစ်မြည်သံ။

“ဟောဒီပင်လယ်ကြီးရိုနေသရွေ့
အစာ ရေစာမဝတ်နိုင်ဘူးဟေ့”

“ဟောဒီပင်လယ်ကြီးရိုနေသရွေ့
အစာ ရေစာမဝတ်နိုင်ဘူးဟေ့”

ရောင်ရဲတင်းတိမ်ခြင်းဒီရေတွေ
မတန်မနားတက်လို့ ရှားပါးစွာ ပါးလျှ
လာတဲ့ လူပျို၊ စုငယ်လေးတွေရဲ့
ဘဝမျှော်လင့်ချက် အနာဂတ်မဲ့နေတဲ့
ကောင်းကင်ကုန်းပေါ်မှာ လယ်သိမ်း
မြေသိမ်း၊ ပင်လယ်မှာ ဘာကိုသိမ်း
မလဲ။

ကော့ဇူးမသိတတ်သူတွေအတွက်
ပင်လယ်ကပြန်သိမ်းတဲ့အခါ ကျိန်စာ
ဆိုတာ ကျိန်စရာမလိုဘဲ ခါးသီးမှုတွေ
မြန်ရည်ယှက်ရည် ရောက်ချလာလိမ့်
မယ်။

နာဝစ်၊ ဆူနာမီ ကိုယ်တည်မှီရာ
ဝန်းကွင်ကို တန်ဖိုးမထား၊ လူတွေ
ရမ်းကားခဲ့မှုတွေအတွက် ပြန်လည်
ပေးဆပ်ရတဲ့ အပြစ်ကြွေး၊ လူတွေရဲ့
ဈေး . . . သွေး . . . အသက်။

အသက်က အသက်ကို ပြန်

မကယ်နိုင်ဘဲ ဆုံးရှုံးသွားတဲ့အသက်
တွေ . . . အသက်တွေ . . . အသက်
တွေ ဟော ပြီးတော့လည်း ပင်လယ်
ဟာ သူမဟုတ်သလို ငွေလွှာသင်ဖြူ
ခင်း မျက်တောင် ကလေးမွေးစင်းနေ
တဲ့ ချစ်သူရဲ့အပြုံးမြဲမြဲလို ငြိမ်းချမ်း
ငြိမ်သက် . . . ငြိမ်သက်တစ်မိနစ်
. . . နှစ်မိနစ်၊ ဒီလိုနဲ့ ရာစုနှစ် အတန်
ကြာပြီးတဲ့အခါ သူပြန်လာဦးမယ်၊
သူပြန်လာလိမ့်ဦးမယ်၊ လက်သည်း
ငှက်ထားတဲ့တစ္ဆေလို။

လှေကိုမှောက်ပစ်မယ့် လှေ
အောက်က လှိုင်းတွေ
လှေကိုမှောက်ပစ်မယ့် လှေအောက်
က လှိုင်းတွေ
လှေကိုမှောက်ပစ်မယ့် လှေအောက်
က လှိုင်းတွေ . . .

မိချမ်းဝေ
ဧပြီလ ၁ ရက်၊ ၂၀၁၆

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဝေါဟာရများ

ENVIRONMENT WORDS

ဦးကျော်စိုး

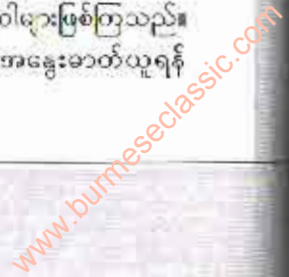
Coexist: v. ရန်ပြုမှုမရှိဘဲ ယှဉ်တွဲနေထိုင်သည်။ တချိန်တည်းတပြိုင်တည်း ဖြစ်ပေါ်သည်။
 (e.g. Leopards and tigers can coexist in the jungle. ကျားနဲ့ ကျားသစ်ဆိုတာ တောထဲမှာ အတူတွဲနေလို့ရတယ်)

Coexistence: n. အတူယှဉ်တွဲနေထိုင်ခြင်း။
 (e.g. Peaceful coexistence is what happens in a climax community. ငြိမ်းချမ်းစွာ ယှဉ်တွဲနေထိုင်ခြင်းဆိုတာကို သိဒိုင်ရင် အပင်တွေသတ္တဝါတွေ အကောင်းဆုံးအပြိုင်ဆုံး အနေအထားမှာ သဘာဝတရားရဲ့အတူဖွဲ့စည်းနေထိုင်တာကိုကြည့်ပါ)

Coffee: n. ကော်ဖီ။ *Coffea* genus မျိုးရင်းဝင် ကော်ဖီပင်၊ ကော်ဖီသီး၊ ကော်ဖီဖရူ။
 (မှတ်ချက်။ ကော်ဖီဖရူများကို အညိုရောင်သန်းလာသည်အထိလှော်၍ အမှုန့်ကြိတ်လိုက်ပါက ကော်ဖီအဖြစ် ဖျော်သောက်နိုင်သည်။ အပူပိုင်း တောင်ပေါ်ဒေသများတွင် ကော်ဖီကို စီးပွားဖြစ်သီးနှံ အဖြစ်စိုက်ပျိုးတတ်ကြပြီး မျှတသောဈေးနှုန်းစနစ်ဖြင့် ဝယ်ယူသော အဝယ်ခိုင်မှားသို့လာရောက် ရောင်းချလေ့ရှိသည်။ တချို့နိုင်ငံများတွင် ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာစနစ် ပပျောက်သွားစေရန်အတွက် အစိုးရမှ ကော်ဖီစိုက်ခင်းကြီးများတည်ထောင်ပေးကြသည်။ ယခုအခါ ထိုင်းနိုင်ငံတွင် တောင်သူများသည် ထိန်းခင်းများစိုက်ပျိုးခြင်းကို စွန့်လွှတ်ကာ ကော်ဖီများကို စိုက်ပျိုးနေကြပြီဖြစ်သည်)

Coke: n. မီးသင်းမီးသွေး၊ ကျောက်မီးသွေးကို အပူရှိန်ပြင်းပြင်းပေးကာ အတွင်းမှ ဓာတ်ငွေ့များကို ထွက်အောင်လုပ်ထားသော မီးသွေးတစ်မျိုး။
 (မှတ်ချက်။ မီးသင်းမီးသွေးများကို အဆိပ်ဓာတ်ငွေ့အန္တရာယ်ကင်းကင်း အပူရှိန်မြင့်မြင့်လိုအပ်သော စက်ရုံများတွင် အသုံးပြုကြသည်။ လူနေအိမ်များကို အနွေးဓာတ်ပေးရာတွင်လည်း မီးသင်းမီးသွေးများကို သုံးလေ့ရှိသည်)

Cold-blooded: adj. သွေးအေးသတ္တဝါဖြစ်သော၊ ပြင်ပအပူအအေးအတိုင်းလိုက်၍ ခန္ဓာ အပူချိန် ပြောင်းလဲတတ်သော၊ ယင်းနှင့် ဆန့်ကျင်ဖက်မှာ warm-blooded သွေးနွေးသတ္တဝါ ဖြစ်သည်။
 (ခြွေများ၊ ဖွတ် ပကပ် အိမ်မြောင် ပတ်သင်များနှင့် ငါးများသည် သွေးအေးသတ္တဝါများဖြစ်ကြသည်။ ခြွေများသည် မည်သည့်လှုပ်ရှားသွားလာမှုမျိုးမှမလုပ်ခင် နံနက်စောစောတွင် အနွေးဓာတ်ယူရန် နေပူစာလုံပေးရပါသည်)

Coliform bacteria: n. အလမ်းကြောင်းနေ ဝမ်းပျက်ရောဂါဘက်တီးရီးယားပိုး။ ရေထဲမှတစ်ဆင့် ပြန့်ပွားကူးစက်သော လူနှင့်တိရစ္ဆာန်အညစ်အကြေးမောင်များရှိ Escherichia coli ဘက်တီးရီးယား ရောဂါပိုး။

(မှတ်ချက် တော်လီအောင်းဘက်တီးရီးယားပါသောရေကို သောက်သုံးမိပါက ပြင်းထန်သော ဝမ်းပျက် ဝမ်းလျှောရောဂါရနိုင်သလို အက်ရှားရစ်ချားဘက်တီးရီးယားမှနေ၍ အစားအစာအဆိပ်နှင့် ခြင်းကိုလည်းဖြစ်စေနိုင်သည်။) sewage ကိုရှုပါ။

Collapse: v. (၁) ဝေါတနဲပြိုကျပျက်စီးသည်။

(e.g. The house collapsed during the earthquake. ဒီအိမ်ကြီးက ငလျင်လှုပ်တုန်းက ပြိုကျ သွားတာလေ။)

(၂) ပျက်ပြားသွားသည်။ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု စနစ်တစ်ခု ရွတ်တရက် အလုပ် ဆက် မလုပ်နိုင်တော့ဘဲ ရပ်တန့်သွားသည်။

(e.g. The fisheries collapsed after too many fish were taken. ငါးတွေ အလွန်အကျွံ ဖမ်းပစ်လိုက်လို့ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းလည်း ဆက်လုပ်လို့မရတော့ဘဲ ရပ်ကုန်တယ်။)

n. (၃) တစ်စီပြိုကွဲပျက်စီးမှု။

(e.g. After the economic collapse in the early 1990s, the country has recovered slowly. ၁၉၉၀ခုနှစ်များအစောပိုင်းကာလ စီးပွားရေးပြိုကွဲပျက်စီးမှုကြီးနောက်ပိုင်းမှာ ဒီနိုင်ငံဟာ ငြည်းဖြည်းချင်း နာလံ တူလာတယ်။)

Collect: v. စုဆောင်းတောက်လူသည်။ မတူသောဒေသများမှ မတူသောနမူနာအမျိုးမျိုးကို ရှာဖွေစုဆောင်းသည်။

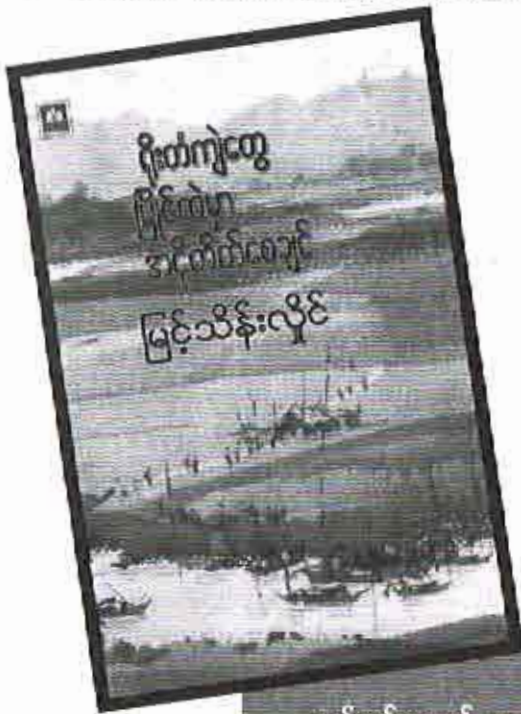
(မှတ်ချက် လူတို့သည် စာအုပ် ကျောက်တုံးကျောက်ခဲ လိပ်ပြာပိုးမွှားများကဲ့သို့ မတူသောအရာမျိုးစုံကို ရှာဖွေစုဆောင်းတတ်ကြသည်။ ထိုသူမျိုးကို ရှားပါးထူးဆန်းသောအရာများ ရှာဖွေစုဆောင်းသူများဟု ခေါ်ကြသလို သူတို့စုဆောင်းထားသောအရာများကလည်း စုဆောင်းရှားပါးပစ္စည်းများဟု ခေါ်လေသည်။ စုဆောင်းသူများသည် ရှားပါး၍တန်ဖိုးရှိသောပစ္စည်းများကို အမဲလိုက်သလို ရှာဖွေလေ့ရှိသည်။ ထိုသို့စုပြုံ၍ လိုက်ကြသောကြောင့် ပစ္စည်းများပိုမိုရှားပါးလာသလို သဘာဝဝတ်ဝန်းကျင်ထဲမှ အလှပသုံးအရာများကိုလည်း ပိုမိုထုတ်ယူသွားကြတော့သည်။)

Collective: adj. စုပေါင်းမှုနှင့်သက်ဆိုင်သော၊ အုပ်စုဝင်တိုင်း ဝေမျှပိုင်ဆိုင်သော။

(မှတ်ချက်။ အချို့လူများသည် စုပေါင်းအကျိုးစုပေါင်းရပိုင်ခွင့်များကို ပုဂ္ဂလိကတစ်ဦးချင်းအကျိုးထက် ဦးစားပေးသည်။ ဤအမြင်ကြောင့် လူ့အဝန်းအဝိုင်းအကျိုးကောင်းမွန်ရေးအတွက် တိုယ့်လိုအပ်ကို စွန့်လွှတ်ရန်လိုအပ်သော တချို့နေရာများတွင် အထောက်အကူရနိုင်လေသည်။ ဥပမာ လေထုညစ်ညမ်းမှု သက်သာစေရန် ကိုယ်ပိုင်ကားမသုံးဘဲ အများသုံး ဘတ်စ်ကားကို ဦးကြခြင်း။ ဤအမြင်သည် အချို့နေရာမျိုး တွင် သိပ်အကျိုးမရှိလှ။ ဥပမာ အချို့အစိုးရများသည် နိုင်ငံတော်အတွက် စုပေါင်းကောင်းကျိုးဆိုပြီး ခုတုံးလုပ်ကာ စစ်တပ်၏အမိန့်အတိုင်း အလုပ်ခိုင်းစေခြင်းနှင့် လုပ်ခမပေးဘဲခိုင်းစေခြင်းများတွင်ဖြစ်သည်။ ဤသို့ ခိုင်းစေခြင်းကို လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်ခြင်းဟုခေါ်လေသည်။)

ကျော်စိုး

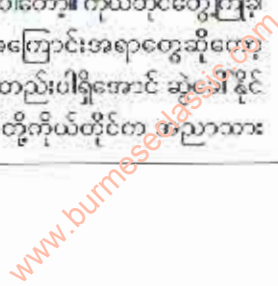
ရွှေတံကျဲတွေ အင်္ဂုတိတ်စေချင် ကိုလေးမြတ်

ရည်ညွှန်းစာတိုက်။ ။

မြင့်သိန်းလှိုင်ရဲ့ “ရွှေတံကျဲတွေ နှိုင်းထဲမှာ အင်္ဂုတိတ်စေချင်”၊
ဇွန်ပွင့်စာတိုက်တိုက်က ၂၀၁၆ ခု၊ ဇန်နဝါရီလထဲမှာ ပထမ ကြိမ်အဖြစ်
အုပ်စု (၅၀၀) ထန်ဖိုး (၃၀၀၀) ကျပ်နဲ့ ထုတ်ဝေပါတယ်။

မြင့်သိန်းလှိုင်ဟာ ဆရာကြီးမြသန်းတင့်ရဲ့ ညီ
တစ်ယောက်ဖြစ်ပါတယ်။ ဆရာကြီးမြသန်းတင့်ကတော့
နာမည်ရင်း မြသန်းနဲ့ စာတွေ စတင်ရေးသားတယ်။
နောက်မှ ဒေင် ဦးပေါတင့်ရဲ့ အမည်ထဲက 'တင့်' ကိုယူပြီး
'မြသန်းတင့်' ဆိုတဲ့ ကလောင်အမည် ခံယူလိုက်တယ်။
ဆရာမြင့်သိန်းလှိုင်လည်း အမည်ရင်း မြင့်သိန်းထင်ပါရဲ့။
မိခင်ဒေါ်လှိုင်ရဲ့ 'လှိုင်' ကိုယူပြီး 'မြင့်သိန်းလှိုင်' လို့
ကလောင်အမည် ခံယူလိုက်ဟန်တူပါရဲ့။ တစ်မတော်ထဲ
မှာ ဗိုလ်မှူးအဆင့်ထိ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့တယ်။ နောက်
သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဌာန မြန်မာ့ဆားနှင့် အဏ္ဏဝါစာတုခဝေ
ပစ္စည်းထုတ်ကရေးနှင့် ရောင်းဝယ်ရေးမှာ အတွေ့တွေ့ဖန်နေရာ
မှာ ကူညီ ထမ်းဆောင်ခဲ့တယ်။ အခု စာအုပ်က ချယ်ရီမဂ္ဂဇင်း၊
ရန်ပုံငွေမဂ္ဂဇင်း၊ နွယ်နီမဂ္ဂဇင်း၊ ကြီးပွားရေးဂျာနယ်၊ ချိုးဖြူ
မဂ္ဂဇင်း၊ ပုဂံတ္ထုအသင်း (ရန်ကုန်) မဂ္ဂဇင်း၊ ပခုက္ကူအ. ထ. က

မဂ္ဂဇင်း မြိုင် အ. ထ. က ရွှေရတုမဂ္ဂဇင်းနဲ့ ထနောင်းရိပ်
စာစောင်တို့မှာ ရေးသားခဲ့တဲ့ စာတွေကို စုစည်းထုတ်ဝေ
ထားတာဖြစ်ပါတယ်။
ဆရာရဲ့စာတွေမှာ ဟင်မတော်ကတော့ တွေ့ကြုံရတဲ့
အကြောင်းအရာတွေပါတယ်။ နိုင်ငံရဲ့ တျန်းမာရေးပြဿနာ
ဖြစ်တဲ့ အိုင်အိုဒင်းချို့တဲ့ရောဂါတားဆီးကာကွယ်ရေး
ပဟိအဖွဲ့နဲ့ သွားရောက်ခဲ့တဲ့ ခရီးစဉ်အကြောင်းတွေလည်း
ပါတယ်။ အစ်ကိုကြီးမြသန်းတင့်ရဲ့ ငယ်ဘဝပုံရိပ်၊ စာပေ
ဖြတ်သန်းမှုပုံရိပ်တွေလည်းပါတယ်။ ပြီးတော့ ပခုက္ကူ
မြိုင်တကြောက ဒေသပုံရိပ်တွေ၊ လူပုဂ္ဂိုလ်ပုံရိပ်တွေလည်း
တွေ့ရတယ်။ ရသေ့စာတွေဆိုပါတော့။ ကိုယ်ဘဝတွေကြုံခဲ့
ဖြစ်သန်းခဲ့၊ ခံစားခဲ့တဲ့ အကြောင်းအရာတွေဆိုတော့
စာရွှေသူတို့ စာရေးသူနဲ့တစ်ပါတည်းပါရှိအောင် ဆွဲအေးနိုင်
စွမ်းရှိတယ်။ ဒီမှာ ကွန်တော်တို့ကိုယ်တိုင်က အညာသား

“မိုးတံကျွေ့မြိုင်ထဲမှာ အိုတိတ်စေချင်” က ရွှေစက်တော်တော်လေးလေးပါ။ ငမဲမှာ တာဝန်ကျစဉ် ရေနံလုပ်ကွက် တွေ လုပ်ဆောင်ခဲ့စဉ်နဲ့ အမေပြောဖူးတဲ့ ရွှေစက်တော်အကြောင်းတွေကို ရေးဖွဲ့ထားတယ်။

ဖြစ်နေလို့လား မဆိုနိုင်ဘူးပေါ့။

တကယ်တော့ မြိုင်မြို့လေးဟာ ဖြတ်သန်းဖြတ်လာ ရောက်ရှိနိုင်တာမဟုတ်ပါဘူး။ တခုတစ်ခုရသွားမှ ရောက်နိုင် တဲ့ မြို့ကလေးပါ။ လမ်းကြိုမြို့ကလေးမဟုတ်ဘူး။ သီးခြား မြို့ကလေး။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီမြို့ကလေးက ကွန်တော်တို့ စာပေလောကအတွက် အထင်ကရ စာရေးဆရာကြီးနှစ်ဦး အောင်လင်းနဲ့ ပြသန်းတင့်ကို မွေးထုတ်ပေးခဲ့တယ်။ မြိုင်မြို့အဝင် (၃) မိုင်လောက် ရှည်လျားတဲ့ စာမာပင်တန်း ဟာ ဆရာပြသန်းတင့် တမ်းတမ်းတကစွာ ဆိုလို့ နာမည်ကျော် ပါတယ်။ အဲဒီတမာတန်းကို မြိုင်မြို့နယ်ထဲက သူငယ်ချင်း တွေရှိရာ နိပဆေးရွာ ညောင်နီပင်ရွာတွေသွားရင်း ကွန်တော်လည်း မြင်တွေ့ခဲ့ဖူးဖူးတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီတမာ တန်းကို လမ်းလျှောက်တော့ မကြည့်ခဲ့ရဘူး။

ကွန်တော် စက်ဘီးစီးပြီး ဖြတ်သန်းဖူးတဲ့ တမာ တန်းကတော့ ချောင်းဦးမြို့နယ်ထဲမှာရှိတဲ့ အမြင့်ရွာနဲ့ အနိမ့်ရွာ ဆက်သွယ်ထားတဲ့လမ်းက (၁) မိုင်ကျော်လောက် ရှည်လျားတဲ့တမာပင်တန်းလေးကိုပါပဲ။ အမြင့်ရွာဆိုတာ ပုဂံခေတ် ကျန်စစ်သားမင်း မင်းဘေးသင့်လို့ ပုန်းရှောင်ရင်း ကြောင်ဖြူနဲ့ တွေ့ဆုံခဲ့တဲ့ရွာကလေးပေါ့။ အဲဒီရွာမှာ အရည်းကြီးတွေ ဘည်ထားခဲ့တဲ့ စေတီတွေရှိတယ်။ တုန်းဘောင်ခေတ် မင်းလတ်ဝါးကြီးတည်ဆောက်ခဲ့တယ် ဆိုတဲ့ ကျုံးဟောင်း၊ မြို့ရိုးဟောင်းတွေရှိတယ်။ အဲဒီရွာဟာ ‘အလုပ်သမားလှုပ်ရှားရေးသမိုင်း’ စာအုပ်ရေးသားခဲ့တဲ့ သခင်လေးမောင်ရဲ့ဇာတိရွာ အမြင့်ရွာနဲ့တစ်ဆက်တည်း ပါပဲလို့ ပြောဖြစ်တဲ့ တပ်လျက်တည်ရှိတဲ့ သောတပန်ရွာ က အိုးဝေညိုမြရဲ့ရွာ။ အနိမ့်ရွာက ကိုလိုခေတ်မှာ သမိုင်း ချန်လှုပ်ထားရစ်ခဲ့လို့မရတဲ့ ဆရာတော် အာဇာနည် အရှင် ဦးဝိစာရရဲ့ရွာ။

အဲဒီသမိုင်းဝင် အနိမ့်ဆိုတဲ့ရွာကလေးကို တိုင်း ဒေသကြီး ဝန်ကြီးချုပ်ဦးသာအေးရဲ့လက်ထက်မှာ ဘယ်လို အတွေးစိတ်ကူးပေါက်သလဲ မပြောတတ်ဘူး။ ‘သုံးပန်လှ’

ရွာဆိုပြီး လှတပတအမည်လေး ပြောင်းလဲလိုက်တယ်လေ။ ဒါပေမဲ့ ရေခဲ၊ မြေခဲပါလို့လား မပြောတတ်ဘူး။ အဲဒီရွာ လေးရဲ့ စာပေဟောပြောပွဲမှာ ထင်လင်းဦးက သာသနာ ညှိုးနွမ်းစေအောင် ဟောပြောလို့ဆိုပြီး ဖမ်းဆီးထောင်ချ လိုက်တော့ သုံးပန်လှရွာလေးဟာ နာမည်ကြီးသွားပြန်ရော။ ထားပါ။ အဲဒီသမိုင်းဝင် အမြင့် အနိမ့်ရွာတွေက ကွန်တော် ရဲ့ဇာတိရွာနဲ့ ရေကြောမြေကြောဆက်နေတာဆိုတော့ ရောက်သွားမိတာပဲ။ အဲဒီမှာ တမာပင်တန်းတို့ဖြတ်သန်း ရတော့ အညာသရုပ်ကိုမြင်တွေ့လိုက်သလို အညာရနံ့ကို လည်း ရှုမြှိုက်လိုက်ရတယ်။ တမာနဲ့သင်းပျံ့ပျံ့လေးက တစ်သက်မပေမိုင်စရာပါပဲ။ ဒါကြောင့် အဆိုတော်ချိုပြီးရဲ့ “တမာလမ်းကိုပြန်ခဲ့ပါ” ဆိုတဲ့ သီချင်းကိုကြားရလေတိုင်း ကွန်တော်ဖြင့် လွမ်းစရာမရှိဘဲ အမြဲတမ်း လွမ်းကျန်နေရစ် သလို ခံစားရတယ်။ အခု မြင့်သိန်းလှိုင်ရဲ့ စာစုလေးတွေ ကလည်း တမာကို လွမ်းဆွတ်စေတယ်။

အခုစာအုပ်ထဲမှာ အိုင်အိုဒင်းချို့တဲ့ရောဂါ ကာကွယ်ကုသရေးနဲ့ သွားရတဲ့မူဆယ်ဘတ်၊ ကလေး၊ ကလေးဝဘက်အကြောင်းတွေပါတယ်။ နေဦးသွားစာစုတွေ ပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ တောင်ထိပ်တွေမှာ နေထိုင်တတ်တဲ့ ပလောင် တွေမှာ အိုင်အိုဒင်းချို့တဲ့တဲ့ လည်ပင်းကြီးရောဂါဖြစ်ပွား တာ အကွေ့ရများတယ်တဲ့။ အမြင့်နေထိုင်တဲ့သူတွေမှာ အိုင်အိုဒင်းဓာတ် ချို့တဲ့တတ်သတဲ့။ ဘာကြောင့်ပါလဲ။ များသောအားဖြင့် တောင်ပေါ် နေတိုင်းရင်းသားတွေဟာ မီးသင်းရှို့ပြီး တောင်ယာလုပ်ကိုင်ကြရတယ်မဟုတ်လား။ အဲဒီတောင်ယာထွက်ရှိတဲ့ သီးနှံတွေ စားသုံးရင်လည်း အိုင်အိုဒင်းချို့တဲ့ရောဂါဖြစ်စေတယ်ဆိုတဲ့ သဘောမျိုး တွေ့ရတယ်။ ဘာကြောင့်ပါလဲ။ စာရေးသူဟာ တာဝန်အရ သာ ဆောင်ရွက်ရပေမဲ့ သုတေသနပြုမှုမှာ ဝါသနာထုံ တန်မတူဘူး။ သူက စာပေမွေ့လျော်သူပီပီ သိန်းဖေမြင့် ရေးသားခဲ့တဲ့သူတွေ ရှိသေး မရှိသေးဆိုတာသာ စိတ်ဝင်စား တာလေ။

ကလေးဘက်ခရီးထွက်စဉ် သူ့ရဲ့အင်ကိုကြီး ပြုပန်းတင့်ကွယ်လွန်ရှာပါတယ်။ အလောင်းမြေချတာ တောင် မပီလိုက်ရှာဘူး။ တကယ်တော့ ရန်ကုန်နဲ့ကလေး သို့ကာ မိုင် (၈၀၀) ခန့်ခလောက်သာ ဝေးကွာတာပါ။ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးတွေ ကောင်းမွန်ပေးဆို့ရင်တော့ ပေးကွာတယ်လို့ မဆိုသာပါဘူး။ ခုချိန်ထိလည်း ကလေး ဘက်ခရီးစဉ်တွေဟာ မိုးတွင်းကာလမှာ သွားလာရခဲယဉ်း နေဆဲပါ။ ဆရာမြသန်းတင့်ဟာ စာရေး အင်မတန်တောင်း လတဲ့ စာရေးဆရာကြီးပါ။ စာပေလောကမှာ စာရေးအား သူ့ကိုမိတဲ့သူ မရှိဘူးလို့တောင် ဆိုရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဆရာ ဟာ ငယ်စဉ်ကတည်းက စာဖတ်ဝါသနာပါခဲ့တယ်။ 'အရေးတော်ပုံတပ်သား' ဆိုတဲ့စာအုပ် ဖတ်ချင်လွန်းလို့ (၁၆) မိုင်ခရီးကိုတောင် ခြေလှင်သွားခဲ့တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

ငယ်စဉ်ကတည်းက စာရေးဆရာလုပ်မယ်ဆိုတဲ့ ရည်မှန်းချက်ထားရှိခဲ့တယ်။ နိုင်ငံရေးလည်း ကျွန်းပို့ခံရ သည်ထိ ထဲထဲပင်ပင် ဆောင်ရွက်ခဲ့တယ်။ နောက်ပိုင်းမှာ တော့ နိုင်ငံရေးထက် စာပေကိုပဲ ဇာတ်ချလုပ်ကိုင်တော့ တယ်။ ဆရာဟာ နိုင်ငံမှာ အမြင့်ဆုံး စာပေဆုဖြစ်တဲ့ အမျိုးသားစာပေဆု (၄) ကြိမ်ရရှိခဲ့ဖူးတယ်။ ပင်တိုယ်ရေး ပတ္တမြား ဆောင်းပါးတွေ အပြောက်အမြားရှိခဲ့ပေမဲ့ ဘာသာပြန်စာပေဆုချည်း ရရှိခဲ့တာဟာ ကျွန်တော်တို့ စာပေအသိုင်းအဝိုင်းအတွက် ပေးအပ်ကြတဲ့သူတွေအနေနဲ့ မိုးသားမုမု ရှိပါသလားဆိုတာ စဉ်းစားစရာ၊ ပြောဆိုစရာ တွေဖြစ်ခဲ့ပါသေးတယ်။ ဆရာကတော့ သည့်တွက်ဟန် မတူပါဘူး။

ဆရာမြင့်သိန်းလိုင်ရဲ့ ဇာတိလွမ်းစိတ်ကဟော့ ကျွန်တော်နဲ့ ထပ်ထူထပ်မျှပါ။ ကျွန်တော်လည်း ဇာတိက ဗွာခဲ့ရတာ နှစ်ပေါင်း (၄၀) ရှိပါပြီ။ ဆရာကတော့ ရန်ကုန် ပု ဘိုးအိမ်နဲ့အိမ်နဲ့ အခြေကျလို့နေပါပြီ။ ဇာတိကို ပြန်အခြေကျဖို့ စိတ်ကူးဟန်မတူတော့ဘူး။ ပဝတ္တိဖြစ်တဲ့ ဘိတ်ကြီးမြို့ကို အခြေချဖို့တော့ စိတ်ကူးသေးဟန်တူပါရဲ့။ ကျွန်တော်လည်း ရန်ကုန် ယောက္ခမအိမ်မှာ အခြေကျနေပြီ လို့ ပြောလို့ဖြစ်ပါရဲ့။ ဒါပေမဲ့ ဇာတိကိုပြန်ခေါင်းချချင်တဲ့ စိတ်ကူးကတော့ အလျှော့မပေးချင်သေးဘူး။ ဇာတိအရပ် မကြောင်းကို ဘယ်အချိန်ရေးရေး၊ ဘယ်လောက်ရေးရေး ပျားအကြောင်း၊ ရွာကသူတွေအကြောင်း ဘယ်အခါတွေတွေ့ ပြန်ရမ်း နိဂုံးသွားတယ်ကိုမရှိဘူး။ အမြဲတမ်း လက်ဆတ်

နေတယ်။ အမြဲတမ်း ငယ်မူငယ်သွေး ပြန်နေတော့တာ ပါပဲ။

ဆရာက မြိုင်ရောက်ရှိတိုင်း နှမဝမ်းကွဲ လှလှတို့ အိမ်မှာတည်းသတဲ့။ (တည်း- နားလိုသည်၊ ညအိမ်သည်) ဘာပြုလို့လဲဆိုတော့ သူတို့ငယ်စဉ်က နေထိုင်ခဲ့တဲ့အိမ်နေ ရာဖြစ်လို့ပါ။ ပခုက္ကူရောက်တော့လည်း ငယ်စဉ်ကျင် လည်ခဲ့တဲ့ သိရှိခဲ့တဲ့နေရာတွေ၊ လူတွေဆီ သွားလာနေမိ ပြန်တယ်။ သူ့ကြွယ်သားငြိမ်းအောင်နဲ့ ချောအိတို့အကြောင်း က ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ပမာ ဖြစ်နေတော့တယ်။ ပန်းချီဆရာ ဦးပြစိမ်းကတော့ ပန်းချီမဆွဲတော့ဘူး။ ပန်းပုထုနေတော့ တယ်လို့ အရွှန်းဖောက်လိုက်သေးတယ်။ ဆရာအောင်လင်း တို့၊ ဆရာမြသန်းဟင်တို့ရဲ့ ငယ်ဘဝပုံရိပ်တွေကလည်း လွမ်းစရာပါပဲ။ ပတ္တလားသံ၊ ထနောင်းရိပ်တွေလည်း ပြန်ကြား ပြန်မြင်ယောင်လို့။

"မိုးတံကျွဲတွေ မြိုင်ထဲမှာ အငိုတိတ်စေချင်" က ရွှေစက်တော်တော်လားလေးပါ။ ငမဲမှာ တာဝန်ကျစဉ် ရေနဲ့လုပ်ကွက်တွေ လုပ်ဆောင်ခဲ့စဉ်နဲ့ အမေပြောဖူးတဲ့ ရွှေစက်တော်အကြောင်းတွေကို ရေးဖွဲ့ထားတယ်။ သစ်တော မတွေ ပြန်းတီးသွားတာတွေကို လွန်းမောသတထားတယ်။ ဟုတ်တယ်ဆရာရယ်၊ ကျွန်တော်တို့ငယ်စဉ်က အမြင်အတွေး တွေနဲ့ ခုခေတ်သားသမီးတွေရဲ့ အမြင်အတွေးတွေ မတူကြ တော့ဘူး။ ကျွန်တော်တို့က ကျင့်ဝတ်သိက္ခာတန်ဖိုးထား စောင့်ထိန်းကြတဲ့ လူမှုဝန်းကျင်မှာ ကြီးပြင်းလာရတာ၊ ခု ခေတ်က ငွေနဲ့ အရာရာပိုင်းပြတ်ကြတဲ့ခေတ်မဟုတ်လား။ ခေတ်ရဲ့ ရေစီးကြောင်းလို့ဆိုတာထက် ကျွန်တော်ကတော့ ဆင်းရဲပွဲတေခြင်းရဲ့လက္ခဏာရပ်တွေပဲလို့ မှုမြင်သုံးသပ်မိ တော့တာပါပဲ။

ဒီစာအုပ်မှာ မောင်ရင့်မာ (ခတည်းကန်း) က အမှာစာရေးပေးထားတယ်။ သူလည်း တမာကို လွမ်းတတ် ရှာသား။ ကျွန်တော်အနေနဲ့ ဆရာမြင့်သိန်းလိုင်ကို စာဖတ် အား ဘဝအတွေးအကြံအားတွေပြည့်ဝသလို တွက်ဆမိပါ တယ်။ ဒီတော့ ဆရာရေ မသေခင်နေရမယ့်အချိန်ကြား ဆရာမြသန်းတင့်ရဲ့ညီပီပီ စာတွေ ရေးသားသွားဖို့ တိုက်တွန်းနှိုးဆော်ပါရအေး။

ကိုလေးမြတ်

ပုဂံခေတ်မတိုင်မီကတည်းက မြို့လာခဲ့သော သီချင်းဟောင်းဖြစ်သည်။
“သစ်ပင်ကိုဖြန့်ဖြန့်ခုတ် လှည်း လုပ်ရအောင်”
ဟူသော ပထမပိုဒ်ကို “သစ်ပင်ကိုကုန် အောင်ခုတ် တရုတ်ပို့ရအောင်” ဟု
ပြောင်း၍ရေးလိုက်လျှင် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် ခေတ်မီသောသီချင်းအသစ်ဖြစ်ရပေ ဦးမည်။

စိုက်ရုံပဲလား ပစ်ပထားနှင့်

မိုးလေးသူမိတ္တ

“သစ်ပင်ကို ဖြန့်ဖြန့်ခုတ် *** လှည်းလုပ်ရအောင်”
“တောခုတ်လို့တောပြောင် ***မိုးခေါင်တော့မှာပဲ”
(မိုးခေါင်လို့ရေပဲကြွယ်ရင်)၊ ***သဲပင်လယ် ဖြစ်လိမ့်လေ”
ဖော်ပြပါစာချိုးလေးကို “ဗုံထောက်သံ” ဟုခေါ်သည်။ ရုပ်ထဲရွာထဲတွင် ခိုးပတ်
ကိုလည်မှာသိုင်း၍ စိုင်းဖွဲ့ပြီး တီးရသည့်အခါ သီဆိုရသောသီချင်းတစ်ချိုးဖြစ်သည်။
ကြားရသူများပင်လျှင် ထကချင်စိတ်ဖြစ်စေသော မြူးကြွသည့် ဗုံထောက်သံသီချင်းဖြစ်၏။

အိမ်တွင် ပန်းအိုးငယ်များဖြင့် အလှစိုက်ထားသော သစ်ပင်- ပန်းပင်ငယ်များက လေကို သန့်စင်ပေးထား ခြင်းကြောင့် ထိုအိမ်သူအိမ်သားတို့ကို ကောင်းစွာအိပ်ပျော် စေသည်။ စိတ်ကို ကြည်လင်လန်းဆန်းစေသည်။ အတွေးအခေါ်များကို ကြည်လင်စေပါသည်။ သို့ဆိုပါလျှင် ခုံ၊ တော၊ မြိုင်၊ ဂခိုင်၊ ဟေဝန်တို့ကိုဖြစ်စေသော သစ်ပင်ကြီးများ၏ ကျေးဇူးတရားကိုဖြင့် ဆိုဖွယ်ရာမရှိတော့ပြီ။

ပုဂံခေတ်မတိုင်မီကတည်းက ချိုလာခဲ့သော သီချင်းကောင်းဖြစ်သည်။ “သစ်ပင်ကိုမြန်မြန်ခုတ် လှည်း လုပ်ရအောင်မ” ဟူသော ပထမဦးစွာ “သစ်ပင်ကိုတုန် အောင်ခုတ် တမုတ်ပို့ရအောင်” ဟု ပြောင်း၍ရေးလိုက်လျှင် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် ခေတ်မီသောသီချင်းအသစ်ဖြစ်ရပေ ဦးမည်။

အမှတ်မထင်ဖတ်လိုက်မီသည်မှာ ၃. ၅. ၂၀၁၆ နေ့ယုတ် ပြင်ပနေ့စဉ်သတင်းစာ၌ ပါရှိသည့် ခေါင်းစဉ်တစ်ခုနှင့် အကြောင်းအရာကိုဖြစ်သည်။ “မကွေး တိုင်းဒေသကြီးအတွင်း၌ မိုးရာသီသစ်ပင်စိုက်ကာလအမိ စိန်တစ်လုံးသရက်ပျိုးပင် (၆၀၀၀) ဖြန့်ဝေသွားမည်။ သုံးလေးလအရွယ် အပင်ပေါက်များအား တောင်သူများ လက်ဝယ်အရောက် ဖြန့်ဝေသွားမည်ဖြစ်ပြီး စိုက်ပျိုးနည်း စနစ်များကိုလည်း စိုက်ခင်းထဲအရောက် လက်တွေ့ပြသပူ များ ဆောင်ရွက်ပေးသွားမည်ဟု မြို့နယ်စိုက်ပျိုးရေးဌာနမှူး က ပြောကြားကြောင်းသိရသည်” ဟုပါ၏။ ထိုအကြောင်း အရာကို အခြေခံစဉ်းစားမိရင်းက အတိတ်ကို သတိရမိပါ သေးသည်။ သစ်ပင်များအကြောင်းကို ဖြစ်သည်။

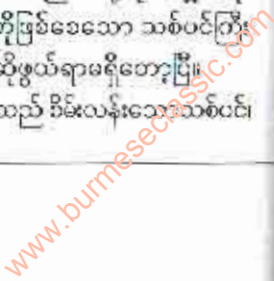
Dr Myint Thein ၏ "9 House Plants that clean the air" လေထုသန့်ပေးရာ အပင်ကိုးမျိုးတွင် သစ်ပင်များသည် လေထုကိုသန့်စင်ပေးရာဝယ် အရေးပါ ဆုံးသောကျေးဇူးရှင်ဖြစ်သည်ဟု ဖွင့်ဆိုထားသည်။ သန့်စင် သောအောက်ဆီဂျင်ကို သစ်ပင်များရှိမှ ရနိုင်သည်။ လူတို့ နှင့်အတူ သက်ရှိသတ္တဝါများအတွက် အောက်ဆီဂျင်ကို မရှိမဖြစ်လိုအပ်သည်။ အောက်ဆီဂျင်မရှိလျှင် သက်ရှိကမ္ဘာ လည်းမရှိပါ။ သစ်ပင်များအတွက်လည်း ကာဗွန်ဒိုင်အောက် ဆိုက်သည် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သည်။ လူ- သတ္တဝါများထံမှ ရရှိသောကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုက်ကို သစ်ပင်တို့က အလိုရှိ

ကြကုန်၏။ ဤကား လူနှင့်သစ်ပင်တို့ အပြန်အလှန် အကျိုးပြုပေးနေကြသော ကျေးဇူးတရားပင်တည်း။

အိမ်တွင် အလှစိုက်ပန်းအိုးများ ထားရှိကြသည်။ အိမ်ထဲတွင်ရှိသော အောက်ဆီဂျင်တွင် ဓာတုပစ္စည်းများမှ ထွက်သော အဆိပ်အတောက်ဖြစ်ပေသည့်ရနံ့တို့ ပေါင်းစပ် ပျော်ဝင်နေလေ့ရှိသည်။ အိမ်ခြံထဲတွင်ရှိသော အပင်များ နှင့် အိမ်တွင်း၌စိုက်ထားသော ပန်းအလှပင်များက ထိုအဆိပ်အတောက်ဖြစ်စေသော ဓာတုရနံ့တို့ကို စုပ်ယူ ထားပေးကာ သန့်စင်သောအောက်ဆီဂျင်ကို စစ်ထုတ်ပေး ကြသည်။ ထိုအခါ အိမ်သူအိမ်သားတို့သည် သန့်စင်သော အောက်ဆီဂျင်ကို ရှူရှိုက်ကြရကုန်၏။

ပေယံပင်၊ လာပင်ဒါ၊ ရှားစောင်းလက်ပတ်၊ ဇီဇာ၊ နှင့် အင်္ဂလိပ်ထွယ်ကပ်နွယ်တို့သည် အိမ်ရှင်များ နှစ်သက်ကြသော အလှပွေးသစ်ပင်ငယ်များဖြစ်သည်။ ထိုအလှပွေးသစ်ပင်၊ ပန်းပင်တို့၏ အရွက်အခက်များတွင် ဝိမ်းပုပ်ပုပ်အရောင်အဖုဝယ်များဖြင့် မည်းညစ်ညိုပုပ်နေ သည်ကို တွေ့ရလိမ့်မည်။ အပင်များ၌ ဤသို့ဖြစ်ရသည်မှာ မာတုအနံ့အသက်မှ အဆိပ်သင့်စေခြင်းတို့ကို လူတို့ထံ မရောက်အောင် စုပ်ယူထားပေးလိုက်သောကြောင့်ဖြစ် သည်ဟု ခေလလာဖတ်ရှုရပေသည်။

အိမ်တွင် ပန်းအိုးငယ်များဖြင့် အလှစိုက်ထား သော သစ်ပင်- ပန်းပင်ငယ်များက လေကို သန့်စင်ပေးထား ခြင်းကြောင့် ထိုအိမ်သူအိမ်သားတို့ကို ကောင်းစွာအိပ်ပျော် စေသည်။ စိတ်ကို ကြည်လင်လန်းဆန်းစေသည်။ အတွေး အခေါ်များကို ကြည်လင်စေပါသည်။ သို့ဆိုပါလျှင် ခုံ တော၊ မြိုင်၊ ဂခိုင်၊ ဟေဝန်တို့ကိုဖြစ်စေသော သစ်ပင်ကြီး များ၏ ကျေးဇူးတရားကိုဖြင့် ဆိုဖွယ်ရာမရှိတော့ပြီ။ ကမ္ဘာကြီး၏ ၃၀% သည် ဝိမ်းလန်းသောသစ်ပင်၊

သစ်တောများဖြင့် ငြိမ်းလျက်ရှိပေသည်။ ပညာရှင်များ၏ တွက်ချက်တိုင်းဟာခြင်းအရ သစ်တောများ၏ အကျယ် အဝန်းမှာ စတုရန်းမီတာ သန်း (၄၀၀) ရှိသည်ဟုဆိုသည်။ သို့သော်လည်း ထိုပွားလာသော လူဦးရေနှင့် ပိသမလောဘ ဇောများကြောင့် ကျေးဇူးရှိသောသစ်တောပွားမှာ လျှင်လျှင် မြန်မြန် ပြုန်းတီးကုန်တော့သည်။

ခရစ်သက္ကရာဇ် ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်မှ ၂၀၁၅ နှစ်များ အတွင်း သစ်တောများကို ပြောင်သလင်းခါအောင် ခုတ်ပစ် လိုက်ကြသည်မှာ ဧရိယာစတုရန်းမီတာ (၇၃၂၀၀) ထက် ကျော်လွန်လျက်ရှိနေပြီဟု သိရသည်။ တောတောင်များကို မှီတင်းနေထိုင်ကြရသော ထိရောက်စွာကိုလည်း မျိုးသုဉ်း ပျောက်ကွယ်ကုန်သည်။ အပြန်အလှန် အကျိုးပြုနေထိုင် ရသော အသက်ရှင်ရပ်တည်မှုမရှိတော့သဖြင့် “ဂေဟ” စနစ်ကြီး ပျက်စီးရတော့၏။

ဆယ်စုနှစ်များစီရှိလာတိုင်း ကမ္ဘာ့သမိုင်းတွင် ရာသီဥတုအောက်ပြန်ခြင်းသည် အလွန်ဆိုးဝါး၍လာနေ သည်။ အပူလွန်ကဲခြင်းကြောင့် “အယ်လ်နီညို” “လာနီညာ” တို့၏ ထိုးနှက်ခြင်းကို ခံရသည်။ နေနှင့်ကမ္ဘာကြားတွင် အပူချိန်ကို ထိန်းညှိပေးသော သဘာဝအတားအဆီးဖြစ် သည့် အိုဇွန်းလွှာသည်လည်း ချွတ်ယွင်းလာသောအခါ လူတို့၏ အတ္တမီးများကြောင့် ပေါက်ပြဲရ၏။ ထိုအခါ နေ၏အပူချိန် သည် လူတို့ထံသို့ အတားအဆီးမဲ့ ရောက်၍ ကမ္ဘာမှ

အရာခပ်သိမ်းကို လောင်မြိုက်စေတော့၏။ လူတို့ ဖျတ်ဆီး ခြင်းခံရ၍ သစ်ပင်သစ်တောများ ပြုန်းတီးခဲ့သလို ကျန်ရှိ သည့်သစ်တောများမှာလည်း တောမီးကြောင့် ပျက်စီးကုန် မြန်၏။

မြန်မာနိုင်ငံသည် သဘာဝသစ်တောများ ခေါင်း တုံးပြောင်လာခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ကြီး ပျက်စီးခြင်းကိုလည်းကောင်း ပထိန်းနိုင်ကြသောကြောင့် ရာသီဥတု သဘာဝအတားအဆီးကို များစွာခံရတော့သည်။ ကမ္ဘာတွင် သဘာဝအတားအဆီးထိခိုက်ခံရခြင်းအများဆုံး (၁၀) နိုင်ငံအနက် မြန်မာနိုင်ငံသည် ဒုတိယနေရာတွင် ရှိနေသည်။ ဆုံးရှုံးနစ်နာမှုအများဆုံးမှာလည်း (ဒုတိယ) နေရာတွင်ရှိသည်ဟု သုတေသနပညာရှင်များက စာရင်း ထုတ်ပြန်ထားပြီးဖြစ်သည်။

ခုချိန်အထိ မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် ရာသီဥတု ပူနွေးလာခြင်း Global Warming ကို မည်သို့မျှ ရောင်လွှဲ ၍ မရနိုင်ပါ။ တာကွယ်တားဆီးရေး၊ ကူညီကယ်ဆယ်ရေး၊ ထောက်ပံ့ရေး စသည်များလုပ်ရန် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် လိုလောက်စွာ အဆင်သင့်မဖြစ်နိုင်သေးကြောင်း ကမ္ဘာ့ အရေးလေ့လာသူများက ဆိုကြသည်။

လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်းပေါင်းဆယ်ကျော်ကတည်း သစ်ပင်များကို ဝန်တက်ကုန်ရမည်ဟူသောအသိတင်းမဲ့ ခဲ့ကြဟန်တူသည်။ စစ်တုရင်များသည် သစ်ပင်ခိုက်ရန်

www.burmeseclassic.com

မြန်မာနိုင်ငံသည် သဘာဝသစ်တောများ ခေါင်းတုံးပြောင်းလာခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကြီး ပျက်စီးခြင်းကိုလည်းကောင်း မထိန်းနိုင်ကြသောကြောင့် ဣသိဂုတုသဘာဝဘေးဒဏ်ကို များစွာခံရတော့သည်။ တက္ကတောင် သဘာဝဘေးဒဏ်ထိခိုက်ခံရခြင်းအများဆုံး (၁၀) နိုင်ငံအနက် မြန်မာနိုင်ငံသည် ဒုတိယနေရာတွင် ပို့နေသည်။

ခဝင်းဘုတ်တင်ခဲ့သည်။ နှုံးမိန့်အဆင့်ဆင့် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ မြေကွက်လပ်တစ်ခုတွင် နှစ်စဉ် သစ်ပင်စိုက်ပြခဲ့သည်။ ထိုကဲ့သို့သော ရုပ်ပြလုပ်ငန်းကြောင့် ရုပ်ပြသစ်ပင်ပျိုးပင် ငယ်ပေါင်းများစွာသည် ပြုပြင်စောင့်ရှောက်ခြင်းမရှိဘဲ ပျက်စီးခဲ့ရသည်။ သို့သော် ထိုနေရာ၌ပင် နောက်တစ်နှစ် တွင်လည်း သစ်ပင်စိုက်ပွဲ ဆင်နွှဲ၍ ရုပ်ပြအလုပ်ကို အား ထုတ်ကြပြန်၏။

တပ်ပိုင်မြေများရှိသကဲ့သို့ တပ်မတော်သစ်တော မရှိခဲ့ပါ။ ကြံ့ခိုင်ရေးပိုင်မြေများစွာရှိသကဲ့သို့ ကြံ့ခိုင်ရေး သစ်တောမရှိခဲ့ပေ။ အနာထဝိန်နှင့် ဆရာကြီးဖိဝကတို့သည် သရက်ပင်သစ်တောကြီးကို ဖြစ်တည်အောင် ထားရစ်ခဲ့ကြ သည်ဟု ဗုဒ္ဓဝင်တွင် ပါရှိ၏။

နိုင်ငံတော်ကြီးကို တာဝန်ယူလိုက်ရသည့်ပြည်သူ ချစ် ပြည်သူ့အစိုးရ နိုင်ငံခေါင်းဆောင်ကြီးများကို အားနာ ပါသည်။ ခေါင်းဆောင်ကြီးများသည် နိုင်ငံတော်ကြီးကို အဟောင်းပြုပြင်၊ အသစ်တည်ဆောက် ပြီးမ်းချမ်းရေးအဖို့ ရောက်အောင် လုပ်ဆောင်နေရရှာသည်။ ရင်ဆိုင်နေရသော စိန်ခေါ်မှုများကို နားလည်စာနာမိပါသည်။ သို့သော် အစိုးရသစ်တာဝန်ယူချိန် ရက်တစ်ရာမပြည့်မီ မိုးရာသီ သစ်ပင်စိုက်ခင်းခြင်းတစ်ခုဆီသို့ မလွဲမသွေ ရောက်ရပြန်၏။

“တကယ်ဖြစ်ရင် တကယ်လုပ် အဟုတ်ဖြစ်သင့် သည်။” သက်ဆိုင်ရာ သစ်ပင်၊ သစ်တော တာဝန်ရှိသူ အဖွဲ့အစည်း ဝန်ကြီးဌာနကလည်း ခေါက်ရိုးကျိုးနေသော “ရုပ်ပြ” စာအုပ်အဟောင်းကို ပြောင်းလဲခဲ့ကြချေခင်ပါသည်။ နှုံးမိန့်ထုတ်၍စေခိုင်းခြင်းမဟုတ်ဘဲ စည်းရုံးလက်တွဲခေါ်ငင် ၍ ပူးတွဲဆက်ဆံကြည့်ကြပါ။ မြန်မာလူဦးရေ သန်း (၅၀) ထဲက (တစ်သန်း) ခန့် ကိုယ့်ဘက်ပါခဲ့လျှင် အောင်မြင်နိုင် ပါမည်။ တစ်ဦးတစ်ယောက်သည် သစ်ပင် ပျိုးပင် (၃) ပင်သာလျှင် စိုက်ပေးပါက သုံးသန်းသော သစ်ပင်စိုက်ပြီး သား ဖြစ်ရပေလိမ့်မည်။

သစ်ပင်စိုက်သောနေ့သာလျှင်ရှိပြီး ရှင်သန်

အောင် စောင့်ရှောက်သောနေ့များမရှိလျှင်တော့ အလုပ် ပြီးမြောက်သည်ဟု မမှတ်ယူသင့်ပါ။ နှစ်စဉ် သစ်ပင်စိုက် သည့်လကိုရောက်တိုင်း၊ နှစ်ဟောင်းကသစ်ပင် မည်ရှိမည်မျှ ရှင်သန်နေမှုကိုလည်း နိုင်ငံသူနိုင်ငံသားများကို ပွင့်လင်း မြင်သာအောင် ပြောပြသင့်သည်။ သို့သော် ပျဉ်းကတိုးပင် တို့၏ ဇာတိမြေတွင် ပျဉ်းကတိုးပင်မစိုက်ခိုင်းဘဲ ကျွန်းကို စိုက်ခိုင်းလျှင် အချိန်ကုန်အကျိုးမဲ့ဖြစ်လိမ့်မည်။ ထိုအမှား ပျိုးကိုလည်း မနေအပ်။

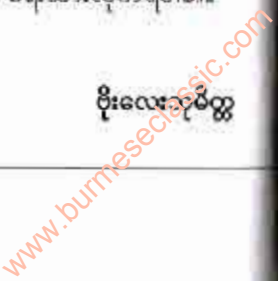
စိုက်ပျိုးပင်များရှင်သန်ရေးကို နိုင်ငံသူနိုင်ငံသား များကလည်း ဝိုင်းဝန်းပါဝင်စောင့်ရှောက်ပေးကြရဦးမည်။ ၂၁ ရာစုတွင် မြန်မာနိုင်ငံသည် အရှေ့တောင်အာရှတွင် အပူရှိန်အမြင့်ဆုံးဖြစ်တော့မည်။ ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုများကို အားလုံးက ဝိုင်းဝန်းစုပေါင်းလုပ်သင့်နေပြီဟု မိုးလေဝသ ပညာရှင်များ၏ အကြံပေးသုံးသပ်ချက်များကို အလေးထား သင့်၏။

ပြည်သူ့လွှတ်တော်သက်တမ်း (၅) နှစ်ပြည့် သည့်အချိန်၌ ပထမစိုက်ခဲ့သော သစ်ပင် (သုံးသန်း) သည် အရိပ်ခိုနိုင်သော ပထမအရွယ်သို့ ရောက်မည်။ ငါးနှစ်ပြည့် ပြီးလျှင် အရိပ်ရပင် (သို့) ဘားပင် (သို့) ကျွန်း ပျဉ်းကတိုး ပင်များ ရှင်သန်ကြီးထွားခွင့် တစ်နှစ်လျှင် (သုံးသန်း) စီ ဖြစ်လာနိုင်လေသောကြောင့် . . .

အစားထိုးသော တောဟောင်းများ အမြန်ဖြစ်လာ နိုင်သည်။ “ဥတုရာသီတောကိုမျှ၊ ကျေးဇူးကုသားရဲ တောမှာ မြေဖို့” သစ်ပင်စိုက်ဖို့လိုပါသည်။ စိုက်ပြီးသစ်ပင်ရှင်အောင် အလေးထား၍ အောင်ရှောက်ရဦးမည်။

“တကယ်ဖြစ်ချင် တကယ်လုပ် အဟုတ်ဖြစ်ရမည်” သို့သော် စိုက်ရုံပဲလား၊ ပစ်ပစ်ထားကြပါနှင့် ဟု စေတသိတ် စကားဖြင့် လက်ဆောင်ပါးကာ ရေးသားလိုက်ရပါ၏။

မိုးလေးဘုမိတ္တ

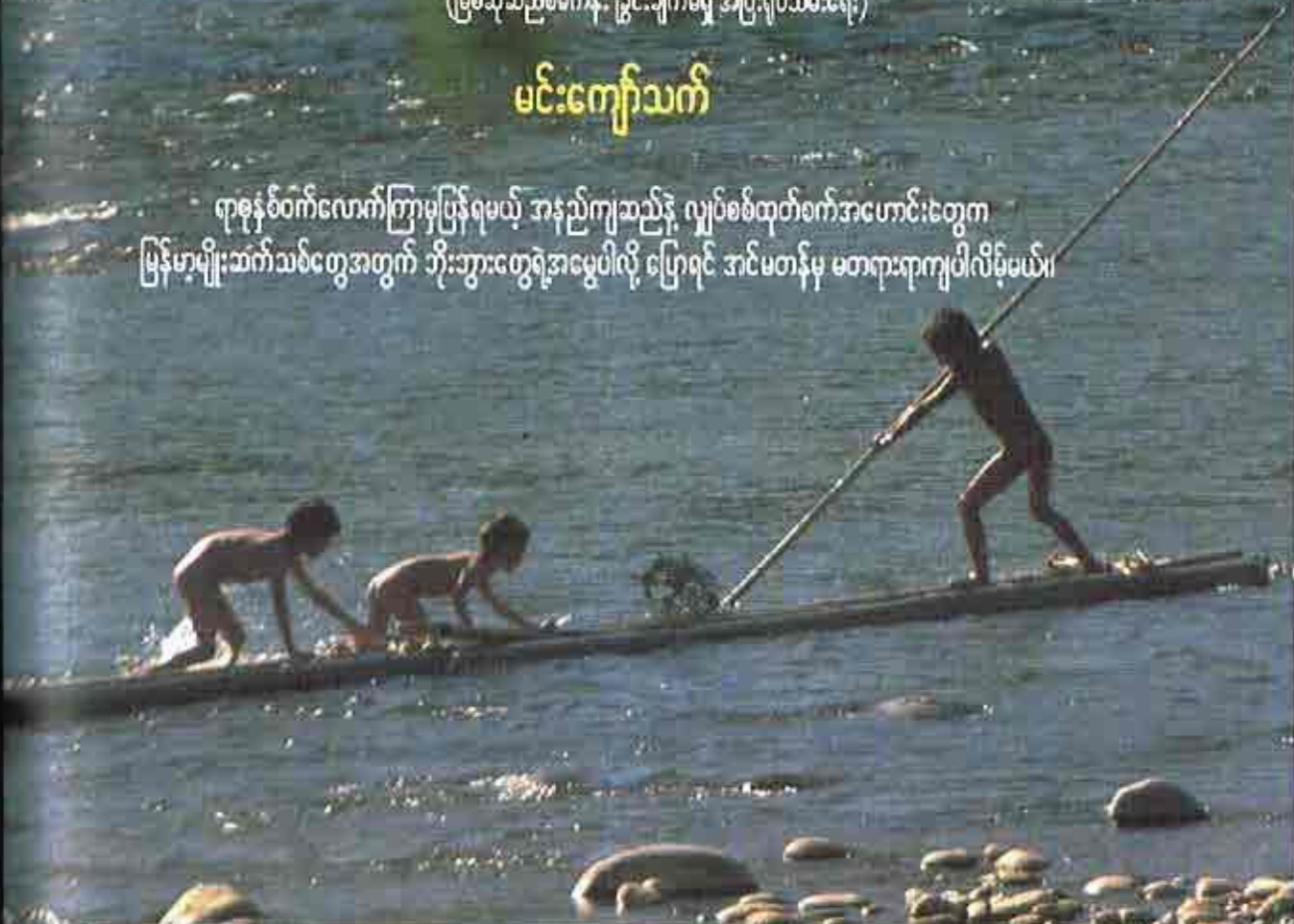

ဧရာဝတီနှင့် မြန်မာပြည်

(မြစ်ဆုံဆည်စီမံကိန်း ခြင်းချက်မရှိ အပြီးရုပ်သိမ်းရေး)

မင်းကျော်သက်

ရာစုနှစ်ဝက်လောက်ကြာမှပြန်ရမယ့် အနည်ကျဆည်နဲ့ လျှပ်စစ်ထုတ်ခက်အဟောင်းတွေက မြန်မာမျိုးသက်သစ်တွေအတွက် ဘိုးဘွားတွေရဲ့အမွေပါလို့ ပြောရင် အင်မတန်မှ မတရားရာကျပါလိမ့်မယ်။

<p>မြန်မာပြည်မတည်ရှိခင်ကတည်းက ဧရာဝတီမြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်ခဲ့ပြီးနဲ့ ခေါင်းစဉ်မှာ ဧရာဝတီအမည် ရှေ့ကထားရတာကို နားလည် မေးခေလိုပါတယ်။</p> <p>ဘူမိဗေဒပညာရှင်တွေအယူအရ ကမ္ဘာပေါ်မှာ လူသားတွေမပေါ်ပေါက်ခင် လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်ပေါင်း</p>	<p>(၄၅) သန်းတစ် ဧရာဝတီမြစ်တည်ခဲ့ပြီးပါပြီ။</p> <p>ဧရာဝတီကို အပိုမြို့ပြီး ကမ္ဘာ့အလယ်မှာ မြန်မာပြည်ထောင်စုရယ်လို့ ဝံ့ဝံ့ကြွားကြွား၊ ဂုဏ်ယူနိုင်ကြတာဖြစ်တဲ့အတွက် အရှိအသေ အလေးအမြတ် မြဲအပ်တဲ့ "ဧရာဝတီ" အမည်အကြောင်း ဦးစွာစူးစမ်း တင်ပြပါရစေ။</p>
---	---

ပါပြန်မှာ အဘိဓာန်အဖွင့်က တွန့်လှုပ်အပ်သော ဝေရီယုသည့်ဖြစ်။ ဧရာဝတီအည်သော ခရမ်းပိပုံပင် (လီမွှော် ပင်ငယ်တစ်မျိုး) (Citrus Aurantium) များပေါက်ရောက် ရာပြစ်ဖြစ်တယ်တဲ့။

ဧရာဝတီအမည်ရပုံကို ဘာသာစကားအရင်း အမြစ်ကနေ ကြံဆရာမှာ ဟိန္ဒူစကား "ဣရဝတီ" (ဆင်မြစ်) ကလာတယ် (သို့မဟုတ်) သင်္သကရိုက်စကား မရူပဏီ (ဧရာဝတီ) ကဆင်းသက်လာတာက ပိုနီးစပ်တယ်လို့လည်း အယူရှိကြတယ်။ အဓိပ္ပာယ်က အားသစ်ဖြည့်သူ (သို့) မြစ် ဖြစ်တယ်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ ပန်ကျန်နယ်မှာရှိတဲ့ မြစ်ငါးစင်း အပါအဝင် ရာဗီ (ရာဗီ) မြစ်ရဲ့ ရှေးအခေါ် "ဧရာဝတီ" နဲ့လည်း တိုက်ဆိုင်နေပြန်ပါတယ်။

The Burman စာအုပ်ရေးတဲ့ ဆရာရွှေခိုးက တော့ မြန်မာ့အကြီးကျယ်ဆုံးမြစ်ကြီး "ဧရာဝတီ" ရဲ့အမည် ဟာ နတ်ဘုရင် အိန္ဒြာ (Indra) သိကြားမင်းရဲ့ စီးတော် ဆင် (Airawata) "ဧရာဝတီ" ကလာတယ်။ ဧရာဝတီ မြစ်ဝမ်းဟာလည်း "ဧရာဝတီ" ဆင်ကြီးရဲ့ အဆက်အနွယ် တွေပေါက်ဖွားရှင်သန်ကြီးပြင်းရာဒေသလို့ရှေးမြန်မာတွေက ယုံကြည်ကြကြောင်း ရေးသွားပါတယ်။

မြန်မာ့သမိုင်းမှာ ဧရာဝတီအမည်ကို အထင်အရှား အစောဆုံးတွေ့ရတာက အင်းဝခေတ်လို့ ပြောရပါမယ်။

၁။ မြန်မာသက္ကရာဇ် (၈၇၁) ရေးထိုး (ခရစ်နှစ် ၁၅၀၉) ရတနာဗိမာန်ကျောင်း ဧကျောက်စာ (စစ်ကိုင်းမြို့၊ ယုပါရုံ ကျောက်စာရုံမှာရှိ)

စာကြောင်းရေ (၁၇) မှာ-
... "ဧရာဝတီ" နဒိဗေင်သော ရေကြည်ပြုလာ မြစ်အခြာ ဖြင့် မြောက်တလွှားလွှား သူနာပရန္တဟောင်ဘက်ကာ တမ္ပဒိပ ...

၂။ မြန်မာသက္ကရာဇ် ၉၉၈ ခု (ခရစ်နှစ် ၁၆၄၉) ထိုး ကောင်းမှုတော်ဘုရားကျောက်စာ (စစ်ကိုင်းကောင်းမှုတော်ဘုရားမှာရှိ) မျက်နှာစာဖက်စာကြောင်းရေ (၂၁) -

... "ဧရာဝတီ" ဝဗ္ဗိမြရေလင်ရစ်ခွေသေး ...

၃။ ကျောက်စာကြောင်းရေ (၁၄) -

... "ဧရာဝတီ" မြစ်ကြီးတို့ပင် များလှစွာသပ် ရွှေလောင် ယဗ္ဗးတင်တိုအ် အရောင်ဖြအ် ထိန်ထိန်ဝင်းဝင်း ထွန်းလင်း အရယ် ...

ပုပ်ခေတ်က ဧရာဝတီအခေါ် ရှိ မရှိ အထောက် အထားမတွေ့ရလို့ ဧရာဝတီအခေါ် အင်းဝခေတ်ကစတယ် လို့ပဲ ယာယီအားဖြင့် မှတ်ထားချင်ပါတယ်။

ဧရာဝတီအမည်ပြုရတဲ့ မြန်မာ့သမိုင်းအကျဉ်းကို ပြောရရင်-

မြန်မာတို့ရဲ့ ပထမဦးဆုံးမင်းကြီး (အနိရုဒ္ဓ) အနော်ရထာ အေဒီ (? ၁၀၄၄- ၁၀၇၇) က ဧရာဝတီမြစ် ကမ်းဘေးမှာတည်ရှိတဲ့ ပုဂံမြို့မှာ နန်းစိုက်ပါတယ်။

ရှေးမြန်မာဘုရင်တွေက သူတို့ရဲ့မြို့ဟော်တွေကို (The dry zone) ခန်းခြောက်ဒေသတွေမှာ အခြေစိုက် ကြတယ်ဆိုပေမဲ့ ပင်းယနဲ့ရွှေဘိုကလဲ့လို့ တုန်းမြို့ဟော်တွေ ယူကိုရဲ့ သရေခေတ္တရာ (ပြည်မြို့) အပါအဝင် ပုဂံ၊ အင်းဝ၊ စစ်ကိုင်း၊ အမရပူရ၊ ပန္နလေးတို့က ဧရာဝတီမြစ်ကမ်းဘေး မှာရှိနေတာက ဧရာဝတီမြစ်ကြီးကို အခြေပြုတယ်ဆိုတာ ထင်ရှားပါတယ်။ မြန်မာတွေ မြစ်ဝှမ်းမှာနေလို့ မြစ်ကြောင်း ကျွမ်းကျင်သူတွေဖြစ်ဟန်ရှိပြီး ပင်လယ်နဲ့ အလှမ်းဝေးကွာ တဲ့အတွက် တုန်းတွင်းအခြေပြု လက်နက်နိုင်ငံ (Land Power Nation) သာဖြစ်တယ်လို့ ပညာရှင်တွေက သုံးသပ်ကြတယ်။

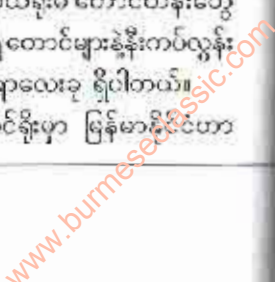
ကျောင်းသင်ခန်းစာတွေမှာပါပြီး အများအသိဖြစ် တဲ့ ပထဝီဆိုင်ရာအချက်အလက်တွေက-

ဧရာဝတီအေ... မြန်မာပြည်မြောက်ပိုင်း ပူတာအိုမြို့နယ် နဲ့ တီဘက်မြန်မာနယ်စပ်ရှိ လန်ဂွေလာ (Languele) ရေခဲကောင်က မြစ်ဖျားခံလာတဲ့ မေခမြစ် (တချင်အခေါ် အင်ဒိုခဲ) နဲ့ သူ့ရဲ့အနောက်ဘက်က တောင်စီးဆင်းလာ တဲ့ မလိခမြစ်တို့ပေါင်းစုံပြီး ဧရာဝတီဖြစ်လာပါတယ်။ ဧရာဝတီမြစ်ဖို့ အဓိကကျတဲ့မြစ်က မေခပါ။ မေခမြစ်မှာ သံလွင်မြစ်ထက်တောင် ရေလုံးအင်အားများတဲ့ ရာသီခိုန် တွေရှိပါတယ်။

မြစ်ဆုံ... မေခ၊ မလိခမြစ်နှစ်သွယ် ပေါင်းဆုံရာဒေသ မြစ်ကြီးနားမြို့မြောက်ဘက် (၂၆) မိုင်အကွာ မြောက်လတ္တီ တွဒ် ၂၅ ၄၅' မှာ ရှိပါတယ်။

ဧရာဝတီမြစ်အရှည်... အရှည်မိုင်ပေါင်း (၁၃၅၀) ခန့် ဧရာဝတီဟာ အရှေ့ရိုးမနဲ့ အလယ်ရိုးမ တောင်တန်းတွေ အကြားဖြတ်စီးရလို့ တစ်ခါတစ်ရံ တောင်များနဲ့နီးကပ်လွန်း တာမို့ မြစ်ကျဉ်းဖြစ်သွားတဲ့နေရာလေးခု ရှိပါတယ်။

တက္ကသိုလ် ပထဝီသင်ရိုးမှာ မြန်မာနိုင်ငံဟာ

ဧရာဝတီမြစ်စဉ်စကို မကြိုင်ပြုပြီး တည်ဆောက်ထားတဲ့ နိုင်ငံလို့ ဆိုထားတဲ့အတွက် ဧရာဝတီမြစ်ထဲစီးဝင်လာတဲ့ မြစ်လက်တက်၊ ချောင်းများစာရင်းက-

ပင်လယ်ဘက်ကို မျက်နှာမူပြီး လက်ဝဲ၊ လက်ယာ ခွဲပြောရရင် . . .

လက်ယာဘက်ကစီးဝင်တဲ့မြစ်၊ ချောင်းများ- မိုးကောင်း ချောင်း၊ မဲဒေမြစ်၊ မူးမြစ်၊ ချင်းတွင်းမြစ်၊ ယောချောင်း၊ ခလင်းချောင်း၊ မုန်းချောင်း၊ မန်းချောင်း၊ မင်းတုန်းချောင်း လက်ဝဲဘက်မှာ- မိုးလယ်ချောင်း၊ တပိန်မြစ်၊ ရွှေလီမြစ်၊ မြစ်ငယ် (ခ) ဒုဌဝတီ၊ ထော်ဂျီမြစ်၊ ပန်းလောင်မြစ်၊ စပုန် မြစ်၊ ပင်းချောင်း၊ ဒေါင်းသေချောင်း၊ ယင်းချောင်း၊ နဝင်း ချောင်း တို့ပါဝင်တယ်။

မေခန့် ပလီဒပေါင်းဆုံရာ မြစ်ဆုံကနေ ချင်းတွင်း မြစ် စီးဝင်တဲ့အထိကို အထက်ပိုင်းဧရာဝတီ၊ အဲဒီကနေ ဟင်္သာတမြို့အထိကိုတော့ အောက်ပိုင်းဧရာဝတီလို့ သတ်မှတ်ကြတယ်။ အောက်ပိုင်းဧရာဝတီမှာ မြန်မာ နိုင်ငံရဲ့ လူဦးရေအထူထပ်ဆုံး မြစ်ဝကျွန်းပေါ် ဒေသပါ နေတယ်။ ပြည်မြို့အောက် (၅၅) မိုင်အကွာ မြန်အောင် မြို့နားကအစပြုတဲ့ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်က ဧရိယာဘုရန်းမိုင် ပေါင်း (၁၂၀၀) ခန့် ကျယ်ပါတယ်။

လေးကိုင်းပုံဏ္ဍာန် (Arcuate Delta) အမျိုး အစားဖြစ်တယ်။ မဲဒေါင်မြစ်ရဲ့မြစ်ဝကျွန်းပေါ်နဲ့သဏ္ဍာန် တူတယ်။ မီအကြောင်း ထပ်ပြီးဆွေးနွေးပါဦးမယ်။

ဧရာဝတီမြစ်မဟာရဲ့ သူးခြားချက်က မြန်မာ့မြေ မှာအစပြုပြီး မြန်မာ့မြေပိုင်နက်ထဲမှာပဲ ပင်လယ်ထဲ စီးဝင် အဆုံးသတ်သွားတဲ့ မြန်မာကိုရဲ့မြစ်ကြီးစစ်စစ်ဖြစ်နေ ခြင်းပါ။ ဖော်ပြပါအချက်တွေကိုကြည့်ရင် ဧရာဝတီဟာ အမျိုးဘာသာ၊ သာသနာသမိုင်းကြောင်းအရ ပထဝီသဘော အရ လူမှုစီးပွားရေးအရ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးအရ နိုင်ငံရေးအရ မြန်မာဆိုတဲ့ သက်တမ်း ခွဲခြားမရဘူးဆိုတာ ကို သက်သေပြနေပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ “မြန်မာ” ဆိုတာ ဗမာလူမျိုးအပြင် တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စုအားလုံးကို ကိုယ်စားပြုတဲ့စကားရပ် ပါလို့ အလေးအနက်ပြောချင်ပါတယ်။

စာရေးသူအသိပညာဗဟုသုတနဲ့ လုံလောက် အောင် ဖော်ပြနိုင်စွမ်းမရှိတဲ့ မြန်မာ့အသက်သွေးကြော ဧရာဝတီကို ထိပ်ကပ်ပြီး တည်ဆောက်မယ့် ဆည်စီမံ

ကိန်းအကြောင်း သိရသမျှ အကျဉ်းချုပ် တင်ပြပါရစေ။

“မြစ်ဆုံဆည်”

တည်နေရာ- မြစ်ဆုံအောက် (၄- ၃) မိုင်အကွာ၊ တန်ပဲ ရွာအနီး

ဆည်ရေပြည့်ရေလျှောင့်ပမာဏ- ဧကပေ (၉၇. ၈၈) သိန်း

တမံအမြင့်- ၄၅၈ ပေ

တမံအလျားပေ- ၄၃၀၀ ပေ

အမျိုးအစား- ကွန်ကရစ်မျက်နှာပြင် ကျောက်ဖြည့်တမံ (Concrete Face Rockfill Dam, C.F.R.D)

တမံအသုံးပြုမည့်ရေပမာဏ- ဧရာဝတီစီးဝင်ရေ၏ (၇. ၆%)

ပိုးရာသီဧရာဝတီရေစီးနှုန်း- ပုံမှန်ထက် < (၃. ၅%) လျော့နည်းမည်။

နွေရာသီ ဧရာဝတီရေစီးနှုန်း- ပုံမှန်ထက် > (၁၆%) ပိုများမည်။

စက်တပ်ဆင်အား- မဂ္ဂါဝပ် (၆၀၀၀)

တည်ဆောက်ကာလကြာချိန်- (၈) နှစ် တရုတ်ရေအား အင်ဂျင်နီယာအဖွဲ့

(၉) နှစ် ကော်ပင်းလူ (ရွှေပြည်သာ) ဆောင်းပါး

စူးစမ်းရေးအဖွဲ့- အဖွဲ့ဝင် (၂၆၀) မြန်မာကျွမ်းကျင် (၁၀၀) ကျော်၊ ကျန် တရုတ်အဖွဲ့ဝင်များ

စူးစမ်းကာလ- ၂၀၀၉ ဇန်နဝါရီမှာ ၂၀၀၉ ဇူလိုင်လ အထိ (ခုနစ်လသာကြာ)

အစီရင်ခံစာ- တက္ကသိုလ် (၁၂) ခုပါ စာမျက်နှာ (၅၆၉)

ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု အမျိုးအစား- (F.D.I) Foreign Direct Investment နိုင်ငံခြားတိုက်ရိုက် ရင်းနှီး

မြှုပ်နှံမှု

ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမည့်နိုင်ငံ- တရုတ်နိုင်ငံ (အစိုးရတစ်စိတ် တစ်ပိုင်းပါ China Power Investment Company C.P.I)

သဘောတူညီမှု- လျှပ်စစ်ဓာတ်အား ၁၀% သုံးစွဲခွင့်

မြန်မာရမည်။ နှစ် (၅၀) ကြာလျှင် မြန်မာအစိုးရသို့ လွှဲပြောင်းပေးမည်။

မြစ်ဆုံစီမံကိန်းကနေ မြန်မာပြည်သူတွေ ဘာ

လျှင်အန္တရာယ်ကို ကန့်သိပ္ပံပညာက ကြိုလည်း မသိ၊ တားလည်းမတားနိုင်ပါ။
လျှင်ကြောင့် ဆည်ပြိုခဲ့ရင် မြစ်ကြီးနားမြို့ ရေအောက်ရောက်သွားမှာ အသေအချာပါ။
မိုးများလို့ ရေကြီးရင်လည်း ဆည်က ရေလွတ်ပစ်မှာမို့ ရေဘေးအန္တရာယ်မရှိဘူး မပြောနိုင်ပါ။
မြန်မာမှာ မိုးများလို့ ဆည်တွေ ရေဖောက်ချတဲ့သမားတွေ အများကြီး ရှိပါတယ်။

အကျိုးအမြတ်ရမှာလဲ မေးစရာရှိပါတယ်။ တရုတ်ရေအား လျှပ်စစ်အင်ဂျင်နီယာအဖွဲ့ပြောတာက ဘီမံကိန်းရပ်လိုက် တဲ့အတွက် မြန်မာတွေက တစ်ဦးခင်း တစ်နှစ် ကျပ် (၃၀၀၀၀) ကျပ်သုံးသောင်းခန့် နစ်နာရတယ်တဲ့။ တစ်ရက် နှုန်းအတွက်တော့ (၈၂) ကျပ်၊ လက်ဖက်ရည်တစ်ခွက်ဖိုး လောက်ပဲရှိလို့ မက်လောက်စရာမရှိပါ။ မြန်မာတွေ တစ်နေ့ လက်ဖက်ရည်တစ်ခွက် ပိုမသောက်ရလို့လည်း ဘာမှဖြစ် မသွားနိုင်ပါ။

တရုတ်အင်ဂျင်နီယာအဖွဲ့ပြောတဲ့အချက်တစ် ခုက မြစ်ဆုံဆည်က သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ဖျက်တာ မဟုတ်ဘဲ ကာကွယ်ပေးတာသာဖြစ်တယ်တဲ့။ အဓိပ္ပာယ် မရှိတဲ့ ရွှေယုန်ရွှေကျား သက်တယ်ရိတ်သွားတဲ့ ယုံတမ်း စတားအဆင့်လောက်ရှိတဲ့ အကြောင်းပြချက်ပါ။ တရုတ် ပြည်ထဲက မြစ်ဝါရေကာထား၊ သူတို့ဂုဏ်ယူကြတဲ့ ကမ္ဘာ့ အကြီးဆုံး (Three Gorges Dam) လျှို့ဝှက်သုံးသွယ် ဆည်စီမံကိန်းတွေဟာ ထင်သလို တွက်ချက်ထားသလို မဟုတ်ဘဲ အကျိုးယုတ်တာတွေ များပါတယ်လို့ ဝန်ခံကြ ရပြီပေါ့ပြီ။

အမြင့် (၁၅) မီတာ၊ (၄၉) ပေခန့်ထက် မပိုတဲ့ ရေကာတာတွေကသာ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်မထိခိုက်စေ နိုင်တာဖြစ်ကြောင်းလည်း မြန်မာပညာရှင်အဖွဲ့က တုံ့ပြန် ရှင်းပြပါပြီ။ တရုတ်တွေဆောက်ပေးမယ့် မြစ်ဆုံရေကာတာ အမြင့်က (၄၅၈) ပေဖြစ်နေတာကို သတိပြုမိကြမယ်ထင်ပါ တယ်။ မြန်မာပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ဦး ကြေးမုံသတင်းစာမှာရေးသွားတဲ့ စာရွက်ပေါ်က အာမခံချက်တစ်ခုကိုလည်း တင်ပြပါရစေ။ ပြစ် ဆုံဆည်ဆောက်မယ့် တရုတ်နည်းပညာ (C.F.R.D) ဝမ်းဖားဖားက ရစ်ချတာစကေး (၈. ၃) ရှိတဲ့လျှင်တောင် အိုင်တယ်လို့ ဆိုထားတာတွေ့ရပါတယ်။

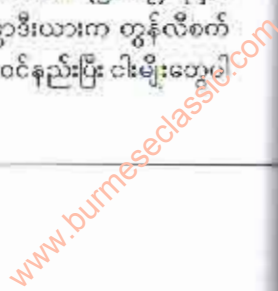
ဆည်က ရော့ပတ်တီဒီစင်ရေပမာဏရဲ့ (၇. ၆%) သာသုံးမယ်ဆိုပြီး မိုးအခါ ရေစီးနှုန်းပုံမှန်ထက် (၃. ၅%) လျော့နည်းမယ်ဆိုတာကိုလည်း စာရေးသူတို့လို လူပြန်တွေ က နားမလည်နိုင်ပါ။ ဆည်ကစာရွက်ပေါ် သူတို့ပြောတဲ့ ပမာဏထက် ရေပိုလှောင်မှာမို့လားမသိပါ။ ပညာရှင်တွေ ပိုသိပါလိမ့်မယ်။

ရော့ပတ်တီဒီစင်ကိန်းမှာ မြစ်ဆုံဆည်အပြင် မေခါ မလိခမြစ်ညာမြစ်ဝှမ်းစီမံကိန်း (၇) ခုလည်း ပါနေပါတယ်။ ဒီစီမံကိန်းတွေရော ရပ်ထားသလား။ ဆက်ဆောက်နေသ လား မသိရပါ။ ဝှင့်လင်းမြင်သာမှု အများကြီးလိုနေပါ သေးတယ်။

ရော့ပတ်တီဒီနဲ့ယှဉ်ကြည့်ဖို့ မဲခေါင်မြစ်ညာမှာ လုပ်သွားတဲ့ တရုတ်ဆည်စီမံကိန်းတွေကြောင့် မြစ်အကြေက နိုင်ငံတွေ ထိခိုက်နစ်နာရပုံများ အကျဉ်းလောက် ဖော်ပြ ချင်ပါတယ်။

မဲခေါင်မြစ်က ကမ္ဘာ့အရှည်ဆုံးမြစ်တွေစာရင်းမှာ နံပါတ် (၁၂) နေရာမှာရှိတယ်။ မိုင်ပေါင်း (၃၀၀၀) ကျော် ရှည်ပြီး နိုင်ငံပေါင်း (၆) နိုင်ငံ ဖြတ်စီးသွားပါတယ်။ မြစ်ညာမှာ တရုတ်ပြည် မြန်မာ၊ လာအို၊ ထိုင်း၊ ကမ္ဘောဒီးယား အစဉ်လိုက်ဖြစ်ပြီး ဝီယက်နမ်က မြစ်ဝကျွန်းပေါ် နေရာမှာ ရှိတယ်။ ဒီမြစ်ရဲ့ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်က လေးကိုင်းသဏ္ဍာန် (Arcuate Delta) ဖြစ်ပြီး ရော့ပတ်တီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်နဲ့ သဏ္ဍာန်တူပါတယ်။

တရုတ်ပြည်က သူတို့အပိုင်း မဲခေါင်မြစ်မှာ ဆည် (၈) ခုဆောက်ဖို့ လျာထားတယ်။ (၂၀၀၇) ခုနှစ်၊ ဆည်နှစ်ခုဆောက်ပြီးချိန် ကမ္ဘောဒီးယားက တွန်လီစက် (Tinlet Sap) ရေတန်ကြီး ရေအဝင်နည်းပြီး ငါးမျိုးတွေမိ ပြုန်းကုန်တယ်။

အရင်က ကျားတစ်ကောင်လောက်လေးတဲ့ငါးကြီး (Cat Fish) တွေရှိတာ အခုတော့ ငါးသေတ္တာအရွယ်ငါးလောက်ပဲရတော့တယ်တဲ့။ တံငါတွေ တစ်နေ့ဖမ်းလို့ရတဲ့ငါးက အရင်ကနဲ့နှိုင်းယှဉ်ရင် ဆယ်ပုံတစ်ပုံသာရတော့တယ်။ ကမ္ဘာ့ရေချိုငါးအားလုံးရဲ့ (၁၇%) ကို မဲခေါင်ချိုင့်ဝှမ်းကရပါတယ်။

မဲခေါင်မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ပိုင်တဲ့ ဝီယက်နမ်လည်း ပင်လယ်ဆားငန်ရေဝင်လာလို့ လယ်ယာနဲ့ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းတွေ ကြီးကြီးမားမားထိခိုက်ပါတယ်။ ငါးကြီး (Cat Fish) တွေ တစ်နေ့တည်း အကောင် (၁၀၀) သေတယ်။ ဝက်၊ နွားတွေ ရေငန်သောက်ရတာမို့ မကျန်းမမာဖြစ်ကုန်တယ်။ ဟင်းသီးဟင်းရွက်တွေ မသန်တော့ဘူး။ အကျိုးဆက်ပြောစရာတွေ အများကြီးပဲ။

မဲခေါင်အကြေခိုင်တွေ ဒုက္ခရောက်ကြရလို့ မဲခေါင်ကော်မရှင်ဖွဲ့ပြီး တိုင်ပင်ကြံဖို့မိတ်ခေါ် ရာမှာ တရုတ်ပြည်ကဝင်မပါဘဲ ကိုယ့်အပိုင်းကိုယ် စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိကြောင်း သတင်းထုတ်ပြန်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ကိုယ်ကျိုးစီးပွားအဓိကပူဝါဒရှိတယ်လို့ ပြောရမှာပဲ။

မြစ်ဆုံဆည်တည်ဆောက်ခွင့်ပေးလိုက်ရင် မြန်မာ့အသက်သွေးကြောဧရာဝတီရဲ့ စီမံခန့်ခွဲပိုင်ခွင့်ကို တိုင်းတစ်ပါးသားလက်ထဲ အပ်ထားသလိုဖြစ်မှာမို့ လေးလေးနက်နက် စဉ်းစားကြဖို့ လိုပါမယ်။

ပထဝီပညာရှင်တွေပြောတာက မြစ်တစ်စင်းဖြစ်ပေါ်ဖို့ ရေပြအောက်စမ်းပေါက် (Spring) (သို့မဟုတ်) ရေခဲဟောင်းအချည်ဖျော်တာကဗျိုး ဖြစ်နေအဆက်မပြတ်

ရနေဖို့ပိုရွာသွန်းပျက်အဓိကကျတယ်တဲ့။ ရေခဲတောင်ဖြစ်ဖို့ဆောင်းရာသီဆီးနှင်းကျမှုက လုပ်ဆောင်ပေးပါတယ်။ ခမာမြစ် မြစ်ဖျားခံရာ ရေခဲတောင်ဧရိယာ ၈က (၃၀၀၀) လောက် လျော့နည်းလာနေတာ တွေ့ရတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

လူသားတွေရဲ့ပယောဂကြောင့် ကမ္ဘာကြီး တစ်စတစ်စပူနွေးလာနေပြီး နှစ်စဉ် ကမ္ဘာ့ရာသီဥတုတွေ ပြောင်းလဲနေတာကို တွေ့နေရပါတယ်။ သာမန်အနှစ် (၃၀) အတွင်း ဆည်ဆောက်မယ့်နေရာတွေမှာ အပူချိန် တစ်ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်တိုးနိုင်တယ်လို့ ခန့်မှန်းနေကြတယ်။ မြန်မာ့ဒီလေဝသဆိုင်ရာ ကိန်းဂဏန်းတွေ၊ ဧရာဝတီမြစ်စဉ်စုဆိုင်ရာ လေဓာတ်အသေးစိတ်အချက်အလက် (Data) တွေနဲ့ပတ်သက်လို့ သုတေသနပြု စောင့်ကြည့်လေ့လာဖို့ အချိန်တွေအများကြီးယူမှသင့်မှာပဲ။

မြစ်ဆုံဆည်တည်ဆောက်ရေးနဲ့ပတ်သက်တဲ့ စူးစမ်းလေ့လာမှုအစီရင်ခံစာကို တရုတ်မြန်မာ ပူးပေါင်းအဖွဲ့ဝင် (၂၆၀) မြန်မာကျွမ်းကျင် (၁၀၀) ကျော်ပါဝင်တဲ့ အဖွဲ့ကရေးတယ်လို့ သိရပါတယ်။ စာမျက်နှာပေါင်း (၅၆၉) ပါဝင်ပြီး စူးစမ်းကာလက (၇) လသာဖြစ်လို့ လေ့လာချိန် နည်းလွန်းနေတယ်။ စွမ်းအင် အကြီးအကျယ် လိုအပ်နေတဲ့ တရုတ်ပြည်ဟာ သူ့နိုင်ငံမှာနဲ့ သူ့အတွက် စွမ်းအင်ရနိုင်မယ့် တခြားဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံတွေကို ဆည်တည်ဆောက်ဖို့တတ်နိုင်သမျှ ထွန်းအားပေး တိုက်တွန်းအားထုတ်နေတာတွေ့ရလို့ မြန်မာနိုင်ငံအတွက်ရေးတဲ့ အစီရင်ခံစာကို သီးခြားလွတ်လပ်တဲ့ ကမ္ဘာ့အဆင်မီပညာရှင်အဖွဲ့တွေနဲ့ စစ်ဆေးဖို့ လိုမယ်ထင်ကြောင်းပါ။

အဓိကအချက်ကြီးတစ်ခု မြစ်ဆုံဆည်အပါအဝင် မေခဲ မလိခမြစ်ညာ မြစ်ဝှမ်းစီမံကိန်းပါ။ ဆည် (၈) ခုဟာ စစ်ကိုင်းပြတ်ရွှေပေါ်ရှိနေလို့ ငလျင်အန္တရာယ် အမြဲရှိနေမှာ မှု့ချပါ။ ပြတ်ရွှေသဘာဝအရလည်း ငလျင်လှုပ်နိုင်တယ်။ ဆည်အကြီးစားတွေဆောက်လို့လည်း ငလျင်အန္တရာယ် ဝိုးများလာတယ်။ (တရုတ်တို့ လျှို့ဝှက်သုံးသွယ်ဆည်ကြီးဆောက်ပြီးမှ ငလျင်ပိုလှုပ်လာတာ တွေ့ရတယ်။)

ငလျင်အန္တရာယ်ကို ကနေဆဲထိပညာက ကြိုလည်းမသိ၊ တားလည်းမကာနိုင်ပါ။ ငလျင်ကြောင့် ဆည်ပြိုခဲ့ရင် မြစ်ကြီးနားမြို့ ရေအောက်ရောက်သွားမှာ အသေအချာပါ။ မိုးများလို့ ရေကြီးရင်လည်း ဆည်က ရေလွတ်ပစ်မှာမို့ ရေဘေးအန္တရာယ်ခရီးသွား မပြောနိုင်ပါ။ မြန်မာမှာ မိုးများ

ဖြစ်သည့်ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် မြန်မာ့သယံဇာတတွေအများအပြား ပြုန်းတီးပျက်စီးခဲ့ရပြီဆိုတာကို ဒေသခံတွေက အသိဆုံးဖြစ်ပါတယ်။ သာဓကတစ်ခုကိုတင်ပြရရင် အရှည်ပေ (၃၀) လောက်ရှိတဲ့မြေကြီးတစ်ကောင်တွေ့လို့ တရုတ်ပြည် သယ်သွားကြောင်း၊ သစ်တောနဲ့ သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးပညာရှင် ဦးအုန်းက ပြင်ဦးလွင်မြို့ ဟောပြောပွဲတစ်ခုမှာ ပြောဖူးပါတယ်။ ဓာတ်ပုံအထောက်အထားတွေရှိတယ်လို့လည်း သိရပါတယ်။ ဒီလောက်ကြီးတဲ့ မြေကြီးမျိုးနဲ့တော့ တောကြီးမျိုးကို မှန်းဆကြည့်စေချင်ပါတယ်။ ပြန်မရနိုင်တော့တဲ့ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်များပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

လို့ ဆည်တွေ ရေဖောက်ချတဲ့သာဓကတွေ အများကြီး ရှိပါတယ်။

နောက်အကျိုးဆက်တစ်ခုက မြစ်ဆုံဆည်ဆောက်ခဲ့ရင် မဲခေါင်မြစ်ဝကျွန်းပေါ် လို့ ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ် ရေငန်ဝင်နိုင်လို့ ဆန်ပေါင်းစိုက်ပျိုးမှု ထိခိုက်မှာ သေချာပါတယ်။

မြစ်ဆုံဟာ မြန်မာနိုင်ငံကို သဘာဝပီခင်ကပေးထားတဲ့ အဖိုးတန်သယံဇာတရတနာဖြစ်ပါတယ်။ သဘာဝအခြေခံခရီးသွား (Eco-tourism) လုပ်လို့ရတဲ့နေရာပါ။ ဆည်တည်ဆောက်ခဲ့ရင် ဒီသဘာဝရတနာ ထာဝရပျောက်ကွယ်သွားပါမယ်။ ဒီအချက်တစ်ခုတည်းနဲ့ပဲ ဆည်မဆောက်သင့်ဘူးလို့ စဉ်းစားကြည့်နိုင်ပါတယ်။

မြစ်ဆုံဆည်ပတ်ဝန်းကျင်ကို မြန်မာ့သယံဇာတတွေအများအပြား ပြုန်းတီးပျက်စီးခဲ့ရပြီဆိုတာကို ဒေသခံတွေက အသိဆုံးဖြစ်ပါတယ်။ သာဓကတစ်ခုကိုတင်ပြရရင် အရှည်ပေ (၃၀) လောက်ရှိတဲ့မြေကြီးတစ်ကောင်တွေ့လို့ တရုတ်ပြည်သယ်သွားကြောင်း၊ သစ်တောနဲ့ သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးပညာရှင် ဦးအုန်းက ပြင်ဦးလွင်မြို့ ဟောပြောပွဲတစ်ခုမှာ ပြောဖူးပါတယ်။ ဓာတ်ပုံအထောက်အထားတွေရှိတယ်လို့လည်း သိရပါတယ်။ ဒီလောက်ကြီးတဲ့ မြေကြီးမျိုးနဲ့တော့ တောကြီးမျိုးကို မှန်းဆကြည့်စေချင်ပါတယ်။ ပြန်မရနိုင်တော့တဲ့ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်များပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ရာစုနှစ်ဝက်လောက်ကြာမှပြန်ရမယ့် အနည်ကျဆည်နဲ့ လျှပ်စစ်ထုတ်စက်အဟောင်းတွေက မြန်မာ့မျိုးဆက်သစ်တွေအတွက် ဘိုးဘွားတွေရဲ့အမွေပါလို့ ပြောရင် အင်မတန်မှ မတရားရာကျပါလိမ့်မယ်။

ဧရာဝတီကို ကနေ မြန်မာပြည်သူတွေကသာ ပိုင်တာမဟုတ်ပါ။ မွေးဖွားမလာသေးတဲ့ နောင်လာ

နောင်သား မြန်မာပြည်သူပြည်သားအများကလည်း ပိုင်ပါတယ်။

လူကုသခါင်းဆောင်နဲ့ လူထုအစိုးရတို့က မြန်မာမျိုးဆက်သစ်များအတွက်

သဘာဝဧရာဝတီ ထာဝရအမွေ ပေးစွမ်းနိုင်ပါစေလို့ ဆန္ဒပြု ဆုတောင်းလိုက်ရပါတယ်။

မင်းကျော်သက်
(နှင်းသောက်မြိုင်)
၂၆. ၄. ၂၀၁၆

Ref:
၁။ မင်းကျော်သက် ဧရာဝတီရဲ့နိမိတ်၊ သဘာဝမဂ္ဂဇင်း Dec 2012
၂။ ရန်ကုန် ဝိဇ္ဇာနှင့် သိပ္ပံတက္ကသိုလ် ပထဝီဝင်၏ သဘာဝအခြေခံများ (ဒုတိယတွဲ)
၃။ TIME! Sept 10, 2007
၄။ တရုတ်ရေအားလျှပ်စစ်အင်ဂျင်နီယာအဖွဲ့၏ မြစ်ဆုံဆည်နှင့် ပတ်သက်သော သဘောထားကြေညာချက်အပေါ် မြန်မာပညာရှင်တို့၏ တုံ့ပြန်ဖြေရှင်းချက်များ
၅။ ဝင်းမျိုးသူ ဦး (Eco-DEV) ဧရာဝတီအတွက် မေးခွန်း (၂၀)
၆။ လျှပ်စစ်ဝန်ထမ်းတစ်ဦး ထာဝရအမွေအနှစ်၊ မွန်မြတ်သည့် စေတနာ၊ ကြေးမုံသတင်းစာ ၉. ၈. ၂၀၁၁
၇။ ကျော်မင်းလူ (ရွှေပြည်သာ) တွန့်တော်တို့လည်း ဧရာဝတီကိုချစ်ပါတယ်။ ကြေးမုံသတင်းစာ ၁၀. ၈. ၂၀၁၀
၈။ SHWAY YOE The Burman His Life and Nations
၉။ ဟုတ်စိန် ဦး ပါဠိ- မြန်မာ အဘိဓာန်

မြေကမ္ဘာအတွက်အပူငြိမ်းဆေး

ချိုးငှက် (သံတွဲ)

မျက်မှောက်ကာလတွင် လူပြောသူပြောများနေသည့် အကြောင်းတစ်ခုရှိသည်။ ယင်းမှာ 'ကမ္ဘာကြီးပူနွေးလာခြင်း' ကိစ္စပင်ဖြစ်သည်။ မှန်ပါသည်။ ကမ္ဘာကြီးသည် တစ်နေ့တခြား ပို၍ပို၍ ပူနွေးလာချေပြီ။ ပူအိုက်၍ ရှည်လျားလွန်းသောနေ့ကာလများနှင့် မအေးမြသော ဟိုတောင်းလှသည့် ဆောင်းကာလများကို ကြုံတွေ့နေရလေသည်။ ဧရာမတောပီးလောင်ကျွမ်းမှုကြီးများ၊ မိုးခေါင်၊ မိုးကြီး၊ ရေလျှံ၊ မြေပြိုခြင်းနှင့် မုန်တိုင်းကြီးများ စသည့်

အနိဋ္ဌာရုံများမှာလည်း ကမ္ဘာကြီးပူနွေးလာခြင်း၏ ပြယုဂ်များပင်ဖြစ်သည်။ ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင် မြင့်တက်လာ၍ ပစ်မိတ်ဒေသမှ ကျွန်းငယ်ငါးကျွန်း ရေမြင်ပျောက်ကွယ်သွားကြောင်းကိုလည်း မကြားစဖူး အထူးဆန်းပြားစွာ ကြားနေရပြန်၏။

ဤသို့လျှင် ကမ္ဘာကြီးသည် ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုက်ဓာတ်ငွေ့ကြောင့် တစ်နေ့တွင် ပူနွေးလာနိုင်ကြောင်း ဆွီဒင်သိပ္ပံပညာရှင် Svanti Arrhenius တ ၁၈၅၈ ခုနှစ်

ပင်ပန်းစွာထုတ်ထားပြီးဖြစ်ပါသည်။ ကမ္ဘာ့ပထမ ပြီးဆုံးသော ဒီဇယ်အင်ဂျင်ကို ကျွန်ုပ်တို့၏ Christian Karl Diesel တီထွင်ခဲ့ပြီးနောက် ၈ နှစ်အကြာတွင် ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ပေးခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။ ထိုစဉ်က မည်သူမျှ အလေးထားခဲ့ပုံမရှိပါ။ နှစ်ဆယ်ရာစုဆန်းတွင်မူကား ကမ္ဘာ့အပူချိန်ပြင်းထန်လာမှုကို ဝေဖန်အလေးထားစကား ပိုလာကြရလေပြီ။ သို့သော် ပညာရှင်များနှင့် ပညာတတ် အသိုင်းအဝိုင်းအတွင်းသာ ဆွေးနွေးပြောဆိုခြင်းဖြစ်၏။ လူထုပါးစပ်များသို့ မရောက်ရှိသေးပေ။ ပြန်မာနိုင်ငံတွင်မူ သစ်ပင်သစ်တောများကို ဖွတ်ဖွတ်ညက်ညက်ကြေအောင် ခုတ်ယစ်ဖြိုလှဲလေ့ရှိသည့် ဝစ်အမိုးမများလက်ချက်ကြောင့် အစွန်းရောက်ရာသီဥတုဒဏ်ကို ပြည်သူလူထု ခံစားရဖန် များလာသောအခါမှသာလျှင် ကမ္ဘာကြီးပူနွေးလာပြီဆိုသည် ကို နှိပ်စားမိလာကြတော့၏။

ကမ္ဘာကြီး အဘယ်ကြောင့် ပူနွေးလာရသနည်း

စကြဝဠာကြီးတွင် ယေဘုယျအားဖြင့် ကြယ် (နေ) များသည်သာလျှင် အပူစွမ်းအင်ပင်ရင်း (Heat source) ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့၏ သူရိယနေမင်းမှာလည်း အလတ်စားကြယ်တစ်လုံးဖြစ်ရာ နေစကြဝဠာ၏ တစ်ခု တည်းသော အပူပင်ရင်းပင်ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာကြီးမှာ နေကို ဝန်းရံလှည့်ပတ်နေသော အလတ်စားငြိတ်တစ်လုံးမျှသာ ဖြစ်ရာ အပူပင်ရင်းမဟုတ်ချေ။ သို့ရာတွင် ကမ္ဘာ၏ အတွင်းအူတိုင်တွင်မူ ကမ္ဘာတည်စကတည်းကပင် ကျောက်ရည်ပူ (Magma) များရှိနေ၏။ ယင်းတို့သည် မီးတောင်ထိပ်ထဲမှနေ၍ ပူပြင်းသော ချော်ရည် ချော်ခြွပ် များ (Lava) အဖြစ် အပြင်သို့ ထွက်လာတတ်ကြသည်။ ၎င်းအပြင် ကမ္ဘာ့မြေလွှာအောက်မှာ ရေများသည် ကျောက်ရည်ပူများသည် အချိန်ကြောင့် ဆူပွက်လာပြီး ချော်ရည်ပူ (stream) အဖြစ် အပြင်သို့ ပန်းထွက်လာကြ သည်။ သမုဒ္ဒရာခေပူမီးကြောင်းများကလည်း အပူ ဖြစ်ပေါ် စေသည်။ ဤအချက်များမှလွဲ၍ ကမ္ဘာမှ အပူထွက်ပေါ် နိုင်သည့် အခြားသော အကြောင်းတရားမရှိနိုင်ပါ။ ယင်း အပူအင်အားမှာလည်း ကမ္ဘာ့အပြင်ဘက်သို့ ဖြာထွက်နိုင်စွမ်း ပမာဏပင်။

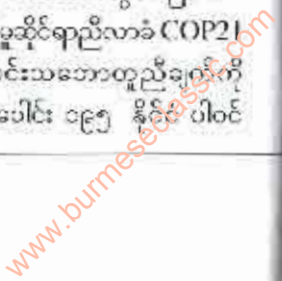
သို့သော်ငြားလည်း ကမ္ဘာကြီးသည် တစ်နေ့တခြား ပူနွေးလာနေသည် အဘယ်ကြောင့်နည်း။ အဓိက

အကြောင်းမှာ ကမ္ဘာ့လေထုထဲတွင် 'ဖန်လုံအိမ်ဓာတ်ငွေ့' (Greenhouse gas - GHG) ပမာဏမတန်တဆများလာ ခြင်းပင်ဖြစ်၏။ အဓိကကျသော ဖန်လုံအိမ်ဓာတ်ငွေ့ ၆မျိုး ရှိသည့်အနက် ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုက် (CO₂) သည် ပမာဏအများဆုံး နှင့် ပမာဏအကျဆုံးဓာတ်ငွေ့ဖြစ်သည်။ စက်မှုတော်လှန်ရေး အစပျိုးချိန်ကာလ (၁၈ ရာစုအတွင်း) က ကမ္ဘာ့လေထု တစ်သန်းပုံတစ်ပုံတွင် CO₂ ၂၈၀ ပုံ (280 PPM) သာ ရှိခဲ့ရာ ၂၀၀၆ ခုနှစ်ရောက်သောအခါ (379 PPM) အထိ တိုးလာသည်။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် ကမ္ဘာ့ပူနွေးမှုအပူချိန်မှာလည်း စက်မှုတော်လှန်ရေးအစ ပိုင်းကာလအပူချိန်ထက် သိသိသာသာ တိုးမြင့်လာခဲ့၏။ CO₂ ၏ သတ္တိတစ်ခု မှာ နေမှလာသောအပူရှိန်ကို စုပ် သူပြီး အောင်းထားတတ်၏။ ပြန်ထုတ်လွှတ်မပေးချေ။ ထို့ကြောင့် လေထုပူနွေးလာ ပြီး ကမ္ဘာကြီးပါ ပူနွေးလာရ တော့၏။

ကမ္ဘာ့လေထုအတွင်း CO₂ ပမာဏ လွန်ကဲစွာ များလာခြင်းမှာ လူသားတို့ကျွန်ုပ်တို့လွန်ထားသည့်ပြစ်မှုနှစ် ခုကြောင့်ဖြစ်သည်။ ပထမပြစ်မှုမှာ CO₂ အများအပြား ထုတ်လွှတ်သည့် ရုပ်ကြွင်းလောင်စာများ (ကျောက်မီးသွေး ရေနံ၊ ထင်း) ကို အလွန်အကျွံသုံးစွဲခြင်းဖြစ်သည်။ ဒုတိယပြစ်မှုမှာ CO₂ ဓာတ်ငွေ့စုပ်ယူသည့် သစ်ပင် သစ်တောကြီးများကို အလွန်အကျွံခုတ်လှဲသုံးစွဲခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ လူသားတို့သည် ထိုပြစ်မှုနှစ်ခုကို ရာစုနှစ်နှင့် ချီ၍ အပြိုင်အဆိုင်ကျွန်ုပ်တို့လုပ်ကြရာ အကျိုးဆက်အားဖြင့် ယခုအခါ ကမ္ဘာကြီးပူနွေးလာပြီး မရွံ့နိုင်၊ မကယ်နိုင် ဖြစ်ကြရလေတော့သည်။

CO₂ လျှော့ချရန် ကြိုးပမ်းမှု

ကမ္ဘာ့လေထုအတွင်းရှိ CO₂ ပမာဏကို ထိန်းချုပ် ရန်ကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ ၁၉၉၇ ခုနှစ်ကပင် ကျန်နိုင်ငံ တို့တို့မြို့၌ ပြုလုပ်သော တို့တိုညီနိုင်းချက် (Kyoto Protocol) တွင် အခြေခံသဘောတူညီချက်အချို့ ရရှိခဲ့ပါသည်။ တကယ်လက်တွေ့ဆန်သောသဘောတူ ညီချက်ကိုမူ ၂၀၁၅ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလအတွင်း ပြင်သစ် နိုင်ငံပါရီမြို့ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာညီလာခံ COP21 တွင်မှ ရရှိခဲ့လေသည်။ ယင်းသဘောတူညီချက်ကို မြန်မာနိုင်ငံအပါအဝင် နိုင်ငံပေါင်း ၁၉၅ နိုင်ငံ ပါဝင်

လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ကြ၏။

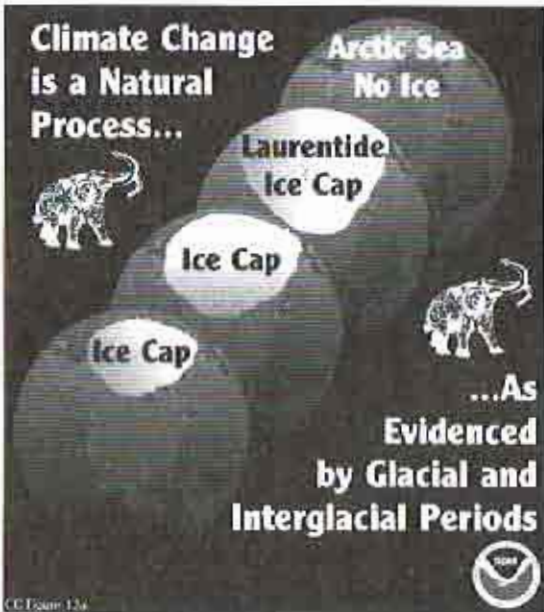
COP21 သဘောတူညီချက်အကျဉ်းချုပ်မှာ ကမ္ဘာ့ပျမ်းမျှအပူချိန်ကို စက်မှုတော်လှန်ရေးကာလအပူချိန်ထက် ၂ ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်သာ တိုးမြှင့်စေရန် ရည်မှန်းလျက် ရာစုပထမတစ်ဝက်တွင် CO₂ ထုတ်လွှတ်မှုပမာဏကို ယက်ဝက်လျော့ချရန်နှင့် ရာစုနှစ်အကုန်တွင် CO₂ ထုတ်လွှတ်မှု 'သည' သာရှိစေရန် ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းရည်မှန်းချက်ကို ပြည့်မီနိုင်ရန်အတွက် အထက်တွင်တင်ပြခဲ့သည့် အတိုင်း လူသားကိုးကွယ်လွန်ခဲ့သည့် ပြစ်မှုနှစ်ခုကို ဖြေလျော့ပေးရမည်ဖြစ်၏။ ရုပ်ကြွင်းလောင်စာသုံးစွဲမှုကို ထိန်းကျောင်းကာနဲ့သတ်ရန်နှင့် သစ်တောများပြုစုပျိုးထောင်ရေး တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်ပါသည်။ သဘောတူညီချက်လက်မှတ်ရေးထိုးထားသော နိုင်ငံများအနေဖြင့် မိမိတို့ သက်ဆိုင်ရာကဏ္ဍကို ကျေပွန်ရပါမည်။

သဘာဝအပူငြိမ်းနည်း

လူသားတို့၏စွမ်းဆောင်မှုမပါဘဲ ကမ္ဘာကြီး၏ အပူချိန်ကို လျော့ကျစေမည့် သဘာဝဖြစ်စဉ် (Natural phenomenon) ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းမှာ ကမ္ဘာကြီးကို ယိုးဒယားခြင်းပင် ဖြစ်၏။

လွန်ခဲ့သည့် နှစ်ပေါင်း ၇၄၀၀၀ ခန့်က စူမတြား ကွန်းရှိ 'တိုဘာ' (Toba) မီးတောင် အကြီးအကျယ်ပေါက်ကွဲခဲ့ပါသည်။ ယင်းပေါက်ကွဲမှုကြီးကြောင့် လူသားတို့ မျိုးပြုတ်လုနီးပါးဖြစ်သွားခဲ့ရသည်ဆို၏။ 'တိုဘာ' မီးတောင်ပေါက်ကွဲမှုကြောင့် ကမ္ဘာ့လေထုအတွင်းတွင် ဆာလ်ဖာ (ကန့်ဇာတ်) အလွှာကြီးတစ်ခု အချိန်ကြာမြင့်စွာ ဖြစ်ပေါ်နေခဲ့လေသည်။ ယင်းနောက်ပိုင်း ၆ နှစ်မှ ၁၀ နှစ်တာကာလအတွင်း ကမ္ဘာကြီးသည် အပူချိန် ၃-၅ ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် ကျဆင်းသွားခဲ့ခြင်းမှာ ၎င်းဖြစ်စဉ်၏ အကျိုးဆက်ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရာရှိသည်ဟု ဆို၏။

၁၈၁၅ ခုနှစ်က သမိုင်းမှတ်တမ်းအတွင်း အကြီးမားအပြင်းထန်ဆုံး မီးတောင်ပေါက်ကွဲမှုကြီးတစ်ခု အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ ဆမ်ဘာဝါကျွန်း (Sumbawa) တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ထိုကျွန်းပေါ်ရှိ 'ဂန်နန်းတမ်ဘိုရာ' (Gunung Tambora) အမည်ရှိ မီးတောင်သည် မူလက အပြင် ၄၂၀၀ မီတာခန့်ရှိမည်ဟု ခန့်မှန်းရသော်လည်း မီးတောင်ပေါက်ကွဲပြီးနောက် ယခုအခါ ၂၅၀၀ မီတာသာ

မြင့်တော့သည်။ ပေါက်ကွဲစဉ်က ၁၅၀ ကမဂီလိုမီတာမျှ ရှိသော မီးတောင်မှ အစအနများ လေထဲသို့ မှုတ်ထုတ်ခဲ့သည်ဆို၏။

ဤမီးတောင်ပေါက်ကွဲမှုကြီးကြောင့် ကမ္ဘာ့အနံ့ကူးခက်ပြန့်ပွားသွားသည့်ဖြစ်ရပ်များကို ဆက်စပ်ကြည့်ကြပါသည်။ မီးတောင်တည်ရှိရာ 'ဆမ်ဘာဝါ' ကျွန်းတစ်ဝိုက်တွင် ၅ နှစ်ခန့် သီးနှံပျားမထွက်ရှိနိုင်တော့ချေ။ မီးတောင်ပြာများကြောင့် ရေတွင်းမှနေရား ညစ်ညမ်းရတော့သည်။ ၎င်းအပြင် မီးတောင်ပေါက်ကွဲမှု၏အကျိုးသက်ရောက်မှုကြောင့် ဝေးကွာလှသည့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၌ ပျမ်းမျှအပူချိန် ၂ ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် ကျဆင်းသွားပြီး နွေခေါင်ခေါင်တွင် သီးနှံပျားကျခဲ့သည်ဆို၏။ ငိုခေါင်ခြင်းနှင့်အတူ သီးနှံပျားပျက်စီး၍ ဝက်ပွတ်ခေါင်းပါးမှုဘေးလည်း ကြုံတွေ့ခဲ့ရလေသည်။ မီးတောင်ပေါက်ကွဲမှုဖြစ်ပွားပြီး ၂ နှစ်ခန့်အကြာတွင်မူ ဥရောပမှ လူအများအပြား အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုသို့ ပြောင်းရွှေ့လာမ ခါတိုင်းထက် ပိုများလာသည်ဟု ဆိုပါသည်။

အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံသည် မီးတောင်ပေါက်ကွဲမှုကြီးများကြောင့် လူသိများ၏။ ၁၈၈၃ ခုနှစ်တွင် 'ဆန်းဒါ' (Sunda) ရေလက်ကြားရှိ 'တရာတာတူး' (Krakatau) မီးတောင်ကြီး ပေါက်ကွဲပြန်သည်။ မူလက ခန့်မှန်းခြေအမြင့်

www.burmeseclassic.com

၂၀၀၀ မီတာရှိသော ထိုမီးတောင်သည် ပေါက်ကွဲမှုကြီး ဖြစ်ပွားပြီးနောက် ရေအောက် ၃၀၀ မီတာအနက်ရှိသော ချိုင့်ခွက်ကြီးသာ ကျန်ရှိခဲ့ပါတော့သည်။ ၂၁ ကုဗကီလို မီတာခန့်ရှိသော အစအနများ လေထဲသို့ မှုတ်ထုတ်ခဲ့သည် ဟု ဆိုပါသည်။

မီးတောင်နှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု

မီးတောင်အကြီးအကျယ်ပေါက်ကွဲသည့်အခါ အပူနံအမွှားများသည် လေထု၏ 'စထရာတိုစဖီယာ' (Stratosphere) အလွှာထဲသို့ ၂၀ ကီလိုမီတာအမြင့်အထိ ရောက်ရှိသွားကြသည်။ ဤဖြစ်စဉ်သည် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် ခိုင်ခိုင်မာမာ ဆက်စပ်နေကြောင်း အဆင့်မြင့်သိပ္ပံ သုတေသနလုပ်ငန်းရလဒ်မှ သိရှိရပါသည်။ စင်စစ်တွင်မူ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုကို စတင်တည်ထောင်ခဲ့သူတစ်ဦး ဖြစ်သည့် ဘင်ဂျမင်ဖရန်ကလင် (Benjamin Franklin) သည် ဤဖြစ်စဉ်ကို ၁၇၈၃ ခုနှစ်ကပင် ညွှန်ပြခဲ့ဖူးပါသည်။ သူ၏သဘောတရားကို ဆက်လက်စူးစမ်းလေ့လာခဲ့ကြ၏။ ထိုသို့ လေ့လာသူများအနက် အမေရိကန်ရာသီဥတုဗူရိုတွင် ၁၉၁၄ မှ ၁၉၂၀ အထိ ထာဝန်ထမ်းဆောင်သွားခဲ့သူ 'ဟန်ဖရီ W.J Humphreys) က "၁၈၁၅ ခုနှစ်တုန်းက အင်ဒိုနီးရှားမှာ 'ဂန်နမ်းတန်ဘိုရာ' မီးဘောင်ပေါက်ကွဲမှု ရဲ့ အကျိုးဆက်ကြောင့် ၁၈၁၆ ခုနှစ်ဟာ နွေရာသီမကျ ရောက်ခဲ့တဲ့ နှစ်တစ်နှစ်ဖြစ်လာတာပါ" ဟု ပြောဆိုခဲ့ဖူးပါသည်။

မီးတောင်များပေါက်ကွဲသည့်အခါ မှုတ်ထုတ်လိုက်သော အပူနံအမွှားများသည် 'စထရာတိုစဖီယာ' လေထုအလွှာထဲ ရောက်ရှိသွားကြပြီး "အပူနံလေပါးလွှာ" ကြီးတစ်ခု ဖြစ်လာစေသည်။ ယင်းသည် နေပူရှိန်ကို ကာကွယ်ပေးထား၏။ ၎င်းအပြင် ဆာလ်ဖာဒိုင်အောက်ဆိုက် (SO₂) မာတ်ငွေ့ထုထည်အမြောက်အမြား လေထုထဲသို့ ရောက်ရှိသွားခြင်းကလည်း ၁၈၁၅ ခုနှစ်နောက်ပိုင်း ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု၏ အဓိကအကြောင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုကြသည်။

ကမ္ဘာ့လေထုထဲသို့ ရောက်ရှိသွားသော SO₂ မာတ်ငွေ့များသည် 'ဆာလ်ဖိတ်အိုင်ယွန်' (sulphate ions) အဖြစ် ပြောင်းလဲသွားတာ ရေငွေ့နှင့်ပေါင်းစပ်ကြပြီး 'ဆာဖျူရစ်အက်ဆစ်' H₂SO₄ အငွေ့အသက်သာမှုကလေးများဖြစ်လာကြသည်။ ဤမှာတူဖြစ်စဉ်ကြောင့်

'ဆာလ်ဖာလေပါးလွှာ' ကို ဖြစ်ပေါ်စေ၏။ ယင်းလေပါးလွှာသည် နေမှလာသော အပူရှိန်အမြောက်အမြားကို ကန်ထုတ်ပစ်နိုင်သော အစွမ်းသတ္တိရှိလေသည်။

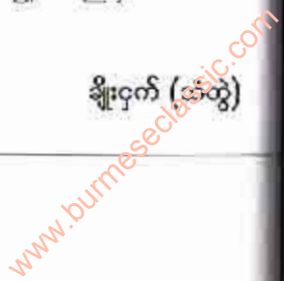
'ဂန်နမ်းတန်ဘိုရာ' မီးဘောင်ပေါက်ကွဲမှုမှ ဖြစ်ပေါ်လာသော 'ဆာလ်ဖာလေပါးလွှာ' ကို ၁၈၁၆ မှ ၁၈၁၇ ခုနှစ်ထိ သာမန်ပျက်စီးဖြင့် မြင်တွေ့နိုင်ခဲ့ကြသည်။ ယင်းလေပါးလွှာကြောင့် လှပခမ်းနားသော ညနေရီ နေပင်ဆည်းဆာများကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့၏။ ၎င်းညနေဆည်းဆာအလှများသည် အင်္ဂလိပ်ပန်းချီကျော် 'တာနာ' (J.M.W Turner) အား စိတ်ကြည်နူးဖွယ် နေပင်ချိန်ပန်းချီကားများရေးဆွဲရန် စေ့ဆော်ပေးခဲ့သည်ဟု ယုံကြည်သူများ ရှိပါသည်။

အာတိတ်ဒေသရှိရေခဲစိုင်ကြီးများတွင် သစ်ပင်၏ နှစ်ရစ်နှစ်ကွင်းများ (Annual ring) ကဲ့သို့သော အစင်းကွင်းများ တွေ့ရှိကြရသည်။ နောက်ပိုင်းရူးခမ်းလေ့လာမှုများအရ ယင်းတို့သည် မီးတောင်ပေါက်ကွဲစဉ် တာလက ဆာလ်ဖာအက် မြင့်တက်မှုကြောင့် ဖြစ်ရကြောင်း သိရှိရပါသည်။

CO₂ မာတ်ငွေ့၏ 'ဖန်လုံအိမ်အာနိသင်' တို့ တန်ပြန်နိုင်ရန်အလို့ငှာ တစ်နေ့တစ်ချိန်တွင် ဘူမိစက်မှုပညာအစွမ်းဖြင့် 'ဆာလ်ဖာ' တို့ 'အအေးခံပစ္စည်း' (Coolant) အဖြစ် အသုံးပြုကာ ကမ္ဘာကြီး၏အပူကို ငြိမ်းအေးအောင် ဆောင်ရွက်တောင်း ဆောင်ရွက်လာနိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ဆာလ်ဖာဒိုင်အောက်ဆိုက်မာတ်ငွေ့ကို လေထုထဲသို့ ထိုးသွင်းပေးပြီး ကမ္ဘာ့အပူချိန်လျှော့ချရန် ကြိုးပမ်းမှုသည် လူ့ဘက် ဆေးထိုးသွင်းပြီး အဖျားအပူချိန် ကျအောင်လုပ်သကဲ့သို့ ချွင်းလင်းလွယ်ကူခြင်းမရှိနိုင်ဟု ဆိုကြပါသည်။ ဤနည်းသည် မဖြစ်နိုင်ဟု၍ ကား အပြတ်မပြောသာပါ။ ။

(ဝန်ခံချက်။ ASIAN Geographic No.117 ISSUE 2/2016 တွင်ပါရှိသော Carl- Bernd Kachlig ၏ Sulphur the Coolant A natural climate changer' ဆောင်းပါးကို မြီငြမ်းပြုပါသည်။)

ချီးငှက် (အိတ်)

ပလတ်စတစ်တွေ့ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး

ဒေါက်တာခင်မောင်ညို

(၁)
ကျွန်တော့် တပည့်ဟောင်း
တစ်ယောက် ကျွန်တော့်ဆီရောက်
လာတယ်။ သူက ပတ်ဝန်းကျင်
ထိန်းသိမ်းရေး (environmental
studies) လုပ်နေကြောင်း လာပြော
ပါတယ်။
အရင်က ကိုယ့်ရပ်ကိုယ့်ရွာ
လောက်သာ စိတ်ဝင်စားကြတဲ့

လူတွေဟာ ကမ္ဘာ့ပတ်ဝန်းကျင်ကို
စိတ်ဝင်စားလာကြတယ်။
“ကောင်းတာပေါ့။ ခေတ်မီ
တိုးတက်တဲ့ကမ္ဘာကြီးမှာ တစ်ဖက်က
အရမ်းကာရော တိုးတက်နေတော့
ကျန်တဲ့ဘက်လည်း အထိန်းအချုပ်
တော့ လိုတာပေါ့”
“ဟုတ်ပါတယ်ဆရာ...။ ခု
ရေမြောင်းတွေပိတ်တာ ပလတ်စတစ်

အိတ်တွေ၊ ပလတ်စတစ်ပုလင်းတွေ
ကြောင့်လို့ ဆိုတယ်။ အကြီးအကျယ်
ပြဿနာတက်နေတယ်ဆရာ”
“ဟုတ်တယ်။ မြို့နေလူထု
အများစုဟာ ဒါကို တွေ့မြင်နေကြ
ရတယ်။ ရေမြောင်းတွေပိတ်ဆိုတယ်။
ရန်ကုန်လို မြို့ကြီးတွေမှာ ရေလျှံလို့
ရေစုပ်စက်တွေသုံး ရေစုပ်ထုတ်နေရ
တယ်လို့ ငါလည်း ကြားနေရတာပဲ”

(၂)

ကျွန်တော် တိုကျိုရောက်တုန်းကပါ။ အမေရိကန်အဖွဲ့နဲ့ စားသောက်ဆိုင်မှာ သွားစားဖြစ်တယ်။ အမေရိကန်အမျိုးသမီးတွေက သူတို့ ကိုယ်ပိုင်တူတွေ ယူလာတယ်။ “သူတို့ ရွှံ့လို့ဖြစ်မှာပေါ့” လို့ သာမန်ကာလို့ကာ ပဲ တွေးမိခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ နောက်မှ သိလာတယ်။ သူတို့ ရွံတာမဟုတ်ဘူးတဲ့။ သူတို့က ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးသမားတွေတဲ့။ ‘ဝါးတူ’ တွေဟာ ပတ်ဝန်းကျင်ကို ဖျက်ဆီးတာပဲတဲ့။ တစ်ခါသုံးဝါးဘူသန်းပေါင်းများစွာကို ဂျပန်တစ်နိုင်ငံတည်းမှာ နေ့စဉ်သုံးစွဲနေကြတယ်။ တရုတ်နိုင်ငံမှာလည်း ဒီလိုသုံးတာပဲ။ ယနေ့မှာ ထိုင်၊ ကမ္ဘောဒီးယား၊ ဗီယက်နမ်၊ ခင်ကာပူ စတဲ့ အာဆီယံနိုင်ငံတွေမှာလည်း ဝါးတူတွေသုံးတယ်။ “ဝါးတူတွေကို တစ်ခါသုံးပြီး လွှင့်ပစ်တယ်”။ ဒီအတွက် ဝါးပင်တွေဘယ်လောက် သေကြေပျက်စီးမလဲ။ ပိုဆိုးတာက ဝါးတူလေးတွေကို သန့်ရှင်း

စေဖို့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ ပလတ်စတစ်အိတ် (ကြွပ်ကြွပ်အိတ်) လေးတွေ စွပ်ထားသေးတယ်။ မိအေးနစ်ခါနာပါပဲ။
နောက် ကျွန်တော်တို့ တိုကျိုမှာ ရှိတဲ့ တက္ကသိုလ်တိုင်းကျောင်းတွေကို သွားကြတော့ သူတို့ဟာ အမွှေးတိုင်တွေနဲ့ မပူဇော်ကြဖို့ ပြောတယ်။ သူတို့ဟာ အမွှေးတိုင်ကို ဆန့်ကျင်သတဲ့။ အမွှေးတိုင်ဟာ ပတ်ဝန်းကျင်ကို ဖျက်ဆီးခြင်းသုံးမျိုးတို့ ပြုလုပ်ပါသတဲ့။
“ဘာလဲ။ ဖျက်ဆီးခြင်းသုံးမျိုးဆိုတာ”
“ပထမကတော့ အမွှေးတိုင်ထုတ်လုပ်ဖို့ ဝါးတွေ လိုတယ်။ ဝါးပင်တွေကို ခုတ်ရတယ်”
“အမွှေးတိုင်က တုတ်တွေဟာ ဝါးချောင်းလေးတွေပဲ။ သိပ် ကြီးကြီးကျယ်ကျယ်မှမဟုတ်တာ”
“ဒါပေမဲ့ တစ်ကမ္ဘာလုံး သုံးနေကြတယ်လေ။ တရုတ်ပြည်ဆိုရင် လူဦးရေ သန်းတစ်ထောင်ကျော် ရှိတယ်။ ဂျပန် ဗီယက်နမ်၊ မြန်မာ

နိုင်ငံအားလုံးဟာ အမွှေးတိုင်တွေ သုံးတယ်”

(၃)

“ခုတိယကဘာလဲ”
“ခုတိယကတော့ သစ်မှုန့်တွေပေါ့။ အမွှေးတိုင်မှာ သစ်သားမှုန့်တွေကို ကော်သုတ်နယ်ပြီး ဝါးမှာ ကပ်ထားတယ်။ သစ်သားတွေ အများကြီးသုံးရတယ်။ အရင်ခေတ်က သိပ်မဆိုဘူး။ ခုခေတ်မှာ သစ်ပင်သားသေးလေးတွေတောင် ခုတ်ကြတယ်”
နောက်ပိုင်းမှာ ရေစကြိုနယ်မှာ ဆီးပင်တွေ မကျန် ခုတ်ကြတာ ကျွန်တော်တို့ ကြားဖူးတယ်။
“တတိယကတော့ ရေမွှေးတွေ ဖျန်းတယ်။ လူတွေက မီးရှို့တယ်”
“အမွှေးနဲ့သာနဲ့ ပုဖော်တာပါ”
“ဒါပေမဲ့ ဒီမီးလောင်ကာဟာ ပတ်ဝန်းကျင်ကို မလိုအပ်ဘဲ ညစ်ညမ်းစေတာပါ...။ နတ်ဒေဝတာများဟာ သူတို့နေတဲ့ဘုံဝိမာန်တွေမှာ pollution ဖြစ်တာကို အားမပေး

“ဝါးတူတွေကိုတစ်ခါသုံးပြီးလွှင့်ပစ်တယ်။ ဒီအတွက်ဝါးပင်တွေဘယ်လောက်
သေကြေပျက်စီးမလဲ။ ပိုဆိုးတာက ဝါးတူလေးတွေကို သန့်ရှင်းစေဖို့
ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ ပလတ်စတစ်အိတ် (ကြပ်ကြပ်အိတ်) လေးတွေ စွပ်ထား
သေးတယ်။ မိအေးနှစ်ခါ နာပါပဲ။

သင့်ပါဘူး” လို့ သူတို့ကဆက်ပြောကြ
တယ်။ ကောင်းကင်ကြီးဟာဘာလဲ။
အာကာသဟာ ဘာလဲ။ တို့တစ်တွေ
အညစ်အကြေးတွေကို စွန့်ထုတ်ရာ
နေရာပဲလား။ ကျွန်တော်က ဘာသာ
ရေးကိစ္စကို သူတို့နဲ့ မဆွေးနွေးလိုပါ။
မိမိမကြိုက်ရင် မလုပ်နဲ့ပေါ့။ ဒါပေမဲ့
သူတို့က ပညာပေးချင်နေကြတယ်။
ချမ်းသာဖို့ ယကြာတွေလုပ်တယ်။
ဒေဝတာတွေကို အမွှေးတိုင်တွေနဲ့
ပူဇော်တယ်။ ဖယောင်းတိုင်တွေကို
နေ့လယ်နေ့ညကြိုကြိုမှာ ထွန်းလို့
ပူဇော်တယ်။ ချမ်းသာလိုကြတယ်။
လေယူညစ်ညမ်းပြီး မကျန်းမာတဲ့
နေရာမှာ ချမ်းသာကြရင် အဆင်ပြေ
ပါ့ပလား။ စဉ်းစားရခက်ပါတယ်။
ပတ်ဝန်းကျင်နဲ့ပတ်သက်ပြီး စဉ်းစား
ရင် မျက်စိလည်စရာကောင်းတယ်။
ကျွန်တော်တို့ဟာ အချို့အချက်တွေကို
ခုန်ပြီးစဉ်းစားလို့မရဘူး။

ဝါးတူမသုံးဘဲ ပလတ်စတစ်
တူသုံးတဲ့ကိစ္စ။ ချမ်းသာတဲ့သူတွေ
ဆင်စွယ်တူတွေသုံးကြတယ် ဒါဆိုရင်
ကော... ဆင်တွေ ဘယ်လောက်
သေကြေမလဲ။ လူတွေဟာ နွေကတည်း
က တိရစ္ဆာန်အရေတွေ၊ အရိုးတွေကို
အသုံးအဆောင်အနေနဲ့ သုံးခဲ့တာပဲ။
ဝါးရိုးတွေကို အထည်ချုပ်ရာမှာ

သုံးတယ်။ မောင်ပေါက်ကျိုင်း နဂါးနိုင်
မင်းအကြောင်းမှာ ‘ရာပေးလို့ ဆုတ်၊
ထောင်ပေးလို့ချုပ်၊ ချစ်တဲ့သူအရိုး
ဆံ့ထိုးလုပ်’ လို့ ဆိုတဲ့စကားဟာ
အရိုးတွေ၊ အရေတွေကို သုံးတာ
အထင်အရှားသိနိုင်တယ်။ သားရေ
တွေကို ဖိနပ်အတွက်သုံးတယ်။ သို့
သော် တဖြည်းဖြည်းနဲ့ တိရစ္ဆာန် အရိုး
တွေအရေတွေ ရှားလာတယ်။ ဒါ
ကြောင့် ပလတ်စတစ် ပိုလီမာတွေ
အစားထိုးဝင်ရောက်လာတယ်။ ပလတ်
စတစ်တွေဟာ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်း
အောင်ရွက်နေမှာအရေးပါတဲ့ကဏ္ဍ
တစ်ခုအနေနဲ့ ပါခဲ့တာမဟုတ်လား။
တကယ်လို့ ပိုလီမာတွေမရှိဘဲ ဖိနပ်
တွေကို ချုပ်ရမယ်ဆိုရင် ဖိနပ်တွေ
အတော်မျှေးကြီးမှာပဲ။

ကျွန်တော်တို့ဝယ်ဝယ်က ဖိနပ်
တစ်ရံဝယ်စီးဖို့ အတော်စဉ်းစားယူ
ရတယ်။ အများစုက ဖိနပ်မစီးနိုင်
ကြဘူး။ ဒီအတိုင်းပဲ အညာခရီးတွေမှာ
ထန်းခေါက်ဖာကို တွင်တွင် ကျယ်ကျယ်
သုံးခဲ့တာ ၁၉၆၀ ခုနှစ်များအထိပဲ။
ခုခေတ် လူငယ်တွေ ထန်းခေါက်ဖာကို
မြင်တောင် မမြင်ဖူးတော့ဘူး။

ကျွန်တော်ဆိုလိုတာက ပတ်ဝန်း
ကျင်နဲ့ပတ်သက်ပြီး ပလတ်စတစ်
တွေထိလိုက်ရင် အမျှင်တွေ တစ်သိ

တစ်တန်းကြီး ထွက်လာတော့မှာ
အသေအချာပဲ။

(၄)

ကျွန်တော်တို့ဟာ ပတ်ဝန်းကျင်
ကို ဝေယျာလကန် ဖြစ်ချင်ရာဖြစ်ဆိုပြီး
ပစ်စလက်ခတ်ထားလို့ မရတော့တာ
အသေအချာပဲ။ ကျွန်တော်တို့ငယ်
ငယ်က ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းမှုဟာ
အိမ်သာနဲ့ ရေတိုင်အကြောင်း အဓိက
ထားတယ်။ အိမ်သာက ယင်၊ ရေအိုင်
က ခြင်။

ဒီနှစ်ခုစလုံးဟာ ကျွန်တော်တို့ကို
အများကြီးဒုက္ခ ပေးခဲ့တယ်။ ခြင်နဲ့
ယင်ကို ယနေ့တိုင် ကျွန်တော်တို့ မနိုင်
ကြသေးပါဘူး။ တစ်ခါတရံ ဝမ်းပျက်
ဝမ်းလျှောတွေ ရှိနေ သေးတယ်။

ခြင်ကြောင့် သွေးလွန်တုပ်ကွေး
တွေ ဖြစ်နေသေးတယ်။ ဒါပေမဲ့
အတော်အသင့်တော့ ထိန်းထားနိုင်
တယ်။ လူထုကတညီမှ ဖြစ်တဲ့ကိစ္စ
တွေပါ။ လူ့အလစ်မှာ မြောင်းဖုံး
ကိုလုန့် ကြွပ်ကြွပ်အိတ်တွေနဲ့ အပိုက်
တွေ ပစ်နေတာ တားရခက်ပါတယ်။
ပတ်ဝန်းကျင်ကိစ္စ... ပညာပေးပါ
ဆွေးနွေးပါ။

ဒေါက်တာခင်မောင်ညို

www.burmeseclassic.com

ဆင်သတ်ဒဏ်ပုံငွေဆိုင်ရုံးစကားငှောက်ဆက်တွဲ

ဆက်မောင်

စင်ကာပူအစိုးရက နှစ်နှစ်အတွင်း ဖမ်းဆီးသိမ်းဆည်းထားခဲ့တဲ့ ဆင်စွယ် (၈) တန်နီးပါးကို ငွန်လ (၁၃) ရက်နေ့က မီးရှို့ဖျက်ဆီးခဲ့တယ်ဆိုတဲ့သတင်းကို မီဒီယာများမှာ တွေ့ရှိရပါတယ်။ စင်ကာပူအစိုးရတာဝန်ရှိသူတွေက ဆင်အကောင်ပေါင်း ၂၇၀၀ ခဲ့ အစွယ်တန်ချိန် ၇.၉ တန်ကို မီးမရှို့ခင် ကြိုတင်ချေဖျက်ဆီးခဲ့တယ်လို့ သတင်းမှာ ဖော်ပြတယ်။ စင်ကာပူက ဒီလိုကြိုတင်ချေဖျက် မီးရှို့ပစ်တာမျိုး အရင်က တစ်ခါမှ မလုပ်ခဲ့ဘူး။ အခု ပထမဆုံးအကြိမ် ဖျက်ဆီးတာဖြစ်ကြောင်း စိုက်ပျိုးရေး၊ စားနပ်ရိက္ခာနှင့် ယဉ်ကျေးရေးဦးစီးဌာနက တုန့်ပြန်နေတာကို အာဏာပိုင်အဖွဲ့က ထုတ်ပြန်တယ်။ အရင်တုန်းကတော့ ဆင်စွယ်တွေ ဖမ်းဆီးမိရင် မူလတိုင်းပြည်ကို ပြန်ပို့ပေးတယ်။ ပြတိုက်တွေကို လှူဒါန်းတယ်။ ပညာရေးအတွက် သိမ်းဆည်းထားတတ်တယ်။

၂၀၁၄ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလနေ့ ၂၀၁၅ ခုနှစ်မီဒီယာ လအတွင်း ဖမ်းဆီးမှုလေးကြိမ်မှာ သိမ်းဆည်းရရှိခဲ့တဲ့ ဆင်စွယ်တွေက စင်ကာပူဒေသီလာ ၁၃ သန်း (အမေရိကန် ဒေါ်လာ ၉. ၆ သန်း) တန်ဖိုးရှိတယ်။ ဒီ ၂၀၁၆ ခုနှစ် ဇွန်လ ၅ ရက်နေ့က ကမ္ဘာ့သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနေ့ပါ။ ဒီနှစ်အတွက် ဆောင်ပုဒ်က တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များနဲ့ သဘာဝတောရိုင်းသစ်ပင်များ တရားမဝင်ရောင်းဝယ်မှုကို ဆန့်ကျင်တိုက်ဖျက်ရေးပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် စင်ကာပူက ဒီနှစ်ဆောင်ပုဒ်ကို လက်တွေ့ထုတ်ဖော်လိုက်တာပဲဖြစ်တယ်။

“စင်ကာပူက တရားမဝင် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ကုန်တူးမှုတွေကို ရှုတ်ချတယ်ဆိုတဲ့အကြောင်းကို လူအများသိရှိအောင် ဆင်စွယ်တွေကို ဖျက်ဆီးပြီး ပြသလိုက်တာဖြစ်ပါတယ်။ အခုလို ဖျက်ဆီးလိုက်တာကြောင့် ဒီဆင်စွယ်တွေ ဈေးကွက်ထဲပြန်လည်မရောက်ရှိနိုင်တာ သေချာသွားပြီ” လို့ စင်ကာပူဂန်ကြီးတစ်ဦးက ပြောဆိုတယ်။

ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာလည်း တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များနဲ့ သဘာဝအပင်များ တရားမဝင်ရောင်းဝယ်နေခြင်းကို ဆန့်ကျင်ပါတယ်။ နေပြည်တော်မှာ ဇွန်လ (၅) ရက်က ကျင်းပပြုလုပ်တဲ့ ၂၀၁၆ ခုနှစ် ကမ္ဘာ့သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနေ့အခမ်းအနားမှာ နိုင်ငံတော်သမ္မတ ဦးထင်ကျော်က “ကျွန်တော်တို့က ဘယ်နေရာမှာပဲနေနေ ဘယ်သူပဲဖြစ်ဖြစ် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နဲ့ သဘာဝအပင်တွေ တရားမဝင်ရောင်းဝယ်ဖောက်ဖားနေမှုကို လုံးဝလက်မခံဘူးဆိုတာ ပြသပြီး အပြောင်းအလဲဖြစ်စေအောင် လုပ်နိုင်ပါတယ်” လို့ မိန့်ကြားခဲ့ပါတယ်။

နိုင်ငံတော်သမ္မတက “ဒီတရားမဝင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတွေက ကျွန်တော်တို့ပတ်ဝန်းကျင် အသက်မွေးမှုလုပ်ငန်းတွေ၊ လူ့အဖွဲ့အစည်းနဲ့ လုံခြုံရေးတွေကို ဘယ်လောက်ထိခိုက်ပျက်စီးစေနိုင်တယ်ဆိုတာကို လူတွေ ပိုပိုပြီးသိဖို့လိုပါတယ်။ အဖိုးရဲ့ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့တွေအနေနဲ့ ဗိုဗိုထိရောက်တဲ့ တင်းကျပ်တဲ့ဥပဒေတွေ ချမှတ်ပြဌာန်းဖို့အပြင် ဥပဒေချိုးဖောက်သူတွေကို ထိထိရောက်ရောက် အရေးယူဖို့လိုပါတယ်” လို့ ဆက်လက်ပြောကြားခဲ့တယ်။

ဗိုဗိုထိရောက်တင်းကျပ်တဲ့ဥပဒေတွေက အမှန်တကယ်လိုအပ်နေတာ ကြာမြင့်ခဲ့ပါပြီ။ ကမ္ဘာတည်ကတည်းက ပေါက်ပွားရှင်သန်ခဲ့ကြတဲ့ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များနဲ့ သစ်ပင်များက မျိုးသုဉ်းပျောက်ကွယ်မယ့်အခြေအနေနဲ့ ရင်ဆိုင်နေကြရတယ်။ တချို့သော ဇီဝမျိုးစိတ်များက လုံးဝကို ပျောက်ကွယ်ခဲ့ပါပြီ။ လူသားတွေရဲ့ သတ်ဖြတ်မှု၊ တရားမဝင်ဖျော့ကွက်က တောင်းဆိုတဲ့ လိုအပ်ချက်တွေကြောင့် တိရစ္ဆာန်အများ တရားလွန်သတ်ဖြတ်ခံနေရတယ်။ အာဖရိကမှဆင်များ သတ်ဖြတ်ခံရမှုက ဇီဝမျိုးစိတ်တစ်ခုအလွန်ထင်ရှားတဲ့အန္တရာယ်ကျရောက်နေခြင်းဖြစ်တယ်။

ဆင်သတ္တဝါများရဲ့ဘဝမှာ သူတို့ရဲ့အရွယ်ကြောင့် သတ်ဖြတ်ခံရမှုမှာ နှစ်ပေါင်းများစွာကြာခဲ့ပါပြီ။ အရွယ်သာမက ဆင်ရိုးပျားကိုလည်း ပန်းပုထုရာမှာ၊ ပုတီးစေ့ပြုလုပ်ရာမှာ သုံးစွဲနေကြတာ အများအသိပဲဖြစ်တယ်။ ယခုနောက်ပိုင်းမှာ ဆင်ကို ဦးသတ်ပြီး အရွယ်ကို ဖြတ်ခွံသာမက အခွေခွံကိုပါ ဆုတ်ခွာယူတာတွေ မြန်မာနိုင်ငံထဲမှာ တွေ့ရှိလာပါတယ်။ ဆင်သုတေသနပရောဂျက်က ပညာရှင်ဒေါက်တာခိုင်ဦးမာရဲ့ Presentation တစ်ခုမှာ ဆင်တစ်

www.burmeseclassic.com

ကောင်လေး အရေဆုတ်ထားတဲ့ပုံကိုကြည့်ခွင့်ရခဲ့ပါတယ်။
 အလေးချိန်များစွာရှိပြီး အလုံးအသည်လည်း အင်မတန်
 ကြီးမားတဲ့ ဆင်ကြီးတစ်ကောင်လုံးကို အရေခွံခွာယူဖို့
 ယူဖောင်အားလိုအပ်သလို ခေတ်မီဟိုက်ဒရောလစ်ဓားများ
 (Hydraulic knife) လည်း ပါဝင်အသုံးပြုလိမ့်မယ်လို့
 သူကဆိုပါတယ်။ ဆရာကြီးဆိုလိုတာ ဟုတ်မှန်ပါ
 လိမ့်မယ်။ ဆင်အကောင်ကြီးက ထုထည်ကြီးလွန်းလို့
 ဟိုဘက်ဒီဘက် လှည့်ပြီး လှန်ပြီး အရေခွံခွာဖို့ ခက်ခဲပါ
 လိမ့်မယ်။ လူအားနဲ့ စက်ကိရိယာတွေသုံးစွဲရမှာပါပဲ။
 ဆင်အရေခွံကို ဘာလုပ်ကြတာလဲ။ Dr. နိုင်ဦးမာကတော့
 Special Order အထူးမှာကြားမှုလို့ ရှင်းပြတယ်။
 ဂေါက်ရိုက်တံထည့်တဲ့ အိတ် (Golf Bag) ချပ်ဖို့ပါတဲ့။
 တစ်ဖက်နိုင်ငံက စပါယ် ရှယ်အော်ဒါရဲ့ရည်ရွယ်ချက်က
 အံ့မခန်းပါပဲ။ ဆင်ရဲ့ ခြေထောက်၊ နှာမောင်းနဲ့ လိင်
 အင်္ဂါများကိုလည်း အရောင်းအဝယ်လုပ်ကြတယ်။ ဘယ်
 ဆေး ဝါမှမဟုတ် လေ့ထုံးတမ်းဆေးများမော်ရာမှာ
 သုံးမှာဖြစ်တယ်လို့ သိရပါတယ်။

ဆင်တွေရဲ့ တောတွင်းဘဝများကလည်း ခက်ခဲ
 လာပြီဆိုတာ တွေ့မြင်နေရပါတယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်က ဆင်
 လေးကောင် ကျောက်ပန်းတောင်းနယ်ထဲရောက်ရှိလာပြီး
 ရက်အတန်ကြာ လှည့်လည်သွားလာနေခဲ့ကြတယ်။ လူသူ
 အနေများတဲ့အရပ်ဒေသတွေဆီ နယ်ကျွံခဲ့တဲ့ဆင်တွေကို
 ရပ်ရွာကလူတွေနဲ့ သစ်တောဌာနနဲ့ သက်ဆိုင်ရာဌာနက
 တာဝန်ရှိသူများ ရိုးမဆီ လမ်းညွှန်ပြန်ပို့ခဲ့ကြတယ်။
 အကောင်ငယ်တစ်ကောင်ကိုတော့ မေ့ဆေးနဲ့ပစ် ဖမ်းဆီး
 ရယူထားခဲ့ကြတယ်။ ဧရာဝတီတိုင်းထဲမှာလည်း အဲဒီလို
 တောဆင်တွေ ကျေးရွာနဲ့မြို့တွေအနီး ရောက်ရောက်လာ
 တတ်တယ်။ မကြာသေးခင်တလည်း ပဲခူးမြို့နားက မြို့သစ်
 ရပ်ကွက်တစ်ခုနား တောဆင်ရိုင်းသုံးကောင် ချဉ်းကပ်
 ခရောက်ရိုလာတယ်။ မနက်စောစောပိုင်း ရောက်ရှိလာတဲ့
 ဆင်များကို မနက်မိုးလင်းလာတော့ လူတွေ တွေ့မြင်ပြီး
 ကြည့်ရှုသူများပြားလာတယ်။ လူတစ်ဦးက လေးခွနဲ့ပစ်ပြီး
 ခြောက်လှန်တော့ အဲဒီလူကို ဝင်ငွေ့ပြီး ခြံစည်းရိုးတိုင်နဲ့
 ရိုက်တယ်။ ပြန်အကျမှာ နင်းတယ်။ လေးခွနဲ့ပစ်ခတ်သူ

မပါင်ကျိုးသွားရတယ်။

ပဲခူး၊ ရခိုင်ရိုးမ၊ ဧရာဝတီတိုင်းတို့မှာ ဆင်တွေ ကျက်စားရာဒေသများအတွင်း သစ်ခတ်ခြင်း၊ ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ အဆမတန်များပြားခဲ့လို့ တောကောင်တို့ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေ ပျက်ယွင်းကာကြောင့် အစားအစာပြဿနာ ပေါ်ပေါက်လာပြီး ရေကြည်ရာမြက်နုရာ ရှာဖွေနေကြတာလား။ ဆင်များကို လူတို့နေထိုင်ရာဆီ မလာရောက်စေချင်ပါ။ သဘာဝအတိုင်းသာ တောအတွင်း ရှိနေစေချင်ပါတယ်။ ဆင်တို့ဘဝ မလုံခြုံတဲ့အတွက် သစ်ခတ်ခတ်လို့ အပြောင်ရင်းခဲတဲ့လူတို့က ကြီးမားထူထပ်တဲ့ သစ်တောများ စိုက်ပျိုးကြဖို့ တာဝန် အမှန်ပင်ရှိပါတယ်။ လက်ရှိမှာက မြန်မာနိုင်ငံမှာ ဆင်အရေအတွက် အများအပြားရှိနေဆဲဖြစ်တယ်။ တောပြုန်းလို့တစ်ကြောင်း၊ ကျားမဝင်သတ်ဖြတ် တုန်ကူးခံရလို့တစ်ကြောင်း ဆင်မျိုးပြတ်သွားမလား သံသယဝင်စရာ အနေအထားပါ။

ဧရာဝတီတိုင်းအတွင်း တောဆင်ရှိုင်းသတ်ဖြတ်သူ ဆင်မုဆိုးတချို့ကို သက်ဆိုင်ရာက ဖမ်းဆီးရမိတော့ သူတို့ခိုလှုံရာနေရာမှာ ဆင်သားနဲ့ အရေခွံအခြောက်လှမ်းထားတာတွေ တွေ့ရှိရတယ်ဆိုတဲ့သတင်းလည်း သတင်းစာများမှာ ဖတ်ရဖူးပါတယ်။ အရေခွံက တရားမဝင်ရောင်းဝယ်ဖို့၊ ဆင်သားခြောက်ကတော့ စားနပ်ရိက္ခာ၊ အဲဒီလိုပဲ ဖြစ်လိမ့်မယ်ထင်ပါတယ်။

တောရှိုင်းတိရစ္ဆာန်တွေ မျိုးသုဉ်းပျောက်ကွယ်တော့မယ့်အန္တရာယ် အနီရောင်စာရင်းများကို Wild Life က အစဉ်တစိုက် အော်ပြနေပါတယ်။ ကျား၊ သူကလည်း

အန္တရာယ်ငန်ထဲရောက်ရှိနေတဲ့ တိရစ္ဆာန်တစ်မျိုးပါ။ အခြားသော သတ္တဝါများကို စားသောက်ပြီး အသက်ရှင်သန်တဲ့ သတ္တဝါက တံကြွမ္မာလှည့်စားပြီး သူတို့ထံတိုင်ရဲ့အလှည့်တို့ ကျရောက်နေပြီ။ ဒီဝမ်းဒိတ် အတော်များများ မျိုးသုဉ်းပျောက်ကွယ်နိုင်စရာ အနေအထားမှာ အခြားငှက်များ၊ မြွေများ၊ ငါးများ၊ ရေနေသတ္တဝါများလည်း လူသားရဲ့သားတောင်များ အဖြစ်ကနေ ကမ္ဘာပေါ်မှာမ ရှိတော့ဘူးဆိုတဲ့အဖြစ်ဆီ ရောက်ရှိသွားနိုင်နေပါတယ်။

ကျားကိုတော့ တစ်တောင်လုံး ဦးခေါင်းကနေ အမြီးဖျားအထိ ရောင်းဝယ်ကြတယ်။ အသား၊ အရေခွံ၊ လက်သည်းခြေသည်း၊ ကလိစာ၊ အမြီး၊ အရိုး၊ သည်းခြေ၊ ပစ်စရာဘာမှုမရှိ။ ကျားသစ်လည်း အလားတူပါပဲ။

တနင်္သာရီတိုင်းထဲမှာ ယခင်က ကြုံသူတော်ရှိခဲ့တယ်။ အခုများတော့ ဘယ်ဆီတယ်ဝယ်ရောက်နေတယ် မသိရပါ။ ကြုံများကလည်း အမဲပစ်မှဆိုးများရဲ့ ပစ်မှတ်ကြီးတွေဖြစ်ပါတယ်။ နှစ်စဉ် ကြုံတောင်ရေ နှစ်သောင်းကျော် သတ်ဖြတ်ခံရတယ်လို့ နိုင်ငံတကာက လေ့လာတွေ့ရှိချက်တွေမှာ ဖော်ပြထားတယ်။ တောရှိုင်းတိရစ္ဆာန်တွေ တရားမဝင်ရောင်းချမှုတွေနဲ့ပတ်သက်လို့ လေ့လာသူများရဲ့အဆိုအရ အာဖရိကဆင်သုံးသောင်းကျော်လည်း အသတ်ခံနေရကြောင်း လေ့လာသိရှိရတယ်။ သူတို့အဆိုအရ ဝမ်ဘီယာ၊ ဘီကီနာ၊ ဘီနင်၊ တို့ဂို အစရှိတဲ့နိုင်ငံများအတွင်းရှိခဲ့တဲ့ ချွန်ပန်ဒီပျောက်တွေ မျိုးသုဉ်းသွားပြီဆိုတာ သိရှိရတယ်။

တောကောင်တွေ၊ တိရစ္ဆာန်တွေရဲ့ အရိုးတွေ၊ အရေခွံ၊ လက်သည်းခြေသည်း၊ သည်းခြေတွေရောင်းဝယ်

ယခုနောက်ပိုင်းမှာ ဆင်ကို ဒိုးသတ်ပြီး အစွယ်ကို ဖြတ်ခုံသာ မက အရေခွံကိုပါ ဆုတ်ခွာယူတာတွေ မြန်မာနိုင်ငံထဲမှာ တွေ့ရှိလာပါတယ်။ ဆင်သုတေသနပရောဂျက်က ပညာရှင်ဒေါက်တာဒိုးဒိုးမာရဲ့ Presentation တစ်ခုမှာ ဆင်တစ်ကောင်လုံး အရေဆုတ်ထားတဲ့ပုံကိုကြည့်ခွင့်ရခဲ့ပါတယ်။ အလေးချိန်များစွာရှိပြီး အလုံးအထည်လည်း အင်မတန်ကြီးမားတဲ့ ဆင်ကြီးတစ်ကောင်လုံးကို အရေခွံခွာယူဖို့ လူအင်အားလိုအပ်သလို ခေတ်မီဟိုက်ဒရောလစ်စားများ (Hydraulic knife) လည်း ဝါဝင်အသုံးပြုလိမ့်မယ်လို့ သူမကဆိုပါတယ်။

Hukaung valley မှ ဝဲသားအမိကို ထောင်ခြောက်ဖြင့် ဖမ်းပြီး သည်းခြေခြေထောက်များကို တရုတ်ပြည်နယ်စပ် Loije မြို့၌ ရောင်းချစဉ် (Jan-2012)

နေကြတာကို မြို့ကဗျေးတွေမှာ တွေ့ခဲ့ရသလို ပုပ္ဖာလို ကျိုက်ထီးဖိုးလို ထောင်နဲ့ ထောင်တန်းဒေသများမှာ ထောင့်ိုင်းတိရစ္ဆာန်များရဲ့ အဆီ၊ အသား၊ အရိုး၊ အရေများ ရောင်းချနေတာတွေ တွေ့မြင်ဖူးကြမှာပါ။ နယ်စပ်ဒေသ များမှာတော့ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ကုန်ကူးမှုတကြီးပြီး ရောင်းဝယ်မှု က များပြားတွေ့လိပါတယ်။ ဝက်ခံများရဲ့ လက်ဖဝါ၊ ခြေဖဝါ၊ သင်းခွေခွပ်၊ ဝါးကြီးဖြွေ၊ ခြွေပွေး၊ ဖြွေဟောက်၊ ဖြွေမျိုးစုံ၊ သမင်၊ ဒရယ်၊ ချေ၊ စိုင်း၊ ဆတ်၊ မျောက်၊ တောကြောင်၊ ကျား၊ ကျားသစ်၊ ငှက်ဖျားဖျိုး၊ ရေသတ္တဝါ ဆိုလျှင်လည်း ရေဘဝ၊ ကဏန်း၊ ပုခွန်၊ လိပ်၊ ငါးမျိုးစုံ။ တွားသွားသတ္တဝါများထဲမှ တောက်တဲ့အထိ။

တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များကို ဆေးဝါးဖော်ဖို့ အား တိုးဆေးထုတ်လုပ်ဖို့ အရသာခံအသောက်ဖို့ အခြားအသုံး အဆောင်ပစ္စည်းများ ပြုလုပ်သုံးစွဲဖို့ တရားမဝင် ရောင်းဝယ် ဖောက်ကားကြတယ်လို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ အဓိကတော့ စား

သောက်ဖို့ပါပဲ။

၁၉၈၈ ခုနှစ် နှစ်ကုန်ခါနီး အိန္ဒိယကိုသွားခတ်က နယ်စပ်ကို ပြတ်ကျော်ပြီး နွားအုပ်များ ပို့ဆောင်တာမြင်ခဲ့ ဖူးပါတယ်။ အလားတူ သိုးအုပ်၊ ဆိတ်အုပ်များကိုကုန်ကူး တာလည်း ရှိပါတယ်။ ဗာရှီက ခွေးအုပ်များကိုလည်း စုဆောင်းပို့ဆောင်ပြီး ရောင်းချတာမြင်ဖူးကြောင်း ပြောကြ ပါတယ်။ ယခုတော့ ဘယ်ပုံသယ်နည်းရောင်းဝယ်နေကြလဲ မသိပါ။ အခုဖြတ်ပြောတာက တောရိုင်းသတ္တဝါများတော့ မဟုတ်ပါ။ ပွေးမြူတဲ့တိရစ္ဆာန်များသာဖြစ်ပါတယ်။

တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များကိုသာ တရားမဝင်ရောင်း ချကြတာမဟုတ်ပါ။ သဘာဝအပင်များ၊ သစ်ဥသစ်ဖုများ၊ ဆေးဘက်ဝင်နွယ်ပင်များ၊ အခေါက်၊ အပွင့်၊ သစ်ရွက်များ၊ အမြစ်များ၊ အပင်ပေါက်များ၊ အကိုင်းအခတ်များကိုလည်း တရားမဝင် ကုန်ကူးကြပါတယ်။ ဗာန်ဖိုးကြီးမားလှတဲ့ရုက္ခ မျိုးစိတ်များဖြစ်ကြတဲ့ သစ်ခွပန်းများ၊ မိုးဥ၊ အပင်တို့ပါဝင်

www.burmeseclassic.com

Aganist Fight the Illegal Trade in Wild Life လို့ ၂၀၁၆ ခုနှစ်က ကမ္ဘာ့သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးနေ့ဆောင်ပုဒ်ကို ဖော်ထုတ်ထားတာမို့ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နဲ့ သဘာဝအပင်များ တရားမဝင်ရောင်းချ နေခြင်းအန္တရာယ်က မြင့်မားနေတယ်ဆိုတာ ခန့်မှန်းနိုင်ကြမှာပါ။

သလို ရှဉ့်မတက်ဥကဲ့သို့ ပင်ခြေတ ဘူးယူရတဲ့ သစ်ဥသစ်ဖု များလည်း သယ်ယူရောင်းချကြတာ တွေကြုံဖူးပါတယ်။ ကျိုက်ထီးရိုးတောင်တန်းက ဆေးကြောင်ဖေးပင်တစ်ပင်ကို ရန်ကုန်ကို ပို့ပြီးရောင်းတာ မြင်ဖူးပါတယ်။ ကျောက်ကပ်နဲ့ ဆီးရောဂါများအတွက် တိုင်းရင်းဆေးဖော်တာပါ။ ယေဘုယျ အားဖြင့် သဘာဝအပင်နဲ့ ဗုဒ္ဓကွယ်ဝင်များက ဘယဆေးနဲ့ ဓလေ့ထုံးတမ်းဆေးဝါးဖော်ရာမှာ သုံးခွဲကြတယ်လို့ ပြောနိုင် ပါတယ်။

Aganist Fight the Illegal Trade in Wild Life လို့ ၂၀၁၆ ခုနှစ်က ကမ္ဘာ့သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးနေ့ဆောင်ပုဒ်ကို ဖော်ထုတ်ထားတာမို့ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နဲ့ သဘာဝအပင်များ တရားမဝင်ရောင်းချ နေခြင်းအန္တရာယ်က မြင့်မားနေတယ်ဆိုတာ ခန့်မှန်းနိုင်ကြ မှာပါ။

တရားမဝင်စီးပွားဖြစ်လုပ်ကိုင်နေကြတဲ့ Wild Life ရောင်းဝယ်မှုများကို ထိထိရောက်ရောက် အရေးယူ ဆောင်ရွက်ကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ တစ်နိုင်ငံချင်းအလိုက် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ခြင်းထက် ပိုမိုပြီး အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများ အချင်းချင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ကြရမှာပါ။ လုပ်ငန်းစဉ်က နိုင်ငံတကာနဲ့လည်း ချိတ်ဆက်လုပ်ကိုင်ရမှာဖြစ်တယ်။

တစ်နိုင်ငံချင်းအလိုက်မှာ သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ တရားဝင်ခိုးထုတ်ရောင်းချမှုတွေကို ဥပဒေတွေ၊ နည်း ဥပဒေတွေထုတ်ပြန်ပြီး အရေးယူဆောင်ရွက်မှုတွေ ချိနေ ကြပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံမှာလည်း တောရိုင်းတိရစ္ဆာန် များနဲ့ သဘာဝအပင်များ တရားမဝင်ရောင်းဝယ်မှုကူး ကူးခြင်းကို ထိထိရောက်ရောက် ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းဖို့ အဖွဲ့အစည်း ဖွဲ့စည်းပြီး ဆောင်ရွက်လျက်ရှိကြောင်း သိရပါတယ်။

ကမ္ဘာပေါ်မှာ တည်ရှိနေကြတဲ့ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန် များနဲ့ သဘာဝအပင်များ ရေရှည်တည်တံ့ဖြစ်တည်စေချင် ပါတယ်။ ဘယ်လိုအကြောင်းကြောင်းကြောင့်မှ မျိုးသုဉ်း မျောက်ကွယ်သွားမယ့်အဖြစ်ကို လေ့လာပါ။ တစ်နိုင်ငံချင်း အလိုက်ရော၊ နိုင်ငံတကာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအရ ကော အရိုင်းသဘာဝများကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ကြရ မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ နိုင်ငံတော်သမ္မတကြီး ဦးထင်ကျော်က သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးနေ့မှာ အနာဂတ်ကို ရည်မျှော်ပြီး အခုလို ပြောကြားခဲ့ပါတယ်။

“ဒီနေ့မှာတော့ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အနာဂတ် မျိုးဆက်တွေအတွက် သက်ရှိမျိုးစိတ်အားလုံးကို ထိန်းသိမ်း ဖို့ရာ တတ်နိုင်တဲ့ဘက်က ကူညီကြဖို့ အားလုံးကို တောင်းဆိုလိုပါတယ်”

ခက်မောင်

- အကိုးအကား
- ၁။ 7 DAY DAILY ၆. ၆. ၂၀၁၆
 - ၂။ The Daily Eleven ၁၄. ၆. ၂၀၁၆
 - ၃။ The Future of Captive Elephants of Myanmar presented by Dr. Khyne U Mar

www.burmeseclassic.com

ဒီလိုနဲ့ပဲ...တစ်တစ်လမ်းခွဲခွဲရ

လက်တင်အမေရိကကိုက်က ခိုးထုတ်လာတဲ့ ကြက်တူရွှေလေးတွေက သနားစရာကောင်းနေတယ်။ မှောင်ခို ခိုးထုတ်တဲ့ သူတွေဟာ ဒါတိုင်းလို လျှောင်အိမ်လေး ဘာလေးနဲ့တောင် မဟုတ်တော့ဘူး။ ခို့ဆီဘူးခွဲလို့၊ စည်သွပ်ဘူးခွဲလို့ သတ္တုဘူးလေးကို အသက်ရှူလို့ရရုံ အပေါက် တွေ ဖောက်ပေးပြီး မလှုပ်သွားမယုက်သာအညံ့လာတယ်။ ဗက်ဆွဲဂီတ်အောက်ဘက်မှာ အဲဒါလို ဗည့်သွတ်ဘူး တစ်ဖါးလောက် ဝှက်ပြီးယူလာတယ် ဒါဟာ အာဏာပိုင်တွေတဖမ်းမိလို့သိရတာ။ တခြားဘယ်လောက် ရက်ခက် တဲ့နည်းတွေနဲ့ သယ်နေကြလေ့ရှိတာ တွေးတောင် မတွေးဝံ့ဘူး။ လက်တင်အမေရိကနဲ့စာရင် မှောင်ခိုဖျေးကွက်ရောက်သွားတဲ့ ကျွန်တော်တို့ဆီက ကြက်တူရွှေလေးတွေကမှ တံကောင်းတယ်လို့ ဆိုနိုင်တာပေါ့။

လွန်ခဲ့တဲ့ သယ်နှုတ်လောက်အထိ ကျွန်တော်တို့ ရွာလေး ချဲ့ကောင်းကင်ပေါ်မှာ ကျေးအုပ်ကြီးတွေ တက်တီအော်ပြည်ရင်း ပျံ့နေကြတာကို မတ်မီနေသေးတယ်။ ကျေးအုပ်တစ်အုပ်ကို အကောင်ရာချီပါတာဆိုတော့ ဒီကျေးအုပ်ကြီး ဝမ်းခင်းတို့ပြောင်းခင်း တို့မှာ ဆင်းလာရင် တစ်ခင်းလုံးပျက်ဖို့သာ ပြင်ပေရော့။ ခတောင်ယာ မှာတော့ ကျေးအုပ်၊ စာကလေးအုပ်တို့နှင့်ထုတ်ဖို့ အလုပ်ကိုက သီးသန့်အလုပ်ဖြစ်နေတယ်။

ကျွန်တော်တော့ ညနေစောင်းပြီဆိုတာနဲ့ ကျေးအုပ်တွေ အိပ်ကန်းတတ်ဖို့ တောအုပ်ကလေးအပေါ် တစ်ခေါက်ပြီး

လက်ဖြူတံဆိပ်ချိန်တောင်မရခဲ့

နေဦးဝေ

တစ်ခေါက် ယုံဝဲနေကြတာကိုတ အလွန်လှတဲ့ မြင်ကွင်းတစ်ခုလို့ ထင်ထားတာပါ။ အရင်ဟုန်းကဆိုရင် ကျေးအပ်ကြီးအိပ်တန်းတက် တဲ့အပင်မြင့်တွေပေါ်မှာ ညောင်စေးနဲ့ ကြက်တူရွေးမင်းကတော့ ရှိတယ်။ တစ်ကောင် နှစ်ကောင်ခန့် ဆူထဲမှာရောင်းကြတာတွေလည်း ရှိတယ်။ နောက်တော့ တစ်ဖက်နိုင်ငံက အလုံးအရင်း ဝယ်လာလို့ ကျေးအုပ်တွေလည်း တဖြည်းဖြည်း လုံးပါးပါးကုန်တယ်။ ဇွာနားက တောအုပ်ကလေးပေါ်မှာလည်း ဘာကျေးအုပ်မှ မတွေ့ရတော့ဘူး။ ကျေးအုပ်တွေ ပျောက်ကုန်သလို မေ့တောက်သံတွေလည်း မကြား ရတော့ဘူး။ ကြက်တူရွေးတွေသာမက သစ်ခွေတွေ မြေတွေ၊ လိပ်တွေသင်းခွေချပ်တွေ၊ တောက်တဲ့တွေ၊ ကုန်ကုန်ပြောရရင် ခွေကွေလည်း ကားဒီလို့တိုက် ထွက်ခွာကုန်တယ်။ လားရှိုးလမ်းကြီး ဘေး လက်ဖက်ညှပ်ဆိုင်ကထိုင်ရင်းကြည့်နေရင် အသံဟောင်သံ ကစီစီအော် မြည်နေတဲ့ ခွေကားတွေကို တွေ့ရတတ်တယ်။ သူတို့ ချော နှော့ကံဆုံး နှုတ်ဆက်သွားတာနဲ့တောင် တူနေတယ်။ သေချာ တာကတော့ သားရိုင်းတိရစ္ဆာန်တွေဟာ ခပ်စောစောကတည်းက အပြတ်အနှုန်းရှာဖွေအတွက် ရောင်းဝယ်ခြင်း မံနေပြီဆိုတာပါပဲ။

WWF တက္ကသားရိုင်းတိရစ္ဆာန်များ တာကွယ်ရေးအဖွဲ့ ကြီးရဲ့အစီရင်ခံစာအရ ပြီးခဲ့တဲ့နှစ်ပေါင်း ၄၀ အတွင်း သားရိုင်း တိရစ္ဆာန်ဦးရေ တစ်ဝက်ပျောက်ကွယ်သွားပြီလို့ ဆိုပါတယ်။ "ဟက်ကယ်လို့ လန်ဒန်တိရစ္ဆာန်ရုံထဲက တိရစ္ဆာန်တစ်ဝက်လောက် ပျောက်သွားမယ်ဆိုရင် အကုန် ဖျတ်အော်သောင်းနင်းဖြစ်ပြီး

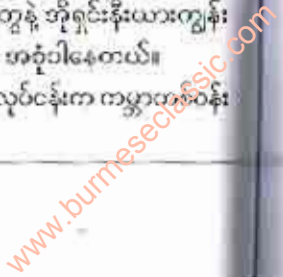

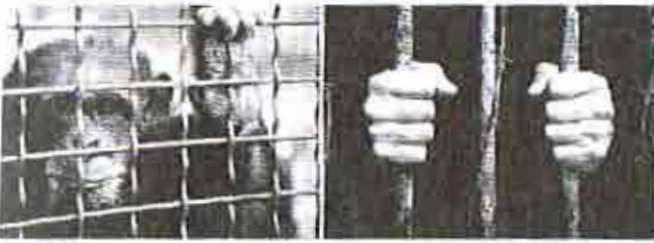
သတင်းစာတွေထဲမှာလည်း မျက်နှာဖုံးသတင်းအဖြစ် ရေးကြမှာပဲ။ အခုကျတော့ အလွမ်းဝေးတဲ့နေရာတွေမှာ ဖြစ်နေလို့ လူတွေသိတောင် မသိကြဘူး။ တကယ်တော့ သားရိုင်းတိရစ္ဆာန်တွေ အဲသလို ပျောက်ကွယ်ရတာဟာ လူတွေရဲ့ပယောဂကြောင့် ဖြစ်ပါတယ်” လို့ ပါမောက္ခ ကင်နော့ရစ်က ပြောပါတယ်။

သားရိုင်းတိရစ္ဆာန်တွေ ရောင်းဝယ်တာကို နိုင်ငံ အများစုမှာတားမြစ်ထားပေမဲ့ ဘရူနို၊ ဥပဒေ လက်လှမ်းမမီ သေးတဲ့ဒေသတွေမှာ မှောင်ခိုဈေးတန်းတွေကို ပေါ်ပေါ် တင်တင်ပြင်တွေ နေရသေးတယ်။ အင်ဒိုနီးရှား ဆူမာတြာ ကျွန်းတောင်ပိုင်း ပါယင်ဘန်မြို့က ဘင်ကူးလူးကန်ဂန္ဓ ဝေးနဲ့ ဖီလီပိုင်နားတွေမှာဆိုရင် ဟာနုမာန်ဖောက်လေး တွေ၊ လီမာရှောက်လေးတွေ၊ ဂစ်ဘွန်ဖောက်လွဲကျော် ပေါက်စလေးတွေ၊ သင်းခွေချပ်တွေ ရောင်းဝယ်နေကြတာ တွေ နိုင်တယ်။ အိန္ဒိယအာသံပြည်နယ်ထဲမှာလည်း အလား တူ ဆင်စွယ်တို့ ကြယ်လိပ်တို့ ကျားမွှားကျားစွယ်တို့ ရောင်း နေကြတယ်။ အလားတူပဲ ပြန်မာပြည်အရှေ့ပိုင်း တရုတ် နယ်စပ်ပိုင်းလားဈေးမှာလည်း ဆင်စွယ်တွေ၊ ကျားမွှားအရက် တွေ သင်းခွေချပ်အရေခွဲတွေကို ရောင်းနေကြတယ်။ ထိုင်းတို့ ဝိသက်နမ်တို့ ကမ္ဘောဒီးယားတို့လာအိုတို့မှာလည်း အလားတူဈေးကွက်တွေရှိနေတယ်။ မကြာခင်က သတင်း တစ်ပုဒ်အရ ထိုင်းကျားတောင်းလို့ ထင်ရှားတဲ့ ကျား အကောင်ပေါင်း ၁၃၇ ကောင်ရှိရာ ကျားသေးမဲ့နေရာဟာ သားရိုင်းတိရစ္ဆာန်မှောင်ခိုလုပ်ငန်းနဲ့ အကြီးအကျယ် ဝတ်သက်နေတယ်ဆိုပြီး ကိုင်းအားစာပိုင်တွေက ဝင်ရောက် စီးနင်းကာ ခိုတိတ်တိတ်လုပ်ကိုင်တယ်။ ထိုင်းမှာတော့ သားရိုင်း တိရစ္ဆာန်မှောင်ခိုလုပ်ငန်းက အတော်တော် ဝါရင့်နေပြီ လို့ဆိုနိုင်တယ်။ ထိုင်းအာဏာပိုင်တွေက မှောင်ခိုသွင်း လာတဲ့ သူတွေဆီက ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းထားတဲ့ အာဖရိက အရှေ့ဘက်ကမ်းလွန် မာဒါဂါစကာကျွန်းက ရှားပါးလိပ် ဂူကကောင်ဟာ ယာယီထိန်းသိမ်းထားရာ ဝခန်းကနေ ဝိလထဲမှာ ပျောက်ခြင်းမလွှဲပျောက်သွားသတဲ့လေး။ အာဏာ ပိုင်တွေ မျက်စိရှေ့မှာတင် ပျောက်တာဆိုတော့...။ နည်းနည်းတော့ မျက်နှာဖျက်တာပေါ့။ အဲဒီ ရှားပါးလိပ်လေး တွေရဲ့တန်ဖိုးက အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၈၅၀၀၀ တောင် ထန်သတဲ့။ လိပ်ကလေးတွေခများတော့ မှောင်ခိုဂိုဏ်း လက်တစ်ခုကလွတ်လို့ ဘာမှကြောခင်မှာပဲ နောက်

သားရိုင်းတိရစ္ဆာန် မှောင်ခိုရောင်းဝယ်မှုကျဆင်းအောင်ဆိုရင် ဝယ်ယူသူနဲ့စွဲသူနည်းလာအောင် လုပ်ရေးက ပဓာနကျတယ် လို့ တွမ်းကျင်သူအားလုံးနီးပါးက ထောက်ပြကြပါတယ်။ ဒီသားရိုင်းတိရစ္ဆာန်တွေကို ဝယ်ယူဖို့နေသေးသလို မှောင်ခို လုပ်ငန်းကခေါင်းထောင်နှိုးနှိုးမှာပဲလိုဘိကြတယ်။ ဒီသတ္တဝါ တွန့် အစွယ်တွေ၊ အရိုးတွေ သားရေတွေဟာ ဈေးကွက် အမျိုးမျိုးကို ရောက်ကုန်ကြတာပါ။

မှောင်ခိုဂိုဏ်း လက်ထဲ ပြန်ရောက်ရတာပေါ့။ UNODC ကုလသမဂ္ဂဖွဲ့သစ်ဆေးနဲ့ ရာဇဝတ်မှု ဆိုင်ရာ ဗုံးကတော့ ကမ္ဘာ့သားရိုင်းတိရစ္ဆာန် ရောင်းဝယ်မှု ကြီးထဲမှာ ဘယ်နိုင်ငံမှလွတ်တယ်လို့မရှိဘဲ တစ်နည်း မဟုတ်တစ်နည်း ပါဝင်ပတ်သက်နေကြတာချည်းပဲလို့ ဆိုပါတယ်။ ၂၀၀၅ ခုနဲ့ ၂၀၁၄ ခုအကြား နိုင်ငံ ၁၂၀မှာ သားရိုင်းတိရစ္ဆာန် ဖမ်းဆီးရမိတဲ့အမှုပေါင်းက ၁၆၄၀၀၀ ရှိပြီး မှောင်ခိုရောင်းဝယ်သူတွေထဲမှာလည်း လူမျိုးပေါင်း ၈၀ ကျော်ပါဝင်နေတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ဖမ်းမိတဲ့ တိရစ္ဆာန် မျိုးစိတ်ပေါင်းကလဲ ၇၀၀၀ ကျော်တယ်။ အဲဒီထဲမှာ ဆင်စွယ်က ၁၈%၊ ကျား၊ ကျားသစ်နဲ့ဆိုင်တာက ၂% ပါတယ်။ ကြံ့ချိုက ၃%၊ သင်းခွေချပ်က ၅%၊ ပင်လယ်လိပ်က ၃%၊ ထွားသွား သတ္တဝါမျိုးစုံက ၉%၊ ရေချိုလိပ်က ၂%၊ ကြတ်တူရွှေ မျိုးစုံက ၂% ရှိတယ်။ သန္တာကျောက်ခက် တို့ ခကာဂျီယွန်တို့က ၁% စီပါတယ်။ အများဆုံးက သစ်နီမွှေးလို့ခေါ်တဲ့ ရှားပါးဘရာဇီးသစ်မာချိုးက ၃၅% ပါပြီး သစ်မွှေးက ၆% ရှိနေတယ်။ ဒီသားရိုင်းတိရစ္ဆာန်နဲ့ ရှားပါးအပင်မျိုးစိတ်တွေဟာ နေရာတစ်ခုတည်းက မဟုတ် သဲ တောင်အမေရိကနဲ့ ဗဟိုအမေရိကဒေသက ငှက်တွေ၊ အာရှအာဖရိကက နို့တိုက်သတ္တဝါတွေ၊ ပြောက်အမေရိက နဲ့ ဥရောပက ထွားသွားသတ္တဝါတွေနဲ့ အိုရိုင်းနီးယားကျွန်း တွေက သန္တာကျောက်ခက်တွေ အစုံပါနေတယ်။ အဲဒီ အရောင်းအဝယ်လုပ်ငန်းက ကမ္ဘာ့တစ်ဆန်း

With **CORRUPTION** everyone pays.

ကြက်တုရွှေကြီးတွေ သိန်းပွဲခွဲငှက်တွေကနေ ပုတ်သင်ညှိတွေ တောက်တဲ့တွေ အထိပွေးနေတဲ့နိုင်ငံ ဖြစ်နေတယ်။ တရုတ်ပြည်ကတော့ လာသမျှ သားရိုင်းဟိရစ္ဆာန်တွေခေတ်ရစ္ဆာန်အစိတ်အပိုင်းတွေမှာ ခိုင်ခံ့ဝယ်နေတဲ့နိုင်ငံလို တောင်ဆိုကြတယ်။ ကျားမို့တွေ ကြံ့ချိုတွေဟာ မို့ရာအားဆေးတွေအတွက် အဓိကကုန်ကြမ်းတွေဖြစ်နေတယ်။ ဆင်စွယ်တွေကတော့ လူနေမှုအဆင့်မြင့်မားကြောင်း သင်္ကေတအဖြစ်ဖော်ပြစရာ ပန်းပုရှင်ပျိုးစုံတွေ ဖြစ်ကုန်တယ်။ မြွေတွေ၊ လိပ်တွေ၊ တောကြောင်တွေ မျောက်တွေ၊ ဝောက်တဲ့တွေ၊ သင်းခွေချစ်တွေကလည်း ချားပီးစားကုန်သောက်ကုန်တွေ ဖြစ်နေတယ်။ ငါးခန်းတောင်ဆိုတာ ချမ်းသာကြွယ်ဝသူတွေ အရသာခံစားတဲ့ ချားပီးဟင်းလျာပါပဲ။ အဲသလို ငါးမန်းတောင်ဟင်းတစ်ခွက်အတွက် ပါးမန်းကြီးတွေဟာ မမ်းမိရင်ဆွဲတောင်ကိုပဲ ဖြတ်ယူပြီး ကျန်တာ ပင်လယ်ထဲ လွှင့်အပစ်ခံကြရတယ်။ အာဖရိကနိုင်ငံတချို့မှာလည်း သားရိုင်းဟိရစ္ဆာန်တွေဟာ အမဲဟင်းလျာတွေ ဖြစ်နေတယ်။ သူတို့ကတော့ အာဟာရရှားပါးလွန်းတဲ့နေရာတွေမှာ တောကောင်သားကျိပ် မှီခိုရတဲ့သဘော ဖြစ်ပါတယ်။ စာရင်းတစ်ခုအရ အာဖရိကတိုက်မှာ ဟင်းလျားအဖြစ်သားဖို့ နှစ်စဉ် မျောက်အကောင်ပေါင်း ၄ သောင်းလောက် အသတ်ခံနေရတယ်တဲ့။

ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီးကတော့ နှစ်စဉ် ဇွန်လ ၅ ရက်နေ့ရောက်တိုင်း ကမ္ဘာ့သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နေ့ အဖြစ် ကွင်းပဇ္ဇိသတ်မှတ်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီနှစ် (၂၀၁၆ ခုနှစ်)

မှာတော့ ကမ္ဘာ့ငြိတ်ရဲ့ ဇီဝစုံလင်တဲ့ပြားမှုကို အန္တရာယ်ပေးလာနေတဲ့ သားရိုင်းဟိရစ္ဆာန်တရားမဝင် ရောင်းဝယ်ခြင်းကို ထိခံကမ္ဘာလုံးက ပြင်းပြင်းထန်ထန် အရေးယူကိုင်တွယ်ကြဖို့ ကုလသမဂ္ဂက တိုက်တွန်းလိုက်ပါတယ်။ သစ်တောတွေ ဇီဝပတ်ဝန်းကျင်တွေပြုန်းတီးနေမှုတို့၊ ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာတွေထဲက ငါးတွေမတန်တဆဖမ်းဆီးနေမှုတို့၊ သားရိုင်းဟိရစ္ဆာန်တွေ တစ်ဝက်ပဲ ကျန်တော့တယ်တို့ ဆိုတာဟာ လက်ရှိလူသားတွေရဲ့ စားသုံးပုံထုတ်လုပ်ပုံနေထိုင်ပုံတွေနဲ့ ကိုက်ညီကပ်သက်ဆိုင်နေတာပါ။

သိပ္ပံပညာရှင်တွေကတော့ ဒီစားသုံးပုံအတိုင်း စားသုံးနိုင်ဖို့ ကမ္ဘာ့ဂြိုဟ်တစ်ခုစွဲစားလောက်ရှိမ လုံလောက်မယ်။ ဒါကဖျမ်းမျှပြောတာ။

အမေရိကန်စားသုံးနှုန်းနဲ့ပြောတာမဟုတ်ဘူး။ တစ်ကမ္ဘာလုံးအမေရိကန်စားသုံးနှုန်းအတိုင်း စားသုံးမယ်ဆိုရင် ဂြိုဟ်ကမ္ဘာပေါင်း ၄ ခု လောက်ရှိမှ လုံလောက်မယ်။ မြိတိန်နှုန်းနဲ့စားသုံးရင်တောင် ဂြိုဟ်ကမ္ဘာ ၂ ခုခွဲ လိုဦးမယ်လို့ဆိုပါတယ်။ အဲသလို စားသုံးထုတ်လုပ် သုံးဖြန်းနေကြလို့ ကမ္ဘာ့ဝေဟစနစ်ကလဲ ရှစ်ရာမကျန်တော့ဘူး။ ကမ္ဘာ့ဝေဟစနစ်ကို ဖျက်ဆီးတဲ့ပြစ်မှုကို Environmental Crimes လို့ခေါ်ကြပြီး အဲဒီပြစ်မှုကြောင့်ဖျက်စီးဆုံးရှုံးရတဲ့ ဝေဟစနစ်ဆုံးရှုံးမှုဟန်ဖိုးက နှစ်စဉ်ဒေါ်လာ ဘီလီယံပေါင်း ၂၅၀ ကျော်ရှိနေပြီဆိုတာတင်ပြရင်း ကမ္ဘာ့ဝေဟစနစ်ကြီး စိုးရိမ်ဖွယ်အခြေအနေ ရောက်နေကြောင်း အသိပေးလိုက်ပါတယ်။

နေ့ ဦး ၆၀

ရာဇဝင်ထဲမှာ ကျားကိုထားရစ်ခဲ့

(ကျားထိန်းသိမ်းရေးလက်စွဲစာအုပ်မှ ကောက်နုတ်ဖော်ပြပါတယ်။)

၁၇၀၀ ပြည့်နှစ် အစောပိုင်းကာလ

တူရကီအနောက်ပိုင်းဒေသတွေမှာလည်း ရုရှား နဲ့တရုတ်တို့ရဲ့ ပစ်ဖိတ်သမုဒ္ဒရာ အရှေ့ပိုင်းကမ်းရိုးတန်း တစ်လျှောက်မှာလည်းကောင်း၊ မြောက်ပိုင်း ဆိုက်ဇေးဇီ ယားဒေသကနေ တောင်ပိုင်း အင်ဒိုနီးရှားရှိ ဘာလီကျွန်း တွေအထိလည်းခေကာင်း၊ ကျားတွေနေထိုင်ကျက်စားကြ ပါတယ်။ ကက်စပီယန်ကျား၊ ဘင်္ဂလားကျား၊ အင်ဒိုချိုင်းနား ကျား၊ ဆိုက်ဇေးဇီယားကျား၊ တောင်တရုတ်ကျား၊ ဂျာဗာ ကျား၊ ဆူးမကြားကျားနဲ့ ဘာလီကျားဆိုပြီး ကျားမျိုးစိတ် (၈) မျိုး ရှိပါတယ်။

၁၇၅၈

လင်းနီးယစ်ဆိုသူ ပုဂ္ဂိုလ်မေးခဲ့တဲ့ ကျားရဲ့သိပ္ပံ အညော်ဖြစ်တဲ့ ပင်သာတိုက်ဂရစ်ဟာ ယနေ့ထက်တိုင် ထင်ရှားနေဆဲဖြစ်ပါတယ်။

၁၉၇၀ပြည့်နှစ် နှောင်းပိုင်းကာလ

နောင်လာမည့်နှစ်ပေါင်း ၂၀၀ အတွင်း ကျားကောင်ရေများ အလွန်ဆိုးဝါးစွာ ကျဆင်းလာစေဖို့ ဖျက်ဆီးမည်ဟင်အားစကော့ စတင်ပေါ်ပေါက်လာပါတယ်။ အဲဒါတွေကတော့ အမဲလိုက်ခြင်းကို ပိုပြီးထိရောက်စေတဲ့ ခေတ်မီလက်နက်တွေ ထုတ်လုပ်လာခြင်း၊ ဒိုက်ပျိုးရေနဲ့ လူတွေရဲ့ အခြေချနေထိုင်မှုတွေက ကျားတွေရဲ့ စားကျက် ဒေသတွေအထိ ပျံ့နှံ့လာခြင်း၊ လူဦးရေ သိသိသာသာ ထင်ထင်ရှားရှား တိုးတက်လာခြင်းတို့ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါအပြင် ပြည်ပဈေးကွက်တွေကို တင်ပို့ရောင်းချနိုင်ဖို့ တော်ဖီ၊ လက်ဖက်ခြောက်၊ အန်စပါး စတဲ့သီးနှံတွေကိုဒိုက်ပျိုးရန် အတွက် သစ်ဘောတွေကို ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်းခြင်းတို့ ပါဝင်ပါတယ်။

၁၈၀၀

စစ်လေ့ကျင့်ရေးအစိတ်အပိုင်းအဖြစ် ရုရှား စစ်သားတို့က ကျားများကို အမဲလိုက်ပစ်ခတ်သည်။ စစ်ပြေပြင်၌ ရဲစွမ်းသတ္တိ တိုးပွားစေရန်။

၁၈၈၇

အိရတ်ပြည်တွင် မိုဆူဗြီ၊ အနီး ကျားတစ်ကောင် အသတ်ခံရသည်ဆိုသော မှတ်တမ်းတစ်ခုတည်းရှိသည်။

၁၈၀၀ ပြည့်နှစ် နှောင်းပိုင်း

ကျားအရေခွဲတွေရဲ့ တန်ဖိုးမြင့်မားလာတာကြောင့် အာရှအလယ်ပိုင်းနဲ့ ရုရှားနိုင်ငံအရှေ့ဖျားဒေသတွေမှာ ကျားကောင်ရေ လျော့နည်းကျဆင်းမှု အများဆုံးဖြစ်ပေါ် စေခဲ့ပါတယ်။

၁၉၀၀

အချို့ သူတို့၏ မုန်းဆဲချက်အရ ကျားကောင်ရေ ၁၀၀,၀၀၀ ကျော်လိမ့်မည်။ ၄၀,၀၀၀ လောက်က အိန္ဒိယ ပြည်မှာရှိမည်။

၁၉၀၆

နောက်ဆုံးအဖြစ်သိရတဲ့ကျားကို ပါတစ္စတန်နယ် မှာ ပစ်သတ်ခဲ့ပါတယ်။

၁၉၁၁

အင်္ဂလန်နိုင်ငံနဲ့ ပဉ္စမမြောက်ကျော့ဘရင်နဲ့ နီပေါ မဟာရာဇာကို အတူတကွ အမဲလိုက်ခန့်ထွက်ပြီး ၁၁ ရက်အတွင်း မှာ ကျား ၃၉ ကောင်ကို ပစ်သတ်ခဲ့ပါတယ်။

၁၉၂၂

ဆိုဗီယက်ဂျော်ဂျီယာဒေသက နောက်ဆုံးသို့ သိရတဲ့ကျားကို ပစ်သတ်ခဲ့ပါတယ်။

၁၉၃၀

ဘာလီကျားတွေ မျိုးသုဉ်းသွားခဲ့ပါတယ်။

www.burmeseclassic.com

၁၉၅၀

တောင်ကိုရီးယားက နောက်ဆုံးကျားတွေ ပောက်ကွယ်သွားခဲ့ပါတယ်။

၁၉၅၂

ကျားကောင်ရေအနည်းငယ်သာကျန်ရှိတော့ တဲ့ ရုရှားနိုင်ငံကကျားတွေကို အမဲလိုက်သတ်ဖြတ်ခြင်းမှ တားမြစ်တဲ့ ပထမဆုံးတိုင်းပြည်ဖြစ်လာခဲ့ပါတယ်။

၁၉၅၉

တရုတ်အစိုးရက ကျားတွေကို နှောင့်ယှက် ဖျက်ဆီးတတ်တဲ့ သတ္တဝါတွေအဖြစ် ကြေညာခဲ့ပြီးတဲ့ နောက် သူတို့ကို သုတ်သင်ရှင်းလင်းဖို့ အားပေးတိုက်တွန်း ခဲ့ပါတယ်။

၁၉၆၆- ၁၉၆၉

အပျော်တမ်းမှဆိုးတွေက ကျားကောင်ရေ ၄၈၀ ကို အိန္ဒိယနိုင်ငံမှာ ပစ်သတ်ခဲ့ပါတယ်။

၁၉၆၉

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးသမဂ္ဂ (အိုင်ယူစီအန်နီ) က နိုင်ငံတကာမှာ ကျားများအသက်ရှင်ရေးအတွက် ဝိုင်းဝန်းအားထုတ်ကြရန် ဆုံးဖြတ်ချက် ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါတယ်။

၁၉၇၀

တူရကီနိုင်ငံက နောက်ဆုံးလွှဲသိရတဲ့ကျားဟာ ပစ်သတ်ခံခဲ့ရပါတယ်။

၁၉၇၀ ပြည့်လွန်နှစ်များ

ကက်စ်ပီယန်ကျားတွေ မျိုးသုဉ်းသွားခဲ့ပါတယ်။

၁၉၇၂

ကျားကောင်ရေ ၂၀၀၀ အောက် လျော့နည်းတဲ့ အထောက်အထားတွေကို တွေ့ရှိရကြောင်း အိန္ဒိယအစိုးရ က တရားဝင်ခန့်မှန်းပြောကြားခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၀၀ ဝန်းကျင် ကရှိခဲ့တဲ့ အရေအတွက်ထဲကနေ ကျားကောင်ရေ ၃၅၀၀၀ ကျော် ဆုံးရှုံးလျော့နည်းခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ အိန္ဒိယအစိုးရက တောရှင်းတိရစ္ဆာန် ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရေးဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းပါတယ်။ အဲဒီဥပဒေမှာ ကျားတွေအမဲလိုက်ခြင်း ကို တားမြစ်ခြင်းနဲ့ ထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေတွေ ဖွဲ့စည်း တည်ထောင်ခြင်းကို ပါဝင်ပါတယ်။

၁၉၇၃

ကျားမျိုးစိတ်တွေ မျိုးသုဉ်းသွားတဲ့အန္တရာယ် ကနေ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေးကြိုးပမ်းချက်တစ်ရပ် အဖြစ် အိန္ဒိယနိုင်ငံဝန်ကြီးချုပ် အင်ဒီရာဂန္ဒီက ကျားထိန်းသိမ်းရေး စီမံချက်ကို စတင်ခဲ့ပါတယ်။

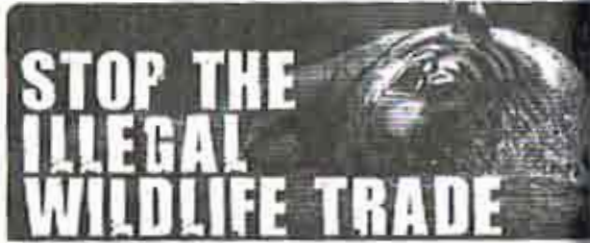
၁၉၇၅

မျိုးသုဉ်းဖို့အန္တရာယ်ရှိနေတဲ့ သဘာဝတောရိုင်း တိရစ္ဆာန်များနဲ့ အပင်တွေ ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားခြင်း ဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာညီလာခံရဲ့ နောက်ဆက်တွဲအယား (၁) မှာ ကျားကိုထည့်သွင်းဖော်ပြခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့် နောက်ဆက်တွဲအယား (၁) မှာ ပါဝင်တဲ့ ဟောရိုင်းတိရစ္ဆာန် နဲ့ အပင်တွေကို အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတွေကြားမှာ ပို့ကုန်သွင်းကုန် အဖြစ် ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားခြင်းမျိုး ပပြုလုပ်ရတော့ပါ။

၁၉၇၉

တရုတ်အစိုးရက မျိုးသုဉ်းလုနီးပါးဖြစ်နေတဲ့ တောင်တရုတ်ကျားတွေ ပစ်ခတ်ဖမ်းဆီးခြင်းကို တားမြစ် ပိတ်ပင်ခဲ့ပါတယ်။

၁၉၈၀

အကောင်ရေအနည်းငယ် ပြန်လည်တွေ့ရှိရတာကိုပင် ထူးဆန်းတူးဖော်ခတ်တစ်ခုလုံးကို ပြန်လည်ထိန်းသိမ်းနိုင်သလို နားလည်မှုလွှဲများခဲ့ကြပါတယ်။ အချို့တာဝန်ရှိသူတွေပည်း ကျားကျားတွေကို တာကွယ်ထိန်းသိမ်းနိုင်ခဲ့ပြီဖြစ်ကြောင်း ထုတ်ဖော်ကြေညာကြပါတယ်။

၁၉၉၀ ပြည့်နှစ် အစောပိုင်းကာလ

ကျားတွေကို ပစ်ခတ်ဖမ်းဆီးပြီး ခန္ဓာကိုယ်အစိတ်အပိုင်းတွေကို တရားမဝင်ရောင်းချဖောက်ဖျက်တဲ့ ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုလုပ်ငန်းကြီးကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်မိခြင်းက ကျားတွေကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်နိုင်ခဲ့ပြီဆိုတဲ့ အရင်ကလွဲမှားတဲ့အယူအဆကို ပျက်ပြားသွားစေခဲ့ပါတယ်။

၁၉၉၁

ဆိုက်ဗေးရီးယားကျားကောင်ရေအများအပြားအမဲခိုးလိုက်ခံရပါတယ်။

၁၉၉၂

အစွိယနိုင်ငံ ရစ်သန်ဘိုး ကျားထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေအတွင်းမှာ အမဲခိုးအလိုက်ခံရတာကြောင့် ကျားကောင်ရေ အများအပြားဆုံးရှုံးခဲ့ပါတယ်။

၁၉၉၃

အိန္ဒိယနိုင်ငံမှာ တရားမဝင်ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ်ခံရတဲ့ ကျားကောင်ရေ ၄၀ ဆီတနေ့ရရှိတဲ့ ကျားရိုးပေါင်း ၈၈၁ (၄၈၀ ကီလိုဂရမ်) ကိုခိုးထုတ်ရောင်းချသည့်တွေ့ဆီမှု ဖမ်းဆီးရမိပါတယ်။

၁၉၉၄

ကျားကျက်စားဖွယ်ရာရှိတဲ့နိုင်ငံတွေနဲ့ ကျားထွက်ကုန်သွင်းစွဲတဲ့နိုင်ငံပေါင်း ၁၀၀ ကျော်ဟာ ကျားကထွက်တဲ့ ပစ္စည်းတွေနဲ့ ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုတွေကို တင်းတင်းကျပ်ကျပ်ထိန်းချုပ်ဖို့ သဘောတူညီခဲ့ကြပါတယ်။ အဲဒီသဘောတူညီချက်အရ နိုင်ငံသားအားဖြင့်တစ်ရက်တစ်ရက်ကို

လည်း ချမှတ်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။

၁၉၉၇

သားငှက်ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့နဲ့ ကမ္ဘာတောပိုင်းတိရစ္ဆာန်ရန်ပုံငွေအဖွဲ့တို့ဟာ သဘာဝတောတွင်းမှာရှိတဲ့ ကျားတွေ ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်ဖို့နဲ့ အပြင်ဆုံးဦးစားပေးနယ်မြေတွေကို လေ့လာပြီး ဖော်ပြခဲ့ပါတယ်။ အပြင်ဆုံးဦးစားပေးရမယ့်နယ်မြေတွေထဲမှာ အောက်ဖော်ပြပါနိုင်ငံတွေဖြစ်တဲ့ အိန္ဒိယ၊ အိန္ဒိုနီးရှား၊ မလေးရှားနဲ့ ရုရှားတို့ ပါဝင်ပါတယ်။ လေ့လာတွေ့ရှိချက်အရ ကျားထိန်းသိမ်းရေးဆောင်ရွက်ရာမှာ ပြည့်စုံတဲ့ သတင်းအချက်အလက်မရှိတဲ့နိုင်ငံဟာ တစ်ခုထိုင်နေပြန်ပါတယ်။

၁၉၉၈

ထိုနှစ်ဟာ တရုတ်တို့ရဲ့ ကျားနှစ်ခြင်ပါတယ်။ ကျားစာရင်းကောက်ယူခြင်းနဲ့ ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းခြင်းအစီအစဉ်တွေကို အိန္ဒိယ၊ မလေးရှား၊ ထိုင်း၊ စွဲကြားပြန်ဟာလာဒိုး၊ ဗီယက်နမ်နဲ့ တရုတ်နိုင်ငံတွေမှာ သားငှက်ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့က တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ခဲ့ပါတယ်။

၂၀၀၀

ဆိုက်ဗေးရီးယားကျားတွေနဲ့ အခြားသားစားသတ္တဝါတွေကို လေ့လာသုတေသနပြုနေတဲ့ ဟွန်နက်ကာအဖွဲ့ကစည်းဘာ သားငှက်ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်လာပါတယ်။ အဲဒီပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုတွေနဲ့ ကမ္ဘာ့သားစားတိရစ္ဆာန်ကြီးတွေ ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရေးအစီအစဉ်ကို ဖန်တီးနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ဆိုက်ဗေးရီးယားကျားတွေ ပြန်လည်တိုးပွားလာစေရေး အစီအစဉ်တစ်ခုရပ်

ကို ဆောင်ရွက်မယ်လို့ သားငှက်တိရစ္ဆာန်ထိန်းသိမ်းရေး အဖွဲ့က ကြေညာခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအစီအစဉ်ရဲ့ ဖျော်ဖြန်းချက် တွေဟာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေတွေ သူ့ထောင်ရေး တရားမဝင်အမိန့်လိုက်ခြင်းတွေ လျော့ နည်းစေရေးနဲ့ ကျားတွေရဲ့ အစားအစာသားကောင်ငယ်တွေ ကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရေးတို့ ပါဝင်ပါတယ်။ ဒီအစီအစဉ် မှာ ယခင်က ပူပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းမလုပ်ဖူးခဲ့တဲ့ တရုတ်၊ ရုရှားနဲ့ မြောက်ကိုရီးယားတို့ ပါဝင်လာကြပါတယ်။

၂၀၀၁

သားငှက်ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့ရဲ့ ကူညီထောက်ပံ့ ပူနဲ့ တရုတ်အစိုးရဟာ ရုရှားနယ်စပ်မှာ မျိုးသုဉ်းမယ့် အန္တရာယ်ကျရောက်နေတဲ့ လက်ကျန် ဆိုက်ထေးဆီယားကျား တွေကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ဖို့အတွက် ထိန်းသိမ်းရေး နယ်မြေတစ်ခုကို ထူထောင်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီနယ်မြေဟာ တရုတ်နဲ့ ရုရှားနယ်နိမိတ်ပေါ်မှာ ကူးလည်သန်းချည် သွားလာကျွတ်တားနေတဲ့ ဆိုက်ထေးဆီယားကျားတွေရဲ့

အရေးပါတဲ့ ကျက်စားနယ်မြေတွေကို ကိုယ်စားပြုနေ တယ်။ သားငှက်ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့ ဝိဝေဒေမညာရှင် တွေကဆိုပါတယ်။

၂၀၁၀

အဲဒီနှစ်အထိ ကျားတွေ ရှိနေနိုင်မှာလား။ သင့်အနေနဲ့ ဘယ်လိုကူညီဆောင်ရွက်ပေးနိုင်မိသလဲ။

၂၀၂၅

အဲဒီနှစ်အထိ ကျားတွေရှိနေနိုင်မှာလား။ သင် ရော ဘယ်လိုကူညီဆောင်ရွက်ပေးနိုင်မှာလဲ။

၂၀၅၀

ကျားတွေရှိနေနိုင်ဦးမှာလား။ သင်ရော ဘယ်လို ကူညီပေးနိုင်မှာလဲ။

(ကျားထိန်းသိမ်းရေးလက်စွဲစာအုပ်မှ တောက်နုတ်ဖော်ပြ ပါတယ်။)

တောင်သူများကြားက ဘယ်လို့ညှို့

ခင်လုံညွန့်

“ဟဲ့ဆိုတာ ကြိမ်ဖန်မြောက်ရုံနဲ့ လှည့်လိုရာ ထိမ်ဖန်ရောက်နိုင်တဲ့ အိမ်ခြံပေါက်ပါတဲ့ နွားညှို့နောင်... နွားညှို့နောင်”

“အဲဒီသီချင်းကြီး ဆိုမနေစမ်းပါနဲ့ ဦးကြီးရရယ်၊ ခုချိန်မှာ လှည်းယဉ် ဆိုတာ ဘယ်ဆီနေမှန်း မသိသလို ခြံပေါက်နွားတွေ က နွားသက်ပုံရောက် လို့ ကုန်သလောက် ပေါ့၊ အပင်တွေ မြေဆွေး နွားဆေးကျွေး ချင်လို့များ နွားချေးလိုရင်တောင် တို့ တစ်ရွာလုံးမှ နွားရှိတဲ့အိမ်ဆီလို့ လက်ချိန် ကြည့် ငါးချောင်းတောင် မပြည့်ဘူးအောင်၊ ဒါတောင် အဘမြင့်ကြီးက ဒီကောင် ကြီးတွေနဲ့ စီးပွားဖြစ်လာတာ၊ ဒီကောင် တွေချောင်းလိုက်ရင် တို့လောက် ကျေးဇူး ကမ်းသူ ရှိပါ့မလားတဲ့လေ။ သူ့နွားတွေကို တော့ သားရေဖင်ထိုင်ထားမှာ သေချာ တယ်။ နွားချေးလို့ သူ့ဆီပြေးပေါ့ကွာ။ အဘမြင့်သားကတော့ ဘာမှမလုပ်ရဘဲ အချိန်တန် စားလိုက်၊ အိပ်လိုက် လုပ်နေ တဲ့ သူ့နွားတွေကို မဖြူဘဲ အပြင် မြေဩဇာခက်ရုံကြီးတွေလို့ သဘောထား သတဲ့၊ ဘယ်သူတွေ ဓာတ်မြေဩဇာ ဘယ်လောက်သုံးသုံး၊ သူတို့က နွားချေး လက်လွတ်တဲ့သူတွေလေ”

“မင်းပြောချင်တာပြောလို့ ငါ့သီချင်း တောင် ဘယ်ဆီရောက်မှန်းမသိတော့

ဘူးကွ ကောင်လေးရ၊ ငါ့သီချင်းပေး
ကတော့ ပေးနေနဲ့ ဘယ်လောက် လိုက်
ဖက်သလဲလို့”

“ခုလည်း ရှိပါဦးကြီးရရယ်၊ ဟို
အားလုံးတက်ကြ ငါ့ထော်လာဂျီ၊ ဣ
ပြောက်ဘက်ပိုင်းကတော့ သိပ်မကြည်
ငါ့နာမည်ကတော့ဂေါ်ယီ၊ အခုမှ
ပိုလိုက်ဖက်တာအို့”

အဆိုအချပြောနေကြသော သူတို့
အဖွဲ့တို့ကြည့်ရင်း ကျုပ် အသံတိတ်
ရယ်လိုက်မိတယ်။ ဆော်လာဂျီပေါ်
ပစ္စည်းတင်သူကတင်၊ စက်တွေ စစ်
သူကစစ်၊ ဘီးတွေ စစ်သူကစစ်ကြ
ရင်းက ဆိုလိုက်သည့် သီချင်းက
လှည်းယာဉ်တုံလေး၊ အထော်ပင်
ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် အံ့မဝင်လိုက်လေ
ခြင်း မဟုတ်ပါလား။

x x x x x

“ဟေ့ကောင်လေးတွေရ ငါ
သီချင်းအံ့မဝင် အသာယာ၊ ခု မင်း
တို့ပြောသလိုပဲ အားလုံးတက်ကြ
ငါ့ထော်လာဂျီ လာ ခုလည်း မြန်မြန်
တက်၊ နေပပခင် လေတွေဟိုက်ချမယ်။

စက်တွေရော မာတ်ဆီပါယူခဲ့၊ လှော်
တက်နဲ့ ပက်ခွဲလည်း မကျန် စေနဲ့နော်။
နေမြင့်လာရင် ဟို အယ်လ်နီညိုဆိုတဲ့
အကောင်ကြီးနဲ့ အန္တရာယ်ကလည်း
ကြောက်ရသေးသကွာ”

“လုပ်ခလိုက်ပြန်ပြီဦးကြီးရရယ်၊
အယ်လ် နီညိုဆိုတာ ဘယ်က
အကောင်ကြီးကမှလဲ၊ သမုဒ္ဒရာ
ရေခန္ဓာစီးကြောင်းကို ပြောတာပါဗျာ။
ဦးထွန်းလွင်ကြီးနားထောင်လေဗျာ၊
ခေတ်နောက် မချန်ခမ်းပါနဲ့”

“ဟကောင်လေးရ ငါ့လည်း
ဦးထွန်းလွင်ကြီး လက်ပလွက် အဲနား
မလွတ်ပါဘူးကွ၊ ဒါပေမဲ့ ငါက အဲဒီ
အယ်လ်နီညိုကို အကောင်လို့ပဲ
သဘောထားချင်မိနေတာ၊ ခင်းလာလို့
တို့တောင်သူတွေ တစ်သက်နဲ့တစ်ကိုယ်
ပကြိုဘူးတဲ့ဒုက္ခတွေ မနည်းပါဘူး။
ကုန်းစပါးစိုက်တော့ မိုးတွင်းရေကြီး
လို့သေ၊ စပါးသေလို့ သေတဲ့နေရာ
ဆောင်းဝဲများရမယ်မှတ်၊ ပထမ
တစ်ကြိမ်က ကြပြီး အပင်ပေါက်စ
မိုးရွာချတော့ ခါးပုပ်လို့သေ၊ မလျှော့
ဖွဲ့နဲ့ ဒုတိယ အကြိမ်ကျတော့ မောင်မင်း

ကြီးသား ငမြောင်တောင်တို့ တစ်ဆွေ
လုံး တစ်မျိုးလုံး ပွဲတော်တည်လိုက်
ကြတာ။ ပိုးသတ်ဆေးတွေသာ တံဆိပ်
ကုန် (ခုံ) သွားတယ်။ ပဲက ဟိုတစ်ပင်၊
သည်တစ်ပင် ရယ်နဲ့ နောက်ဆုံး
တစ်ကြိမ်ရမလားလို့ ကြပြန်တော့
ပဲပင်တော့ဖြစ်လာပါနဲ့၊ တစ်ခင်းလုံး
အရွက်တွေဝါပြီး အသီးတပေါပြန်၊
ဒါ့အပြင် နတ်မရတဲ့ အခင်းတွေ
ကောင်ရှိသေး-ဟို့၊ အဲဒါ အယ်လ်နီညို
ကြောင့်ပဲ တို့လိုက်ရတာမဟုတ်လား
ကွ ဟေ”

“အယ်လ်နီညိုကလည်း တစ်
ကြောင်း၊ သစ်တောတွေ ပြုန်းတာ
ကလည်းတစ်ကြောင်းလို့ ပြောတာပဲ
ဦးကြီးရရယ် ဒီနှစ်အကြောင်းပြော
ရရင် ရင်နာပါတယ်ဗျာ။ ကျုပ်တို့
ခုလတ်တွေ စပါးအပွင့်ဝင်ချိန်မှာ
မိုးရွာတော့ စပါးဆန်မကည့်ဘဲ ငေါက်
တောက်တောက်စပါးနှံက အဖျင်းပဲ
ကျန်တာရယ်၊ လယ် (၇) ဧကမှ
ပေးလေး တင်း ၁၅၀ လောက် ရတာ။
ရွာသမ္မုဒ္ဒကွက်ကလိလ်လို့ ကိုယ့်ငွေနဲ့
ကိုယ်စိုက်တဲ့ သူက တော်သေး၊
ငွေတိုးချေးပြီး စိုက်ရတဲ့ သူတွေ
အတွက်တော့ ပိုင်တဲ့လယ်ကလေး
အကြွေးဆပ်ဖို့အတွက် ဖြစ်လောက်
တယ်ဗို့။ ဟား ဟား ဟား ခုလည်း
ကြည့် နွေစပါးတဲ့၊ ကြစက ရေမရလို့
ဟိုတက်ပြောရ၊ ဒီတက်ပြောနေနဲ့
ဆည်ပြောင်းတွေ ဖွင့်ဖို့ပြောလိုက်
ရတာ၊ ပါးစပ်ဆီ စက်သေနတ်ကြနေ
တာပဲ၊ ခြေဆိုလည်း တိုရော”

ပြောပြောဆိုဆို ကွမ်းစားရန်ပြင်
နေသော ‘ငဌေး’ ဒကားကို ငွေတိုက
ဆက်၍ “သေချင်းအိုးရေ ဘယ်ခေတ်
ဘယ်ကြားကနေ ချောက်လာသလဲ

www.burmeseclassic.com

ဒါပေမဲ့ ငါက အဲဒီ အယ်လ်နိုညိုကို အတောင်လှုပ် သဘောထားချင်မိနေတာ၊
ဒင်းလာလို့ တို့တောင်သူတွေ တစ်သက်နဲ့တစ်ကိုယ် မကြုံဘူးတဲ့ဒုက္ခတွေ မနည်းပါဘူး။
ကုန်းစပါးစိုက်တော့ မိုးတွင်းရေကြီး လို့သေ၊ စပါးသေလို့ သေတဲ့နေရာ ဆောင်းပဲများရမယ် မှတ်၊
ပထမ တစ်ကြိမ်က ကြံပြီး အပင်ပေါက်မှ မိုးရွာချတော့ ဒါးပုပ်လို့သေ။

သေဘူး။ သေဖို့ကို လျော့နည်းစေပြီး သေရဲ့
သေမနေကြရ တယ်။ အရပ်ကတို့ရေ
ကြားလို့မှကောင်းကြသေး ရဲ့လားလို့”
ငြီးတွေးရင်း ထဲအော်လိက်သဖြင့်
အားလုံး စိတ်ဝင်တစားနဲ့ ဝှုတိုအား
ပြုကြည့်နေကြ သည်။ ဘယ်သူတွေ
ပြုကြည့် သည်ဖြစ်သေး၊ ကြေည့်
သည်ဖြစ်ပေ သူပြုချင်းကို သူဆက်စွင့်
နေရှာသည်။

“ခရစ်တော့ ရိတ်စက်က လယ်ထဲ
ဝင်းလို့ မရ၊ အထည်ချုပ်တို့ ငိနပ်
စက်ရုံတို့ တစ်ဖက်တစ်ဖက် ဆန်ခက်
တို့မှာသာ အလုပ်သွားလုပ်နေကြတာ။
လယ်ထဲမှာ လုပ်သူကိုမရှိသလောက်
ရှားနေပြီ။ ဒီလယ်ကို ဒီကောင်ရိတ်လို့
ဟိုလယ်လည်း ဒီကောင်တွေပဲလုပ်ရ
တော့ပေးပါကွာ။ ငွေရတာမှန်ပေမယ့်
ရေရှည်ဆို လယ်လုပ်သူများရင်
ကိုယ်စားလှောက်ရုံပဲ ကိုယ်စိုက်တော့
မယ်။ သဘောတူလား”

“တူတယ် ဝှုတိုရေ”
တစ်ဦးကပြောလိုက်၊ တစ်ယောက်
က ထောက်ခံလိုက်နှင့် လယ်ရိတ်ရန်
ပစ္စည်းများ ထည့်ယူနေသည့်နေရာမှ
ကွက်ပေါ်လာတဲ့ တောင်သူများ၏
မျက်စိအေးမွှေးပင် ဖြစ်ပါတယ်။
ပေးသည့်ကြားက အသောကလေးများ
... ကျက်ရင်း အဝအမောပြေနေသော

သူတို့အဖို့တော့ ကချိန်တန်လျှင် နည်း
စိုးခုံနှင့် အားလုံးပြီး သွားကြပေလိမ့်
မယ်။

“တွက်ကြမယ်ဟေ့၊ အဆင်သင့်
ဖြစ်ပြီလား” ဟု ဦးကြီးရအေးတွင်
“ဟိုး ဟိုး ဆရာကျန်နေသေးတယ်
ဟေ့ကောင် ‘တွေးချော’ ဖုန်းဆက်ခေါ်
လိုက်”

ပြောပြောဆိုဆို ထွားချောက
ဖုန်းတုတ်၍ ဆက်လေသည်။ ပြောခွင့်
ကိုစောင့်နေတဲ့ဝှုတိုက -

“အိုးစားဖက်ရယ်၊ လှမ်းပြော
လိုက်ရင်လည်း ရနေတာကို ‘သေ’
အကုန်ခံပြီး ဆက်ရတယ်လို့ကွာ”

“ဘေကုန်လည်း မတတ်နိုင်ဘူး
ဝှုတို ရှေ့လျှောက် အယ်လ်နိုညိုကြောင့်
တို့ အယ်လောက် ပင်ပန်းဦးမလဲမှ
မသိတာ၊ အော်ပြောတော့ လေပေါင်
ကျမှာပေါ့ကွ၊ လေပေါင်တော့ အကျ
မခံနိုင်ဘူးဟေင်”

တာရာများကြားတွင် လေပေါင်
ပြည့် မပြည့်ဆိုသည်စကားတိုပင်
အော်ခေါ်၍ လေကုန်သည့်နေရာ
တွင် သုံးသွားခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

“လာပြီဟ၊ ဒီမှာ နေ့လည်စာပါ
အပြီး သယ်လာလိုက်ပြီ နည်းနည်း
ပဲပေးလည်း ကျကြပါဦး၊ ကြည့်လို့
ကောင်းနေကြလား”

“ဘာဟင်းလဲဆရာ”
“မင်းတို့သိတဲ့အတိုင်း ပိုက်ကျော်
ခြင်းပေါ့ကွာ”

“ပိုက်ကျော်ခြင်းတဲ့ဟေ့ . . .
လာကြဟေ့၊ မြန်မြန်သွားကြမယ်။
လယ်ထဲရောက်လို့ပစ္စည်းတွေ ချပြီးရင်
ပိုက်ကျော်ခြင်းနဲ့ ထမင်းစားရင်း
ဟိုအကောင် အယ်လ်နိုညိုရဲ့ရန်ကို
ရှောင်ရအောင်”

ပစ္စည်းတွေအစုံအလင်နှင့် ထော်
လာရုံများကို မောင်းထွက်ရင်း၊
ဗာသောသောရယ်မောသွားသူများရဲ့
ကျောပြင်များကို ဝေးကြည့်ရင်း
ဝေခွဲမရသော ရသပေါင်းစုံနဲ့ ကျွပ်
ကျန်ခဲ့ပါတော့တယ်။ လယ်ထဲ ရောက်
ရင်တော့ ပါလာတဲ့ ကြက်ခေါင်းနဲ့
ခြေထောက်တင်း (ပိုက်ကျော်ခြင်း)
နဲ့ လယ်ထဲက ကန်စွန်းစွတ်၊ ကန်အေး၊
ပေပါပွင့် စတဲ့ ဟိုစရာအစုံ၊ ငါးပိရည်၊
ငရုတ်သီးမှုန့်တွေနဲ့ ထမင်းစားရင်း
ဘဝအမောတွေဖြေဖို့ ဘယ်လောက်
အောင် ဟာသတွေနှောကြဦးမလဲ
ဆိုတာတော့ တွေးကြည့်ရုံနှင့် ပြီးနေ
မိပြီဆိုရင်ဖြင့် . . .

ခင်လုံညွန့်

Cyclone 'Komen' 2015

BANGLADESH

Roanu.com

မိုးနုတ်မင်းကြီးနှင့် အလျားလိုက်ဆက်ဆံရေး

မောင်ခိုင်လတ်

ပြန်မာနိုင်ငံတစ်ဝက် (၂၀၁၆ အတွက်) နေ့ဦးပေါက်ပုန်တိုင်းအဖြစ် ဆိုင်ကလုန်းပုန်တိုင်း ချွန်နု (Roanu) သည် မေလ ၂၈ ရက်ညပိုင်းတွင် ဘင်္ဂလားအော်ရှင်စိမ်းတကောင်းမြို့အနီးမှ ဖြတ်သန်းဝင်ရောက်သွားခဲ့ပါပြီ။ အင်အားအသင့်အတင့်ရှိ အပူပိုင်းဆိုင်ကလုန်းပုန်တိုင်းဖြစ်သည်။ ကမ်းတွင်းပိုင်းပုန်တိုင်းငယ်အဖြစ် ချင်းပြည်နယ်ကို ဖြတ်သန်းဝင်ရောက်သွားခဲ့လေသည်။ ဤဆောင်းပါးရေးနေသောအချိန်တွင် အညှီရောင်အဆင့်မှ အခါမရောင်အဆင့်သို့ လျော့ချသတ်မှတ်လိုက်ကြောင်း DVB သတင်းဌာနက ကြေညာသွားခဲ့ပါပြီ။

မင်္ဂလာရှိသောသတင်းပါ။

ပုန်တိုင်းပဝင်ရောက်မှုက နေ့စဉ်ပိုင်းသတင်းတို့ ထုတ်ပြန်ကြေညာရာမှာ ပြန်မာနိုင်ငံတွင်း တိုင်း/ပြည်နယ်လေးခုကို သတိပေးတပ်လှန်ခဲ့လေသည်။ မကွေးတိုင်း၊ စစ်ကိုင်းတိုင်း၊ ကချင်ပြည်နယ်နှင့် ချင်းပြည်နယ်တို့ဖြစ်ကြသည်။ မုန်တိုင်းအန္တရာယ် ကြိုတင်ကာကွယ်ရေး ဝိမံချက်မှ ဆောင်ရွက်နေကြပုံတွေကို သတင်းစာ၊ နာနယ်နှင့် စုံပြင်သံကြားသတင်းတွေမှာ အဆက်မပြတ် ထုတ်လွှင့်ပြသနေခဲ့သည်။ ဒေသခံပြည်သူများ အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းနယ်ပြည်နယ်

ဝင်းများ၊ အတူတကွ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နေကြပုံတွေကို လည်း တွေ့မြင်နေကြရသည်။

အစိုးရအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းကြိုတင်ကာကွယ်ရေးအစီအစဉ် တွေကြောင့် လူ့အသေအပျောက်မရှိ။ ကြီးကြီးမားမား အပျက်အစီးမရှိဟု သတင်းကြေညာသူကဆိုလေသည်။ ဤသို့သာဖြစ်သင့်လေသည်။ တာဝန်ရှိသည်ဖြစ်စေ၊ တာဝန် မရှိသည်ဖြစ်စေ လူသားချင်းစာနာစိတ်ရှိသူတိုင်း သဘာဝ ဘေးအန္တရာယ်ကို ကာကွယ်ဖို့မှာ လူသားကျင့်ဝတ်အရ တော့ လူတိုင်းမှာတာဝန်ရှိနေသည်သာဖြစ်သည်။ အပေါ်က ကျလာမည့် အမိန့်ကို စောင့်စားပြီးမှ ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် အချိန်နှောင့်နှေးသည့်အားနည်းချို့ယွင်းချက်ကြီး ဖြစ်ပေါ် စေပြီး လူသားအသက်များ အလဟဿ ခလလွင့်ပျက်စီး ကြရသည်ပင်။ ဂါတ . . . ထောင်လိုက် ဆက်ဆံရေး၏ အကျိုးရလဒ်ဖြစ်ပြီး ယခုဆောင်ရွက်ပုံပြင်ကွင်းတွေမှာ သက်ဝင်လှုပ်ရှားစပြုလာသည့် အလှားလိုက်ဆက်ဆံရေး၏ နိဂါန်းဟု ဆိုနိုင်လေသည်။

နာဂစ်ဆိုင်ကလုန်းမုန်တိုင်းသည် လေတိုက်နှုန်း (၁၂၅) မိုင်ခန့်သာရှိသည်။ မနစ်က မတ်လအတွင်း ပစိဖိတ် တောင်ပိုင်း ကျွန်းစုနိုင်ငံဖြစ်သော ဗင်နွာတူသို့ ဝင်ရောက် ခဲ့သော ဆိုင်ကလုန်းမုန်တိုင်းမှာ မိုင် (၂၀၀) ရှိသည်။ လူ့အသေအပျောက်နှုန်းမှာ ဝါဇင်အနည်းငယ်သာရှိသည်။ (ကုလသမဂ္ဂထုတ်ပြန်ချက်ကိန်းဂဏန်းအရ သေဆုံးသူ ၇၀ (၁၀၀) မပြည့်ဝေ။ ယခု ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် တိုက်ခတ် ခဲ့သော ပစိဖိတ်တောင်ဘက် ကျွန်းစုနိုင်ငံ ဖီဂျီ (ပင်နွာတူ မှင် ကျွန်းနီးချင်းနိုင်ငံ) မှာဆိုလျှင် လေတိုက်နှုန်း (၂၀၅) မိုင် ရှိသည်။ ဂါလည်း အသေအပျောက်နှုန်းမှာ (၅၀)

ဝန်းကျင်သာရှိသည်။ အစိုးရနှင့် ပြည်သူ့ လက်တွဲညီညီ ပေါင်းစည်းခြင်း၊ ခေတ်ပီပုန်တိုင်းသတိပေးစနစ်များ ကောင်းမွန်ခြင်း၊ အစိုးရတာဝန်ရှိသူများက ဝန်ထမ်းသတ် လျင်မြန်သွက်လက်ခွာ စီမံဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်သည်။

နာဂစ်မုန်တိုင်းအကြောင်း ပြန်ကောက်ရမည်ဆို လျှင် လေတိုက်နှုန်း (၁၂၅) မိုင်နှုန်းသာရှိခဲ့သည်။ အစိုးရ ၏ မုန်တိုင်းသတိပေးကြေညာချက်တွင်မူ လေတိုက်နှုန်း မှာ တစ်နာရီလျှင် (မိုင် ၆၀) မှ (၈၀) အထိဟုဆိုသည်။ ခေတ်မီအဆင့်မြင့်သော မုန်တိုင်းသတိပေးစက်ကိရိယာ များမရှိခြင်း၊ ပေါ့ဆခြင်း၊ ငိုင်းဝန်းလှုပ်ခေါင်ကြရမည့် အလှားလိုက်ဆက်ဆံရေး လုံးဝမရှိခြင်းတို့ကြောင့် ပြည်သူ့ ပေါင်း (၁၅၀,၀၀၀) ခန့် သေကြေပျက်စီးပြီး ဘီလျံပေါင်း ခြောက်ခြားစွာ ဆုံးရှုံးခဲ့ရသည်။ ကမ္ဘာ့အဆင်မပြေဆိုင် အဖို့ မည်သို့ နာလန်ထူနိုင်ပါဦးမည်နည်း။ ထောင်လိုက် ဆက်ဆံရေး၏ ဆိုးကျိုးရလဒ်ဖြစ်သည်။

ယခုတိုက်ခတ်သွားသော ရွန်စူမုန်တိုင်းမှာ မနစ် ကတိုက်ခတ်ခဲ့သော တိုမန် (Komen) မုန်တိုင်းနှင့် အသားတူခဲ့သည်။ ကိုမန်မုန်တိုင်းမှာ ၂၀၁၅ ဇူလိုင်လ ၂၆ ရက်မှ ဩဂုတ် (၂) ရက်နေ့အထိ တိုက်ခတ်ခဲ့သည်။ နာဂစ်လို အဆင့် (၅) တော့မဟုတ်။ အသင့်အတင့် အားကောင်းသော မုန်တိုင်းဖြစ်သည်။

အသေအချာပြန်ခင်းစားလျှင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ မုန်တိုင်းမကျရောက်သောနှစ်မှာ အလွန်နည်းပါးသည်။ တစ်ကြိမ်မကဝင်ရောက်ခဲ့သောနှစ်တွေလည်း များစွာရှိ သည်။ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်မှာ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းက

www.burmeseclassic.com

တဖြည်းဖြည်းနှင့် နှစ်စဉ်ဆက်တိုက်လိုလို မုန်တိုင်းတိုက်ခတ်လာတာကိုကြည့်လျှင် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ် တို့သည် သိပ်ပြီး ဝေးဝေးကွာကွာမဟုတ်ကြောင်း သိနိုင်လေသည်။ မုန်တိုင်းအန္တရာယ်သာ မက နှစ်စဉ်ရေကြီး၊ မြေပြိုမှု၊ ငလျင်လှုပ်မှု အစတွေကိုလည်း ခံစားနေကြရပြီဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအနေနှင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ် အကျဉ်းချုပ်ဆုံး (၁၀) နိုင်ငံထဲမှာလည်း ပါဝင်နေပြန်သည်။

မိုက်မဲသောကမ္ဘာသားအများစု နေထိုင်ချိန်တွင်ကား ပို၍ ပင် အစိုးမရချေ။

သစ်တောများ အပြောင်ခူတ်လှခြင်း၊ တောင်များ ပြိုချခြင်း၊ မြေကျင်းများ အဆမတန်တူးဖော်ခြင်း၊ မြစ်များကို ဝိတ်ဆို့ပစ်ခြင်း စသည်တို့ကြောင့် သဘာဝဂေဓစနစ်ကြီး ဖာစ်ခွလုံး ကပြောင်ကပြန်ဖြစ်ခြင်းတို့သည် ကမ္ဘာကြီး၏ ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့ဖွယ်အခြေအနေဆိုးကို မီးမောင်းထိုးပြ လိုက်သလို ဖြစ်နေသည်။ ထို့ကြောင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပညာရှင်များ၊ သိပ္ပံပညာရှင်များက (၂၁) ရာစုသည် လူသားမျိုးနွယ်၏ နောက်ဆုံးမျိုးဆက် ဖြစ်ကောင်းဖြစ်နိုင် သည်ဟု ပြောကြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း မုန်တိုင်းဝင်ရောက်ခဲ့သော နှစ်များကိုကြည့်လျှင် ဤသို့တွေ့နိုင်ပါသည်။

- ၁၈၈၄ - စစ်တွေမုန်တိုင်း
 - ၁၉၆၇ - ကျောက်ဖြူမုန်တိုင်း
 - ၁၉၆၈ - စစ်တွေမုန်တိုင်း
 - ၁၉၇၅ - ပုသိမ်မုန်တိုင်း
 - ၁၉၇၈ - ကျောက်ဖြူမုန်တိုင်း
 - ၁၉၈၅ - ဝှမုန်တိုင်း
 - ၁၉၉၄ - မောင်တောမုန်တိုင်း
 - ၂၀၀၄ - စစ်တွေမြေပုံမုန်တိုင်း
 - ၂၀၀၆ - မာလာပုန်တိုင်း
 - ၂၀၀၇ - စစ်တွေမုန်တိုင်း
 - ၂၀၀၈ - နာဂစ်မုန်တိုင်း
- (ရန်ကုန်- ဧရာဝတီတိုင်း)

တိုင်းတိုက်ခတ်လာတာကိုကြည့်လျှင် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်တို့သည် သိပ်ပြီး ဝေးဝေးကွာကွာ မဟုတ်ကြောင်း သိနိုင်လေသည်။ မုန်တိုင်းအန္တရာယ်သာ မက နှစ်စဉ်ရေကြီး၊ မြေပြိုမှု၊ ငလျင်လှုပ်မှုအစတွေကိုလည်း ခံစားနေကြရပြီ ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအနေနှင့် သဘာဝ ဘေးအန္တရာယ် အကျဉ်းချုပ်ဆုံး (၁၀) နိုင်ငံထဲမှာလည်း ပါဝင်နေပြန်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏သစ်တောများ အလျင်အမြန် ပြုန်းတီးလာမှုများသည် ကြောက်လန့်စိုးရိမ်ဖွယ်ရာ ဖြစ်ကြောင်း သစ်တောပညာရှင်တွေကလည်း ထုတ်ဖော် ပြောဆိုလာကြသည်။ ပြုန်းတီးသွားသောသစ်တောများ နေရာတွင် ပြန်လည်အစားထိုးပိုက်ပျိုးရန် ဘီမင်ကိန်းမှာ လည်း အလွန်အင်မတန် နှေးကွေးလွန်းလှသည်။ တစ်ချိန်က သဘာဝအတိုင်း စိမ်းစိုညိုပိုင်းနေသော မိုးသစ်တောများမှာ နေ့ချင်းညချင်း ကွယ်ပျောက်တုန်ကြပြီဖြစ်သည်။

ကမ္ဘာမြေထိန်းသိမ်းရေးနှင့်ပတ်သက်ပြီး ဗြိတိသျှ ဖော်ဝင်မင်းသား ချားလ်၏ စကားတစ်ခွန်းက အလွန်လေး နက်ပြီး ဆင်ခြင်ဖွယ်ရာကောင်းလေသည်။ ချားလ်မင်းသား က သဘာဝတရားကြီးနဲ့ လူတွေဆက်ဆံရေးမှာ အသိဉာဏ် ရှိတဲ့လူတွေဘက်ကသာ ပိုပြီးဆင်ခြင်ရပါလိမ့်မယ် . . . ဟု ပြောခဲ့သည်။

ပိုးနတ်မင်းကြီးထံ ဆုတောင်းနေရုံနှင့်တော့ ဘာမှဖြစ်လာမည်မဟုတ်ပါ။ ဆန္ဒရှိလျှင်လည်း ဆုလည်း တောင်းပါ။ လေ့ကို ကမ်းကပ်အောင် မိမိကိုယ်တိုင်လည်း လှော်ခတ်ပါ။ ။

တဖြည်းဖြည်းနှင့် နှစ်စဉ်ဆက်တိုက်လိုလို မုန် မောင်နိုင်လတ်

စာပေကျင့်ပညာ

ပျော်စရာအရာများအတွက်

အားထုတ်ခြင်းပညာ

“လူစားတဲ့ရေကန်” ဟုပြောလျှင် ထိုရေကန်ကြောင့် လူ့အသက် ဆုံးရှုံးခဲ့ရဘူးကြောင်း သိကြပါလိမ့်မည်။ ထိုသူတို့၏ ပေါ့ဆမှုကြောင့်လည်းကောင်း၊ မတော်တဆမှုကြောင့်လည်းကောင်း၊ ရေကူးမကျွမ်းကျင်မှုကြောင့်လည်းကောင်း ဖြစ်နိုင်သည်။ မည်သို့ပင် အသက်ဆုံးရှုံးရသော်လည်း ရေကန်ကတော့ တရားခံဖြစ်သွားနိုင်ပါသည်။ လူတို့ ဝိုင်းဝန်းအပြစ်တင်ကြမည်သာ။ ကျွန်တော်၏ ရေကန်ကတော့ လူကိုစားတဲ့ကန်မဟုတ်ပါ။

လူတွေ၏စားသုံးမှုကို ခံသွားရသော လူမျိုးခံရသော ကျွန်တော်ချစ်ခဲ့တဲ့ ရေကန်လေးအကြောင်းပါ။

မွေးရပ်ဇာတိမြို့ကလေးနှင့် ကျွန်တော်သည် အနှစ် ၃၀ မျှ ခွဲခွာခဲ့ရဖူးသည်။ ငယ်စဉ်က ခင်မင်ရင်းနှီးခဲ့သော သူငယ်ချင်းသည် ဧရာဝတီဆိပ်ကမ်းပါး ရေတိုက်စား မြေပြို၍ မြို့ကလေး၏ မြောက်ဘက်ဆုံးသော လမ်းသို့ ရွှေ့သွားခဲ့ရသည်။ အလယ်တန်း ကျောင်းသားဘဝတစ်လျှောက် အတန်းဖော်ဖြစ်သည်။

တက္ကသိုလ် ကျောင်းပိတ်ရက် ပြန်လာတိုင်း သူ့အိမ် အလည်သွား နေကျဖြစ်၏။ ခြောက်နှစ် တာကျော် ကာလ ဇာတိမြေပြန်လာတိုင်း ငယ် သူငယ်ချင်း ကိုလှညွန့် အိမ်သို့သာ သွားခဲ့တာများသည်။ သူသည် ဆယ် တန်းပင် မအောင်ခဲ့ပါ။ ကိုလှညွန့် အိမ်ရှေ့၌ အိမ်များ မရှိသေးပါ။ ထိုမြို့ ၏အစွန်ပိုင်းကျပါသည်။ မြို့မြောက် ပိုင်း၌ ပြောင်းခင်း၊ ယာခင်း၊ တောမျှ သာရှိ၏။ သာမန်လူတန်းစားဖြစ်၍ အားနာစရာမရှိ။ လွတ်လပ်စွာ စကားပြော ကြ၏။ သူက မယ်ဒလင် တီး၏။ ကျွန်တော်က သီချင်းဆိုသည်။

ထိုစဉ်က ကုန်းလမ်းခရီးမဖွံ့ဖြိုး သေးပါ။ ရေလမ်း ကုန်သွယ်ရေး လမ်းသာ ခေတ်စားသည်။ သူငယ်ချင်း ကိုလှညွန့်က နွားလှည်းတိုက်၍ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ပြုသည်။ သူ့ဖခင်၏ အမွေအလုပ်။ ည (၈) နာရီ(၉) နာရီမှ ပြန်ရောက်တတ်သည်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တက်ရင်း ဘော်ဒါ ဆောင်၏။ မွန်းကျပ်ပိတ်လှောင်မှုကို ဇာတိမြေရောက်မှ ညည အိမ်အလည် သွားခြင်းဖြင့် အရသာခံခြင်းပါ။ လွတ်လပ်မှုကိုရှာဖွေခြင်းပင်။

ချမ်းသာကြွယ်ဝသော သူငယ် ချင်းများအိမ်ဆိုလျှင် ဤကဲ့သို့ ညဉ့်နက်သန်းခေါင်အထိ ကျွန်တော် နေလို့ရမည်မဟုတ်။ အိမ်ရှေ့ရှိတမာပင် ကြီးအောက်၌ ဝါးကွပ်ပျစ်ကြီးရှိသည်။ ထိုကွပ်ပျစ်၌ နှမ်းဖတ်ချဉ်အမြည်းနှင့် တောထန်းလျက် ချက်အရက်ကို ကျွန်တော်တို့ သောက်တတ်ကြသည်။ ညတိုင်းတော့ မသောက်ကြပါ။ ရန်ကုန် မှ ရန်အရက် (ထိုစဉ်က အကောင်းဆုံး) ထက်ပို၍ နှစ်ခြိုက်ခဲ့သည်။ ထိုကွပ်ပျစ်

ပေါ်၌ပင် ဂီတနက်သံကိုစောညိမ်း သီချင်းများကို အသံပြကြီးဖြင့် လွမ်း ဆွတ်စရာ၊ ဆွေးစရာမရှိကြဘဲ ဆွေးနေ သယောင်၊ ကြေကွဲနေသယောင် ကျွန်တော်က ဆိုသည်။ ကိုလှညွန့်က မယ်ဒလင်တီးကာ လိုက်ဆိုသည်။ လူနေအိမ်ကျပ်ပါးသည်ကတစ်ကြောင်း၊ မြို့အစွန်ဖြစ်သည်ကတစ်ကြောင်း၊ ကျွန်တော်တို့လူငယ်သာဘဝ လွတ်လပ် စွာ ထင်တိုင်းကြဲခဲ့ကြပါသည်။ အားနာ စရာ ပတ်ဝန်းကျင်မရှိ။

ကိုလှညွန့်အိမ်မှ မူး၍ပြန်သည် ဖြစ်စေ၊ မမူးဘဲ ပြန်သည်ဖြစ်စေ ညသန်းခေါင်မကျော်သောည မရှိခဲ့ပါ။ ထိုစဉ်က မော်တော်ဆိုင်ကယ်ခေတ် မဟုတ်သေး။ စက်ဘီးမြို့တော်၊ အထက် မြန်မာပြည်၌ မန္တလေးပြီးလျှင် ဒုတိယ စက်ဘီးအများဆုံး။ ယခုတော့ မော်တော်ဆိုင်ကယ် ပေါများပါဘိ။ ကျွန်တော်ငယ်စဉ်က စက်ဘီးအရေ အတွက်ထက်ပင် များနေလိမ့်မယ်ဟု ထင်မိသည်။

ကိုလှညွန့်၏ မြို့အစွန်မြောက်ဖျား စွန်းအိမ်မှ ကျွန်တော်အမေအိမ်ရှိရာ စွန်သိုက်သို့ အပြန်ခရီးမှာ နှစ်လမ်း ရှိသည်။ သူ့အိမ်မှ အရှေ့တည့်တည့် ထွက်လျှင် ထင်းတန်းလမ်းမကြီး။ လမ်းမီးတော့မရှိ။ ထိုမှ တောင်တည့် တည့် တစ်မိုင်ကျော်စီးလျှင် ပေါက်လမ်း မကြီး။ ဆေးရုံ ပန်းခြံထောင့်ရောက် လျှင် လျှပ်စစ်မီးတိုင်များရှိပြီး စွန်သိုက် တံတားဦး အမေအိမ်သို့ လွယ်သွား ပါသည်။ သို့သော် လမ်းကမကောင်း။ ယခုလို ထင်းတန်းလမ်းမကြီးမှာ ကျောက်ပင်မခင်းရသေး။ ဆေးရုံကြီး နှင့် အောင်သာကန်ရဲ့ လမ်းဆုံအထိ ကတ္တရာလမ်းရှိသည်။

ဒုတိယလမ်းမှာ သူ့အိမ်မှ အနောက်တစ်ဖာလုံခန့်အထွက် မြစ်မ်းကန်တွေ့မည်။ ကန်ထိပ်တွင် သင်္ချိုင်းကုန်း။ မြို့ကလေး၏ တစ်ခုတည်းသော ရေကန်ကိုအစွဲပြု၍ မြစ်မ်းကန်သင်္ချိုင်း။ ရေကန်ထိပ်မှ အုတ်ဂူဖြူဖြူများကြားမှ ဖြတ်ထွက် လိုက်လျှင် အထက - ၁ ကျောင်းကြီး ရောက်သည့်လမ်း။ အနည်းငယ် မှောင်သော်လည်း ကျောက်ခင်းကတ္တရာလမ်းမပေါ် တန်းရောက်သည်။ မြို့၏ ဘောလုံး ကွင်းကြီး၊ ကုန်သွယ်ရေး ဝိုက်ထောင်ရွှေ့ လျှပ်စစ်မီးတိုင်အနည်းအကျဉ်းရှိပြီး လမ်းသာသည်။ ထိုမှ ရဲစခန်းပေါက် လမ်းမကြီးရောက်၊ အရှေ့ကွေ့ ရောက်နိုင်ပါသည်။ အမေအိမ်။

လူငယ်သဘာဝ ကျွန်တော်သည် မကြောက်တတ်ခဲ့ပါ။ ကိုလှညွန့် တားမြစ်ခဲ့သောလမ်း။ ထိုလမ်းမှပင် အကြိမ်ပေါင်းများစွာ ပြန်နေကျ။ မိရိုးဖလာပြောနေကျ စကားများအရ သင်္ချိုင်းဆိုလျှင် ရင်တုန်စရာ၊ ကြောက် စရာ၊ မသတိစရာ။ အစိမ်းသရဲတို့ ပျော်မြူးရာတဲ့။ ပထမနှစ်ကာလရက် မှာသာ အနည်းငယ်စိုးရိမ်ခဲ့သော် လည်း အသားကျလမ်း ဖြစ်နေပါသည်။ အရသာတွေ့နေခဲ့ပြီး မြို့အစွန်နေပြီး နွားလှည်းတိုက်သောသူငယ်ချင်းပင် ကြောက်တတ်၍ ကျွန်တော်ပြန်နေကျ လမ်းအကြောင်း မပြောတော့ပါ။ မြစ်မ်းကန်သင်္ချိုင်းမှပင် ပြန်နေဆဲ။

မြစ်မ်းကန်သည် ပေနှစ်ရာကျော် ပတ်လည်ရှိနိုင်သည်။ ထိုကန်ကို ကျွန်တော်ချစ်သည်။ မြစ်မ်းကန်၏ အထက်ဘက် မြောက်မှာ တောင်ကုန်း လေးရှိသည်။ ကန်နှင့် နှစ်ဖာလုံအကွာ ၌ ရှိမည်ထင်၏။ ထိုတောင်ကုန်းမှ

စီးကျသောရေများသည် မြစ်မ်းကန် ထဲသို့ မလွဲမသွေ စီးဝင်ပါသည်။

ရှေးလူကြီးများအဆိုအရ မြို့ တစ်မြို့၏ အရှေ့အနောက်တန်းနေ သော တောင်ကုန်းကို ကုသိန္ဒာရုံဟု ခေါ်လို့ရသည်ဟု ဆိုပါသည်။ အမှန်ပင် ကျွန်တော်ဖာတီမြို့ကလေး၏ မြို့ မြောက်ဘက်မှာရှိ၍ ကုသိန္ဒာရုံ တောင်ဟုပင် ခေါ်ကြသည်။ တောင် ပေါ်၌ မြတ်စွာဘုရားပရိနိဗ္ဗာန်စံနေ ပုံ၊ ဝမ်းတော်လားပုံ၊ ဦးခေါင်းတော် မြောက်ဘက်၌ထား၍ လဲလျောင်း နေပုံ၊ လောင်တိုက်၊ စံတိုက်များ၊ ဘုရားစေတီများဖြင့် ရှေးကျသော လက်ရာများ ဖြစ်နေပါသည်။ မင်းတုန်း မင်းကြီးလက်ထက်ကပင် ဤကုသိန္ဒာ ရုံတောင်ကို ဘေးမဲ့တောင်ဟု သတ်မှတ်ခဲ့ကြောင်း မြို့ကလေး၏ စာပေပညာရှင်များက မှတ်တမ်းတင် ရှိခဲ့ကြကြောင်း အခိုင်အမာပြောနိုင် ကြပါသည်။ ထိုတောင်ကုန်းသည် ဧရာဝတီမြစ်နှင့် အပြိုင် အရှေ့ အနောက်တန်းလျက်။ မြစ်မ်းကန် လှပတင့်တယ်ခြင်းမှာလည်း ထို ကုသိန္ဒာရုံတောင်ကြောင့်ပါ။ တောင် ပေါ်တွင် သန်း၊ ဒဟတ်၊ သမားမုန်း (သမုန်းပင်) တမာပင်၊ မန်ကျည်းပင်၊ အဝေရာ၊ ကုလားကုက္ကို၊ သနပ်ခါး၊ သရက်၊ ကုက္ကိုဖြူ (ဗမာကုက္ကို)၊ သစ်ပိတောက်၊ ဇောင်ချမ်းပင်၊ စိန်ပန်း၊ ရှားပင်၊ ထနောင်းပင်၊ ပန်းပိတောက်နှင့် အခြား အညာဒေသပေါက်အပင်များ စုံလင်လှသည်။ တောင်ပေါ်မှကြည့် လျှင် အစိမ်းရောင်သစ်တောထဲမှ မြို့ကလေးကို မြင်ရသည်မှာ ကြည်နူး စရာပါ။

ထိုစဉ်က မြစ်မ်းကန်သင်္ချိုင်း

- မြစ်မ်းကန်လေးကိုတော့
- အလှအပအဖြစ်
- အပုဂံတရားဖြစ်
- တိရစ္ဆာန်သောက်သုံးဆွယ်ပုံဖြစ်ဖြစ်
- ချန်ထားရင်လိမ့်မည်ဟု ထင်နေခဲ့မိ၏။
- ပရိရှာတော့ပါ။
- မြစ်မ်းကန် သင်္ချိုင်းပြေနေရာ
- မြို့ကွက်အသစ်ချပြီးပါပြီ။
- သဘောကောင်းပြီး ရှေ့ပိုနောက်ပို
- အသက်ကြီးပြီဟုအများပြု၍
- မြစ်မ်းကန်နေရာလေး
- တော့ပါသေးသည်။

ဘာစက်ပုံပုလည်းမသောက်
 ဘာ အသောက်အညီပုလည်း
 မသောက်ရသေးသော စက်ပုဂ္ဂိုလ်
 မြေထွက်မြေပြင်းအလွတ်များကဲ့သို့
 မြစ်စိမ်းကန်လေးကိုလည်း
 ဖည်သည့်အိမ်မှ မသောက်ရသေးဘဲ
 မီးဝင်းထရံများခက်ထားသော
 ကွက်လပ်များသာ မြစ်နေသည်။
 “မြေထွက် ရောင်းမည့်” ဟူသော
 စာစာန်းက ကျွန်တော့်ကို
 လှောင်ပြုံး ပြုံးနေသလိုပင်။
 မြစ်စိမ်းရောင်မင်းသမီးလေးရေ ...
 ပင်းရော ...
 မြေထွက်အစားရရှိဟား။

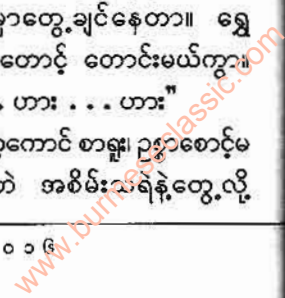
ပတ်ဝန်းကျင် ဌာနလည်းကောင်း၊
 ကုသိန္ဒာရုံတောင်ပတ်လည်ဌာနလည်း
 ကောင်း လူနေအိမ်ခြေလုံးဝမရှိပါ။
 ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်း တချို့သာ
 ရှိသေးသည်။ ကျွန်တော်သည်
 ကိုလှညွန့်၏ အိမ်မှအပြန် မြစ်စိမ်းကန်
 ရောက်လျှင် စက်ဘီးကို ကန်ဘောင်
 ခြေ၌ထားလျက် ရေကန်ဘောင်ပေါ်ရှိ
 ထနောင်းပင်၊ မန်ကျည်းပင်အောက်
 သွားထိုင်သေးသည်။ သစ်ပင်များကို
 လည်း အားရပါးရ ကိုက်ကြည့်ရသည်
 မှာ အရသာရှိသည်။ ညသန်းခေါင်
 ကျော်အချိန်များသာဖြစ်သည်။

မြစ်စိမ်းကန်၏ ရေကန်ဘောင်၌
 ထနောင်းပင်ငါးပင် မျှနှင့် မန်ကျည်းပင်
 ခြောက်ပင်ခန့်ရှိသည်။ ရေကန်ဘောင်
 ပေါ်၌ သစ်ပင်များ ထပ်စိုက်လျှင်
 ပိုကောင်းမည်ဟု တွေးမိခဲ့ ပါသေး
 သည်။ နွေထနောင်း၊ ဆောင်းမန်ကျည်း
 ဟု အညာသားစာပေပညာရှင်တို့
 ဂုဏ်ယူလေ့ရှိသောအပင်များကို
 မြို့သားတို့ပင် ထနောင်းရိပ်ဟု
 ဂုဏ်ယူစွာအမည်ပေးလျက် စာပေ၊
 မဂ္ဂဇင်း ထုတ်ဝေနေသည်ဟု ကြား
 သိရ၍ ဝမ်းသာဂုဏ်ယူပါ၏။ လသာ
 သော ရက်များဆိုလျှင် ပို၍ အရသာ
 ခံခဲ့သည်။

ထနောင်းနှင့် မန်ကျည်းရွက်တို့မှ
 တစ်ဆင့် အလင်းပြန်ဟပ်၍ ဖိတ်စင်
 ကျလာသော အေးမြဖွယ် စိုရွှန်း
 တောက်ပသောရောင်စဉ်များက
 ရေပြင်ပေါ်တွင် တလက်လက်၊
 မိုးပေါ်ကလမင်းကြီးက မြစ်စိမ်းကန်
 ရေပြင်၏အလယ်တွင် ရှက်စန်းဖြင့်
 ၎င်းလျှိုးနေသော်လည်း သူ့ အလှကို
 ဝင့်ကြားစွာဖြင့် ကြီးမားသောပုလဲဖြူ
 ကြီးတစ်လုံးပမာ ဂုဏ်ယူစွာပြုံးလျက်။

သေးငယ်သောရေလှိုင်းကြက်ခွင်
 ကလေးများက ဖြူဖွေးသောပုလဲကြီး
 ကို ပြေးလွှားဝန်းရံ ခစားလျက်။
 ကောင်းကင်မှ စိန်ရွှေကျောက်ပွင့်
 များကလည်း ကန်ရေပြင်ပေါ်တစ်
 လျှောက် ကြချထားသည်။ ကျွန်တော့်
 တစ်သက် ကြည်နူးစရာ ရှုခင်းသာ
 များထဲတွင် စွဲမက်ဖွယ် မမေ့နိုင်ခဲ့ပါ။
 ည၏တိတ်ဆိတ်မှုကို ဖိုးရွှေလမင်းက
 ဘော်ငွေရောင်ဖြာထွက်လျက် ငြိမ်သက်
 သောအသံများက သာ လွှမ်းမိုးနေ
 သည်။ မြစ်စိမ်းကန်သည် ကျွန်တော့်
 အတွက် ည၏ အလှကေရီတစ်ပါး။
 မြို့ကလေး၏ ဒဏ္ဍာရီဆန်စွာ ပြော
 လေ့ရှိသော ဥစ္စာစောင့်မြစ်စိမ်းရောင်
 မင်းသမီးကလေးဆိုတာ ကျွန်တော်
 တွေ့ခဲ့ဖူးသည်။ မြင်ခဲ့ဖူးသည်ဟု
 ရူးသွပ်စွာပြောသောအခါ သူငယ်ချင်း
 ကိုလှညွန့်က “ဟေ့ကောင် မင်း
 စာရူးပေရူးတာ ကိစ္စမရှိဘူး။ စိတ်ကူး
 ယဉ်မနေနဲ့။ မင်း တကယ့်ဥစ္စာစောင့်မ
 နဲ့တွေ့ရင် မင်းတော့ မလွယ်ဘူးနော်။
 လိပ်ပြာနုတ်သွားလိမ့်မယ်။ ငါတောင်
 နေ့ခင်း မသွားရဲဘူး။ သင်္ချိုင်းကို
 အသုဘပို့ရောက်ခဲ့ရင်တောင် မြ
 စိမ်းကန်ကို လှည့်တောင်မကြည့်ရဲ
 ဘူး။ မင်း မသွားပါနဲ့ကွာ။ ထင်းတန်း
 လမ်းအရှေ့ဘက်ကသာ ပြန်ပါသူငယ်
 ချင်းရာ” ဟု ဖိုးရိမ်တကြီး အမြဲတားမြစ်
 ခဲ့သည်။ “ဟေ့ကောင် လှညွန့်
 ငကြောက်။ ဥစ္စာစောင့်နဲ့တွေ့ရင်လည်း
 ကောင်းသားပဲ။ မနုစာရီလို လရောင်
 အောက်မှာတွေ့ချင်နေတာ။ ရွှေ
 မန်ကျည်းတောင့် တောင်းမယ်ကွာ။
 ဟား . . . ဟား . . . ဟား”

“ဟေ့ကောင် စာရူး၊ ဥစ္စာစောင့်မ
 နဲ့မတွေ့ဘဲ အစိမ်းသရဲနဲ့တွေ့လို့

အရှင်လတ်လတ် ကုတ်ချိုးသတ်လိမ့်မယ်။ မင်း မကြောက်ဘူးလား။ မင်းတစ်ခုခုဖြစ်ရင် မင်း အမေ ငါ့ကို ပြောလိမ့်မယ်။ မသွားပါနဲ့ကွာ” ဟု ဆဲဆို တောင်းပန်သည်။

ကျွန်တော်က ရယ်မောလျက်သာ သွားမြဲသွားခဲ့သည်။ မြစ်မ်းကန်မှာ ထိုင်နားပြီးမှ သင်္ချိုင်းထဲဖြတ်ပြန်။ အိုးမဲ့အိမ်မဲ့ အနည်းငယ်သောသူတို့သာ နေထိုင်ကြသည်။ ကျွန်တော် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ခြောက်နှစ် ကျောင်းပိတ်ထားသည့်ရက်များပါပေါင်းလျှင် ခုနစ်နှစ်ပတ်လုံး မြစ်မ်းကန်နှင့် ကျွန်တော် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်ခဲ့ပါသည်။ တစ်ခါမျှ ရွှေမန်ကျည်းတောင့်မရခဲ့ဘူးပါ။ ဘာမှလည်းမဖြစ်ခဲ့ပါ။ မြစ်မ်းကန်၏ အလှအပကိုသာ စွဲမြဲနေဆဲ။ ကဗျာဆရာ ပေါများသောမြို့ကလေးမှ မိတ်ဆွေကဗျာဆရာကဲ့သို့ ကဗျာမဖွဲ့တတ်သော ကျွန်တော့်ကိုယ် ကျွန်တော် မကျေနပ်ပါ။ ရှက်ရွံ့စွာခံစားရသည်။ ကဗျာဆရာမိတ်ဆွေများကို ကျွန်တော့်ကိုယ်စား မြစ်မ်းကန်၏အလှအပကို ဖွဲ့ဆိုသီကုံးပေးရန် အကူအညီတောင်းခဲ့ဖူး၏။

ကျွန်တော်ခေါ်သည့် အချိန်က ညသန်းခေါင်ယံ ဖြစ်နေ၍ လိုက်ကြည့်ဖို့ ဖိတ်ခေါ်ပါသော်လည်း ဘယ်ကဗျာဆရာမှ မလိုက်ခဲ့ကြပါ။ စိတ်မဝင်စားခဲ့ကြပါ။ ကျွန်တော့်မှာသာ မြစ်မ်းကန်အလှကြည်နူးဖွယ်ကို မဖွဲ့နိုင်၍ ဇာတိမြို့လေးမှ နာမည်ကြီးကဗျာဆရာများထံ ကဗျာစပ်သင်ရဦးမည်ဟု ကြွေးကြော်ပစ်လိုက်သည်။ ထိုမြို့ကလေး၏ ပေါများလှသော စာပေအနုပညာရှင်၊ ကဗျာဆရာများစွာထံ ဆရာတင်ပြီးမှ ကဗျာဖွဲ့နည်းသင်ပြီး

ကိုယ်ပိုင်ကဗျာရေးစပ်ရမည်။ ထိုဆရာများက သင်မပေးခဲ့လျှင်တော့ ပို့စ်မော်ဒန်လိုကဗျာကိုပဲ ရှေးပစ်လိုက်ဦးမယ်ဟု စိတ်ထဲတွင် တေးထားမိသည်။

အချိန်၏ စက်နာရီများသည် ဓာတ်ခဲများကြောင့် လည်ပတ်ခဲ့ဟန်တူသည်။ ရုပ်ရှင်၊ ဗီဒီယိုကြော်ငြာမော်ဒယ်သရုပ်ဆောင် အရေအတွက်များစွာတို့သည် ပြကွဒိန်များစွာပေါ်မှ တစ်ဆင့် ကျွန်တော့်ကို “လူအိုကြီး၊ ကတုံးကြီး၊ ပင်စင်စားကြီး၊ စာရှူးကြီး” ဟု ဂုဏ်ထူးတပ်၍ နှုတ်ဆက်သွားကြသည်။ ကျွန်တော်လည်း နှစ်ပေါင်းများစွာ ကျောင်းတက်၊ ကျောင်းပြီးဘွဲ့ရ အလုပ်လျှောက်ရာ အလုပ်ရအိမ်ထောင်ကျ၊ နိုင်ငံဝန်ထမ်းဘဝဆောင်ရွက်၊ ပင်စင်ယူပြီးမှသာ ဇာတိမြို့ကလေးကို ကိုယ်ပိုင်အိမ်မရှိဘဲ အမေအိမ်ကို ပြန်ကပ်နေရန် ရောက်ရှိလာပြန်ပါသည်။

“ကိုယ်ပြန်လာပြီးမြစ်မ်းကန်ရေကိုယ်ပြန်လာပြီ” ကမ္ဘာရွာတဲ့။ အိုင်တီခေတ်၏ အခြေအနေများစွာက အရာရာကို ပြောင်းလဲသွားစေသည်။ ပြောင်းလဲရန် အချိန်တန်ပြီခေတ်ဟု ဆိုကြ၏။ မြို့အစွန်ဆုံး သူငယ်ချင်း၏ အိမ်ခြံသည်ပင် မြို့လယ်နီးပါး ဖြစ်နေပါပြီ။ သူလည်း ဈေးကောင်းရ၍ ရောင်းပြီး ပခုက္ကူမြို့ မြောက်ဖျားထပ်တိုး၍ အစွန်ဆုံးမှာရှိသော မီးရထားလမ်း၊ ဘူတာရုံနား ရောက်သွားပါသည်။ ကုသိန္ဒာရုံတောင်၌လည်း လူနေအိမ် ခြေပတ်လည်ဝန်းရံလျက်၊ မြို့နေလူထုသည် ကုသိန္ဒာရုံတောင်ကိုပင် ဖြတ်လမ်းလုပ်၍ ဥဒဟိုသွားလာနေကြပါပြီ။ ကျွန်တော်ချစ်

ခဲ့သည့် မြစ်မ်းကန်သင်္ချိုင်းကို ထား
ခဲ့ပြီး သင်္ချိုင်းကိုလည်း သုံးကြိမ်လေး
ကြိမ် ရွှေ့ပြောင်းပြီး ခိုပါ၏။

ကျောင်းပြီးသည့်နှစ်က အဖေ
ဆုံး၍ ဂူတောင် သင်္ချိုင်းတွင် အဖေ့ကို
မြေမြှုပ်၍ သင်္ချိုင်းခံခဲ့ရသည်။ ငွေရေး
ကြေးရေးကျပ်တည်း၍ အုတ်ဂူမလုပ်
ခဲ့တာပင် ကောင်းနေခဲ့၏။ အဖေ့ကို
မြေမြှုပ်ပြီးသည့်နှစ်မှာပင် သင်္ချိုင်းနေရာ
ကို ထပ်ရွှေ့သည်ဟုဆို၏။ လူဦးရေ
ပေါက်ကွဲမှုသည် သင်္ချိုင်းနေရာများကို
စားပစ်လိုက်ကြပြန်သည်။ ဂူတောင်
သင်္ချိုင်း၌ အဖေ့ကိုမြှုပ်နှံစဉ်က
ကျွန်တော်ချစ်သော မြစ်မ်းကန်လေး
ရှိနေသေးသည်။ ပင်စင်ယူပြီး မွေးရပ်
မြေပြန်ရောက်သည်နှင့် မြစ်မ်းကန်ကို
သွားကြည့်သည်။ ရှာဖွေပါသည်။
သို့သော် မြစ်မ်းကန်လေးကိုတော့
အလှအပအဖြစ်၊ အမှတ်တရအဖြစ်၊
တိရစ္ဆာန်သောက်သုံးဖွယ်ပဲဖြစ်ဖြစ်
ချန်ထားရစ် လိမ့်မည်ဟု ထင်နေခဲ့
မိ၏။ မရှိရှာတော့ပါ။ မြစ်မ်းကန်
သင်္ချိုင်းမြေနေရာ၌ မြို့ကွက် အသစ်
ချပြီးပါပြီ။ သဘောကောင်းပြီး ရှေ့မိ
နောက်မိ အသက်ကြီးပြီးလူအများပြု၍
မြစ်မ်းကန်နေရာလေး တွေ့ရပါသေး
သည်။

ရေကန်ပေါင် အပိုင်းအစ၊
ထနောင်းပင်သုံးပင်နှင့် မန်ကျည်းပင်
သုံးပင်ရှိသေးသည်။ လူမနေသေး၊
အိမ်မ ဆောက်သေးဘဲ ဝါးဝင်းထရံများ
ခတ်ထားသောရေကန်၊ ရေဝပ်ဇရိယာ
ထဲမှာ မြေပိုင်းကွက်အလွတ်များကို
ဝမ်းနည်းစွာတွေ့လိုက်ရ၏။ ကျွန်တော်
တွေ့ခဲ့ဖူးသော မြို့ကြီးပြကြီးမှ စက်မှု
ဇုန်ဆိုသော မြေကွက်များကို သွားပြီး
(ပြေးပြီး) မြင်ယောင်မိပါ၏။ စက်မှုဇုန်

ဆိုပြီး ကြီးကျယ်ခမ်းနားထည်ဝါသော
အုတ်တံတိုင်းကြီးခတ်ထားကြသည်။
ကျွန်တော့်လိုလူအတွက် အိမ်တစ်လုံး
ဆောက်နိုင်လောက်သည့် ကြီးမား
သော သံတံခါးမကြီးများ ရှိသော
မြေကွက်များကို အမှတ်ရလိုက်ပါ
သည်။ ဘာစက်ရုံမှလည်းမဆောက်၊
ဘာ အဆောက်အဦမှလည်း မဆောက်ရ
သေးသော စက်မှုဇုန်မှ မြေကွက်မြေ
ပိုင်းအလွတ်များကဲ့သို့ မြစ်မ်းကန်
လေးကိုလည်း မည်သည့်အိမ်မှ
မဆောက်ရသေးဘဲ ဝါးဝင်းထရံများ
ခတ်ထားသော ကွက်လပ်များသာ
ဖြစ်နေသည်။ “မြေကွက် ရောင်းမည်”
ဟူသောစာတန်းက ကျွန်တော့်ကို
လှောင်ပြုံး ပြုံးနေသလိုပင်။ မြစ်မ်း
ရောင် မင်းသမီးလေးရေ... မင်းရေ
မြေကွက်အစားရရလား။

ကျွန်တော်၏ ပုဂ္ဂလိကခံစားချက်
အရ ကြည်နူးဖွယ် မြစ်မ်းကန်ကလေး
သာ ရှိနေခဲ့လျှင် ပတ်ဝန်းကျင် အိမ်ရာ
များ၏ အလှအပ၊ ရေကန်၊ တိရစ္ဆာန်
သို့မဟုတ် လူတို့အသုံးပြုဖွယ်ရာ
ရေကန်၊ အရေးပေါ်သုံးနိုင်သော
မီးသတ်ရေကန်ဖြစ်ပါသည်။ တချို့
မြန်မာများ၏ စေတနာ သဒ္ဓါတရား
ကြောင့် အရှင်ဥပဂုတ္တဆိုသည့်ပုဂ္ဂိုလ်
နှင့် ဘုရား အပါအဝင် ရေကန်လယ်၌
အဆောက်အဦ အလှူရှင် ပေါ်လာနိုင်
သေးသည်။ လူအများ ကြည်ညိုသဒ္ဓါ
ပွားများဖို့နေရာ ဖြစ်လာနိုင်သေးသည်။
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ပေးထားသော
အလှအပကို ဖျက်ဆီးခံစားလိုက်ရ
သလိုပင်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို
ထိန်းသိမ်းရမည်ကို သိကြဟန်မရှိပါ။
သစ်ပင်များအုပ်ဆိုင်းနေသော
ရေကန်တစ်ကန်သည် ပတ်ဝန်းကျင်

စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးအတွက်လည်း
အထောက်အကူ ပြုနိုင်ပါသည်။ လူတို့
အတွက် သာယာလှပစေနိုင်၏။ စိတ်
ချမ်းသာမှုကိုလည်း ပေးနိုင်ပါသည်။
သစ်တစ်ပင်ကောင်း ငှက်တစ်သောင်း
ခိုနားနိုင်ပါသည်။ ကျေးငှက်များ
နားခိုစရာနေရာ ဖြစ်လာနိုင်ပါ၏။
သံဃာအားဘုရားပင် မလွန်ဆန်နိုင်။
သင်္ခါရပါလားဟုသာ ကျွန်တော်
ဖြေသိမ့်ရပါတော့မည်။ ကျွန်တော်
ရှားသွပ်စွာ စွဲလမ်းခဲ့သော မြစ်မ်းကန်
ကို လွမ်းစရာရှိလျှင် လွမ်းချင်ချင်၊
လွမ်းပင်လွမ်းရိုး၊ လွမ်းစပျိုးသည်၊
လွမ်းရိုးနောက်ဆုံးပါတကား။

ပုထုဇဉ်ဖြစ်သော လူထဲကလူ
သာမန်ကျွန်တော်လည်း ဘာများ
တတ်နိုင်ပါတော့မည်နည်း။ လွမ်း
လောက်စရာ အာမျှမရှိဟုလည်း
ပြောလိုက ပြောကြပါစေ။ ကျွန်တော်
ကတော့ အလွမ်းပြေနှစ်သိမ့်စရာ၊
မက်လောက်စရာ ဘာမျှမရှိသော
စာတစ်ပုဒ်ရေးပို့မိပါပြီ။ အလွမ်းရယ်
ပြေစေတော့

ဪ . . . ကံ . . . ကံငယ်
ခေပါတီ

ကြည်နူးဖွယ် အမှန်မြစ်မ်းကန်
သနားပါတီ။ လူစားခံရသော
လွမ်းစရာဇကန်
အမှန်ပင်ရေးလိုက်ပါသည်
အလွမ်းဖြေဆေးပါ တကား။

စာအုပ်အခြေခံ

ကိုကိုးကျွန်းပြန်တစ်ဦး

အသက် ၉၀ ပြည့်ပြီ

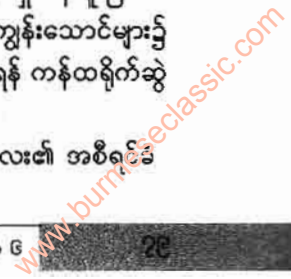
မြန်မာ့အလင်းသန်းညွန့်

နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားအဖြစ် ကိုကိုးကျွန်းရောက်ခဲ့သူဟု မထင်မှတ် စေလိုပါ။

လွန်ခဲ့သော ၅၂ နှစ်၊ ၁၉၅၄- ၅၅ ခု ဆောင်းဦးပေါက် တွင် ဖဆပလ အစိုးရက ကိုကိုးကျွန်းကို ပဏာမ ရှေ့ဦး လေ့လာရေးအဖွဲ့ စေလွှတ်ရာ၌ ပါဝင်သွားသူဖြစ်ပါသည်။

ကိုကိုးကျွန်းကို ပဏာမ ရှေ့ဦး လေ့လာရေး အကြောင်းကိစ္စ ပေါ်လာခြင်းမှာ ပုသိမ်မြို့နေ လိပ်ဥ ရောင်းဝယ်နေသော စီးပွားရေးသမား လိပ်သောင်ကန်ထရိုက်တာ ဦးခင် မောင်လေးက ကိုကိုးကျွန်းသည် မြန်မာ့ ရေပိုင်နက်ထဲမှ မြန်မာနိုင်ငံပိုင်ကျွန်း ဖြစ်ကြောင်း ဖဆပလအစိုးရထံ တင်ပြ

ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။
ဦးခင်မောင်လေးသည် ပင်လယ် တွင်းရှိ ကျွန်းသောင်များတွင် လိပ်ဥ ကောက်ယူ၍ စီးပွားရှာနေသူ ဖြစ်သဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ ကျွန်းသောင်များ၌ လိပ်ဥကောက်နိုင်ရန် ကန်ထရိုက်ဆွဲ ပါသည်။
ဦးခင်မောင်လေး၏ အစီရင်ခံ

တင်ပြအကြောင်းကြားချက်အရ ဖဆပလအစိုးရအဖွဲ့က မြေယာ ကျေးလက်တိုးတက်ကြီးပွားရေးကော်ပို ရေးရှင်း (မြေကျေးရှင်း ADRC) ကို ကိုကိုးကျွန်း ပဏာမရှေးဦးလေ့လာရန် တာဝန်ပေးလိုက်လေသည်။

ကိုကိုးကျွန်းကို လုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်အသုံးချနိုင်ရန် ရှေးဦးပဏာမ လေ့လာရေးအတွက် မြေကျေးရှင်းက အစိုးရဌာနဆိုင်ရာများနှင့် စီစဉ်ပြီး ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်ပင်လယ် ရေကြောင်းပို့ဆောင်ရေးအဖွဲ့ပိုင် ပြည်တော်သာအမည်ရှိ ခရီးသည်ပို့ သင်္ဘောကြီး စင်းလုံးငှား၍ ၅ ရက် ခရီးထွက်ရန် ပြင်ဆင်လိုက်သည်။

ထိုလေ့လာရေးခရီးတွင် မြို့ပြ လေကြောင်း၊ ရေကြောင်းထိန်းသိမ်း ရေးဌာန၊ စာတိုက်နှင့် ကြေးနန်း၊ မြေအသုံးချရေး၊ စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေး စသော အစိုးရဌာနစုံ အကြီးအကဲ၊ တာဝန်ရှိသူများနှင့် အထူးလေ့လာရေး အတွက် ဗာဂျီးနီးယားဆောင်ရွက် စိုက်ပျိုးမှုကျွမ်းကျင်သော လင်းဇေး ဦးထွန်းမြင့် (စက်မှုလက်မှုဝန်ကြီး ဟောင်း) ကိုကိုးကျွန်းသည် အုန်းပင် များ ပြည့်နှက်နေသဖြင့် အုန်းပင် ထွက်ကုန် ပစ္စည်းထုတ်လုပ်ရေး ကျွမ်းကျင်သူ စသည်တို့အပြင် လေ့လာရေး အထူးဧည့်သည်အဖြစ် ပါလီမန်လူမျိုးစု လွှတ်တော်နာယက ကြီး နိုင်ငံတော်သမ္မတဟောင်း စပ်ရွှေသိုက်၊ စာပေဗိမာန်အယ်ဒီတာ စာရေးဆရာကြီး သိပ္ပံလှ၊ ငွေဥဒေါင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံသတင်းစာဆရာများ အသင်း (BJA) ကိုယ်စားလှယ် ဗမာ့ခေတ် ဦးမြသွင်၊ မြန်မာပြည် သတင်းထောက်များအသင်း (BRA)

ကိုယ်စားလှယ် ကျွန်တော်တို့ကိုပါ ဖိတ်ကြား၍ လိုက်ပါသွားခဲ့သည်။

မြေကျေးရှင်းက လေ့လာရေး ခရီး သင်္ဘောငှားစရိတ် အထောက် အကူရစေရန် ပြင်ပမှ လိုက်ပါလေ့လာ လိုသူများနှင့်ပင် အပျော်ခရီး လိုက်ပါ လိုသူများအား သင်္ဘောလက်မှတ် ရောင်းချပေးသဖြင့် ပြင်ပမှခရီးသည် အတော်များများ လိုက်ခဲ့ကြရာ ကုန်းပတ်တစ်ခုလုံး ပြည့်နှက်နေ သည်။ သီချင်းသီဆိုတီးမှုတ် ကခုန်ပြီး တပျော်တပါး လိုက်ပါကြသဖြင့် အပျော်ခရီးကဲ့သို့ ဖြစ်နေလေသည်။

ပြင်ပခရီးသည်များတွင် ရှုမဝ မဂ္ဂဇင်းမန်နေဂျာ ဦးကျော်မြ၊ စာနယ်ဇင်းပန်းချီဆရာဦးဆန်းလွင် စသော ရင်းနှီးသော သိကျွမ်းသူအချို့ လည်း ပါရှိလေသည်။

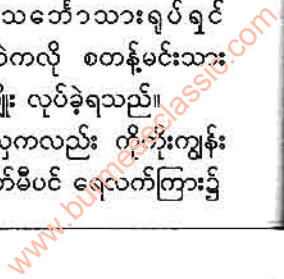
ကိုကိုးကျွန်းရှေးဦးလေ့လာရေး ခရီးကို ပြည်တော်သာသင်္ဘောကြီးက ရန်ကုန်မှ အချိန် ၁၈ နာရီကြာ ခုတ်မောင်းပြီး ကိုကိုးကျွန်းကို လှမ်းမြင် ရသော စားပွဲကျွန်း မီးပြအနီး ရောက် သောအခါ ရေလက်ကြားဖြစ်နေ၍

ရေတိမ်သဖြင့် ဆက်လက်မခုတ်မောင်း နိုင်တော့ဘဲ ပင်လယ်ထဲ၌ ကျောက်ချ ရပ်နားလိုက်သည်။

ကိုကိုးကျွန်းရောက်အောင် ခရီး ဆက်ရန် ပြည်တော်သာသင်္ဘောကြီး အနီးသို့ ပင်လယ်ကမ်းရိုးတန်း သွား (မြိတ်- ထားဝယ်) စက်လှေမျိုးတစ်စင်း ဆိုက်ရောက်လာပြီး ခပ်ကွာကွာတွင် ကျောက်ချက ပြည်တော်သာ သင်္ဘော ကြီးဖြင့် လိုက်ပါလာသူများအား ကြီးသွယ်တန်း၍ စက်သီးပုခက်များ ဖြင့်လည်းကောင်း၊ သန်မြန်သူအများ အား ကြိုးဒန်းလွဲ၍လည်းကောင်း ကူးသန်းခေါ်ယူတင်ဆောင်၍ ကိုကိုး ကျွန်းအနီးသို့ ပို့ဆောင်ပေးသည်။

ကျွန်တော်တို့မှာ သန်တုန်းမြန် တုန်းအရွယ်ဖြစ်၍ စက်လှေပေါ်သို့ ပင်လယ်ထဲတွင် ကြိုးဒန်းလွဲ၍ သည်းထိတ် ရင်ဖို ကူးသန်းခဲ့ရသည်။ ဆင်းဘတ် သင်္ဘောသား ရုပ် ရှင် ဇာတ်ကားထဲကလို စတန့်မင်းသား စွန့်စားခန်းမျိုး လုပ်ခဲ့ရသည်။

စက်လှေကလည်း ကိုကိုးကျွန်း အနီးမရောက်မီပင် ရေလက်ကြား၌

ကိုကိုးကျွန်းမှာ ကိုကိုးလေးကျွန်းနှင့် ကိုကိုးကြီးကျွန်းဟု နှစ်ကျွန်းရှိရာ ပဏာမလေ့လာရေးခရီးမှာ ကိုကိုးလေးကျွန်း ပေါ်တွင်ဖြစ်သည်။ ကိုကိုးလေးကျွန်းတွင် ဘန်ဂလို သစ်သားတစ်ထပ်အိမ်ကလေး တစ်လုံးတည်းရှိသည်။ ရှေးအခါက အင်္ဂလိပ် စစ်ပြန်ဇနီးမောင်နှံနှစ်ဦးတို့က ကိုကိုးကျွန်းကို ငှားရမ်းအခြေချ၍ မြိတ်၊ ထားဝယ်၊ ကော့သောင်းဘက်မှ ဆလုံလူမျိုးများအား ခေါ်လာပြီး အုန်းပင်များ စိုက်ပျိုးသည့်ပြင် ပင်လယ်ထွက်ပစ္စည်းများ ရှာဖွေယူကာ စီးပွားရှာခဲ့သည်ဟု အဆိုရှိလေသည်။

ကျောက်ဖျာဖြင့် ငြိ၍ ရေတိမ်လွန်း သဖြင့် မခုတ်မောင်းနိုင်ဘဲ ကျောက်ချ ရပ်နားကာ အသက်ကယ်လှေများဖြင့် ခရီးဆက်ရပြန်သည်။ အသက်ကယ် လှေများပင် ရေတိမ်၍ ကျောက်ဖျာများ ဖြင့်ငြိသဖြင့် ကိုကိုးကျွန်း ကမ်းရောက် အောင် လှော်ခတ်မပို့နိုင်ပြန်သဖြင့် ကိုယ့်အထုပ်အပိုး ကိုယ်သယ်ယူ၍ ပင်လယ်ရေထဲ ကျောက်ဖျာပေါ် ကိုက် ၅၀ ခန့် လမ်းလျှောက်ကာ ကိုကိုးကျွန်း ကမ်းသို့ သွားခဲ့ရလေသည်။

ကိုကိုးကျွန်းမှာ ကိုကိုးလေး ကျွန်းနှင့် ကိုကိုးကြီးကျွန်းဟု နှစ်ကျွန်း ရှိရာ ပဏာမလေ့လာရေးခရီးမှာ ကိုကိုးလေးကျွန်းပေါ်တွင်ဖြစ်သည်။ ကိုကိုးလေးကျွန်းတွင် ဘန်ဂလို သစ်သားတစ်ထပ်အိမ်ကလေး တစ်လုံး တည်းရှိသည်။ ရှေးအခါက အင်္ဂလိပ် စစ်ပြန်ဇနီးမောင်နှံနှစ်ဦးတို့က ကိုကိုး ကျွန်းကို ငှားရမ်းအခြေချ၍ မြိတ်၊ ထားဝယ်၊ ကော့သောင်းဘက်မှ ဆလုံ လူမျိုးများအား ခေါ်လာပြီး အုန်းပင် များ စိုက်ပျိုးသည့်ပြင် ပင်လယ်ထွက် ပစ္စည်းများ ရှာဖွေယူကာ စီးပွားရှာ ခဲ့သည်ဟု အဆိုရှိလေသည်။

ဘန်ဂလိုအိမ်လေးတွင် လူမျိုးစု လွတ်တော် နာယကကြီးစစ်ရွှေသိုက်၊

လင်းခေးဦးထွန်းမြင့် စသော သက်ကြီး သူများနှင့် မြေကျေးရှင်း အမှုဆောင် အရာရှိချုပ်တို့ အနည်းငယ်မျှလောက် သာ တည်းခိုနိုင်ကြသည်။ ယာယီရွက် ဖျင်တဲအနည်းငယ်များတွင် အခြားသူ များ တည်းခိုကြသည်။ ငှာနဆိုင်ရာ တို့က ကိုယ့်အစီအစဉ်ဖြင့်ကိုယ် တည်းခို ကြသည်။

ကျန်လူများမှာ မိုးပြာအောက်မှ လဟာပြင်တွင် ဖြစ်သလိုပင် တပျော် တပါး တည်းခိုအိပ်စက်ရသည်မှာ သုံးရက်တာဖြစ်လေသည်။

ညအခါ လသာသာ၌ သောင်ပြင် ထွက်လည်ကြရာ ရေထဲမှ ဧရာမ လိပ်မကြီးများ သောင်ခုံပေါ်တက်၍ ဥကြသည်ကို လိုက်လံဇီချောင်းမြောင်း ကြည့်ရသည်မှာ ဖျော်စရာပင်။ လိပ်မ ကြီးက သောင်ပေါ်တက်ဥပြီး ရေထဲ ပြန်အဆင်းတွင် လိပ်ဥတွင်းကို ဖွတ် သတ္တဝါနှင့် လူတို့မသိအောင် ခြေရာ ဖျက်သွားသည်။

လူနှင့် ဖွတ်သတ္တဝါတို့ကလည်း လိပ်ဥတွင်းကို မရမကရွာဖွေပြီး စားသောက်ယူဆောင်သွားကြသည်။ ကိုကိုးလေးကျွန်းပေါ်တွင် သစ်မာပင် များနှင့် နွားနောက်အချို့ ရှိသေး သည်ဆို၏။

မြို့ပြလေကြောင်းငှာနက လေယာဉ်ကွင်းငယ်လုပ်နိုင်ရန် တိုင်း တာသကဲ့သို့ အခြားငှာနဆိုင်ရာတို့ ကလည်း လုပ်ငန်းအလိုက်၊ တစ်ကျွန်း လုံးသို့ လှည့်လည်တိုင်းတာ၍ လက် တွေလေ့လာကြလေတော့သည်။

ပြင်ပမှလိုက်ပါလေ့လာသူများနှင့် အပျော်ခရီး လိုက်ပါလှသူများက လည်း တစ်ကျွန်းလုံးအနှံ့လှည့်လည် ကြပြီး လေ့လာကြသည်။

ပင်လယ်ရေချိုးဆင်းပြီး အပျော် ကြားကြသည်။ ကမာခွံ၊ ခရခွံများ ကောက်ယူကြပြီး ပင်လယ်ကျောက် ပန်းများ၊ ပင်လယ်ထွက် အထူးအဆန်း ပစ္စည်းများ တပျော်တပါး ရှာဖွေယူကြ သည်။ ရိက္ခာမှာ ကိုယ့်အစီအစဉ် နှင့်ကိုယ် ချက်ပြုတ်စားသောက် ကြသည်။ တစ်ကျွန်းလုံးမှာ အုန်းပင် များ ပြည့်နက်၍ တောင်ကုန်းလည်းရှိ၍ ရေချိုသောက်ရန် အလွန်ရှားပါးပြီး ပင်လယ်ရေငန်သာ ပတ်လည်ဝိုင်းနေ သဖြင့် ရေဆာလျှင် အလွယ်တကူ အုန်းရေသာသောက်ခဲ့ရသည်။ ရန်ကုန် ပြန်ရောက်တော့ အပူတွေကန်ပြီး အရေပြားတွေ ကွာကုန်သည်။

အပြန်ခရီးမှာလည်း အလာ ခခွံ၊ အတိုင်းပင် ဖြစ်သည်။ ကိုယ့်အထုပ်

ကိုယ်သယ်ယူ၍ ပင်လယ်ရေထဲ ကျောက်ဖျာပေါ် လမ်းလျှောက်သွားကာ ခပ်လှမ်းလှမ်းရောက်မှ အသက်ကယ်လှေစီးပြီး စက်လှေဆီသို့ သွားရသည်။ စက်လှေဖြင့် ပြည်တော်သာ သင်္ဘောကြီးဆီသို့ သွားကာ ရုပ်ရှင်စတန့်သရုပ်ဆောင်သူလို ကြီးဒန်းလွဲကာ သည်းထိတ်ရင်ဖို ကူးပြောင်းရသည်။

ထိုခရီးသည် နှစ်ပေါင်း ၅၂ နှစ်ကျော်ကြာခဲ့ပါပြီ။ ထိုခရီးအတူသွားခဲ့ကြသော မှတ်မိသမျှ ခရီးသွားဖော်လူ မျိုးစုလွတ်တော် နာယကကြီး စပ်ရွှေသိုက်၊ စက်မှုလက်မှု ဝန်ကြီးဟောင်း ဗာဂျီးနီးယားဆေးရွက်ပါရဂူလင်းခေး ဦးထွန်းမြင့်၊ စာပေဗိမာန်အယ်ဒီတာ စာရေးဆရာကြီး သိပ္ပံစိုးလှ၊ ငွေဥဒေါင်း၊ ရှုမဝမဂ္ဂဇင်း မန်နေဂျာ ဦးကျော်မြ၊ ပန်းချီဆရာ ဦးစန်းလွင်၊ မြေကျေးရွင်းအရာရှိချုပ်

နှင့် အရာရှိကြီးများ အခြားဌာနဆိုင်ရာ အကြီးအကဲ တော်တော်များများအပြင် ကျွန်တော်နှင့် ရေးဖော်ရေးဖက် သတင်း စာဆရာများအသင်းကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် လိုက်ပါခဲ့သော ဗမာ့ခေတ်ဦးမြဲသွင်တို့မှာ ကွယ်လွန်သွားကြပြီမှာ နှစ်အတော်ပင် ကြာခဲ့ပါပြီ။

ယခု အနောက်ဥဝ ပြည်သော ပထမဆုံး ကိုကိုးကျွန်း ပြန်တစ်ဦးမှာ ထိုစဉ်က ကိုကိုးကျွန်းရှိ အုန်းပင်များကို အုန်းပင်ထွက်ပစ္စည်း ထုတ်လုပ်နိုင်ရန် လိုက်ပါလာသော အုန်းဆံကြီးထုတ်လုပ်မှုကျွမ်းကျင်သူဖြစ်သည်။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား ကျွန်တော်သည် သတင်းထောက်အနေဖြင့် မူလက သိကျွမ်းထားသည်မှာ ဝါးခယ်မမြို့သား၊ ဝါးခယ်မမြို့နယ် တို့ဗမာအစည်းအရုံးနှင့် မြောင်းမြစီရင်စု (ခရိုင်) တို့ဗမာအစည်းအရုံး၏

အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းနေသော နိုင်ငံရေးသမား သခင်သိန်းဖေ ဟုသာ သိရှိခဲ့သည်။ ကိုကိုးကျွန်းသို့ ပဏာမရှေးဦးလေ့လာရေးခရီး အတူသွားမှ အုန်းဆံကြီး ထုတ်လုပ်မှုကျွမ်းကျင်သူဟု သိရှိရသဖြင့် အတော်အံ့ဩခဲ့ရသည်။

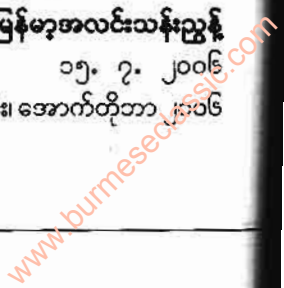
သခင်သိန်းဖေသည် ထိုစဉ်ကပင် ရန်ကုန်မြို့ သမိုင်းတွင် ဖျော်ဘွယ်လေးကြီးစက်တည်ထောင်၍ အုန်းဆံကြီးထုတ်လုပ်နေသည်မှာ ယခုအထိ ဖြစ်သည်။

သခင်သိန်းဖေသည် အသက် ၉၀ ပြည့်သွားပြီ ဖြစ်၍ ၄-၅-၆-၂၀၁၆၊ တနင်္ဂနွေနေ့ နံနက်ပိုင်းက မရမ်းကုန်းမြို့နယ် ပါရမီလမ်းနေအိမ်၌ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် မိတ်ဟောင်းဆွေဟောင်း ကလျာဏမိတ္တ သက်ကြီးရွယ်အိုများနှင့် မျိုးဆက်သစ်အချို့အား ဖိတ်ကြား၍ နံနက်စာ ကျွေးမွေးဧည့်ခံ၍ ကျန်းကျန်းမာမာဖြင့် စကားလေမပြတ်အောင်ပြောကာ လှုပ်ရှားနိုင်သေးသည်ကို တွေ့ရသဖြင့် ဝမ်းသာအားကျမိလေသည်။

အသက် ၉၀ ဆိုသောဘဝသည် တိုတိုကလေး ထင်ရသော်လည်း သံသရာခရီးကား အလွန်ရှည်ကြာလှပြီကို သတိထားမိလိုက်လေသည်။ ကျန်းမာနေသေးသော အသက် ၉၀ ကျော် သခင်သိန်းဖေသည် သံသရာခရီးကို ဆက်လှမ်းရပေဦးမည်။

မြန်မာ့အလင်းသန်းညွန့်

၁၅. ၇. ၂၀၀၆
(နွယ်နီမဂ္ဂဇင်း၊ အောက်တိုဘာ ၂၀၁၆ မှ)

တောင်းသောခွက်များ

နိုင်သောင်းထွဋ်

ကျွန်တော့်ဇာတိမြို့လေးကား သေးငယ်လှပါ၏။ သို့သော် တစ်စတစ်စ ရဲရဲကြီးတိုးလာသော အပူရှိန်ကား မြို့လေးငယ်ပါပေသည်ဟူသည့် ခြွင်းချက်မျိုးကားမရခဲ့ပါချေ။ ယနေ့ ပထဝီမြေကြီးပေါ်ရှိ မြို့မဟူ၊ သတ္တဝါမဟူ ရဲရဲလန် ခြစ်တောက်အပူက ဌာန၊ ဒေသ၊ သတ္တဝါဟူ၍ အဆင့်အတန်း မခွဲခြား၊ မျက်နှာမလိုက်။ ပယ်ပယ်နယ်နယ်၊ အသေအချာ ချုပ်ကိုင်လျက် အပူကင်းလေကာ၊ ခြစ်ခြစ်လန်အောင် ပူနေသောအပူကို အချို့ကား အံကြိတ်၊ အချို့ကား အော်ဟစ်၊ အချို့ကား ဖျတ်ဖျတ်လူးနေကြသဖြင့် အော်ဟစ် နေပုံမျိုး ဣန္ဒြေပျက်ကြပုံမျိုးကို အပူသေမင်းသည် တစ်စက်ကယ်မျှ အားရသေးဟန်မတူသော လုပ်ရပ်ဖြင့် တိုးကဲ၊ တိုးကဲလာလေတော့၏။

သဘာဝသစ်တောသည် သူ့အတိုင်းသာနေထိုင်လျက် လူသားတို့အလိုရှိသောအရာများကို လိုသလောက် ယူကြရန်ကိုလည်း နှမြောတွန့်တိုခြင်းအလျဉ်းမရှိခဲ့။ ပေးခဲ့သည်ချည်းသာ။ သဘာဝသစ်တောဟူသည် မေတ္တာကြွယ်ဝ၊ အစုန်မေတ္တာရှင်အမေသည် အမေများအတိုင်းထားရှိသည်

ပေးကမ်းလက်မျိုးထက်မလျော့သောပေးကမ်းမှုများဖြင့် ပျော်မွေ့နေလေသူဖြစ်လေ၏။

သဘာဝ၏သားသမီးများဆိုသော ကျွန်တော်တို့ လူသားများသည်ကား လောဘကုန်သည်ကြီးများအဖြစ် မွေးလာရော့လေသလားထင်မှတ်ရလေ၏။ ယခုတော့ ကျွန်တော်တို့အားလုံးသည် ကုဋေရှစ်ဆယ်ကြွယ်ဝခဲ့ဖူးသော သူဌေးသား တောင်းရမ်းခဲ့ရာတွင် အသုံးပြုခဲ့သည့် “သူတောင်းစား သူဌေးခွက်” ကို အလှအယက်၊ အတွန်းအတိုက်၊ အပြိုင်အဆိုင်၊ အတိုက်အခိုက်များဖြင့် လူယူပွဲကြီး ခြိမ့်ခြိမ့်သဲကျင်းပနေကြလေပြီ။

ကုဋေရှစ်ဆယ်သူဌေးသား တောင်းစားခဲ့သည့် သူတောင်းစားခွက်ကား တစ်ခွက်တည်းသာ ရှိပါ၏။ ထိုသည်ကို သူတို့သိကြပါသည်။ ထိုဖြစ်ရပ်တွင် ကုဋေရှစ်ဆယ်သူဌေးသားတစ်ယောက်အတွက် တောင်းစားခွက်သည် တစ်ခွက်တည်းဆိုလျှင် လုံလောက်ပါသည်။ သဘာဝယုတ္တိလည်းရှိပါသည်။ သာဓကယုတ္တိလည်း တန်ပါသည်။ အာဂမယုတ္တိနှင့် တန်ပါသည်။

လူပုဂံနံးကျင်မဂ္ဂဇင်း

သို့သော် မျက်မှောက်ကျွန်တော်တို့ဆိုသော ကုဋေရှစ်ဆယ်သုဋ္ဌေးသားများကား သန်းနှင့်ချီလျက်ရှိ နေကြပေရာ ခွက်တစ်လုံးတည်းနှင့် မလုံလောက်တော့ပါ။ ကိုယ်စီကိုယ်စီ ရှိနေကြရပေရောမည်။

တောင်းရမ်းသည်ဆိုသည့်အထဲတွင် တောင်းစား သူအတွက် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သည့်အရာမျှကိုသာ မျှော်ကိုး တောင်းခံရသည်။ ဆင်ခြင်၍တောင်းရသည်။ ပေးကမ်း စွန့်ကြဲသူကလည်း ဆင်ခြင်၍ ပေးကမ်းကြရသည်ချည်း သာ။

ယခု ကျွန်တော်တို့ တောင်းနေကြပါပြီ။ ငယ်သူ ရော၊ ရွယ်သူရော၊ ကြီးသူရော၊ စိုက်ပျိုးသူရော၊ ထုတ်လုပ် သူရော သက်ရှိမှန်သမျှ တောင်းနေကြရလေပြီ။ အလွန် အကျွံကို တောင်းဆိုနေပါပြီလေ။

တောင်းဆိုရုံမျှမက၊ မပေးပါနှင့် မပေးပါနှင့် ဟူ၍လည်း တောင်းဆိုကန့်ကွက်နေကြလေပြီ။

“အအေးဓာတ်ပေးပါ။ အအေးဓာတ်ယခင်လို ပြန်ပေးပါ။ အပူဓာတ်မပေးပါနှင့်၊ အပူဓာတ် ပြန်လည် ရုပ်သိမ်း ပေးပါ။ . . .” ဆိုသည့်စကားကို မိခင်သစ်တော လည်း ကြားပါ၏။ ဖခင်လေထုလည်း ကြားပါ၏။

ဆံပင်မွေးများ ကျန်နေပါသေးသည်ဟုသာ ပြောရမည်တမယ်။ ဆံပင်ကျိုးတိုးကျဲတ မိခင်သစ်တော မှာ သားသမီးများကို မျက်ရည်ဝေသီသောမျက်လုံးအစုံဖြင့် သာ ကြည့်နေရရှာပါ၏။

အဆိပ်သင့်ထားသော ဖခင်လေထုသည်လည်း သားသမီးများ၏ တောင်းဆိုသံ၊ အောက်ကျို့ခယသံကို ကြားနေရပါသော်လည်း မတတ်သာတော့သည့်အဆုံး ကျောလှည့်ခေါင်းငုံ့ လက်မိုင်ချလိုက်ရသည့်ပမာ ဥပေက္ခာ ပြုနေရရှာသည်။

ကျွန်တော်တို့ လက်ဖြန့်တောင်းရုံ သက်သက် ချည်းပဲလား။ မဟုတ်ရပါ။ အများကား မတောင်းကြ၊ အပြစ်တင်ခြင်းမှ စကားဒေါသနှင့် အရှိန်ယူလိုက်ပြီ။ မကျေနပ်မှုဖြင့်သာ အဆုံးသတ်သွားကြသည်။ တောင်းပင် မတောင်းကြ။

အချို့ကား တောင်းကြ၏။ တောင်းရုံသက်သက် မျှသာ။ အချို့ကား ဆုတောင်းကြ၏။ ဆုတောင်းယုံသက် သက်ဖြင့်သာ။

ထူးခြားသောအချို့ကား ဆုမတောင်းကြ။ တစ်နိုင်

သစ်ပိုင်နှင့် အဆွေခင်ပွန်းဖြစ်သူများသည် နယ်စဉ်း မြား ချစ်ခြင်းအတတ်ပညာရှင်များ ဖြစ်ကြပါ ၍ ထိုသူ တို့၏ နယ်နိမိတ်စဉ်းသည်လည်း တစ်နေ့တခြား ကျယ် ကျယ်လာမည်ဟုလည်း ကျွန်ုပ်တို့ ယုံကြည်နေပါသည်။

တစ်ပိုင်၊ အကောင်အထည်ဖော်ကြသည်။ မည်သူ့ကိုမျှ အပြစ်မဖို့၊ ဤသို့လုပ်လျှင် ဤအကျိုးသွားကိုရသည်ဟု သူတို့သိသည်။ ထို့ကြောင့် သူတို့စိုက်ကြသည်။ ရေလောင်း ကြသည်။ စောင့်ရှောက်ကြသည်။ သူတို့ကား ဆုတောင်း သူများမဟုတ်ကြ။ ဆုပေးသူများတည်း။

အချို့ကား ငေးကြည့်ရလောက်အောင် စေတနာ ပိုင်ရှင်မျိုးတည်း။ ပျိုးပင်များကို ဖြန့်ဝေသည်။ သိန်းနှင့် ချီသော ပျိုးပင်အရေအတွက်ရှင်များကို ရက်ရက်ရောရော၊ ဉာဏ်ပညာကြီးကျယ်စွာနှင့် ထုတ်လုပ်ပေးကြသည်။ စိုက် အောင် တိုက်တွန်းပေးကြသည်။ လောကအကျိုးကို ကြိုခိုင် စိတ်ရှည်သော၊ ဉာဏ်နှင့်ယှဉ်သော မဟာမျှော်မှန်းချက် များဖြင့် စီမံချက်ပါပါ လုပ်ဆောင်ကြ၏။ ထိုသူတို့သည် လည်း ဆုတောင်းကြသူများမဟုတ်ကြ။ ဆုပေးသူများ ပင်တည်း။

အများက အပူဒဏ်ကို ဒေါသအမျက်ခြောင်း ခြောင်းထလျက် အပြစ်တင်နေချိန်တွင် အနည်းစုက နှမ်း တစ်လုံး၊ တစ်စေ့များဖြင့် ဖြန့်ဝေအားယူနေကြပါ၏။ အချို့ ကသစ်တောများကို ဘဝအဆက်ဆက် ကြိတ်မနိုင် ခဲမရ နာနာကျည်းကျည်း ဖြစ်နေခဲ့သော ရန်သူပမာ သဘောထား ဟန်တူ၏။ တောလုံးပြောင်၊ တောင်လုံးပြန်း မျိုးသုဉ်းကိစ္စ တုန်းမှုကို ပျော်ပျော်ပါးပါးကြီး လုပ်နေကြပါ၏။ **သူတည်း တစ်ယောက်၊ ကောင်းဖို့ရောက်မှု၊ ကျန်လူများပါ၊ ပျက်လင့် ကာသာ၊ ဓမ္မတာတည်း . . .** ဟု လက်ဝဲသူနွရအမတ်ကြီး က ပြန်လည်စစ်ဆိုချင်ရှာပေလိမ့်မည်။

လောကကို အခြေမပျက် တည်ရှိရန် စောင့်ရှောက် ပါလေကုန်သော၊ အရှက်တရားနှင့် အကြောက်တရားတို့ ကိုလည်း Export လုပ်ခဲ့လေရောသလားဟု ယမမင်းကြီး တွေးနေပေရောမည်။

ရှက်သည်ဆိုရာ၌ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်ရှက်ခြင်း ဖြစ်၍၊ ရှက်ခြင်းအကြောင်းများကို ရှေးက အဘိဓမ္မာ

ဆရာကြီးများက အောက်ပါအတိုင်း လေးမျိုးလေးပြော ခဲ့ခြားထားခဲ့ကြပါလေ၏။

(၁) မိမိဆင်းသက်ခဲ့သော မျိုးနွယ်ဇာတ်အပေါ် မျက်နှာ ပျက် မည့်အရေးအတွက် ရှက်တတ်ခြင်း

(၂) မိမိ၏အသက်အရွယ်သည် ဤ၍၊ ဤမျှရှိပြီဟု ထောက်ထားလျက် အရှက်ရစေမည့်အလုပ်ကို ရှက်တတ် ၍ အရှက်အလုပ်ကို ရှောင်ရှားခြင်း။

(၃) ဗာဟုသစ္စဆိုသော၊ ဤအရာကား မှား၏။ ဤအရာကား မှန်၏။ အများအကျိုးအတွက် နစ်နာ၏။ အားလုံးအတွက်အကျိုးယုတ်စေ၏။ အကျိုးရှိစေ၏... ဟူသော မှန်ကန်စွာ ဝေဖန်ပိုင်းခြားနိုင်သည့်အသိဉာဏ် မြင့်မားသောကြောင့် အရှက်ရစေမည့်အလုပ်ကို ရှောင် ရှားခြင်း။

(၄) ဤလုပ်ရပ်ကား ငါ့အတွက်၊ ငါ့မိသားစုအတွက်၊ ငါ့အသိုင်းအဝိုင်းအတွက်သာ အကျိုးရှိသည်။ ဤသည်မှ တစ်ပါး ကျန်သူအားလုံးကို နစ်နာစေ၏။ ထို့ကြောင့် အများကို ငဲ့ရဲသော၊ သတ္တိကျန်းမာသောပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း အရှက်ရမည့်အလုပ်ကို မလုပ်ခြင်း။

ကြောက်တတ်ခြင်း

ကြောက်ခြင်းသည် သူများမြင်မှာကို ကြောက်ခြင်း ဖြစ်၏။ မြင်မှာစိုး၊ သိမှာစိုး၍ အပြစ်ဖြစ်သောအလုပ်ကို ရှောင်ရှားခြင်းပင်ဖြစ်၏။

မရှက်နှင့်အကြောက်ချို့တဲ့သူများမှ ပေါက်ပွား လာကြသော မျိုးနွယ်များသည် အမျိုးအနွယ်ကောင်းမှ ဆင်းသက်လာကြသူများလားဟု မေးချင်ကြသည့်သူများ

လည်း ရှိနေနိုင်ပါလိမ့်မည်။

သစ်ပင်သည် ဘူမိဂါမ . . . နတ်တို့၏ရွာ။

သစ်ပင်သည် . . . ကျောင်းဆောင်တစ်ဆောင်

သစ်ပင်သည် . . . ဘုံဗိမ္မာန်တစ်ခု။

ရန်မဖြစ်တတ်သောသစ်ပင်ကို ကျွန်ုပ်တို့ အဘယ်ကြောင့် နှိပ်စက်ကလူ ရန်ပြုရက်ပါမည်နည်း။

ပျိုးပင်ဝေ၊ သစ်ပင်စိုက်၊ တစ်ပါးသူကိုလည်း စိုက်ချင်လာအောင်၊ စိုက်ရဲလာအောင်၊ စိုက်တတ်လာ အောင်၊ စိုက်ပြီးအပင်များကိုလည်း စောင့်ရှောက်တတ် အောင်၊ ကာကွယ်တတ်အောင်၊ လုပ်ဆောင်နေကြပါကုန် သော အမျိုးကောင်းများသည် “တော်ဝင်ပျိုးနွယ်စု” ဝင်များ ပါပေတကားဟု သတ်မှတ်ပေးရန်မလိုပါ။ သူ့ဉာဏ်၊ သူ့ ဂုဏ်၊ သူ့ဇွဲတို့ကသာ သူ့ကို ‘တော်ဝင်’ ဘွဲ့ပေးထားခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်များ၏ တမလွန်ခရီးတွင်၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ် များ၏ ကောင်းမှုကုသိုလ်ကံများက ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ အားရပါးရ ကြိုဆိုနေမည့်အဖြစ်ကို တွေး၍ ကျွန်ုပ် မုဒိတာ ပွားနေမိပါလေ၏။

ကျွန်ုပ်သည် လူဆင်းရဲဖြစ်ပါ၏။ သို့သော် ဇရပ် (၉၈) ဆောင်လျှင်ခွဲပြီးဖြစ်ပါသည်။ ရှင်သန်နေသော သစ်ပင် (၉၈) ပင် စိုက်ပြီးခဲ့သောကြောင့်ပင်။

သစ်ပင်ဇရပ် လျှုဝါန်းကြပါကုန်သော ‘တော်ဝင်’ မျိုးနွယ်များ၊ ကျန်းမာသက်ရှည်၍၊ အေးမြချမ်းသာရှိကြပါ စေဟု ကျွန်ုပ်တို့ပေးသောဆု ပြည့်နိုးလေဟန်ဖြင့် လူကြီး လူကောင်းများဟန်ပန်ဖြင့် မုသားဖြူပြော၍ ကျွန်ုပ်တို့ မသုံးဝံ့ပါ။ သို့သော် အားကျနေပါသည်။ ကြားချင်နေ ပါသည်။

သစ်ပင်နှင့် အဆွေခင်ပွန်းဖြစ်သူများသည် နယ်စည်းမခြား၊ ချစ်ခြင်းအတတ်ပညာရှင်များ ဖြစ်ကြပါ ၍ ထိုသူတို့၏ နယ်နိမိတ်စည်းသည်လည်း တစ်နေ့တခြား ကျယ်ကျယ်လာမည်ဟုလည်း ကျွန်ုပ်တို့ ယုံကြည်နေပါသည်။

သစ်ပင်တစ်ခါစိုက်ဖူးလျှင် ထိုသူ၏ ခြေလှမ်းများ ကို ရပ်ဆိုင်းပစ်ရန် မည်သူမျှ မစွမ်းသာပါ။

ကျွန်ုပ်တို့၏နယ်နိမိတ်များ ထိစပ်ကြပါစို့ . . . ။

See you at the top!

နိုင်သောင်းလွင်

ကော့သောင်းမြို့သို့ရောက်ရှိလာသော အင်ဒိုနီးရှားသစ်ဆွေးမြေတောမီးအန္တရာယ်

စန်းလွင် (FREDA)

၂၀၁၅ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၉ ရက်နေ့ထုတ်
 ကြေးမုံသတင်းစာတွင် "ကော့သောင်းမြို့တွင် မီးခိုးမိုးတိမ်
 များ ဖမ်းခြုံလျက် အန္တရာယ်ရှိနေပြန်ပြီ" ဟု သောသတင်း
 စာပေးခဲ့ပြီး ဝေဖန်ဆန်းစစ်ရာ အခြေတည်ရာပင်ပါသည်။ ထိုရက်
 စတိုင် မိ မြန်မာ့အလင်း (အင်္ဂလိပ်) သတင်းစာများတွင်
 အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံတွင် လူတစ်လောင်းကျမ်းပူမှု မီးခိုးမြို့
 ရွာများ မတ်လကျော်နိုင်ငံများသို့ရောက်ရှိပြီး ပြသရာ
 ဟုဆိုပြီး ဖြစ်ပေါ်နေမှုများကို နေ့စဉ်လိုလိုဖတ်ခဲ့ရပါသည်။
 ထိုကော့သောင်း မှာ ၂၀၁၅ ခုနှစ် ဇွန်လမှ စတင်လောင်ကျွမ်း
 ခဲ့ပြီး ဩဂုတ် ၁၆ ရက်နေ့တွင် နေရာကန်အပြား ပြီးဆုံး
 ခဲ့သည် ဟု ဆိုရပါသည်။

အင်ဒိုနီးရှားအစိုးရက အဆိုးရွားဆုံးဖြစ်သည့် Riau အပါအဝင် ဒေသ ၆ ခုတွင် အရေးပေါ်အခြေအနေ ထုတ်ပြန်ခဲ့ရပုံ၊ ဒေသခံပြည်သူ ၁၃၅၀၀၀ ခန့် အသက်ရှူ လမ်းကြောင်းဝေဒနာခံစားနေရပုံ၊ မီးခိုးထူထပ်သောနေ့များ တွင် အင်ဒိုနီးရှား၊ မလေးရှားနှင့် စင်ကာပူနိုင်ငံရှိကျောင်းများ ပိတ်ထားရပုံ၊ စင်ကာပူနိုင်ငံပြည်သူများ မျက်နှာဖုံးတပ်ဆင် သွာလာနေရပုံ၊ စင်ကာပူနိုင်ငံက မီးငြိမ်းသတ်ရာတွင် ကူညီ ဆောက်ရွက်ပေးလိုကြောင်း ကမ်းလှမ်းလာခဲ့သော် လည်း လက်မခံခဲ့ပုံ၊ မီးငြိမ်းသတ်ရာတွင် လူပေါင်း ၂၅၀၀၀ နှင့် လေယာဉ်များအသုံးပြုဆောင်ရွက်ခဲ့ပုံ၊ အခြေအနေပိုဆိုး လာ၍ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများနှင့်ဆက်ဆံရေးတင်းမာလာ ပုံ၊ နောက်ဆုံးတွင် အင်ဒိုနီးရှားအစိုးရအဖွဲ့က နိုင်ငံတကာ အကူအညီများကို လက်ခံရန်ဆုံးဖြတ်ပြီး စင်ကာပူ၊ ရုရှား၊ ဩစတြေးလျ၊ တရုတ် စသည့်နိုင်ငံများသို့ အကူအညီများ တောင်းခံထားပုံ စသည်များကို သိရှိခဲ့ရသည်။ ထိုစဉ်ကတည်း က ဆောင်းပါးကိုရေးရန်စဉ်းစားမိသော်လည်း အသင်း၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာများကြောင့် စိတ်ကူးကို အကောင်အ ထည် မဖော်မိခဲ့ပါ။ သို့သော် မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ တွင် ယင်းမီးခိုးမြူငွေ့များ မြန်မာနိုင်ငံတောင်ဘက်စွန်း ကော့သောင်းမြို့အထိ ရောက်ရှိလာပြီဟု သိရ၍ ကျွန်တော် လေ့လာသိရှိထားသမျှကို ဆက်စပ်မျှဝေ တင်ပြလိုက်ရပါ သည်။

ယင်းမီးခိုးမြူငွေ့များသည် သစ်ဆွေးမြေတော (Peatland Forest) မီးများလောင်ကျွမ်းရာမှ ထွက်ပေါ် လာသော မီးခိုးများဖြစ်သည်။ သစ်ဆွေးမြေ (Peat Soil) ဆိုသည်မှာ တစ်နှစ်ပတ်လုံး ရေဝပ်သောဒေသတွင် တွေ့ရ လေ့ရှိသည့် လုံးဝဆွေးမြည့်သွားခြင်းမရှိသေးသော ဇီဝ ပစ္စည်းများ (သစ်ပင်၏ အကိုင်း၊ အခက်၊ အမြစ်၊ အရွက်နှင့်

ကိုင်းပင်၊ မြက်ပင်၊ ရေညှိပင် စသည်များ) ပါဝင်မှု ၆၅ % နှင့်အထက်ရှိသော (တစ်နည်းအားဖြင့် ရွှံ့၊ သဲ၊ နုန်း ပါဝင်သော ရိုးရိုးမြေ mineral soil ပါဝင်မှု ၃၅ % ထက် မများသော) မြေမျိုးဖြစ်ပါသည်။ ဇီဝပစ္စည်းများဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသောမြေမျိုးဖြစ်၍ ရေစုပ်အားကောင်းသော ကြောင့် သဘာဝသစ်ဆွေးမြေပဒေသာတွင် ရေပါဝင်မှု ၉၀% အထိ ရှိတတ်ကာ မြေမျက်နှာပြင်အောက် ၁ ပေ၊ ၁ ပေခွဲခန့်တွင် ရေကိုတွေ့ရှိနိုင်သည်။ သစ်ဆွေးမြေသည် ဇီဝပစ္စည်းများဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားပြီး မြေအနက်ထု ၂၀ မီတာ (ပေ၅၀) ခန့် အထိရှိတတ်၍ ကာဗွန်သိုဇျောက်ထား နိုင်မှုအများဆုံးတွေ့ရှိရတတ်သော ဂေဟစနစ်ပင်ဖြစ်ပါ သည်။ ထိန်းသိမ်းနိုင်ပါက ကာဗွန်သိုဇျောက်မှု ၆၀ ကီလို ဂရမ်/ ၁ ကုပမီတာနှုန်းဖြင့် (၆၀ Kg/ m³) ကာဗွန်အများ အပြားသိုဇျောက်ထားနိုင်ပါသည်။ သို့သော် ပျက်စီးယိုယွင်း ခြင်း၊ ခြောက်သွေ့မီးလောင်ခြင်းဖြစ်ပါကလည်း ကာဗွန်ဒိုင် အောက်ဆိုက်ဓာတ်ငွေ့ထုတ်လုပ်မှုအများဆုံးဂေဟ စနစ် ဖြစ်ပါသည်။ မီးလောင်ကျွမ်းရာတွင်လည်း စိုထိုင်းနေ သော ဇီဝပစ္စည်းများကို တစစမီးစွဲလောင်ကျွမ်းရ၍ မီးခိုး များအူထွက်ကာ သာမန်မြေပေါ်ရှိ သစ်ကိုင်းခြောက်များ မီးလောင်ခြင်းထက် မီးခိုးထုတ်လွှင့်မှု ပိုများပါသည်။

အရှေ့တောင်အာရှတွင် ယင်းသစ်ဆွေးမြေတော မျိုး ဟက်တာ ၂၄. ၇ သန်း (ဧကသန်း ၆၀ ခန့်) ရှိရာ၊ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံတစ်ခုတည်းတွင် ဟက်တာ ၂၁. ၇ သန်း (ဧက ၅၂ သန်းခန့်) ရှိပါသည်။ ယင်းအနက် ၄၀% ခန့် မှာ အခြားမြေအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲကာ လယ်ယာစိုက်ပျိုး ရေး၊ ဆီအုန်း၊ စက္ကူ၊ ပျော့ဖတ်အတွက် အကေးရှားစသည့် စက်မှုကုန်ကြမ်းစိုက်ခင်းတည်ထောင်ရေး၊ ဇီဝလောင်စာ နှင့် သဘာဝမြေဩဇာစသည်တို့အတွက် သစ်ဆွေးမြေ

ထုတ်လုပ်ရေး (peat soil extraction) တွင် အသုံးချလျက် ရှိ၍ သစ်ဆွေးမြေဧကစနစ် (peatland ecosystem) ယိုယွင်းပျက်စီးလျက်ရှိပါသည်။ သစ်ဆွေးမြေပေါ်တွင် လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်လျက်ရှိသော ပြည်တွင်းပြည်ပကုမ္ပဏီများ ၏ ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းမှု စနစ်တကျ စီမံအုပ်ချုပ်မှုအား နည်း၍ ခြောက်သွေ့ရာသီရောက်တိုင်း အကြောင်းအမျိုးမျိုး ကြောင့် တောမီးလောင်ကျွမ်းလေ့ရှိပါသည်။

အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံရှိ သစ်ဆွေးမြေ ရွှံ့ခွံတောများ မှာ ဧကပေါင်း သန်းချီ၍ တစ်ဆက်တစ်စပ်တည်းရှိပြီး တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ဆွေးမြည့်နေသော ဇီဝမြေများမှာ အောက်အနက်ထု ၁၀ ပေ/၁၅ပေ မှ ၅၀ပေ/ ၆၀ပေ အထိ ရှိတတ်ပါသည်။ သဘာဝသစ်ဆွေးမြေရွှံ့ခွံတောများ တွင် ရေများ ပြည့်ဝနေပြီး မြေမျက်နှာပြင်အောက် ၁ပေ ၂ပေ ခန့်တွင် ရေတွေ့နိုင်သော်လည်း ယခုအခါ ယင်းအများ စုက စိုက်ပျိုးရေး၊ သစ်တောစိုက်ခင်း၊ စက်မှုကုန်ကြမ်းစိုက်ခင်း များ တည်ထောင်နိုင်ရန်အတွက် ရေနှုတ်မြောင်းများဖောက် လုပ်ထားပြီး ရေမျက်နှာပြင်ကို နိမ့်ကျစေပါသည်။ ရေမျက်နှာ ပြင် နိမ့်ကျသွားသည့်အလျောက် ဇီဝပစ္စည်းသစ်ဆွေးမြေ

များမှာ ယခုလို ထူးကဲစွာ ပူပြင်းခြောက်သွေ့သောရာသီ တွင် အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် မီးလောင်လေ့ရှိပါသည်။ မီးစတင်လောင်သည်နှင့် အပေါ်ယံသစ်တော၊ သစ်ပင်ကို သာမက မြေကြီးထဲရှိ ဇီဝပစ္စည်းထုရှိသလောက် အောက်သို့ လိုက်၍ မီးလောင်လေ့ရှိရာ မီးခိုးထုတ်လွှင့်မှုအဆိုးဝါးဆုံး ဖြစ်ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့သော တောမီးမှာ ရက်ပေါင်း လပေါင်းကြာမြင့်စွာ ငြိမ်းသတ်ရလေ့ရှိပြီး သဘာဝမိုးရွာ သွန်းသည့်အခါမှ မိုးရေများ အောက်ခြေအထိစိမ့်ဝင်သွားပြီး လုံးဝငြိမ်းသွားတတ်ပါသည်။

အရှေ့တောင်အာရှတွင် သစ်ဆွေးမြေရွှံ့ခွံတော မှ တောမီးကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်နိုင်ငံများပင် ထိခိုက်နေ သည်မှာ ဆယ်စုနှစ် ၂ ခုပင် ကျော်ခဲ့ပြီဖြစ်ပါသည်။ လွန် ခဲ့သော ၁၅ နှစ်အတွင်း လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးအတွက် တောခုတ်မီးရှို့ရာမှ ဟက်တာ ၃ သန်း (ဧက ၇. ၅ သန်း ခန့်) မှာ မီးလောင်ပျက်စီးခဲ့ရပါသည်။ ၁၉၉၇- ၉၈ ခုနှစ် ခြောက်သွေ့ရာသီတွင် သစ်ဆွေးမြေ တောမီးလောင်ကျွမ်း ခဲ့စဉ်ကလည်း သစ်ဆွေးမြေဟက်တာ ၂ သန်းခန့် (ဧက ၅သန်းခန့်) မီးလောင်ခဲ့ပြီး မီးခိုးမြူငွေ့များမှာ စတုရန်း

www.burmeseclassic.com

ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုက်ဓာတ်ထုတ်လွှင့်မှု မှတ်တမ်းတင်သည့် ၁၉၅၇ ခုနှစ်မစ၍ ယခုနှစ်အတွင်း CO2 အများဆုံး ထုတ်လွှင့်သည့်နှစ်မှာ ၁၉၉၇-၉၈ ဖြစ်ပြီး အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ သစ်ဆွေးမြေတောမီးလောင်ကျွမ်းမှုမှ ထုတ်လွှတ်သည့် ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုက်ဓာတ်ငွေ့ ပါဝင်မှုကြောင့် ထိုသို့ များပြားခြင်းဖြစ်ကြောင်း မှတ်တမ်းများအရ သိရပါသည်။

ကီလိုမီတာ ၁ သန်းအထိ ကျယ်ပြန့်သွားပြီး ပတ်ဝန်းကျင် နိုင်ငံများအပါအဝင် စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ ကျန်းမာရေးများ ထိခိုက်ခဲ့ရာ ငွေတန်ဖိုးအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၀ ဘီလီယံခန့် ဆုံးရှုံးနစ်နာခဲ့ရသည်ဟု မှတ်တမ်းများအရ သိရပါသည်။ ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုက်ဓာတ်ထုတ်လွှင့်မှု မှတ်တမ်းတင်သည့် ၁၉၅၇ ခုနှစ်မစ၍ ယခုနှစ်အတွင်း CO2 အများဆုံးထုတ်လွှင့်သည့်နှစ်မှာ ၁၉၉၇-၉၈ ဖြစ်ပြီး အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ သစ်ဆွေးမြေတောမီးလောင်ကျွမ်းမှုမှ ထုတ်လွှတ်သည့် ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုက်ဓာတ်ငွေ့ ပါဝင်မှု ကြောင့် ထိုသို့ များပြားခြင်းဖြစ်ကြောင်း မှတ်တမ်းများ အရ သိရပါသည်။

ယင်းမှတ်တမ်းများအရ CO₂ ထုတ်လွှတ်မှု အများဆုံးနိုင်ငံများစာရင်းတွင် ပုံမှန်အားဖြင့် အမေရိက၊ တရုတ်၊ ရုရှား၊ အိန္ဒိယ၊ ဂျပန်၊ ဂျာမနီ စသည်တို့နောက် အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံက အမှတ်စဉ် ၂၁ တွင်ရှိနေရာမှ ၁၉၉၇-၉၈ ခုနှစ်တွင် အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံသည် အမှတ်စဉ် ၃ သို့ ရောက်ရှိခဲ့ရပါသည်။

နောက်ပိုင်းသတင်းအရ စုမားကြကျွန်းတွင် ဟက်တာ ၁. ၇ သန်း (ဧက ၄. ၂ သန်းခန့်) အတွင်း နေရာ ၄၁၄ နေရာတွင် မီးလောင်နေသည်ဖြစ်ရာ ယခု အခါ စင်ကာပူနိုင်ငံက စတင်ကူညီငြိမ်းသတ်နေပြီဖြစ်ပါ သည်။ စုမကြကျွန်းရှိ ဒေသခံပြည်သူများ ၃၀၀၀၀၀ ခန့် မှာ အသက်ရှူလမ်းကြောင်းရောဂါခံစားနေပြီး ၁၂ ဦးခန့် သေဆုံးမှုရှိကြောင်း သိရပါသည်။ မလေးရှား၊ ဩစတြေးလျ၊ ရုရှား၊ တရုတ်နှင့် တောင်ကိုရီးယားနိုင်ငံများကလည်း မီးငြိမ်းသတ်ရေးလေယာဉ်ပျံ၊ ရဟတ်ယာဉ်များနှင့် ကူညီ လာမည်ဟုလည်း မျှော်လင့်လျက်ရှိပါသည်။

မလေးရှားအခြေစိုက် Global Environment Centre (CEC) မှ ပေးပို့သည့် ၈. ၁၀. ၁၅ ရက်နေ့ မီးခိုးပျံ့နှံ့မှုပုံအရ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ ဆူမတြားကျွန်း

သစ်ဆွေးမြေတောများတွင် လောင်ကျွမ်းနေသော တောမီး မှ မီးခိုးမြူငွေ့များမှာ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံတစ်ဝှမ်းလုံးနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံတောင်ပိုင်းအချို့သို့ ပျံ့နှံ့လာပြီး အရှေ့ဘက်သို့ ဆက်လက်ပျံ့နှံ့သွားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ ကော့သောင်းမြို့တွင် အများဆုံးပြီး မီးခိုးမြူငွေ့များ ၂ ရက်မျှသာ ဖုံးလွှမ်းသွားသည်ဖြစ်၍ အန္တရာယ်မကြီးသော် လည်း အသက်ရှူလမ်းကြောင်းကျန်းမာရေးမထိခိုက်စေ ရန် ဝရပြုကြရမည်ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်း အလားတူ သစ်ဆွေးမြေ များ အချို့နေရာများတွင် အနည်းအကျဉ်းတွေ့ရှိရပါသည်။ ရှမ်းပြည်နယ် ညောင်ရွှေမြို့နယ်အတွင်း တောင်မျိုကြီးဒေသ တွင်လည်းကောင်း၊ ကလောမြို့နယ်အတွင်း ဟံတိုးချိုင့်ဝှမ်း တွင်လည်းကောင်း၊ ဧရာဝတီတိုင်း မြန်အောင်မြို့နယ်အတွင်း ထူးအင်းပတ်ဝန်းကျင်တွင်လည်းကောင်း ဧရိယာအကျယ် အဝန်း အသင့်အတင့်တွေ့ရပြီး တနင်္သာရီတိုင်းတို့တွင် လည်းကောင်း ဧရိယာသေးငယ်သော သစ်ဆွေးမြေအနံ့ အပြားတွေ့ရပါသည်။ အင်ဒိုနီးရှားကဲ့သို့ တောမီးအန္တရာယ် ကြီးမားစေမည့် သစ်ဆွေးမြေဒေသများ မဟုတ်သည့် အင်္ကျီတိုင်းဒေသအန္တရာယ်မစိုးရိမ်ရသော်လည်း သက်ဆိုင် ရာဒေသခံ တာဝန်ရှိသူများနှင့် ပြည်သူများက ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်မည်ဆိုပါက သစ်ဆွေးမြေဒေသ၏ ရေ ထိန်းသိမ်းမှု၊ ကာဗွန်သိုလှောင်မှု၊ သက်မွေးဝမ်းကျောင်း အထောက်အကူပြုမှု စသည့် တောင်းမြတ်သော အကျိုး ကျေးဇူးများကို ဒေသခံ များက ရေရှည်ခံစားကြရမည်ဖြစ် ပါ၍ ဝိုင်းဝန်းထိန်းသိမ်း ရန်လိုအပ်ပါကြောင်း ကြိုတင် အသိပေးတင်ပြအပ်ပါသည်။

စန်းလွင် (FRED)

မိမိတို့တို့တို့တို့
အေးအေးအေးအေး

အေးအေးအေး
အေးအေးအေး

“ဟူး၊ ခုမှပဲ နားညည်းသက်သာ သွားတော့တယ်။ ဟင်း . . . ။

တစ်မနက်လုံး လည်လာခဲ့တဲ့စက်ကြီး၊ ‘စိုင်းအိုက်တူး’ နားထဲမှာတော့ စက် ရုတ်တရက် ရပ်သွားခါစက တောက်လျှောက်ကြီးအဆူအညံတွေ နဲ့ချည်း နေလာခဲ့ရတဲ့နားဟာ ရုတ်တရက် ငြိမ်သွားတော့ မနေတတ်၊ မထိုင်တတ်သလိုတောင်မှ ဖြစ်ရသေးရဲ့။ တကယ်တော့ ဘုရားကျောင်းကန်တွေ၊ စေတီပုထိုးတွေရှိတဲ့နေရာဟာ အေးချမ်းတဲ့နယ်မြေပါ။ စီးပွားရေးကို အကြောင်းပြုပြီးမှ ဒီနယ်မြေရဲ့ သာယာမှုကို မနှောင့်ယှက်သင့်ဘူးလို့ အိုက်တူး

တော့ ထင်တယ်။

ကြည့်ပါဦး၊ သစ်စက်ဝင်းကြီးထဲမှာ က တိုက်ပွဲကြီးပြင်းပြင်းထန်ထန်ဖြစ်ပြီးတဲ့နေ့ကမှာ ကျန်ရစ်ခဲ့တဲ့ စစ်မြေပြင်မြင်ကွင်းလိုပါပဲ။ တုံးတိုတုံးစ၊ သစ်တိုသစ်စတွေဆိုတာ တုံးလုံးပက်လက်။ ပြန်ကျလို့ ခွဲစိတ်ပြီးလို့ထွက်လာတဲ့ ပျဉ်တိုပျဉ်စတွေကတော့ ကျဆုံးသွား တဲ့ စစ်သည်တွေရဲ့ အနိုးအရင်းတွေ။ အသက်သွေးတွေနဲ့တူတဲ့လွှစာ မှုန့်ပုံကြီးကတင် နည်းပါရောလား။ တိုက်ပွဲအပြီးမှာ သွေးစိမ်းရှင်ရှင် အနံ့တွေရသလိုမျိုး၊ ခုလည်း သစ်ပင်မျိုးစုံကရတဲ့ သစ်စိမ်းနံ့တွေက ပျံ

လျှောက်လို့နေပါတော့တယ်။ တကယ်တော့ ဟောဒီဝန်းကျင်ဆိုတာ သစ်ပင်သစ်တောချစ်တဲ့ စိုင်းအိုက်တူးလို လူတစ်ယောက်နဲ့ လုံးဝမအပ်စပ်တဲ့ နေရာပါ။ ကဲ ဒါဖြင့် ဒီသစ်စက်ထဲ ဘာလို့ရောက်နေရတာလဲတဲ့။ ဒါပေါ့။ စိုင်းအိုက်တူးသိပ်ချစ်ရတဲ့ နန်းမြစိန်ကြောင့်ရယ်သာပေါ့။

ရွာလေး နာမည်ကလည်းကြည့်ပါဦး။ ‘ရေချမ်းအိုး’ တဲ့။ နန်းမြစိန်တို့၊ စိုင်းအိုက်တူးတို့ရဲ့ရွာ၊ ပညတ်သွားရာ ဓာတ်သက်ပါလို့လားမသိပါဘူး။ အေးချမ်းလိုက်တဲ့ရွာကလေးဆိုတာ၊ ရွာကလူတွေကလည်း အေးချမ်းကြ

တယ်။ ရေခြံစိုက်၊ တောင်သူလုပ်နဲ့ အသက်မွေးကြသူချည်းမို့ လောဘ၊ ဒေါသကလည်းကင်းကြပါ။ အဲဒီလို လောဘကင်းအောင်ကလည်း ရွာဝန်းကျင်မှာ စေတီတွေ၊ သဘာဝရေကန်တွေ၊ ညောင်ပင်ကြီးတွေ၊ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းတွေ အစီအစဉ်ဟာကိုးလို့။ အေးချမ်းတာလည်း မပြောနဲ့လေ။

“ဖင်ကိုရှိခိုး၊ ရေချမ်းအိုးတဲ့၊ ပုဏ္ဏားကျပ်တင် ရေချမ်းစင်”

“အဲဒါ ဘာကိုပြောတာလဲ ဟင်”

“အေးတာကိုပြောတာ၊ ချမ်းတာကိုပြောတာပါ။ ရိုင်းတယ်မထင်ပါနဲ့” နန်းမြစ်နီတို့၊ စိုင်းအိုက်တူးတို့ မိဘတွေက ခြံစိုက်စားကြတော့ မရှိမရှားထဲကပါပဲ။ ကိုယ်စိုက်တဲ့ခြံတွေဆိုတာက အဝေးကြီးသွားနေစရာမလိုပေါင်။ ကိုယ့်ခြံဝင်းဖြစ်နေလေတော့ အိမ်ကထွက်ရင် ခြံထဲရောက်၊ ခြံထဲကထွက်ရင် အိမ်ထဲဝင်လိုက်ရုံပါ။ အိမ်ခြံ ရေခြံတွေဆိုပါတော့။ ရွာထဲမှာတင် ရေချောင်းတွေရှိ ရေတွေကစီးနေတော့ စိုက်ပျိုးရေးတွက် မပူရတော့ဘူးပေါ့။ ဒီလို ရေထွက်အောင်ကလည်း ရွာဝန်းကျင်မှာ သစ်ကြီး၊ ပါးကြီးတွေ ညှို့ဆိုင်းနေတာကြည့်ပါလား။ နန်းမြစ်နီနဲ့ စိုင်းအိုက်တူးတို့နှစ်ယောက် အတန်းတူသူငယ်ချင်းတွေ စာမေးပွဲအောင်လည်း အတူတူ၊ အဝေးသင်နဲ့ ဘွဲ့ရတာချင်းလည်းတူရဲ့။ ဘာသာတွဲပဲကွဲတာပါ။ ဟုတ်တယ်။

ညှည်သည်တွေက ပြောကြတယ်။ ပြင်ဦးလွင်က ချမ်းတယ်နော်တဲ့။ ချမ်းမှာပေါ့။ သစ်ပင်သစ်တောတွေက သဘာဝအတိုင်းရှိနေသေးတာကိုး။ ပြင်ဦးလွင်မှာမှ ဘယ်နေရာက အချမ်းဆုံးလဲမေးရင်တော့ နန်းမြစ်နီတို့နေ

ကြတဲ့ ရေချမ်းအိုးက အချမ်းဆုံးပါလို့။ ဘာပြုလို့လဲဆိုတော့ အရှေ့ဘက် အနိမ့်ထဲမှာလည်းကျတယ်။ စိုက်ခင်းရတွဲကြား ခဲမြေထဲမှာရှိတော့ တခြားရပ်ကွက်တွေ နေရောင်ခြည်ရနေပလေစေဦး။ ရေချမ်းအိုးကတော့ တော်တော်နဲ့မကွဲတဲ့ မြူတွေကြား၊ ခုထိုက်ကို ချမ်းလို့ ကွေးလို့ ကောင်းတုန်းပါလို့ဆို။ အဲဒါကြောင့်မို့လည်း နန်းမြစ်နီတို့ရွာက ရှေးလူကြီး တွေစာဆိုစာချိုးရှိခဲ့ကြတာပေါ့။ ဘာတဲ့ ဖင်ကိုရှိခိုး၊ ရေချမ်းအိုး၊ ပုဏ္ဏားကျပ်တင် ရေချမ်းစင်ဆိုတာလေ။

နန်းမြစ်နီ အဝေးသင်သွားတုန်းက မန္တလေးကသူငယ်ချင်းတွေကတောင် မေးကြပါသကော၊ အဲဒါ ဘာအဓိပ္ပာယ်လဲဟာဆိုတော့ နန်းမြစ်နီတို့၊ စိုင်းအိုက်တူး တို့ကတောင် ရှင်းပြကြရပါသေးသကော။ ဒီလိုတဲ့။

“ညအခါတွေမှာ ချမ်းတော့ အိပ်တဲ့အခါ စောင်တွေ ပွမ်းပုံတွေကတော့ ခြုံပါရဲ့ဟာ၊ ဒါပေမဲ့ စိတ်ထဲက မနွေးတော့ လက်ဖဝါးနှစ်ဖက်ကိုပူး လှူကကွေး၊ ပူးတဲ့လက်ဖဝါးနှစ်ဖက် အအေးလုံအောင် ပေါင်ကြားညှပ်၊ ပုစွန်ထုပ်ကွေးတော့ နင်တို့ စဉ်းစားကြည့်၊ ဖင်ကို ရှိခိုးတာနဲ့ တူမနေဘူးတဲ့လား” “ဟေ့ဟေ့ဟေ့၊ ဟုတ်တယ်၊ တအားချမ်းရင် တို့လည်းအိပ်ဖူးတာပဲရယ်”

“နောက်ထပ် စကားပုံတစ်ခုကျန်သေးတယ်၊ အဲဒါကရော”

“စိုင်းအိုက်တူး၊ နင်လည်း ရေချမ်းအိုးသားပဲ၊ အညာသူတွေကို နင်ပဲရှင်းပြလိုက်”

နန်းမြစ်နီက အမိနဲ့ပေးလိုက်တော့လည်း စိုင်းအိုက်တူးမှာ မနေသာပါဘူး။ ရှင်းရတာပါပဲ။ ဒီလိုဟာ၊ ရေချမ်းစင်

ဆိုတာကလည်း ရေချမ်းအိုးရွာလို့ပဲ။ အေးတာ ချမ်းတာပါပဲ။ ဘယ်လောက်အေးသလဲဆိုတော့ လူတစ်ယောက် တအားအေးတဲ့အခါ စောင်တွေ အထပ်ထပ်ပတ်ထားတော့ အီဂျစ်က မံမီရုပ် တွေလို၊ အဲဒီလိုပဲ ပုဏ္ဏားကိုလည်း ကျပ်တင်မလို့၊ မီးကင်မလို့။ စောင်အထပ်ထပ် ပတ်ထားရအောင် အေးတာကိုပြောတာပေါ့။ ကဲ နားလည်ကြပြီလား။ သူတို့ကတော့ နားလည်မလည် မသိဘူး။ အမယ်လေးလေး ပြောပြရတဲ့လူမတော့ မောသွားတာပဲ။ အမယ်လေး . . . ဟူး ဆိုတော့ နန်းမြစ်နီရဲ့အပြစ်က မလွတ်ပါဘူး။ အမယ်လေး ကိုပို၊ ဒါလောက်လေး ပြောပေးရတာများ ဟွန်း၊ မြင်ပြင်းကို ကပ်တယ်တဲ့၊ ဩဘာ ပေးတာရော။

ဆယ့်ရှစ်
နှစ်ဆယ့်ငါး
တစ်ဆယ့်လေး
ဆယ့်ခွန်

သစ်စက်နားချိန် ပျဉ်ဝယ်တဲ့ လူတွေ ရောက်လာတော့ နန်းမြစ်နီက ဝယ်သူ တွေရှေးထားတဲ့ ပျဉ်ချပ်တွေကို ပေးကြိုး နဲ့တိုင်းပြီး စာအုပ်နဲ့မှတ်ရပါတယ်။ နောက်မှ သစ်အမျိုးအစားက သုံးတစ်ဖြင့် သုံးတစ်၊ လေးနှစ်ဖြင့် လေးနှစ်၊ ခြောက်ငါးမျှဖြင့် ခြောက်ငါးမျှပေါ့။ အဲဒါတွေမှတ်၊ ကုဗပေတွက်၊ နောက်ပြီး မှ တန်ဖွဲ့၊ သစ်တစ်တန်ကို မျိုးခြားလား သစ်မာလား၊ အတန်းအစားခွဲ၊ ဈေးနှုန်းတွက်၊ အဲဒါတွေက နန်းမြစ်နီကမှတ်တာ။ အလကားသူအစ်ကို ဖြီးလုံးဆို စက်အလုပ်သမားတွေအပေါ် အာဏာပါဝါတွေပြဦးမယ်။ ပြီးတော့ ဟုတ်ဟုတ်၊ မဟုတ်ဟုတ်၊ အလုပ်သမားတွေက သူ့ကို

သူငွေးလို့ခေါ်မှကြိုက်တာရယ်။ ကျလည်းကျတဲ့လူပေါ့ဗျာ။ စိုင်းအိုက်တူးတော့ မတတ်သာလို့သာ ဒီသစ်စက်မှာ လုပ်နေရတာ၊ နည်းနည်း မှ ကြည့်ရတာ မဟုတ်ဘူး။ ဟင်း။

ခုပဲကြည့်ပါဦး။ သစ်ဝယ်ဖို့ လာကြတဲ့ ယောက်ျားပျိုတွေကြား နန်းမြစိန် တစ်ယောက် သစ်တွေတိုင်းပေးနေရင်းက စိုင်းအိုက်တူးလား၊ မြင်ပါ။ ယောက်ျားဆိုတာ သစ်ဝယ်ဖို့ထက် နန်းမြစိန် အပျိုလေးက ကွာတားပင် ဝက်ထားတော့ ဒီခြေသလုံးဖြူဖြူလေးပဲ ငေးကြည့်နေကြတာမဟုတ်လား။ အရေးထဲ မလှချင်နန်းမြစိန်ရဲ့ တီရုပ်ကလည်း တအားကြီးတိုက်နေတော့ ပျဉ်ချပ်တွေ ထပ်နေရာက စိုင်းအိုက်တူးက 'အဟမ်း အဟမ်း' နဲ့ အသံပေးရတယ်။ နန်းမြစိန် ကတောင် လူကိုကြည့်ပြီး ဘာမှန်းလဲ မသိဘူးဆိုတဲ့သဘောနဲ့ မျက်စောင်းလှမ်း ထိုးပြနေသေးတာကော။ ခက်ပါတယ်။

တကယ်ဆိုရင် ဒါ ကိုဖိုးလုံးအစီအမံနေမှာပါ။ ကိုဖိုးလုံးမိန်းမလည်း ဆယ်တန်းတက်ဖူးတာပဲ။ သစ်တန်တွက်ရင် သူလည်းတွက်နိုင်တဲ့ဟာ။ သူ့မိန်းမ ငယ်ငယ်ချောချောလေး ကျတော့ သစ်ဝယ်သူတွေကြား ပေးမလာဘူး။ ဘယ်ပေးလာပါ့မလဲ။ သူ့မိန်းမလှလှလေး ဝတ်စားထားလိုက်တာမှ ကိုရီးယား မင်းသမီးစတိုင်။ စိုင်းအိုက်တူးတော့ ကိုယ့်အရောင်းအဝယ်လုပ်ငန်းအတွက် ဒီလို မိန်းမလေးတွေနဲ့ မြဲဆွယ်တာမျိုး တယ်သဘောမကျပေါင်။ တစ်နေ့ နန်းမြစိန်ကိုပြောပြတော့ အေး၊ ငါ့ အတွက် အကာအကွယ်ရအောင် သစ်စက်မှာ နှင့်ကိုခေါ်ထားရတာပေါ့တဲ့ ကောင်း

ဗျာ။

“မြစိန်ရာ နှင့်အစ်ကို ကိုဖိုးလုံးရဲ့ သစ်စက်က တရားဝင်မှဟုတ်ရဲ့လား”

“ဘာပြုလို့ မေးတာတုံး”

“ငါတော့ တယ်မထင်ဘူးဟာ သူ့ သစ်ကားတွေများ မဝင်လိုက်နဲ့၊ ဝင်လိုက်ရင် ညသန်းခေါင်မှချည်း”

“နှင်ကလည်းဟယ်၊ ဒါကတော့”

ပိုဆိုးတာက သစ်စက်ကို သစ်တော ဘက်ကလူတွေဝင်လာရင် အဲဒီကိုဖိုးလုံး ဆိုတာ ပြာလို့၊ ထမင်းကျွေးအရက်တိုက်ရတယ်။ ဒါသာဖြင့် လာတဲ့ လူတွေဆို ဟိန်းလိုက်ဟောက်လိုက်တာ။ စိုင်းအိုက်တူး မကြိုက်တာက အဲဒီအရက်ပွဲတို နန်းမြစိန်အမြည်း အကြော်အလှော်တွေ လုပ်ခိုင်းတာပါပဲ။ ပြောတော့၊ အိုက်တူးရယ်၊ နှင့်မလဲ ကိုဖိုးလုံးနဲ့ အဆင်ပြေအောင်နေစမ်းပါ။ ဒါမှ တို့နှစ်ယောက်ကို သူက သဘောတူတော့မပေါ့။ တို့နှစ်ယောက် ဒီမှာလုပ်နေတာက မင်္ဂလာစရိတ် လိုတယ်ဟာ။ ဝင်ငွေကောင်းတာက ဒီအလုပ်ပဲရှိတော့ အဆင်ပြေလှရယ်လို့တော့ ဘယ်ဟုတ်ပါ့မလဲ။ ခဏယာယီ သဘောမျိုးပါ။ ကျောင်းဆရာအလုပ်တွေခေါ်ရင် တို့နှစ်ယောက် လျှောက်ကြတာပေါ့။ မကောင်းဘူးလားဟင်။ နန်းမြစိန်က အဲဒီလိုမျိုးပြောပြန်တော့ စိုင်းအိုက်တူး တစ်ယောက် မငြင်းသာပြန် ဘူးပေါ့နော်။

ဥတုရာသီ တောကိုမှီ၏ . . . တဲ့။ မှန်လိုက်တဲ့စကား၊ လူတွေစည်းကမ်းရှိဖို့တော့ လိုလာပြီလို့ နယ်တောင်ပိုင်းကနေ ဘုရားဖူးပြန်လာကြတဲ့လူတွေပြောတာ။ အင်းလေး ဖောင်တော်ဦး ဘုရားကိုဖူးကြတော့ လှေက ဘုရားခြေရင်းထိ မဆိုက်နိုင်တာနဲ့ ဘုရားအထိ

“သစ်စက်ပိုင်ဆိုင်သူ အချုပ် (၃) နှစ်
တစ်တောပိုင်ဆိုင်သူတွေဖြစ်
အိမ်ကတွန်းမားထဲကပျိုပါ။
ဒီနေ့ပူတွေ သစ်ပင်တွေ
စည်းမျဉ်း မူဝတ်နေပိုင်ကြတာ။
တချို့များ ပြိုင်နားကျင်မှာရှိတဲ့
အစိုးရထင်းဖူး တောတွေထဲကကို
ဒီအုပ်ချုပ်ကြတာ
စနေ တနင်္ဂနွေပျိုရာကျွေးမှာ
အဆိုပါကြီး တွေ စစ်ဝတ်စုံလောင်း
တွေဝတ် စက်ဝါး ဆိုင်ကယ်တွေစီး
ဓားတစ်ချောင်းနဲ့
ထင်းခုတ်ထွက်ကြတယ်။

“ဘယ်သူတွေ ဘယ်လိုပုဂံ
တို့ကတော့ စိုက်ပျိုးပုံ”

ဒီ ဒီမြို့က စိုက်ပျိုးပုံအပေါ်
စိုင်းအိုက်တူးကတော့ “ပျော့” တယ်

ထင်တယ်။ စိုင်းအိုက်တူး

သစ်ပင်သစ်ကောတွေကို

မဟာမင်းမြို့စိုင်းအိုက်တူးသူတွေဟာ

ဟောဘာပျော့ပျော့ကားတွေ။

သူတို့အတွက်က သစ်တစ်ပင်ခုတ်

ထောင်သုံးနှစ်ဆိုတဲ့ ဥပဒေစာကားထောင်ပုံ

မကြောက်ကြတဲ့ဟာ။

ဒီထက် ထိရောက်တဲ့ဆောင်ပုဒ်

တားဖို့ကောင်းတယ်။

လူတွေ လှေပေါ်ကဆင်းပြီး ခြေလျှင်
လျှောက်ဖူးရပါသတဲ့ဆိုနေ။ ကန်ကြီး
ထဲက ရေတွေလျော့တာ၊ လူတွေ
တော့တောင်တွေကို စည်းကမ်းမဲ့ဖြုန်း
ကြလို့တာပေါ့။ ကြောက်စရာကြီးပါ။

“ကိုဖိုးလုံး၊ ကိုဖိုးလုံး ခင်ဗျား သစ်
စက် တစ်ရက်နှစ်ရက်ပိတ်ထားပါဦး
တဲ့။ လူကြီးခရီးစဉ်ရှိတယ်”

“ဟုတ် . . . ဟုတ် . . . ဟုတ်ကဲ့
ပါ ဆရာ”

စိုင်းအိုက်တူးက တောသားဆို
တော့ အသားတွေ ယှဉ်တွေရဲ့သဘာဝ
နားလည်ပါတယ်။ သစ်စက်ကိုရောက်
လာတဲ့သစ်လုံးတွေဟာ ရွှံ့တွေပေလူး
ပြီး ဘယ်လောက်ရုပ်ဖျက်လာလား၊
တစ်ခါတလေများ သစ်ခွံကို မဲတူးနေ
အောင် မီးရှို့လာတာကရဲ့သေး။
သဘောက သစ်အစုံမဟုတ်ဘူး။
အခြောက်တွေပါဆိုတဲ့သဘော။ ဝိနည်း
လွတ်ခတ်နေကြတာလေ။ တစ်ခါ
တလေများ သစ်စက်ပေါ်တင်ခွဲနေတဲ့
သစ်ဟာ တိုင်းပြည်က ရတနာလို့
သဘောထားတဲ့ ကျွန်းသစ်တွေပါလား။
စိုင်းအိုက်တူး နှာခေါင်းက သိတယ်
လေ။ လွှစာမှုန့်ဆိုတာ အညိုတွေ။
ကျွန်းသစ်အနံ့ ပီတောက်အနံ့၊ ထင်းရှူး
အနံ့က သူ့အနံ့ နဲ့သူ။ ကျွန်းယှဉ်တွေကို
တော့ ကိုဖိုးလုံးက သီးခြားထား၊ ဝယ်သူ
လာမှ ဈေးကောင်း ကောင်းနဲ့ ထုတ်
ရောင်း။ ကျွန်းမှကျွန်း ညိုတွေရယ်။
ဘယ်လောက်များ နှမော့ စရာကောင်း
လိုက်သလဲဆိုတာ။

ဒါကြောင့်နေမှာပေါ့။ ကိုဖိုးလုံးက
သူ့သစ်စက်ကို လူအတော်နဲ့ ဝင်မရ
အောင် ပတ်ပတ်လည် ယှဉ်တွေနဲ့
အထောင်က၊ ခြံဝမှာ သံတံခါးတပ်၊
သော့ကြီးခတ်ထား။ ဝယ်သူလာမှဖွင့်

ပေးတော့ တော်တော့ဟာ ဘယ်သူက
ရိပ်မိပါ့မလဲ။ ဒီလူက ‘လူပါး’။ သစ်ရဖို့
အတွက်ဆိုတော့ထဲအထိဆင်း၊ ရွာက
လူတွေကိုငွေပေး၊ ဘုရားတည်ဖို့၊
ကျောင်းဆောက်ဖို့၊ ဘာညာပေါ့။
ဒီတော့လား တခြားသစ်စက်တွေ ကုန်
ကြမ်းပြတ်ပေမဲ့ သူ့သစ်စက်က အလုပ်
မပြတ်တာကြည့်။ ဘုရားကျောင်း
ကန်နယ်မြေ၊ သူ့သစ်စက်သံကြောင့်
အကျည်းတန်ခဲ့ရပါပကောလား။ သူ့
မိသားစုအကျိုးအတွက် ပတ်ဝန်းကျင်
တောတောင်ရေမြေတွေက ပျက်စီးပေး
ရပါပကောလား။ အဲဒီအထဲမှာ နန်း
မြစ်နဲ့ နင်လည်းပါတယ်နော်လို့ စိုင်း
အိုက်တူးက ပြောချင်လိုက်တာ။

ရွာတွေမှာ ရေထွက်တွေခန်း
သတဲ့။ အချိန်အခါမဲ့ မိုးရွာသတဲ့။
မိုးသီးတွေကျတော့ စတော်ဘယ်ရီခင်း၊
မုန်လာခင်းတွေ ပျက်ရပြီပေါ့။ အဲဒါ
ဘာကြောင့်လဲ။ လူတွေက သစ်တော
တွေကို စည်းကမ်းမဲ့ခုတ်ကြလို့တဲ့။
စိုင်းအိုက်တူး မိုးလေဝသ အကြောင်း
ဟောပြောပွဲမှာ သွားနားထောင် ခဲ့ဖူး
တယ်။ ဒေါ်ဒေါ်သန့်စင်တို့ ဦးထွန်းလွင်
တို့ရဲ့ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်း
ရေးအဖွဲ့တွေက ကမ္ဘာကြီးပူဇွန် မလာ
ရေးအတွက် အားကြီးမာန်တက်
ကာကွယ်နေကြချိန်၊ စိုင်းအိုက်တူးတို့
ကတော့ သစ်စက်မှာ အသားလုပ်
နေကြလို့တဲ့။ ဟောပြောပွဲပရိသတ်
ထဲမှာ စိုင်းအိုက်တူးတစ်ယောက်
ကိုယ့်လိပ်ပြာတောင် ကိုယ်မလုံဖြစ်ခဲ့
ရဖူးတယ်။ ဒီအကြောင်းတွေကို
နန်းမြစ်နဲ့ပြန်လာ ပြောပြတော့
တို့တစ်ဦးတစ်ယောက် ကြောင့်မဟုတ်
ပါဘူးဟာ၊ လူအများက ဒီလို ခုတ်နေ
ကြတာပဲဟာတဲ့။

'သစ်တစ်ပင်ခုတ် အချုပ် (၃) နှစ်၊ တစ်တောလုံးခုတ် သူဌေးဖြစ်' အဲဒီကာတွန်းလေးထဲကလိုပါပဲ။ ဒီနေ့လူတွေ သစ်ပင်တွေ စည်းမဲ့ကမ်း မဲ့ခုတ်နေလိုက်ကြတာ။ တချို့များ မြို့ဝန်းကျင်မှာရှိတဲ့ အစိုးရထင်းရှူး တောတွေထဲကို ခိုးခုတ်နေကြတာ၊ စနေ တနင်္ဂနွေလိုရက်တွေမှာ အဘိုးကြီး တွေ စစ်ဝတ်စုံဟောင်းတွေဝတ် စက်ဘီး ဆိုင်ကယ်တွေစီး၊ ဓားတစ်ချောင်းနဲ့ ထင်းခုတ်ထွက်ကြတယ်။ ဦးဆုံးကတော့ အိမ်သုံးတင်ပေါ့။ တစ်နိုင်တစ်ပိုင်၊ နောက်တော့ 'ထင်း' က လူသုံးများလာ တော့ ရောင်းဖို့ခုတ်ကြတယ်။ ထင်းရှူး ပင်ကြီးတွေ လူတစ်ဖက်လောက်၊ ပထမ ပင်ခြေကိုအားနဲ့ထစ်၊ မီးရှို့၊ ထင်းရှူးဆီယူ၊ တစ်ပင်လုံးလဲတော့ ထင်းခုတ်၊ ထင်း ရှူးသားက ပွပြီး မီးမနေလည်း လူတွေ ကတော့ ခုတ်နေ ကြတာပါပဲ။ တကယ်

လို့ သစ်တောက လူတွေနဲ့ဖမ်းမိတော့၊ ဟာ ကျပ်က စစ်မှုထမ်းဟောင်း၊ အခု ဗိုလ်ချုပ် ဘယ်သူရဲ့တပည့်၊ မယ့် ဖုန်းဆက်ကြည့် နဲ့ ကာကွယ်ကြတာ ပိုသေးရဲ့။

တစ်ခါတလေကျတော့ ဖမ်းမိတာ သစ်ခုတ်တဲ့လူတွေ၊ ဓားသိမ်း၊ လွှဲသိမ်း ဖမ်းမိတဲ့လူတွေကြည့်တော့ အသက်က ၇၀ ကျော်၊ အဘိုးအို အဘွားအိုတွေ၊ နေတာက ကျူးကျော်ရပ်မှာ၊ ဒါတွေကို အမှုလုပ်ဖို့ရုံခေါ်တော့ မရှက်မကြောက် အော်ကြီးဟစ်ကျယ်နဲ့ လူကြားလို့မှ မကောင်း။ ခင်ဗျားတို့ နောက်မလုပ်နဲ့ ဘာညာခြိမ်းခြောက်လွှတ်ပေမဲ့ဟော နောက်တစ်ခါသစ်ပင်ခုတ်လို့ ဖမ်းမိ တော့လည်း သူတို့ပါပဲ။ သစ်တော ကလူတွေရဲ့ ဘဝတွေကလည်း တစ်ခါ တလေ စာနာစရာကောင်းပါတယ်။

“အိုက်တူး နင်မနေ့က ဘာလို့ အလုပ်မလာတာတဲ့၊ သစ်အော်ဒါ တွေရှိပါတယ်ဆိုမှ”

“ငါ သစ်ပင်စိုက်ပွဲ သွားနေလို့ဟ၊ နန်းမြစိန်ရ”

“ဟဲ့ ဟဲ့၊ ရှု တိုးတိုးပြောပါတယ်၊ နင့်မလဲ နဂိုကမှ ကိုဖိုးလုံးက တို့နှစ် ယောက်ကို မကြည်ရတဲ့အထဲ”

သိပါဗျာ၊ ကိုဖိုးလုံးက သူ့နှမကို သစ်တောကတစ်ပွင့်နဲ့ ပေးစားချင်နေ

တာ။ သူ့နှမ နန်းမြစိန်က အိုက်တူးနဲ့ ကြိုက်နေကြလို့ မပြောသာလို့ပေါ့။ သစ်ပင်စိုက်လိုက်၊ စိမ်းလန်းရေးတွေ လုပ်လိုက်နဲ့ စိုင်းအိုက်တူးလိုလူတစ် ယောက်ကို သူ့သစ်စက်ထဲ အလုပ်ပေး ရတာ မြေပေးခါးပိုက်ပိုက်ထားရသလို ပဲဆိုတာ သိပါ။ ဘယ်တတ်နိုင်ပါ့မလဲ၊ ကိုဖိုးလုံးကို သူ့သစ်စက်ထဲမှာ နန်းမြစိန် ကို စာရေးမလုပ်ဖို့ခေါ်တော့ စိုင်း အိုက်တူးပါ အလုပ်ပေးမှဆိုလို့ ပျဉ်တွေ ထပ်တဲ့ နေရာ အလုပ်ပေးထားရတာ၊ ကြည်ဖြူ လို့မှမဟုတ်တဲ့ဟာပဲ။ ဒီ ကြားထဲ နန်းမြစိန်တစ်ယောက်သာ ပုံတော်သလို နေနေရတာကြည့်။

“ဘယ်သူတွေ ဘယ်လိုခုတ်၊ တို့ ကတော့ စိုက်မှာပဲ”

ဒါ ဒီမြို့က စိမ်းလန်းအဖွဲ့ရဲ့ ဆောင်ပုဒ်။ စိုင်းအိုက်တူးကတော့ 'ပျော့' တယ်ထင်တာပဲ။ စဉ်းစားကြည့်၊ သစ်ပင်သစ်တောတွေကို မတရားဖြုန်း တီးနေကြတဲ့ သူတွေဟာ လောဘ လူရမ်းကားတွေ။ သူတို့အတွက်က သစ်တစ်ပင်ခုတ်၊ ထောင်သုံးနှစ်ဆိုတဲ့ ဥပဒေစကားတောင်မှ မကြောက်ကြ တဲ့ဟာ။ ဒီထက်ထိရောက်တဲ့ဆောင်ပုဒ် နဲ့ တားဖို့ကောင်းတာပါ။ ဒီတစ်ခါ ကျောက်မဲဘက်က ပလောင်တောင် ဒေသကို စိမ်းလန်းအဖွဲ့ လေ့လာရေး

ဒီရေတောလေး စိုက်ရအောင်

ဒီရေတောလေး စိုက်ရအောင်
တို့ကမ်းလေးနံပေါင်

ကိုရင်၊ ဘဘ၊ ကြီးကြီး၊ မမ
သမီးသားတို့လည်း ပါမယ်ဗျ။

ရေချိုရေငန်စပ် အပင်တွေ
တို့ဒေသရဲ့ သယံဇာတပေ။

အခင်း၊ အကာ၊ အမိုး၊ တိုင်ချော
ဗြူး၊ မဒမနဲ့ ကနစို၊ သရော။

လမုသီးနဲ့ သမဲ့ရွက်ကြွေ
သတ္တဝါတို့အတွက် အစာပေ။

သင်ပေါင်း၊ ဓနိ၊ သက်ကယ်ဗျစ်
ဒီရေတောထွက်ပစ္စည်းဖြစ်။

စားကျက်မြေမျိုးစုံ ပေါင်းလို့ဆုံ
မိကျောင်း၊ မြွေ၊ မျောက်၊ ငှက်လည်းစုံ။

ကန့်ပလာပင်ခြေ ကြိုးကြာတစ်ထောက်
ငါး၊ ပုစွန်၊ ကဏန်းဥသားပေါက်။

လှိုင်းလေမုန်တိုင်း အန္တရာယ်
ဒီတောတန်းလေးက အစဉ်ကာကွယ်။

မြစ်ညာအနည်မှုန် ထိုင်စေသား
တို့စိုက်မြေတွေ တိုးချဲ့သွား။

လူမှုစီးပွား အကျိုးများ
ဒီရေတောကို တို့အားထား။

Green (REAM)

ကမ္ဘာမြေကို ထိန်းသိမ်းဖို့
ငါ...ဘာ လုပ်ပေးနိုင်မလဲ?

ကျေးဇူးစား
မယ်...

အပိုက်တွေကို
အမျိုးအစားခွဲပြီး
ပုပါ။

www.burmeseclassic.com

ကမ္ဘာမြေကို ထိန်းသိမ်းဖို့
ငါ...ဘာ လုပ်ပေးနိုင်မလဲ

သတ္တဝါလေးတွေကို
ကယ်တင်ပါ။

လမ်းပေါ်
မကျန်ခဲ့...
ကားကြီးက ခံလုမယ်

www.burmeseclassic.com

ကမ္ဘာမြေကို ထိန်းသိမ်းဖို့
ငါ...ဘာ လုပ်ပေးနိုင်မလဲ?

မို့ပျံပျံပျံအောင်တွေကို
ပေးဖို့ မကျင့်ပါနဲ့...
အားကုန်လို့
ရက်စက်ရင်
ရှေ့သတိပြုစေ
အိန္ဒိယမှာရှိတယ်...

အဆုံးအထိ
မျှော်တွေးပါ။

www.burmeseclassic.com

ကမ္ဘာမြေကို ထိန်းသိမ်းဖို့
ငါ...ဘာ လုပ်ပေးနိုင်မလဲ?

ခွိုင်ခောင်း
ထုတ်လုပ်ဖို့
လုပ်တယ်

ခွိုင်ခောင်း
အသစ်
ထုတ်လုပ်ဖို့
ရအောင်

ကစားရော
အရုပ်တွေကို
ပျက်အောင်
ပိုပိုသေသေ
တော့ကစားပါ။

www.burmeseclassic.com

ကမ္ဘာမြေကို ထိန်းသိမ်းဖို့
ငါ...ဘာ လုပ်ပေးနိုင်မလဲ?

ကျေး...လမ်းသုံးဖို့
ကုန်တော့

နောက်တစ်မျိုး
သုံးလို့ရအောင်
တီထွင်ပါ။

www.burmeseclassic.com

ကမ္ဘာမြေကို ထိန်းသိမ်းဖို့
ငါ...ဘာ လုပ်ပေးနိုင်မလဲ?

ဂေဟ စနစ်
ဆိုးတာ.....

သိတာတွေကို
မိဘကိုပြောပြပါ။

www.burmeseclassic.com

လိပ်မိသားစု

ဆွေး (မြိတ်မြို့)

မင်္ဂလာပါ ညီလေး၊ ညီမလေးတို့ရေ။
 အစ်ကိုက ညီလေး၊ ညီမလေးတို့ကို ပုံပြင်လေးတစ်ပုဒ်ပြောပြပါမယ်။
 ဒီပုံပြင်လေးကနေ ညီလေးတို့၊ ညီမလေးတို့အတွက် အသိပညာ လေးတွေရလိမ့်
 မယ်လို့ မျှော်လင့်ပါတယ်။ ပုံပြင်လေးရဲ့ခေါင်းစဉ်က “လိပ်မိသားစု” တဲ့။ ကဲ . . .
 ပုံပြင်လေးကို စပြောတော့မယ်။ သေသေချာချာ နားထောင်ကြနော်။
 တစ်ခါတုန်းက မြို့တစ်မြို့ရဲ့ ဆင်ခြေဖုံးရပ်ကွက်တစ်ခုမှာ ရေကန်လေး
 တစ်ကန်ရှိသတဲ့ ကွယ်။ ဒီရေကန်ထဲမှာတော့ ငါးကလေးတွေ၊ ကကန်းကလေးတွေ
 နေသတဲ့။ ပြီးတော့ လိပ်မိသား စုတစ်စုလည်း နေသေးသတဲ့။ ငါးတွေ၊ ကကန်းတွေ
 ဟာ ဒီရေကန်ကြီးမှာ ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင်နဲ့ နေထိုင်ကြတာပေါ့။

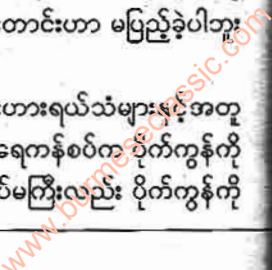
လူမှုဝန်ထမ်းပစ္စည်း

လိပ်မိသားစုဆိုတာကတော့ လိပ်ဖိုကြီး ရယ်၊ လိပ်မကြီးရယ်၊ ပြီးတော့ သူတို့ကလေး လေးနှစ်ကောင်ရယ်ပေါ့။ ဒီလိပ်ကလေးနှစ်ကောင်မှာ သူတို့နှင့်အတူ နေထိုင်ကြတဲ့ ငါးကလေး တွေ၊ ကဏန်းကလေးတွေပေးထားတဲ့ အမည်လေးတွေ ရှိကြသတဲ့။ အကြီးမလေးကို ဂျူလီယာ၊ အငယ်ကောင် လေးကိုတော့ ပီတာလို့ခေါ်တယ် ညီလေး၊ ညီမလေး တို့ရေ။

တစ်နေ့မှာတော့ ဂျူလီယာနှင့် ပီတာတို့ ရဲ့ဖခင် လိပ်ဖိုကြီးဟာ နံနက်စောစောကတည်း က အစာရှာထွက်သွားသတဲ့။ ဒါပေမဲ့ ညနေအထိ ပြန်မလာသေးပါဘူး။ ဒီတော့ လိပ်မကြီးဟာ စိတ်ပူတာပေါ့။ သူ့ကလေးနှစ်ကောင်ကိုခေါ်ပြီး လိပ်ဖိုကြီးကို လိုက်ရှာကြတယ်။ သူတို့ရှာရင်း၊ ရှာရင်း တစ်နေရာအရောက်မှာ လုံးဝမမျှော်လင့် ထားတဲ့ မြင်ကွင်းတစ်ခုကို သူတို့တွေ့လိုက်ရသတဲ့။ ဒီမြင်ကွင်းကြောင့် သူတို့ရဲ့ မျက်လုံးတွေမှာ မျက်ရည်ဥတွေ အုပ်စိုးလာသတဲ့။ ရင်ထဲကလည်း မချိမဆန့် ခံစားလိုက်ရသတဲ့။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ လိပ်ဖိုကြီးဟာ ရေကန်စပ်နားက လူတွေ ထောင်ထားတဲ့ ပိုက်ကွန်တစ်ခုမှာ ပိတ်မိနေတယ်လေ။ လိပ်ဖိုကြီးဟာ ပိုက်ကွန်ထဲကနေ လွတ်အောင်ရုန်းရလွန်းတော့ အလွန်ပင်ပန်းနွမ်းနယ်နေပြီကွဲ့။ ရုန်းလွန်းတော့ ပိုက်ကွန်တွေ ဟာ တစ်ထပ်ပြီးတစ်ထပ် ပိုပြီးရှုပ်ထွေးလာသတဲ့။ လိပ်ဖိုကြီးဟာ သူ့ချစ်ဇနီးလိပ်မကြီးနှင့် သူ့ ကလေးတွေကိုမြင်တော့ “မိန်းမရေ၊ ကလေးတွေကိုခေါ်ပြီး အမြန်ပြန်တော့၊ ငါလိုက်လာ ခဲ့မယ်။ မင်းနဲ့ကလေးတွေအတွက် ဗေဒါပင်တွေနားမှာ စားစရာထားခဲ့တယ်။ ဗိုက်ဆာနေကြ ရောပေါ့။ စားပြီးပြန်ကြတော့” လို့ တစ်လုံးချင်းစီ ပြောလိုက်သတဲ့။ လိပ်မကြီးဟာ ဆုံးဖြတ် ချက်တစ်ခုကို ပြတ်ပြတ်သားသားချလိုက်တယ်။ သူမရဲ့ ပြတ်သားလှတဲ့ဆုံးဖြတ်ချက်အတိုင်း ပဲ ဂျူလီယာနှင့် ပီတာကိုခေါ်ပြီး ထွက်သွားသတဲ့။ ကြာပင်တွေအနားရောက်တော့ “ကလေး တို့ရေ မင်းတို့ ဒီကြာရွက်အောက်မှာပဲနေနော်။ ဘယ်လိုအကြောင်းနဲ့မှ အပြင်ကိုထွက် မလာနဲ့။ မှတ်ထားနော်” လို့ ပြောပြီး လိပ်မကြီးဟာ လိပ်ဖိုကြီးရဲ့ရောက်သွားသတဲ့။ လိပ်ဖိုကြီး ဆီမရောက်မီမှာ လိပ်မကြီးက “အမေ့နောက်ကို လိုက်မလာကြနဲ့နော်။ တကယ်လို့ အမေ ပြန်မလာနိုင်ခဲ့ရင် အိမ်ကိုပြန်ကြနော်။ ဒီနေရာကိုလည်း သေသေချာချာမှတ်ထားကြ။ နောင်ဘယ်တော့မှ ဒီနေရာကိုမလာကြနဲ့ ကလေးတို့ရေ” လို့ သူ့ကလေးတွေကို စိုးရိမ်လို့မှာ ခဲ့သတဲ့။ သနားစရာကောင်းတဲ့ လိပ်ကလေးနှစ်ကောင်ကတော့ ကြာရွက်အောက်မှာပဲ အမေ့ စကားကို နားထောင်ကာ ငိုရင်းကျန်ခဲ့သတဲ့ ညီလေး၊ ညီမလေးတို့ရေ။

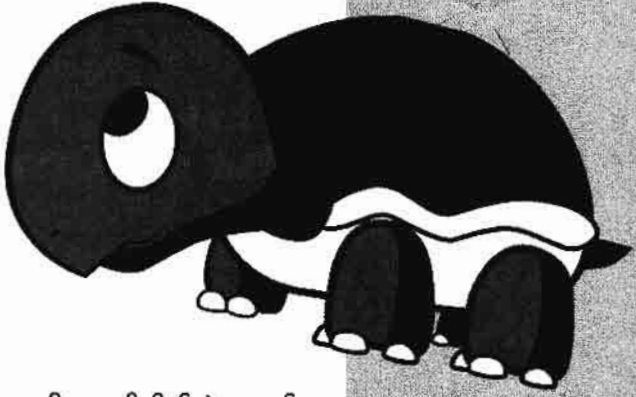
လိပ်မကြီးဟာ လိပ်ဖိုကြီးဆီရောက်တော့ ပိုက်ကွန်တွေကို သွားနဲ့ကိုက်ဖြတ်တယ် ကွဲ့။ ပိုက်ကွန်တွေဟာ အရမ်းရှုပ်ထွေးနေတော့ လိပ်မကြီးဟာ ကြိုးစားပြီး အစွမ်းကုန် ကိုက်ဖြတ်တာပေါ့။ ဘယ်လောက်ထိကိုဖြတ်ရသလဲဆိုရင် လိပ်မကြီးရဲ့ ခံတွင်းကနေ သွေးတွေ ကျတဲ့အထိပါပဲ။ လိပ်မကြီး ဟာ နာကျင်လွန်းတော့ မျက်လုံးအိမ်က မျက်ရည်တွေတောင် ကျလာသတဲ့။ လိပ်မကြီးဟာ သွေးတွေကျ မျက်ရည်တွေကျပြီး ပိုက်ကွန်ကိုကိုက်ဖြတ်ရင်း “နေမင်းကြီးရယ်၊ အချိန်တွေကို ရပ်ထားပေးပါ။ လူတွေမလာပါစေနဲ့၊ မလာပါစေနဲ့” လို့ ရင်ထဲကနေ တဖွဖွဆူတောင်းနေသတဲ့။ ဒါပေမဲ့ လိပ်မကြီးရဲ့ ဆူတောင်းဟာ မပြည့်ခဲ့ပါဘူး ညီလေး၊ ညီမလေး တို့ရေ။

လိပ်မကြီးဆူတောင်းနေဆဲမှာပဲ လူတစ်စုက တဟားဟားရယ်သံများနှင့်အတူ ရောက်လာ ကြတော့တယ်။ ဒီလူစုထဲက လူကြီးတစ်ယောက်ဟာ ရေကန်စပ်က ပိုက်ကွန်ကို ဆွဲတင်လိုက်တယ်။ ဒီတော့ လိပ်ဖိုကြီးလည်း ပါသွားတာပေါ့။ လိပ်မကြီးလည်း ပိုက်ကွန်ကို

“အဖေ့ အမေ ရယ် - ဂျူလီယာ လူတွေကို သိပ်ကြောက်
သွားပြီ။ သိပ်လည်းမှန်းတယ်။ သူတို့က ရက်စက်တယ်။
မစာနာတတ်ကြဘူး။ ခုဆို ဂျူလီယာတို့ ပျော်ပျော် ရှင်ရှင်
နေခဲ့တဲ့ ရေကန်လေးလည်း ရေကန်နဲ့မတူတော့ဘူး။ အမှိုက်
တွေနဲ့ ပြည့်နေပြီ။ သစ်တုံးတွေ ပလတ်စတစ်တွေနဲ့ ပြည့်
လာတယ်လေ။ ဂျူလီယာနဲ့ ငါးကလေးတွေ၊ ကကန်းလေး
တွေကို သူတို့ ဒုက္ခပေးကြတယ်။ ကူညီမယ်သူ မရှိတော့ဘူး။
သေရမယ်ရက်ကိုပဲမျှော်နေရတယ် အဖေ့အမေရယ်”

ကြိုးစားပြီးတိုက်ဖြတ်နေရင်း ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကို သတိမထားမိလိုက်တဲ့အတွက်
ပိုက်ကွန်မှာ သွားနဲ့ချိတ်ပြီး ပါသွားခဲ့တာပေါ့။ ဒီတော့ ပိုက်ကွန်ကို ဆွဲတင်လိုက်တဲ့လူကြီးက
လိပ်မကြီးကို ပိုက်ကွန်ထဲကဆွဲဖြုတ်ပြီး ရေကန်ပေါင်ပေါ် တင်ထားလိုက်တဲ့။ လိပ်မကြီးကို
တော့ ပိုက်ကွန်ထဲကမထုတ်ဘဲ တစ်နေရာမှာ ချထားလိုက် ပြီး သူ့သူငယ်ချင်းတွေကို “ဟေ့
... နှစ်ကောင် တောင်ရတယ်ဟေ့။ တစ်ကောင်ကို အရက်နဲ့လဲသောက်မယ်။ တစ်ကောင်
ကတော့ တို့အတွက်အမြည်းပေါ့။ မဟုတ်ဘူးလား” လို့ အော်ပြောလိုက်တယ်။ သူက စကား
ပြောပြီးတာနဲ့ လိပ်မကြီးကို အိတ်ထဲကောက်ထည့်မယ်လုပ်တော့ ရေကန်ပေါင်ပေါ်မှာ
လိပ်မကြီးမရှိတော့ဘူး။ ဒါနဲ့ သူလည်း ရေကန်ထဲရှာကြည့်တာပေါ့။ ဒါပေမဲ့ လိပ်မကြီးကို
မတွေ့တော့ဘူးကွယ်။ ဒီလိုနဲ့ လက်လျှော့ပြီး လိပ်မကြီးကို အိတ်ထဲကောက်ထည့်မယ်လုပ်
တော့ လိပ်မကြီးကို တွေ့သွားတယ် ညီလေး၊ ညီမလေး တို့ရေ။

လိပ်မကြီးက ရေကန်ထဲကိုဆင်းမပြေးဘဲ လိပ်မကြီးဆီလာပြီး ပိုက်ကွန်တွေကို
ဆက်ပြီး ကိုက်ဖြတ်ပေးနေတာလေ။ ဒီမြင်ကွင်းကိုမြင်တော့ လူကြီးက အနားမှာအသင့်ရှိနေတဲ့
တုတ်တစ်ချောင်းကိုကောက်ပြီး လိပ်မကြီးရဲ့ကျောကို ရိုက်ချလိုက်သတဲ့။ လိပ်မကြီးဟာ
အသည်းကြော့လုမတတ်ခံစားလိုက်ရတယ်။ ဒါပေမဲ့ လိပ်မကြီးက လက်မလျှော့သေးပါဘဲ
ပိုက်ကွန်ကို တတ်နိုင်သမျှ ဆက်ပြီး ကိုက်ဖြတ်နေပြန်တယ်ကွယ်။ လူကြီးကလည်း လိပ်မကြီးကို
တုတ်နဲ့ အဆက်မပြတ်ရိုက်ချလိုက်သတဲ့။ ဒီတစ်ခါတော့ လိပ်မကြီးဟာ မတတ်နိုင်တော့ဘဲ
နုလုံးကြော့ပြီး သေပွဲဝင်သွားရှာတယ်ကွယ်။ ယုတ်မာလှတဲ့လူကြီးက လိပ်မကြီးကို ပိုက်ကွန်က
ဖြုတ်ပြီး လိပ်မကြီးနဲ့အတူ အိတ်ထဲကိုထည့်ကာ ပြန်ထွက်သွားခဲ့တယ် ညီလေး၊ ညီမလေးတို့ရေ။

ဒီဖြစ်ရပ်တစ်ခုလုံးကို မြင်နေရတဲ့ ဂျူလီယာနှင့် ပီတာဟာ ကြာရှက်အောက်ကနေ
ကြည့်ပြီး ငိုနေရှာတယ်။ သူတို့ ဘာမှမတတ်နိုင်ကြဘူးလေ။ ဟိုလူကြီးကလည်း သူတို့
အဖေနှင့်အမေကို အိတ်ထဲထည့်ပြီး ထွက်သွားရော၊ လိပ်ကလေးပီတာ က ရေကန်စပ်ကိုသွားဖို့
လုပ် သတဲ့။ ဒီတော့ ဂျူလီယာက “ပီတာရေ၊ ငါတို့အိမ်ပြန်ရအောင်နော်။ ဟိုကိုမသွားနဲ့တော့။
အမေမှာခဲ့တာကို နင်ကြား တယ်မဟုတ်လား။ အိမ်ကိုပြန်ရအောင်ပီတာရယ်” လို့ ပြောရင်း

www.burmeseclassic.com

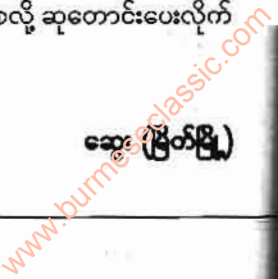
ငိုရင်း တားလိုက်တယ်ကွဲ့။ ဒါပေမဲ့ ဂျူလီယာရဲ့စကားကို ပီတာက လုံးဝနားမထောင်ဘဲ ရေကန်စပ်ဆီ ကူးသွားတာပေါ့။ ဟိုရောက်တော့ ရေကန်ပေါင်ပြေးတက်သွားပြီး အမေ့ရဲ့ သွေးတွေကြားမှာ လူးလိမ့်ရင်း ငိုနေရှာတယ်လေ။

ကံဆိုးချင်တော့ ဟိုလူကြီးက သူ့ပိုက်ကွန်ကျန်ခဲ့လို့ ပြန်လှည့်လာတယ် ညီလေး၊ ညီမလေးတို့ရေ။ ဒီတော့ သူက လိပ်ကလေးပီတာကို တွေ့သွားတာပေါ့။ ဒီတော့ ပီတာလေး ကိုလည်း ဖမ်းယူပြီး ပိုက်ကွန်နဲ့အတူ ယူပြီးပြန်သွားသတဲ့။ လိပ်ကလေးဂျူလီယာက ငိုကြွေးရင်း ဝမ်းနည်းစွာနဲ့ အိမ်ကိုပြန်သွားတာပေါ့။ ဒီနေ့ကစပြီး ဂျူလီယာလေးဟာ အမိမဲ့၊ အဖမဲ့ဖြစ် သွားပြီး ငါးကလေးတွေ၊ ကဏန်းကလေးတွေနဲ့အတူ နေ့ရက်တွေကို ဖြတ်သန်းခဲ့ရတယ်လေ။ လူသံတွေကြားတိုင်း သူဟာ ငိုကြွေးနေလေ့ရှိတယ်ကွယ်။ သူ့အဖေ၊ အမေနှင့် ပီတာကို သတိရလွမ်းဆွတ်မိလို့ပေါ့။ သူဟာ ရေကန်စပ်ဆီကိုလည်း လုံးဝမသွားတော့ပါဘူး ညီလေး၊ ညီမလေးတို့ရေ။

ဂျူလီယာဟာ ရေကန်စပ်ကို လုံးဝမသွားဘူးဆိုပေမဲ့ သူလည်း အသက်ချမ်းသာရာ မရဘူးကွယ်။ သူတို့မိသားစု အရင်က ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင်နေထိုင်ခဲ့တဲ့ ရေကန်လေးဟာ အခုဆို သစ်တုံးတွေ၊ ပလတ်စတစ်အိတ်တွေနဲ့ တစ်နေ့တခြား ပြည့်ပြည့်လာတယ်။ ဟင်းကြွင်း ဟင်းကျန်တွေ လာစွန့်ကြလို့ ရေကန်လေးဟာ ညစ်ညမ်းလာတယ်။ ရေကန်လေးဟာ မကြာခင် ကောတော့မှာပဲလို့ ဂျူလီယာသိနေတယ်။ ဒါကြောင့် သူလည်း သူ့အဖေ၊ သူ့အမေနဲ့ ပီတာ တို့ရှိရာကို သွားရတော့မယ်လို့ မကြာခဏတွေးနေတတ်တယ် ညီလေး၊ ညီမလေးတို့ရေ။ တစ်ခါတလေမှာ “အဖေနဲ့ အမေရယ် - ဂျူလီယာ လူတွေကိုသိပ်ကြောက်စွားပြီ။ သိပ်လည်း မုန်းတယ်။ သူတို့က ရက်စက်တယ်။ မစာနာတတ်ကြဘူး။ ခုဆို ဂျူလီယာတို့ ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် နေခဲ့တဲ့ ရေကန်လေးလည်း ရေကန်နဲ့မတူတော့ဘူး။ အမှိုက်တွေနဲ့ ပြည့်နေပြီ။ သစ်တုံးတွေ ပလတ်စတစ်တွေနဲ့ ပြည့်လာတယ်လေ။ ဂျူလီယာနဲ့ ငါးကလေးတွေ၊ ကဏန်းလေးတွေကို သူတို့ ဒုက္ခပေးကြတယ်။ ကူညီမယ့်သူမရှိတော့ဘူး။ သေရမယ့်ရက်ကိုပဲ မျှော်နေရတယ် အဖေ နဲ့အမေရယ်” ဆိုပြီး သေမယ့်ရက်ကို မျှော်နေရရှာတယ် ညီလေး၊ ညီမလေးတို့ရေ။ ကဲ . . . ပုံပြင်လေးကတော့ ဒီလောက်ပါပဲကွယ်။

ဒီပုံပြင်လေးကိုဖတ်ပြီး ဘယ်လိုသင်ခန်းစာတွေရလိုက်သလဲ ညီလေး၊ ညီမလေး တို့ရေ။ တိရစ္ဆာန်လေးတွေကို ချစ်ခင်တတ်ရမယ်။ စာနာစိတ် ထားရမယ်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ကို မဖျက်ဆီးရဘူး။ စောင့်ရှောက်ရမယ်။ ရေကန်ထဲကို အမှိုက်တွေမပစ်ရဘူး။ ရေကန်ထဲက ငါးကလေးတွေ၊ လိပ်ကလေးတွေ၊ ကဏန်းကလေးတွေ ဒုက္ခရောက်တတ်တယ်။ ရေကန် ထဲက အမှိုက်တွေ၊ သစ်တုံးတွေ၊ ပလတ်စတစ်တွေကို ဆယ်ပေးရမယ်။ ဒီလိုလုပ်တာ ကုသိုလ် လည်းရတယ်လေ။ နောက်ပြီး မိဘမေတ္တာကို နားလည်ရမယ်။ ကျေးဇူးသိတတ်ရမယ်။ မိဘ စကားကို နားထောင်ရမယ်နော်။ ဒါတွေအပြင် ဒီပုံပြင်ထဲက အခြားအသိပညာတွေ၊ သင်ခန်းစာ တွေရလိမ့်ဦးမယ်လို့ အစ်ကိုယုံကြည်ပါတယ်။ ညီလေး၊ ညီမလေးတို့လည်း သတ္တဝါတွေကို စောင့်ရှောက်ရင်း စိမ်းစိုသာယာလှပတဲ့ကမ္ဘာကြီးကို ဖန်တီးနိုင်ပါစေလို့ ဆုတောင်းပေးလိုက် ပါတယ်။

ဆေး (မြတ်ဗျ)။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကိုအထောက်အကူပြုတဲ့ ပန်းပွင့်ပုံသွင်းခြင်းအနုပညာ

သွေး (စစ်ကိုင်း)

တောင်ကိုရီးယားနိုင်ငံမှာ ရာသီဥတု (၄) မျိုးရှိပြီး သဘာဝအတိုင်း အရိုင်းဆန်ဆန်လှပနေတဲ့ ပန်းမျိုးစုံရှိတဲ့ နိုင်ငံပါ။ ပန်းမျိုးစိတ်ပေါင်း ၄၆၀၀ ကျော်ရှိပြီး အဲဒီအထဲက ၃၀% ခန့်ကို ဂျီရီဆန်တောင်တန်းဒေသမှာ တွေ့ရပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီဒေသကို ပန်းရိုင်းတွေရဲ့ ရတနာသိုက်လို့တောင် တင်စားခေါ်ဝေါ်ကြပါတယ်။

ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင်အထက် (၁၉၁၅) မီတာမြင့်တဲ့ အဲဒီတောင်ကို သာမန်လူတက်ဖို့ဆိုတာ မလွယ်ကူပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ဂျီလန်နန်ဒူးခရိုင်က Gurye- gun မှာ တောင်ပေါ်ထိတက်စရာမလိုဘဲ ပန်းရိုင်းမျိုးစုံကို လှလှပပ တွေ့မြင်နိုင်ပါတယ်။ Gurye- gun စိုက်ပျိုးရေးနည်းပညာဌာနဝင်းထဲမှာတည်ရှိတဲ့ Mt. Jirisan Wild Flowers Exhibition ခန်းမမှာဖြစ်ပါတယ်။

www.burmeseclassic.com

ပန်းပွင့်ပုံသွင်းတာကနေ ပြည်ပကို ထုတ်တုန့် အဖြစ် တက်လှမ်းနိုင်စေဖို့ ကိုရီးယားက ပန်းစိုက်တောင်သူတွေကို Gurye-gum စိုက်ပျိုးရေးနည်းပညာဌာနက မျိုးစေ့တွေ ထောက်ပံ့ပေးနေပါတယ်။ ဒါ့အပြင် ဗူးပွင့် လာတဲ့ပန်းတွေကို ဈေးကွက်ဝင်ရောင်းချ နိုင်ဖို့အတွက်ပါ။

အလွန်စနစ်ကျတဲ့နည်းလမ်းနဲ့ ပုံသွင်းထားတဲ့ ပန်းပွင့်တွေကို ပြပွဲမှာပြသထားသလို ရုက္ခဗေဒဗွဲ့စိတ်အမည် တွေကိုပါ သိခွင့်ရနိုင်တာပါ။ ပထမအခန်းမှာ ပန်းရိုင်းတွေ နဲ့ ပုစဉ်းတွေရဲ့ဓာတ်ပုံတွေကို တွေ့နိုင်မှာဖြစ်ပြီး ဒုတိယ မြောက်အခန်းမှာတော့ ပုံသွင်းထားတဲ့ပန်းပွင့်တွေနဲ့ ပန်းရိုင်းတွေအသုံးပြုပြီး အလှဆင်ထားတဲ့ပစ္စည်းတွေကို တွေ့ရမှာပါ။

ပန်းရနံ့တွေမွှေးကြိုင်နေတာကြောင့် ပြပွဲထဲရောက် လာသူတစ်ယောက်ဟာ တောင်ပေါ်ကိုရောက်နေသလိုပဲ ခံစားရမှာပါ။ ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသည်တွေကို ဆွဲဆောင်နိုင်ဖို့ ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန၊ ကိုရီးယားအမျိုးသားခရီးသွားလာ ရေးအဖွဲ့အစည်းတို့က အကောင်းဆုံးစီမံထားတာဖြစ် ပါတယ်။

Gurye-gum အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့က ၂၀၀၅ ခုနှစ် ကစပြီး ကိုရီးယားပန်းပုံသွင်းအနုပညာပြိုင်ပွဲကို ကျင်းပ လာခဲ့တာပါ။ ကျင်းပတဲ့နေ့ရက်က ဧပြီ (၁၇) ကနေ မေလ (၁) ရက်နေ့အထိ ဖြစ်ပါတယ်။ "Press flower" ဆိုတဲ့ အသုံးအနှုန်းဟာ အခြောက်ခံထားတဲ့ပန်းပွင့်တွေကို အနုပညာလက်ရာအဖြစ် ပုံသွင်းတင်ဆက်တာကို ရည်ညွှန်း

တာပါပဲ။ ဒီအနုပညာဟာ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိန်းသိမ်းရာရောက်သလို ဒီလိုပြုလုပ်ခြင်းအားဖြင့် ပန်းတွေ ကို အရောင်မွဲသွားတာ၊ ပုံပျက်သွားတာကနေ ကာကွယ်ရာ လည်းရောက်ပါတယ်။ ပုံသွင်းထားတဲ့ပန်းပွင့်တွေကို ပန်းချီ ကား ဒါမှမဟုတ် ဓာတ်ပုံနဲ့တွဲစပ်လိုက်တဲ့အခါ ပြီးပြည့်စုံတဲ့ အလှတရား ဖန်တီးပြီးသားဖြစ်သွားပါပြီ။ စိုက်ပျိုးရေးအနေနဲ့ သစ်တောဝန်ကြီးဌာန၊ ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့တို့က ပြပွဲအတွက် ပံ့ပိုးကူညီပေးပါတယ်။

ပြပွဲကို စီစဉ်ကျင်းပပြီး စတုတ္ထမြောက်နှစ်မှာတော့ Press Flower အနုပညာပြိုင်ပွဲဟာ ကိုရီးယားကထွက်ရှိ လာတဲ့ ပန်းရိုင်းတွေကို ကမ္ဘာကပိုသိလာစေဖို့ ဖြစ်လာခဲ့ ပါပြီ။ (၂၁) ရာစုအတွက် အလားအလာကောင်းဆုံး ပန်းအနုပညာဝါသနာလို့ဆိုရင်လည်း မမှားနိုင်ပါဘူး။ ပန်းအနုပညာဝါသနာပါတဲ့ ဝါသနာရှင်တွေအတွက် အခွင့် အလမ်းတွေကို ဖန်တီးပေးနိုင်သလို လူထုကိုပါ နိုင်ငံတွင်း က ထွက်တဲ့ပန်းတွေနဲ့ အနုပညာလက်ရာဖန်တီးနိုင်ပါ လားဆိုတာ သိမြင်စေချင်ပါတယ်။

စိုက်ပျိုးရေးနဲ့ သစ်တောဝန်ကြီးဌာနက ပေးအပ် တဲ့ဆုကို လက်ခံရရှိသူဟာ ဆုငွေကြေးကိုလက်ခံရရှိမှာပါ။

www.burmeseclassic.com

ပန်းပွင့်တွေမွှေးကြိုင်နေတကြောင့် ပြပွဲထဲရောက်လာသူတစ်ယောက်ဟာ တောင်ပေါ်ကိုရောက်နေသလိုပဲ ခံစားရမှာပါ။ ကမ္ဘာလှည့်သရီးသည်တွေကို ဆွဲဆောင်နိုင်ဖို့ ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန၊ ကိုရီးယားအမျိုးသားခရီးသွားလာရေးအဖွဲ့အစည်းတို့က အကောင်းဆုံးစီမံထားတာဖြစ်ပါတယ်။

ပြိုင်ပွဲဖွင့်ပွဲနေ့မှာ နည်းပညာနဲ့ သတင်းအချက်အလက် ဖလှယ်ဖို့ ကွန်ဖရင့်ကိုပါကျင်းပပြီး အနည်းဆုံး လူပုဂ္ဂိုလ် (၂၀၀) ခန့် တက်ရောက်ပါတယ်။ ဒီအနုပညာကို အနာဂတ် မှာ ပိုမိုဖွံ့ဖြိုးအောင် ဘာတွေလုပ်ဆောင်သင့်လဲဆိုတာကို ပါ ထည့်သွင်းဆွေးနွေးကြပါတယ်။ တက်ရောက်သူတွေ ထဲမှာ ဂျပန်နဲ့ ကိုရီးယား၊ ထိုင်ဝမ်တို့က ပန်းပွင့်ပုံသွင်းအနု ပညာအဖွဲ့က တာဝန်ရှိသူတွေ၊ သံတမန်တွေပါ ပါဝင်ပါတယ်။

ခရီးသွားဧည့်သည်တွေကို ဆွဲဆောင်နိုင်ဖို့ပန်းပုံ သွင်းအနုပညာလက်ရာ (၁၀၀) ထက်မနည်းကို ခင်းကျင်း ပြသထားပါတယ်။ ဂျပန်၊ ထိုင်ဝမ်၊ ပြင်သစ်၊ အီတလီနဲ့ ကိုရီးယားနိုင်ငံတို့က အနုပညာရှင်တွေရဲ့ လက်ရာတွေပါ။

ညွတ်ကျအောင်ဖူးပွင့်နေတဲ့ နွေဦးပန်းပွင့်တွေရဲ့ အလှကို ခံစားနိုင်ဖို့ ပန်းစိုက်ခင်းတွေကိုပါ ပြိုင်ပွဲခန်းမအနီး မှာ ပြသထားပါတယ်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အကျိုးပြု လယ်ယာထွက်ကုန်တွေရောင်းချနေတဲ့ စတိုးဆိုင်လည်း ရှိပါတယ်။ ကင်ချိုပြုလုပ်ပုံ၊ ပန်းတွေကို ပုံသွင်းပုံကို သရုပ်ပြ တဲ့ နေရာတစ်ခုလည်း ထားရှိပါတယ်။

Gurynce-gun အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့အနေနဲ့ ပုံသွင်း ထားတဲ့ ပန်းပွင့်တွေကနေ ဝင်ငွေရဖို့အတွက်ပါ ရည်ရွယ် ချက်ရှိနေပါတယ်။ ဒီနည်းအားဖြင့် ပန်းစိုက်တောင်သူတွေ အနေနဲ့ ဂျပန်ဈေးကွက်ဆီ ပန်းတွေတင်ပို့နိုင်မှာပါ။ (၂၀၀၄) ခုနှစ်မှာ စိုက်ပျိုးရေးနည်းပညာဌာနဟာ ဂျပန်နိုင်ငံ က K-Enter Plaza လို့ အမည်ပေးထားတဲ့ကုမ္ပဏီတစ်ခု နဲ့ သဘောတူစာချုပ် ချုပ်ဆိုနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ စာချုပ်အရ အမေရိကန်ဒေါ်လာတစ်သိန်းတန်ဖိုးရှိတဲ့ ပုံသွင်းထားတဲ့

ပန်းပွင့်တွေကို ဂျပန်နိုင်ငံကို တင်ပို့ခွင့်ရခဲ့ပါတယ်။

ဒါတင်မကသေးပါဘူး၊ နှင်းပန်းအပါအဝင် ပန်းရိုင်း (၅) မျိုးကို တစ်ပွင့်ကို အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၆) ဒေါ်လာနှုန်းနဲ့ တင်ပို့နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ပန်းပွင့်ပုံသွင်းတာကို လုပ်ဆောင်နေတဲ့အဖွဲ့တွေ ကိုရီးယားမှာရှိနေပေမဲ့ အဖွဲ့ဝင် (၃၀,၀၀၀) ရှိလို နည်းတယ်လို့ဆိုရမှာပါ။ ဒါပေမဲ့ ဂျပန် နိုင်ငံမှာဆိုရင် ဒီအလေ့အထဟာ (၁၉၆၀) ခုနှစ်တွေကတည်း က ခေတ်စားလာခဲ့တာဖြစ်ပြီး အဖွဲ့ဝင် (၁၀) သိန်းအထိ ရှိလာနေပါတယ်။ ဂျပန်မှာက အလေ့အထဆိုတာထက် ပန်းတွေကိုအသုံးပြုပြီး ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းဖြစ်လာဖို့ အလား အလာများနေပါတယ်။

ပန်းပွင့်ပုံသွင်းတာကနေ ပြည်ပကို ထုတ်ကုန်အဖြစ် တက်လှမ်းနိုင်စေဖို့ ကိုရီးယားက ပန်းစိုက်တောင်သူတွေ ကို Guryc-gum စိုက်ပျိုးရေးနည်းပညာဌာနက မျိုးစေ့တွေ ထောက်ပံ့ပေးနေပါတယ်။ ဒါ့အပြင် ဖူးပွင့်လာတဲ့ပန်းတွေ ကို ဈေးကွက်ဝင်ရောင်းချနိုင်ဖို့အတွက်ပါ။ အကူအညီပေး နေတာပါ။ ပန်းပွင့်ပုံသွင်းတာနဲ့ပတ်သက်တဲ့ သုတေသန တွေ ဆက်လက်ပြုလုပ်နေသလို အဲဒီကနေ တန်ဖိုးမြင့် ထုတ်ကုန်တွေ ထုတ်လုပ်နိုင်နိုင်ဖို့ပါ ရည်ရွယ်ထားပါတယ်။ ဒီလိုလုပ်ဆောင်ပေးခြင်းအားဖြင့် ဒေသတွင်းစီးပွားရေးပါ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

သွေး (စစ်ကိုင်း)

Ref: Pictorial Korea မှ Press Flowers ဆောင်းပါး

ကမ္ဘာ့အကြီးဆုံး

“စကြဝဠာအတွင်း နေထိုင်ရတာကို ဆုလာဘ်အနေနဲ့ မမှတ်ထင်ပါနဲ့။
ယနေ့ ည ဆုပေးပွဲကိုလည်း ဆုလာဘ်အနေနဲ့ လက်မခံပါနဲ့။
ကျွန်တော်တို့ကလေးများနဲ့တကွ နိုင်ငံရေးဝဲဂယက်ထဲ နှစ်မွန်းနေကြရတဲ့
လူသားများအသံကို နားထောင်လိုက်ပါ”

BLOOD LOST. LIFE FOUND.

THE REVENANT

INSPIRED BY TRUE EVENTS

IN CINEMAS JANUARY 15

အော်စကာဆုရလီယိုနာဒိုဒီကာပရို၏ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုအပြင်

စောစိုးမြင့်

အော်စကာဆုကို ဆန်ကာတင်ခြောက်ကြိမ်အရွေးခံရပြီးနောက် 'The Revenant' ဆိုတဲ့ရုပ်ရှင်ဇာတ်ကားနဲ့ နာမည်ကြီး တိုင်ကန်းနစ်မင်းသား Leonardo DiCaprio က (အကောင်းဆုံးဇာတ်ဆောင်) အော်စကာဆုကို ဆွတ်ခူးသွားပါတယ်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးသမား ဖြစ်တဲ့ လီယိုနာဒိုဒီကာပရိုဟာ သူ့ရဲ့ အော်စကာဆုမိန့်ခွန်း တစ်ဝက်ကျော် ကျော်မှာ ယနေ့ ကြုံတွေ့နေကြရတဲ့ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဖြစ်စဉ်ကို မျိုးနွယ်စုများအားလုံးရဲ့ အရေးကြီးဆုံးစိန်ခေါ်မှုတစ်ရပ်အနေနဲ့ ရုပ်ဆိုင်းသွားဖို့ တိုက်တွန်းထားပါတယ်။

www.burmeseclassic.com

မတူကွဲပြားတဲ့ ဂီတမျိုးကွဲများနဲ့ ငြိမ်းခြောက်ခံနေကြရတဲ့ ဂေဟစနစ်တွေကို ကာကွယ်ဖို့ (၁၉၈၈) ခုနှစ် ကတည်းက ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခဲ့တဲ့ လီယိုနာဒိုဒီကာပရီယို ဖောင်ဒေးရှင်းဟာ “ရုပ်ကြွင်းလောင်စာများအပေါ် အမှီ အတွယ်ကင်းတဲ့ သန့်စင်သောစွမ်းအင်” ဆိုတဲ့ စာတမ်းတစ်စောင်ကို ပါရီမြို့ကျင်းပခဲ့တဲ့ ကမ္ဘာ့ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်း ထိပ်သီးညှိလာဖွဲ့ကို ပေးပို့ခဲ့ဖူးပါတယ်။

ကမ္ဘာကြီးကို ညစ်ညမ်းစေတဲ့ အရာတွေကို တိုက်ဖျက်နေကြတဲ့ ကမ္ဘာ့ခေါင်းဆောင်တွေကို အထောက်အကူပြုဖို့ မျိုးနွယ်စုငယ်များရဲ့ ရပိုင်ခွင့်တွေကို ထောက်ခံတောင်းဆိုပေးဖို့၊ ကမ္ဘာကြီးပူနွေးလာမှုဒဏ်ကို အများဆုံးခံစားနေကြရတဲ့ ဆင်းရဲတဲ့လူသားသန်းပေါင်းများစွာကို ကူညီဖို့ ထပ်လောင်းပြောကြားခဲ့ပါတယ်။ “စကြဝဠာအတွင်း နေထိုင်ရတာကို ဆုလာဘ်အနေနဲ့ မမှတ်ထင်ပါနဲ့။ ယနေ့ည ဆုပေးပွဲကိုလည်း ဆုလာဘ်အနေနဲ့ လက်မခံပါနဲ့။ ကျွန်တော်တို့ကလေးများနဲ့တကွ နိုင်ငံရေးဝင်ယက်ထဲ နှစ်မွန်းနေကြရတဲ့ လူသားများအသံကို နားထောင်လိုက်ပါ။” ဒီမိန့်ခွန်းကို လော့အင်ဂျလိစ်မြို့ 'Dobly' ဇာတ်ရုံမှာ ဒီကာပရီယိုက ပြောကြားသွားတာပါ။

အော်စကာဆန်ကာတင် (၆) ကားအတွက် ရေပန်းစားခဲ့တဲ့ သရုပ်ဆောင်ဒီကာပရီယိုဟာ သူနဲ့ ရုပ်ရှင်ကား (၆) ကားလုံးမှာ အတူပါဝင်ခဲ့တဲ့ သရုပ်ဆောင်အားလုံးကို ကျေးဇူးတင်ကြောင်း ပြောကြားသွားပါတယ်။

'Revenant' ရုပ်ရှင်ကားဟာ လူသားများနဲ့ ဒီကမ္ဘာမြေတို့အကြား ဆက်နွယ်မှုသဘာဝတရားတွေကို ဖော်ညွှန်းထားပါတယ်။ (၂၀၁၅) ခုနှစ်ဟာ သမိုင်းမှာ အပူဆုံးနှစ်လို့ မှတ်တမ်းတင်ခံရပါတယ်။ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဟာ အမှတ်တကယ်ဖြစ်ပေါ်နေပါတယ်။ ဒါကို ပြုပြင်ဖို့ အချိန်မဆွဲဘဲ ရုန်းကန်ဖို့ လိုအပ်နေပါပြီ။

'The Revenant' ရုပ်ရှင်ကားဟာ ဒီနှစ်အဖို့ အခြား ရုပ်ရှင်ကားတွေထက်သာလွန်ပြီး အော်စကာဆုပေါင်း (၁၂) ဆုအထိ လျာထားခံရပြီး တကယ်တမ်းဆုပေးပွဲမှာ သရုပ်ဆောင်မင်းသားဆုအပြင် ဓာတ်ပုံဆုနဲ့ ဒါရိုက်တာဆု

ကိုပါ ရရှိခဲ့ပါတယ်။ ရုပ်ရှင်ဇာတ်ကား အစအဆုံးအထိကို ရာသီဥတုပြောင်းထန်တဲ့ မဟာဆီကိုနိုင်ငံ၊ အာဂျင်တီနားနိုင်ငံ၊ ဗြိတိသျှ၊ ကိုလံဘီယာနဲ့ အယ်လ်ဘတ်ကားဒေသတွေမှာ ရိုက်ကူးခဲ့ပါတယ်။ ဒီရုပ်ရှင်ဇာတ်ကားမှာ ဒီကာပရီယိုအနေနဲ့ သားမွေးမှဆိုးနဲ့ ဒဏ္ဍာရီထဲမှာလို နယ်သစ်ပယ်သစ်ရှာဖွေတဲ့ Hugh glass အနေနဲ့ သရုပ်ဆောင်ထားပါတယ်။ ရာသီဥတု ကြိုတင်ခန့်မှန်းလို့မရတဲ့ မြင့်မားတဲ့ Calgray လိုဒေသတွေမှာလည်း ရိုက်ကူးခဲ့ကြရပါတယ်။

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနဲ့ဆက်နွယ်တဲ့ မှတ်တမ်းတင်ရုပ်ရှင်တွေကို တစ်ဖက်ကရိုက်ကူးနေတဲ့ လီယိုနာဒို ဒီကာပရီယိုက “နှစ်သန်းပေါင်းများစွာကမဟုတ်ရင် တောင်မှ နှစ်ထောင်ပေါင်းများစွာက စတင်ပြောင်းလဲလာတဲ့ ရာသီဥတုကို အကောင်းဘက် ပြန်လည်ပြုပြင်ပြောင်းလဲဖို့ ကျွန်တော်တို့ ဆောင်ရွက်နေတဲ့ကာလမှာ ဒီရုပ်ရှင်ကို ရာသီဥတုဆိုင်ရာမှတ်တမ်းရုပ်ရှင်တွေနဲ့ တစ်ပြိုင်နက်ရိုက်ကူးတင်ဆက်ခြင်းဟာ အမှန်တကယ်ကြောက်ခမန်းလိလိ အတွေ့အကြုံတွေကို ရရှိခဲ့ပါတယ်။ ဂရင်းလန်း (Greenland) က ရေခဲပြင်တွေဟာ တိုးတက်လာတဲ့သိပ္ပံတွေကြောင့် တဖြည်းဖြည်း အရည်ပျော်ကျပျောက်ကုန်တာကို အံ့သြဖွယ်တွေ့ရပါတယ်။ အလားတူ အိန္ဒိယနိုင်ငံမှာလည်း မမျှော်လင့်ထားတဲ့ရေကြီးရေလျှံမှုတွေကြောင့် လယ်သမားများဟာ သူတို့ရဲ့လယ်မြေတွေကို ယူကြီးမရအောင် ဆုံးရှုံးသွားတာတွေကိုလည်း တွေ့မြင်ခဲ့ရပါတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ ကမ္ဘာကြီးကိုပူနွေးစေပြီး ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကို အဓိကဖန်တီးနေတဲ့ ရုပ်ဖြစ်ကြွင်းလောင်စာများကို စွန့်လွှတ်ပြီး ပြန်လည်ပြည့်မြဲလောင်စာ (renewables) များဆီသို့ အမြန်ကူးပြောင်း

"We're systemically destroying our planet on an unprecedented scale in human history."

ကြပါလို့ တိုက်တွန်းချင်ပါတယ်။

လီယိုနာဒိုဒီကာပရီယိုဟာ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု နဲ့ဆက်နွယ်ပြီး သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးကို အလွန်စိတ်ဝင်စားသူတစ်ယောက်ဖြစ်တဲ့အလျောက် The Sunday Times သတင်းစာကတစ်ဆင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးကို ဇောက်ချလုပ်ကိုင်ဖို့ ဟောလီးဝုဒ် (Hollywood) ရုပ်ရှင်လောကကို ခွဲခွာနှုတ်ဆက်ရမလား ဆိုတာ စဉ်းစားနေကြောင်း ပြောကြားဖူးပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ခင်မင်ရတဲ့ မိတ်ဆွေတစ်ယောက်က ရုပ်ရှင်သရုပ်ဆောင် တစ်ယောက် အနေနဲ့ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး လုပ်ငန်းများကို ဖော်ဆောင်တဲ့နေရာမှာ သာမန်လူ တစ်ယောက်ထက် ပိုမိုကျယ်ဝန်းတဲ့ အခင်းအကျင်းနဲ့ အသံပိုကျယ်ကြောင်း ပြောဖူး။ အကြံပြုဖူးကြောင်း ထုတ်ဖော် ပြောဆိုခဲ့ပါတယ်။

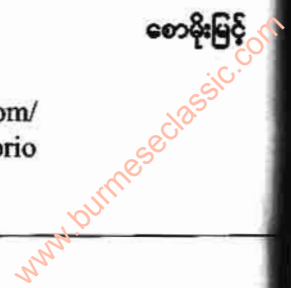
မတူကွဲပြားတဲ့ ဇီဝမျိုးကွဲများနဲ့ ခြိမ်းခြောက်ခံနေ ကြရတဲ့ ဂေဟစနစ်တွေကို ကာကွယ်ဖို့ (၁၉၈၈) ခုနှစ် ကတည်းက ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခဲ့တဲ့ လီယိုနာဒိုဒီကာပရီယို ဖောင်ဒေးရှင်းဟာ "ရုပ်ကြွင်းလောင်စာများအပေါ် အမှီ အတွယ်ကင်းတဲ့ သန့်စင်သောစွမ်းအင်" ဆိုတဲ့ စာတမ်း တစ်စောင်ကို ပါရီမြို့ကျင်းပခဲ့တဲ့ ကမ္ဘာ့ရာသီဥတုပြောင်းလဲ ခြင်း ထိပ်သီးညီလာခံကို ပေးပို့ခဲ့ဖူးပါတယ်။ ဒီစာတမ်းနဲ့

အတူ မြို့တော်ဝန်အသီးသီးကို (၁၀၀) ရာခိုင်နှုန်းထက် မနည်းသော ပြန်လည်ပြည့်မြဲစွမ်းအားကို စောလျင်စွာ အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ တိုက်တွန်းခဲ့ပါတယ်။ လွန်ခဲ့သော လကလည်း ပုပ်ရဟန်းမင်းကြီးရဲ့ ဗာတီကန်မြို့တော် (Vatican City) မှာ ပုပ်ရဟန်းမင်းကြီးဖရန်စစ်နဲ့လည်း ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကို ရပ်တန့်သွားအောင် ဘယ်လို နည်းများနဲ့ ဆောင်ရွက်သင့်ကြောင်း ပြောဆိုဆွေးနွေးခဲ့ပါ တယ်။

ကမ္ဘာကျော်သရုပ်ဆောင်လည်းဖြစ်၊ ပူပူနွေးနွေး အော်စကာဆုရှင်လည်းဖြစ်တဲ့ လီယိုနာဒိုဒီကာပရီယိုရဲ့ ကမ္ဘာကြီးပူနွေးလာမှုနဲ့ ဆက်နွယ်တဲ့ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု အပေါ် ပြုပြင်ဆောင်ရွက်ချက်တွေကို ကျွန်တော်တို့ မြန်မာ နိုင်ငံက နိုင်ငံကျော်သရုပ်ဆောင်များ အကဲခတ်အတူယူ နိုင်အောင် တင်ပြလိုက်ရပါတယ်။

စောမိုးမြင့်

မှီငြမ်း-[http:// ecowatch.com/](http://ecowatch.com/)
2016/ 02/ 29 dicaprio

သစ်တောပြုန်းတီးမှုဖြစ်စေတဲ့ အဓိကအချက်ဟာ

ထင်းသုံးစွဲမှုမဟုတ်ပါ

မင်းချစ်နိုင်

တကယ်တော့ သစ်တောတွေပြုန်းတီးရတဲ့ အကြောင်းအရင်းတွေထဲမှာ ထင်း၊ မီးသွေးသုံးစွဲခြင်းလည်း ပါဝင်တယ်ဆိုပေမယ့် အဓိကတရားခံ၊ အဓိကအကြောင်း အရင်းလို့တော့ ကျွန်တော် မမှတ်သားခဲ့ရဖူးပါဘူး။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ကျွန်တော်တက်ရောက်ခဲ့ရတဲ့ သင်တန်းတွေ၊ ကျွန်တော် လေ့လာဖတ်ရှုခဲ့တဲ့ စာအုပ်တွေအရတော့ မြန်မာ့သစ်တော တွေဟာ တရားဝင်သစ်ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ တရားမဝင် သစ်ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ တောမီးလောင်ခြင်း၊ လယ်ယာမြေ တိုးချဲ့ခြင်း၊ စားကျက်မြေတိုးချဲ့ခြင်း၊ စားအုန်းဆီ ထုတ်လုပ် ခြင်း၊ ပုစွန်မွေးမြူခြင်း၊ သတ္တုတူးဖော်ခြင်း၊ လမ်းဖောက် လုပ်ခြင်း၊ ထင်း/မီးသွေးထုတ်လုပ်ခြင်းတွေကြောင့် ပြုန်းတီးခဲ့တယ်လို့ အခြေခံအားဖြင့် သိမှတ်ခဲ့ရပါတယ်။ ဒို့ပြင် ရေကာတာတည်ဆောက်ခြင်းအပါအဝင် ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေး စီမံကိန်း အမျိုးမျိုးကြောင့်လည်း ပြုန်းတီးခဲ့ တယ်လို့ သိရပါတယ်။ ဥပမာ- တနင်္သာရီတိုင်းဒေသ ကြီးမှာ သစ်တောတွေခုတ်၊ မီးရှို့ပြီး ဆီအုန်းတွေစိုက်တယ်။ မွန်ပြည်နယ်နဲ့ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးမှာ သစ်တောတွေက ရာဘာခင်းတွေ ဖြစ်သွားတယ်။ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးရဲ့ အနေခက်ခြမ်း၊ မကွေးတိုင်းဒေသကြီးရဲ့ တောင်ဘက်ခြမ်းမှာ သစ်တောကြီးဝိုင်းတွေဟာ ကြိုခင်းတွေ ဖြစ်သွားတယ်။

ပြည်မှာဆိုရင် မြောက်နင်းဆည်၊ မကွေးတိုင်း ဒေသကြီးမှာဆိုရင် အောင်လံ၊ မန္တလေးနဲ့ စစ်ကိုင်းတိုင်း ဒေသကြီးမှာဆိုရင် စပယ်နှစ်ကောင်၊ ယင်းတဲကြီးဝိုင်း တွေမှာ သစ်တောတွေ အပြောင်ရှင်းခံရတယ်။ အဲဒီကနေ အထက်တက်သွားရင် ကချင်ပြည်နယ် တနိုင်းဒေသ၊ လီဒိုလမ်းမကြီးရဲ့ဘေးဝဲယာမှာ သစ်တောတွေက ပီလော ပီနိုစိုက်ခင်းတွေ ဖြစ်သွားတယ်။ ပုပ္ဖိုးမှာဆိုရင် လက်ဖက် စိုက်ခင်းနဲ့ ပိုဒိုလန် (ဘီလပ်မြေအစားထိုးအမှုန့်) ထုတ်လုပ် တဲ့ စီမံကိန်းကြောင့် သစ်တောတွေ ပြုန်းတီးခဲ့ရတယ်။ အထပ်သားစက်ရုံတွေ၊ သစ်အပါးလွှာစက်ရုံတွေ ကြောင့် လည်း သစ်တောတွေ ပြုန်းတီးခဲ့ရတယ်။ ဆည်တံခံတွေ တည်ဆောက်လို့၊ ရွှေ့နဲ့ သတ္တုအမျိုးမျိုးတူးဖော်လို့၊ ကျောက်မီးသွေးတူးဖော်လို့လည်း သစ်တောတွေ ဧကသန်းနဲ့ ချီပြီး ဆုံးရှုံးခဲ့ရတယ်။ ဧရာဝတီတိုင်းမှာဆိုရင် ညိုမှိုင်း စစ်ဆင်ရေးတို့၊ စပါး(၁)၊ စပါး(၂) စီမံကိန်းတို့၊ ပုစွန်ကန် ငါးကန်စီမံကိန်းတို့ကြောင့် ဒီရေတော တွေ ကုန်သလောက်

နီးပါးပြုန်းတီးခဲ့ရတယ်။ ဒါတွေဟာ ကျွန်တော် လက်လှမ်း မီသလောက် ပြောကြည့်တာပါ။

နောက်ပြီး တရားဝင် သစ်ထုတ်လုပ်မှုနဲ့ သစ်ခိုးထုတ်လုပ်မှုကြောင့်လည်း သစ်တောတွေ အဆမတန် ပြုန်းတီးခဲ့ရတယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့ ဆယ်စုနှစ်ကျော်ကာလ ကတည်းက ပြည်တွင်းသစ်ထုတ်လုပ်မှု ရပ်ဆိုင်းထားခဲ့တဲ့ တရုတ်နိုင်ငံဟာ တစ်ခြားနိုင်ငံတွေဆီက သစ်တွေကို နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးနဲ့ ရယူခဲ့ကြတယ်။ ဒါကြောင့် တရုတ် နိုင်ငံဟာ ကမ္ဘာပေါ်မှာ တရားမဝင် သစ်မှောင်ခိုလုပ်ငန်း အကြီးဆုံးလုပ်ဆောင်နေတဲ့နိုင်ငံဖြစ်လာခဲ့ပြီး နှစ်စဉ် ကန်ဒေါ်လာ ခုနစ်ဘီလျှံဖိုးခန့် တင်သွင်းနေကြောင်း၊ အဲဒီ လိုတင်သွင်းတဲ့နေရာမှာ တရားမဝင်သစ် ၉၀ ရာခိုင်နှုန်းဟာ မြန်မာပြည်မှ ဖြစ်ကြောင်း အစီအရင်ခံစာတစ်စောင်မှာ ဖော်ပြခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း သစ်တောပညာရှင် ဦးအုန်းက ၂၀၀၈ခုနှစ် နောက်ပိုင်းကာလတွေမှာ မြန်မာပြည် ရဲ့ သစ်ထုတ်လုပ်မှုဟာ တရားဝင် တစ်ဆယ့်ရက် တရား မဝင်က ၁၀ ဆ ရှိတယ်လို့ ပြောခဲ့တာပေါ့။ ဒို့ပြင် မြန်မာနိုင်ငံကနေ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံတွေဆီ သစ်တင်ပို့မှုက တစ်နှစ်ကိုမက်ထရစ်တန်ပေါင်း ၁ ဒီသမ ၆ သန်းရှိပြီး ၂၀၀၀ ခုနှစ်ကနေ ၂၀၁၀ ခုနှစ် အထိ ၁၀ နှစ်တာကာလ အတွင်း ကုဗမီတာ ၁၈ သန်းရှိခဲ့တယ်လို့ လန်ဒန်အခြေ စိုက် EIA အဖွဲ့က ပြောခဲ့ဖူးပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြန်မာ့ သစ်တောတွေဟာ ပြုန်းတီးပြီး ပြုန်းတီးရင်း ဖြစ်ခဲ့ရတာပါ။

www.burmeseclassic.com

နောက်ပြီး တောထဲကို ထင်းသွားရှာတဲ့ ပြည်သူတွေကလည်း ထင်းအတွက် တောကို ဘယ်သူမှ ရှင်းမပစ်ကြပါဘူးဗျာ။
 စကားပုံရှိပါသေးတယ်။ အရင်းလဲတော့ အဖျားထင်းဖြစ်သတဲ့..။ သစ်လုံးတန် သိန်းနဲ့ချီ တရားဝင်ရော တရားမဝင်ရော
 ထုတ်လုပ်၊ ခိုးယူတော့ ကျန်နေတဲ့ အပိုင်းတွေကနေ ထင်းတွေလည်း တန် သိန်းနဲ့ချီ ထွက်လာတာပေါ့။ စိုက်ခင်းတွေ
 အပြောင်ရှင်းရာကလည်း ထင်းတွေ အများကြီးရတာပါဘဲ။ တစ်ဧက အပင် ၂၀၀ ထား၊ တစ်နှစ် ဧကတစ်သောင်းဆို
 အပင်နှစ်သိန်း ရှိနေပြီ။ ဒီကထွက်တဲ့ ထင်းတွေက ပြည်သူ့ခတ်တာမဟုတ်ဘဲ ထွက်ရှိလာတဲ့ထင်းတွေပါ။

ဒီလိုပဲ ကျွန်တော်တို့ သိခဲ့ရတာပါ။ အခုတော့ ထင်း
 သုံးစွဲမှုကြောင့် သစ်တောတွေ အဓိက ပြုန်းတီးရတာတဲ့ဗျာ။
 တကယ်တော့ ခြုံပြနေပြည်သူတစ်ချို့နဲ့
 ကျေးလက်နေ ပြည်သူအများစုဟာ အစားအစာတွေ ချက်
 ပြုတ် စားသောက်တဲ့အခါ ထင်း၊ မီးသွေးကို အသုံးပြု
 ခဲ့ကြတယ်ဆိုတာ မြေကြီးလက်ခတ်မလွဲ အမှန်တရားပါ။
 ဒါပေမယ့် ပြည်သူတွေဟာ ထင်းအသုံးပြုဖို့အတွက်
 သစ်တောတွေကို အပြောင်မရှင်းခဲ့ပါဘူး။ သစ်ပင်ကြီးတွေ
 ကို မခုတ်လှဲခဲ့ပါဘူး။ ကျွန်တော် ကိုယ်တိုင် တောသားပါ။
 ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်သားပါ။ ထမင်းဟင်းချက်ပြုတ်
 စားသောက်ဖို့ ထင်းကို သုံးခဲ့ရတာပါ။ ဒါပေမယ့်
 ကျွန်တော်တို့ တစ်ရွာလုံး ထင်းကို တစ်ခါမှ တောထဲကနေ
 သွား မခုတ်ခဲ့ကြရပါဘူး။ ဒါဆို ကျွန်တော်တို့ ထင်းတွေ
 ဘယ်လိုရလဲ။ ကျွန်တော်တို့ရွာက အိမ်အများစုမှာ ဥယျာဉ်

ခြံတွေရှိပါတယ်။ လယ်ပိုင်ယာပိုင်ကြပါတယ်။ ဥယျာဉ်ခြံ
 တွေထဲမှာ သရက်၊ မာလာကာ၊ အုန်း၊ ကွမ်းသီး၊ ငှက်ပျော
 စသည့် သီးပင်စားပင်များ စိုက်ပျိုးထားကြသလို အရိပ်ရဖို့
 ထင်းရဖို့အတွက်၊ သစ်ခွဲသား အသုံးပြုနိုင်ဖို့အတွက်
 သစ်ပင်ကြီးတွေနဲ့ ဝါးရုံပင်တွေ စိုက်ပျိုးထားကြပါတယ်။
 ဒါ့အပြင် လယ်ယာမြေတွေထဲမှာ လည်း အရိပ်ရဖို့ ထင်းရဖို့
 အပင်ကြီးတွေကို အစုလိုက် စိုက်ပျိုးထားကြပါတယ်။
 အများဆုံး စိုက်ထားကြတာက တော့ ကုက္ကိုလ်ပင်ကြီး
 တွေပေါ့။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်တို့ ရွာမှာ ထမင်းအတွက်
 ဘယ်တုန်းကမှ စိတ်မပူခဲ့ရပါဘူး။ နေ့ရာသီဆိုရင် အဲဒီ
 ကုက္ကိုလ်ပင်ကြီးတွေအောက်မှာကျနေတဲ့ ထင်းခြောက်တွေ
 လိုက်ကောက်ရင်တောင် ထင်းအတွက် မပူရပါဘူး။
 ဒါကြောင့် ကျွန်တော်တို့ ရွာမှာတော့ ထင်းကြောင့်
 သစ်တောကို ဘယ်သူမှ ရန်မရှာခဲ့ ကြပါဘူးလို့ ပြောပါရစေ။

နောက်ပြီး တောထဲကို ထင်းသွားရှာတဲ့ ပြည်သူ
 တွေကလည်း ထင်းအတွက် တောကို ဘယ်သူမှ ရှင်းမပစ်
 ကြပါဘူးဗျာ။ စကားပုံရှိပါသေးတယ်။ အရင်းလဲတော့
 အဖျားထင်းဖြစ်သတဲ့. . .။ သစ်လုံးတန် သိန်းနဲ့ချီ တရား
 ဝင်ရော တရားမဝင်ရော ထုတ်လုပ်၊ ခိုးယူတော့ ကျန်နေတဲ့
 အပိုင်းတွေကနေ ထင်းတွေလည်း တန် သိန်းနဲ့ချီ ထွက်လာ
 တာပေါ့။ စိုက်ခင်းတွေ အပြောင်ရှင်းရာကလည်း ထင်းတွေ
 အများကြီးရတာပါဘဲ။ တစ်ဧက အပင် ၂၀ ပဲထား၊
 တစ်နှစ် ဧကတစ်သောင်းဆို အပင်နှစ်သိန်း ရှိနေပြီ။ ဒီက
 ထွက်တဲ့ ထင်းတွေက ပြည်သူ့ခတ်တာမဟုတ်ဘဲ ထွက်ရှိ
 လာတဲ့ထင်းတွေပါ။ စိုက်ခင်းအတွက် သစ်တောတွေ
 အပြောင်ရှင်းတဲ့အခါ နီးစပ်ရာ ကျေးရွာတွေက မီးမရှိခင်ဦး
 မီးရှိလို့ကျန်ခဲ့တဲ့ ကိုင်းဖျားကိုင်းနားတွေကို ခုတ်ပြီး ထင်း

အဖြစ် သယ်ယူကြပါတယ်။ ဒီတော့ ပြည်သူ့အများစုကတော့ ထင်းခုတ်ရာမှာ သစ်ဆန်ကောင်းတဲ့ အပင်ကြီးတွေ လှဲပြီး မခုတ်ကြပါဘူး။

တောပျက်စီးတာ ထင်းခုတ်တာထက် မီးသွေးဖုတ်တာက ပိုပျက်စီးမယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ မီးသွေးဖုတ်ဖို့ အတွက် ဘယ်အပင်မှ မရှောင်ဘူးလေ။ ကြီးပိုင်းလည်း မရှောင်ဘူး။ နဝတလက်ထက် တည်ဆောက် ပြုပြင်များလှတဲ့ အချိန်၊ လိုအပ်တဲ့ လောင်စာထင်းအတွက် သားကောင်ဖြစ်ရတာက သစ်ပင်တွေပါ။ အုတ်ဖုတ်ဖို့နဲ့ ထင်းလောင်စာသုံးတဲ့ စက်ရုံအတော်များများမှာ ကျေးလက် ပြည်သူတွေ လိုအပ်ချက်အတွက် ခုတ်တဲ့ထင်း ထက် ပိုမြင်တွေ့နေရပါတယ်။ ဒီနေရာမှာလည်း သစ်တောတွေ ရှင်းပြီး မီးသွေးဖုတ်တာ အုတ်ဖုတ်တာ အခြေခံကျေးလက်လူတန်းစားတွေ မဟုတ်ပါဘူး။ အစိုးရအဆက်ဆက် အာဏာပိုင်တွေနဲ့ ပေါင်းပြီး ကိုယ်ကျိုးရှာနေတဲ့ ခရိုနီလူတန်းစားတွေပါပဲ။ အစိုးရမင်းတွေကလည်း လူကိုခင်ရင် မူကိုပြင်တယ်။ လူကို မုန်းရင် မူကိုသုံးတယ် ဆိုတဲ့သူတွေမဟုတ်လား။ ဒီတော့ ဥပဒေကင်းမဲ့အောက်မှာပဲ သစ်တောတွေ ကြမ္မာငင်ခဲ့ရပါတယ်။

အခုအချိန်ဟာ ပြောင်းလဲရမယ့် အချိန်မို့ ပြည်သူ့ရွေးချယ်လိုက်တဲ့ NLD အစိုးရက ပြောင်းလဲမှုတွေကို

တစ်ဖြည်းဖြည်းချင်း လုပ်ဆောင်နေချိန်ပါ။ ဒီအချိန်မှာ အစိုးရအဖွဲ့ထဲက တာဝန်ရှိသူတွေဟာ အရင်အစိုးရ အဆက်ဆက်က လုပ်ခဲ့ဖူးတဲ့ အပြုအမူအပြောအဆိုတွေကို ရှောင်ရှားဖို့ လိုပါတယ်။ ပြဿနာတစ်ခုကို အလွယ် တကူ ပြည်သူပေါ် အပြစ်ပုံချဖို့ မလုပ်သင့်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် သစ်တောတွေ အဓိကပြုန်းတီးနေရတာ တရားဥပဒေ မစိုးမိုးလို့၊ သစ်တောမူဝါဒတွေကို ခိုင်ခိုင်မာမာချမှတ်ပြီး မဆောင်ရွက်ကြလို့၊ ဝိသမလောဘသားတွေက မြန်မာ့ သစ်တွေကို တရားဝင်နဲ့ တရားမဝင်အပါအဝင် ဟို လုပ်ငန်းအကြောင်းပြ ဒီလုပ်ငန်းအကြောင်းပြ ထုတ်လုပ်ခဲ့လို့ စတဲ့ အကြောင်းအရာတွေကြောင့်ဆိုတာ ဒီအချိန်မှာ ရဲရဲပြောဖို့ လိုပါတယ်။ ဒီလိုမှသာ အစိုးရသစ်အနေနဲ့ မြန်မာ့သစ်တောတွေ ဆက်လက်မပြုန်းတီးရေးအတွက် သစ်တောပညာရှင်တွေနဲ့ တိုင်ပင်ဆွေးနွေး ပြီး စနစ်တကျ စီမံခန့်ခွဲ ဆောင်ရွက်နိုင်မှာဖြစ်ကြောင်း ရေးသားလိုက်ရပါတယ်။ ။

မင်းချစ်နိုင်

ချင်းစတင်ခြေမှ အညာမြို့လေးဆီသို့ အလည်တစ်ခေါက်

ဝင်းနီထွေး

မုံရွာမှ ပခုက္ကူသို့

မုံရွာကနေ ပခုက္ကူမြို့သို့ကူးတဲ့ ကားလေးက လမ်းမပေါ်မှာ တစ်ရိပ်ရိပ်ပြေးလွှားနေတယ်။ မမြင်ရတာကြာပြီ ဖြစ်တဲ့ အညာရွာခင်းတွေက စိမ်းစိုလတ်ဆတ်နေတယ်။ လမ်းဘေးဝဲယာတစ်လျှောက်မှာ စီတန်းစွာပေါက်နေတဲ့ တမာပင်တန်းက လမ်းမပေါ်ကို အုပ်မိုးထားတယ်။ လှလှိုက်တဲ့ရွာခင်း၊ ကျွန်မက အညာသူဆိုပေမယ့် အညာဒေသနဲ့ ကင်းကွာနေတာ နှစ်အတော်ကြာနေပြီ။ အညာမှာ နေထိုင်စဉ်ကတော့ ကိုယ့်ရဲ့အညာရွာခင်းကို နေ့စဉ်ဖြတ်ကျော်ခဲ့ရတာဆိုတော့ မသိလိုက်၊ မသိဘာသာပဲပေါ့။ အခုတော့ ရန်ကုန်မြို့တော်ကြီးမှာ အလုပ်တစ်ဖက်နဲ့ နေထိုင်ရင်း နေ့စဉ် လူကျပ်ကျပ်၊ ကားကျပ်ကျပ် စွတ်စိုထိုင်းမှိုင်းသောရာသီဥတု ကြားထဲမှာ မွန်းကြပ်စွာနေထိုင်ခဲ့ရင်း၊ အခုလို အညာဒေသကို ခရီးတစ်ခေါက်ထွက်ရတော့မှ ကိုယ့်ရဲ့အညာရွာခင်းဟာ အယ်လောက်လှပလဲ ဆိုတာသိခဲ့ရတယ်။ အညာက ပူပြင်းပေမယ့် သူ့ဒေသပေါက်ပင်တွေနဲ့ စိမ်းစိုတောက်ပနေပါတယ်။

အမ်ဒါအဖွဲ့က ဂျပန်နိုင်ငံ၌ ၁၉၈၄ ခုနှစ်တွင် တရားဝင်ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး အစိုးရနှင့် မသက်ဆိုင်သော၊ အမြတ်အစွန်း မယူသော၊ နိုင်ငံရေးနှင့်မပတ်သက် သော၊ ဘာသာရေးနှင့် မဆက်သွယ်သော လူသားချင်းစာနာသည့်အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုဖြစ်တယ်လို့ သိရပါတယ်။ ဆေးပညာနှင့် ကျန်းမာရေးကဏ္ဍအဓိကထားဆောင်ရွက်ခဲ့သလို ပညာရေး၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးနဲ့ အခြားလုပ်ငန်းများကိုလည်း ဘက်စုံဆောင်ရွက်ခဲ့တယ်လို့ဆိုပါတယ်။

ပခုက္ကူမှ ပေါက်မြို့နယ်သို့

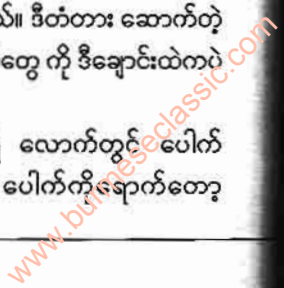
AMDA (From the People of Japan)

အဖွဲ့မှ ဇွန် ၁၃၊ ၁၄ ရက်များတွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ဟောပြောပွဲနဲ့ အသိပညာပေးပွဲလေးကျင်းပဖို့ ဆရာမ ဒေါ်ဒေဝီသန့်စင်၊ ဆရာမ ဒေါက်တာသန်းသန်းစိန်နဲ့ ဆရာဦးစည်သူလွင်တို့ကို ဖိတ်ကြားခဲ့တယ်။ ကျွန်မက ဆရာမ ဒေါ်ဒေဝီသန့်စင်ရဲ့ အောင်ပင်လယ်လူမှုဝန်းကျင် မဂ္ဂဇင်းမှာ လက်ထောက်အယ်ဒီတာအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေတော့ ဆရာမကြီးနဲ့အတူ ဒီခရီးစဉ်ကို လိုက်ပါလေ့လာခွင့်ရခဲ့တယ်။ ဆရာမ ဒေါ်ဒေဝီသန့်စင်က ဇွန် ၁၁ ရက်၊ မုံရွာမြို့တွင် ကျင်းပသော မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ လူငယ်တွေ့ဆုံပွဲတွင် ဟောပြောရန်ဖိတ်ကြားခြင်းခံရတဲ့အတွက် ရန်ကုန်မှ မုံရွာကိုအရင်သွားရပါတယ်။ မုံရွာဟောပြောပွဲအပြီး ဇွန် ၁၂၊ နေ့လည် ၁၂ နာရီ တွင်မှ ပခုက္ကူသို့ ကားဖြင့် တစ်ဆင့်ကူးခဲ့တာပါ။ ညနေ ၂ နာရီ ၃၀ ပခုက္ကူတိုရောက်တဲ့အခါ AMDA မှ ကားဆရာလေးကကြိုစောင့်နေပြီး ပခုက္ကူမှတစ်ဆင့် ဟောပြောပွဲကျင်းပမယ့် ပေါက်မြို့နယ်သို့ ခရီးဆက်ခဲ့ကြပါသည်။ မကွေးတိုင်း ဒေသကြီးအတွင်းမှာပါဝင်တဲ့ ပခုက္ကူမြို့ကတော့ ပူပြင်းခြောက်သွေ့တဲ့ရာသီဥတုရှိတဲ့အတွက် အပင်ကြီးများရှိပေမယ့် မုံရွာလောက် သစ်ပင်ထူထပ်ခြင်း မရှိပေ။

ပခုက္ကူမြို့ကအထွက်မှာတော့ မြင်ကွင်းက တဖြည်းဖြည်းပြောင်းလဲသွားပြီး လမ်းခရီးတစ်လျှောက်တွင် သစ်ပင်ကြီးကြီးမားမားသိပ်မတွေ့ရတော့။ အပင်ကြီးဆိုလို့ သနပ်ပင်လို အရွက်ဝိုင်း ဝိုင်းရှည်ရှည်အပင်မျိုး၊ မဲလီပင်လောက်သာတွေ့ရတော့တယ်။ အညာဒေသရဲ့အမှတ်အသားဖြစ်တဲ့ ထန်းပင်တွေကိုတော့ ဟိုတစ်ကွက်၊

သည်တစ်ကွက် စိုက်ခင်းတွေထဲမှာစိုက်ထားတာကိုတွေ့ရတယ်။ ပေါက်မြို့နယ်က မြေကြီးက သဲဆန်ပြီး ကျောက်ပေါတဲ့မြေ ဖြစ်တာတွေ့ရတယ်။ ပေါက်က ချင်းတောင်ခြေမှာတည်ရှိတယ်လို့ သိရပြီး လမ်းနံဘေးတွင် တစ်ခါတစ်ရံ တောင်ပူစာလေးများကို တွေ့ရပြီး တောင်နံရံများမှာ သဲမြေများ ပြိုကျနေတဲ့အတွက် ကျောက်လမ်းကို ကျော်ဖြတ်လာသော သဲချောင်းလေးများကို မကြာခဏတွေ့ရတယ်။ လမ်းခရီးတွင် မြို့ရွာကြီးကြီးမားမားဟူ၍ ကမ္မ (စံပြမြို့) နှင့် ရေပြာရွာလောက်သာ တွေ့ခဲ့ရတယ်။ ကမ္မစံပြမြို့က တော့ မြင်ရသလောက် တော်တော်လေးစည်ကားသည်။ ရေပြာကိုဖြတ်တော့ စိမ်းစိမ်းစိုစိုစပါးခင်းတွေကိုတွေ့ရတယ်။ ဒီနောက်မှာတော့ ရေပြာတံတားကိုဖြတ်ရပါတော့တယ်။ သဲချောင်းကြီးက ကြီးမား ကျယ်ပြန့်တဲ့အတွက် တံတားကြီးမှာ ရှည်လျားလှတယ်။ ဒီတံတားမရှိခင်က မိုးကြီးလာရင် ဟိုဘက် ဒီဘက်ကို ဖြတ်လို့မရပါ။ ဒီတံတားဆောက်ပြီးမှ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး အဆင်ပြေသွားတယ်။ ဒါတောင် မိုးကြီးတဲ့အခါ တံတားအောက်ခြေမျက်နှာပြင်ကို ရေထိသည်ဟုဆိုကြပြန်တယ်။ ရေပြာတံတားဖြတ်ပြီး နောက်တစ်နေရာတွင် ဒီလို တံတားရှည်ကြီးကိုဖြတ်ရပြန်တယ်။ ဒီတံတားကတော့ အုန်းတောချောင်းကိုဖြတ်သန်းဖောက်လုပ်ထားတဲ့ အမှတ် (၁) ပေါက်တံတားပဲဖြစ်ပါတယ်။ မိုးကြီးတဲ့အခါ ကျောက်ထု၊ ပုံတောင် ပုံညာဘက်က လာတဲ့ရေတွေက ဒီအုန်းတောချောင်းထဲကို အရှိန်နဲ့ ဝင်လာကြတယ်လို့ဆိုတယ်။ ဒီတံတား ဆောက်တဲ့အခါအသုံးပြုတဲ့ သဲတွေ၊ ကျောက်တွေကို ဒီချောင်းထဲကပဲရတယ်လို့ သိရတယ်။

ညနေ ၅း ၀၀ နာရီ လောက်တွင် ပေါက်မြို့သို့ရောက်ခဲ့ပါတော့တယ်။ ပေါက်ကိုရောက်တော့

အမ်ဒါမှစီစဉ်ပေးထားသော တည်းခိုခန်းတွင် အထုပ်ချပြီး ခေတ္တအနားယူကြပါတယ်။ ဆရာမ ဒေါက်တာသန်းသန်းစိန်နှင့် ဆရာစည်သူလွင်ကတော့ ရန်ကုန်မှ ပေါက်သို့ တိုက်ရိုက်ကားစီးလာမှာ ဖြစ်တဲ့အတွက် ဟောပြောပွဲစတင်မယ့် ၁၃ ရက်နေ့ မနက်မှ ရောက်မှာဖြစ်ပါတယ်။

ပေါက်မြို့လေးမှာ ခရီးသွားလာသူနည်းပါးလှတဲ့အတွက် တည်းခိုခန်းကြီးကြီးမားမား သီးသန့်မရှိပေ။ ရှေးဟောင်း အိမ်ကြီးတစ်လုံးကို အထဲမှာ အခန်းလေးများဖွဲ့ထားကာ ငှားခြင်းဖြစ်တယ်။ ဒီနေ့က ဆရာမကြီး ဒေါ်ဒေဝီနှင့် ကျွန်မမှာ ကားပေါ်မှာတစ်နေကုန်ခဲ့တဲ့အတွက် အညောင်းပြေ ပေါက်မြို့လေးထဲမှာ လမ်းလျှောက်ရင်း လေ့လာရေး ထွက်ခဲ့ကြတယ်။

ပေါက်မြို့လေးမှာ အေးချမ်းသော နယ်မြို့လေး ဖြစ်သည်ကိုတွေ့ရတယ်။ မန်ကျည်းပင်ကြီးများကို မြို့နေရာအနှံ့မှာ တွေ့ခဲ့ရပြီး ကျွန်မက အညာသူဆိုတော့ မန်ကျည်းပင်မြင်ရင်ကို အလိုလို သဘောကျနေမိတာ။ တစ်နေရာအရောက်မှာ တော့ လူတွေအုံနေသည်သော ဆိုင်လေးကိုတွေ့ရ၍ ကျွန်မတို့နှစ်ယောက် ဝင်ကြည့်ရာ မိုးဗြဲဒယ်ကြီးဖြင့်ကျော်နေသော အကြော်ပူပူနွေးနွေး တွေကို တွေ့ရဖြင့် နှစ်ယောက်သား ဝင်ထိုင်ဖြစ်ကြတယ်။ အာလူးကြော်၊ ဗူးသီးကြော်၊ အရွက်စုံကြော် တွေရတယ်ဆို၍ ဗူးသီးကြော်နှင့် အရွက်စုံကြော်ကို မှာစားကြတယ်။ ဗူးသီးကြော်မှာ ရန်ကုန်မှာလို အတုံးလိုက် အတစ်လိုက် မာမာကြီးကြော်ထားတာမဟုတ်။ ကျွန်မတို့ငယ်ငယ် အညာမှာစားခဲ့ရသလို လက်ချောင်းလေးတွေလို သေးသေးရှည်ရှည် အချောင်းလေးတွေကို ပူးကာ ကြော်ထားတာဖြစ်တဲ့အတွက် စားရတာ အိအိကြွပ်ကြွပ်

ရှိလှတယ်။ အရွက်စုံကြော်မှာလည်း လတ်ဆတ်ကာ ကြွပ်ကြွပ်ရွရွနှင့်။ နှစ်ယောက်သားအား ရပါးရစားမိကြပါတယ်။စားပြီး၍ပိုက်ဆံရှင်းတော့ တစ်ခုကို ၂၅ ကျပ်ပါတဲ့။ နှစ်ယောက်သားအများကြီးစားတာတောင် ၅၀၀ ကျပ်ပဲ ကျတယ်။ ညနေ ၇း၀၀ လောက်တွင် အမ်ဒါအဖွဲ့မှ စီမံရေးနှင့် ညှိနှိုင်းရေးမှူး ကိုအောင်ကျော်ဇောက ထမင်းစားဖို့ လာခေါ်သည့်အတွက် အနီးအနားမှာရှိတဲ့ ထမင်းဆိုင်တစ်ခုမှာပဲ စားဖြစ်ခဲ့ကြတယ်။ ထမင်းစားရင်း ကိုအောင်ကျော်ဇောက သူတို့အဖွဲ့ရဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်လေးများ ကို ပြောပြပေးခဲ့တယ်။ အမ်ဒါအဖွဲ့က ဂျပန်နိုင်ငံ၌ ၁၉၈၄ ခုနှစ်တွင် တရားဝင်ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး အစိုးရနှင့် မသက်ဆိုင်သော၊ အမြတ်အစွန်းမယူသော၊ နိုင်ငံရေးနှင့်မပတ်သက်သော၊ ဘာသာရေးနှင့် မဆက်နွယ်သော လူသားချင်းစာနာသည့်အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်တယ်လို့ သိရပါတယ်။ ဆေးပညာနှင့် ကျန်းမာရေးကဏ္ဍအဓိကထားဆောင်ရွက်ခဲ့သလို ပညာရေး၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးနဲ့ အခြားလုပ်ငန်းများကိုလည်း ဘက်စုံဆောင်ရွက်ခဲ့တယ်လို့ဆိုပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း အမ်ဒါရုံးရှိတဲ့ ဒေသတွေကတော့ ရန်ကုန်၊ ပေါက်မြို့နယ်၊ မိတ္ထီလာနဲ့ လာရှိုးတို့ပဲဖြစ်ပါတယ်။

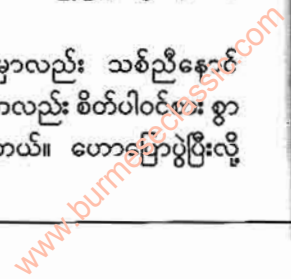
AMDA အဖွဲ့ရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်က စီမံကိန်းဒေသမှာရှိတဲ့ မိဘပြည်သူတွေရဲ့ ကျန်းမာရေးအခြေခံကောင်းမွန်လာစေရန် ကျန်းမာရေးနှင့်သက်ဆိုင်သော ဗဟုသုတများကို သိမြင်နားလည်ကျင့်သုံးလာနိုင်အောင် အသိပညာပေးခြင်းများ၊ လူထုကျန်းမာရေး ကော်မတီများဖွဲ့ကာ မိမိတို့ဒေသရှိ ကျန်းမာရေးအခက်အခဲများကို ကိုယ်တိုင်ဖော်ထုတ်ကာ ဖြေရှင်းနိုင်မည့် နည်းလမ်းများ သတ်မှတ်ခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်မည့် လုပ်ငန်းများရေးဆွဲကာ လုပ်ငန်းစဉ်များကို ဆောင်ရွက်အကောင်အထည်ဖော်ပါတယ်။ ကော်မတီများ၏ လုပ်ငန်းစဉ်အားလုံးတွင် လိုအပ် သောသင်တန်းများ၊ သင်ထောက်ကူပစ္စည်းများ၊ အကြံဉာဏ်ပေးခြင်းများကို အမ်ဒါမှ ပံ့ပိုးကူညီ ပေးသည်ဟု သိရတယ်။

၁၃ ရက်နေ့ မနက် ၇း ၀၀ နာရီခွဲလောက် တွင် ဆရာမဒေါက်တာသန်းသန်းစိန်နှင့် ဆရာ စည်သူလွင်တို့ ရောက်လာခဲ့ကြတယ်။ ဟောပြောပွဲမှာ နေ့လည် ၁၂:၀၀ နာရီတွင်စမှာဖြစ်ကာ ဟောမည့်နေရာမှာ ပေါက်မြို့ပေါ်မှာ မဟုတ်။ ပေါက်မြို့အနီးက ကျားပစ်ကန်ကျေးရွာမှာ

ဟောရ မှာဖြစ်ပါတယ်။ဆရာနှင့် ဆရာမတို့ အနားယူရေးဦး
ချိုး။ ထမင်းစားအပြီး ၁၁း ၀၀ နာရီလောက်တွင်
ကျားပစ်ကန်ကျေးရွာသို့ အိမ်ဒါမှကားဖြင့် ထွက်ခဲ့ကြတယ်။
မိုးတွင်းဖြစ်ပြီး လမ်းမှာ မြေလမ်း ဖြစ်တဲ့အတွက်
ဗွက်အိုင်တွေနှင့်။ နည်းနည်းတော့ ကြမ်းသည်။ လမ်းမှာ
နိမ့်လိုက်မြင့်လိုက်နှင့်။ ကျဉ်းကလည်း ကျဉ်းသေး။ အိမ်ဒါ
ကကားမှာ လမ်းကြမ်းမောင်းတဲ့ ကားအမြင့်ဖြစ်တဲ့အပြင်
ကားဆရာလေး က ကျွမ်းကျင်တဲ့ အတွက် အခက်အခဲတော့
မရှိပေ။ ရွာမရောက်ခင် လမ်းဘေးမှာမြင်ရတဲ့စိုက်ခင်းလေး
တွေကတော့ ခြောက်သွေ့ပြီး စိမ်းစိမ်းစိုစိုမရှိလှပေ။ မြေမှာ
သဲဆန်ပြီး ကျောက်ပေါ်တဲ့ ငြုန်းမြေဖြစ်တဲ့အတွက်
တောင်ယာသီးနှံသာ စိုက်ပျိုးရသည်ဟုဆိုသည်။ ကြက်သွန်၊
မြေပဲနှင့် ပဲစင်းငုံကို အဓိကစိုက်ပျိုးတယ်လို့ သိရတယ်။
စိုက်ခင်းတွေထဲမှာတော့ အညာဒေသအမှတ်အသားဖြစ်တဲ့
ထန်းပင်တွေကို တွေ့ရတယ်။ နာရီဝက်လောက် သွားပြီး
သည်နှင့် ဟောပြောပွဲကျင်းပမည့် ဘုန်းကြီး ကျောင်းဝင်း
ထဲကိုရောက်ခဲ့ပါပြီ။ အနီးအနား ရွာကလူတွေပါ အစောကြီး
ကတည်းက ရောက်နေ သည်ဟုသိရတယ်။ ကျောင်းကြီး
တစ်ခုလုံး လူတွေ ပြည့်နေပါတယ်။ ဟောပြောပွဲစတော့
ငြိမ်သက်စိတ်ဝင်စားစွာနားထောင်နေကြသည်ကို တွေ့ရ
တယ်။ ဆရာ၊ ဆရာမတွေကလည်း သိနားလည်စေချင်သော
စေတနာအပြည့်ဖြင့် မမောနိုင်အောင် ရှင်းလင်းဟော
ပြောကြတယ်။ ပျက်စီးလာပြီဖြစ်တဲ့ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်
ကို ထိန်းသိမ်းရန် သူတို့မှာလည်း တာဝန်ရှိသည်ဆိုတာကို
ဒေသခံတွေ နားလည်သဘောပေါက်လာကြပြီး ဟောပြောပွဲ
အပြီးမှာ သူတို့သိလိုသည်များကို ဆရာ၊ ဆရာမများ

ထံမေးမြန်းကြရင်း ညနေ ၅း ၀၀ နာရီမှာ ဟောပြောပွဲ
အစီအစဉ်ပြီးဆုံးသွားပါတယ်။ ဟောပြောပွဲပြီးလို့ ဘုန်းကြီး
ကျောင်းဝင်းထဲကို လှည့်ပတ်ကြည့်ရှုခဲ့တဲ့အခါမှာတော့
ကျွန်မအလွန် သဘောကျတဲ့ သက်တမ်းရင့်မန်ကျည်းပင်
ကြီးများကို အံ့အံ့ဆိုင်းဆိုင်းနှင့် အများကြီးတွေ့ခဲ့ရတယ်။
ဒါကြောင့် ကျောင်းဝင်းလေးက အေးချမ်းနေတာ ဖြစ်မယ်။
ဒီဟောပြောပွဲအပြီး နောက်တစ်နေ့ ဇွန် ၁၄
ရက်မှာတော့ သစ်ညီနောင်ကျေးရွာမှာဟောရမှာဖြစ်ပြီး
ပွဲကတော့ နံနက် ၇း ၀၀ နာရီ ကတည်းကစမှာဖြစ်ပါတယ်။
သစ်ညီနောင်ကျေးရွာ မှာတော့ စာသင်ကျောင်းမှာဟောမှာဖြစ်
တဲ့အတွက် အဲဒီနေ့က အင်္ဂါနေ့ဖြစ်ပေမဲ့ကျောင်းပိတ်
ပေးမှာဖြစ်ပြီး နောက်ရက်တွေမှ အစားတက်ရမယ်လို့
သိရတယ်။ စာသင်ကျောင်းဝင်းထဲကိုရောက် တဲ့အခါမှာ
တော့ မြင်ရတဲ့ရှုခင်းက ဒီနေရာလေးက ဒီကျောင်းလေးမှာ
ဆရာမလာလုပ်စိတ်တောင် ပေါက်မိပါတယ်။ စာသင်
ကျောင်းရဲ့ ခြံစည်းရိုးလို့ ပြောရမလားမသိ။ ကျောင်းရဲ့
တစ်ဖက်အစပ်မှာ ထန်းပင်တွေ စိတန်းစွာစိုက်ထားပြီး
ဟိုးမှာဘက်တွင်တော့ ပဲစင်းငုံစိုက်ခင်းကို တစ်မျှော်တစ်ခေါ်
ကြီးတွေ့ ရပါတယ်။ စိုက်ခင်းရဲ့ ဟိုးဘက်အစွန်မှာတော့
ထန်းပင်တန်းတွေ၊ သရက်ပင်ကြီးတွေ၊ မန်ကျည်းပင် ကြီး
တွေကို တွေ့ရပြန်တယ်။ မြင်ရတဲ့ မြင်ကွင်းမှာ အေးချမ်းပြီး
စိတ်ချမ်းမြေ့စရာ ကောင်းလှပါတယ်။ မြို့မြင်ကွင်းနဲ့တော့
တခြားစီပါပဲလား။
ဒီနေ့ ဟောပြောပွဲမှာလည်း သစ်ညီနောင်
ကျေးရွာအပြင် တခြားရွာတွေကလည်း စိတ်ပါဝင်စား စွာ
လာရောက် နားထောင်ကြပါတယ်။ ဟောပြောပွဲပြီးလို့

ဟောပြောပွဲပြီးလို့ ထမင်းစားအပြီးမှာ ဒီကျောင်းက ကျောင်းသူကျောင်းသားလေးတွေကို ဆရာစည်သူလွင်က သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နဲ့ပတ်သက်တဲ့ ဟောပြောပွဲလေးတစ်ခု ကျင်းပပေးခဲ့ပါတယ်။ ကလေးတွေကို သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ဗဟုသုတတွေ၊ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ ပထဝီဝင်အနေအထားတွေကို မေးလိုက်ပြောလိုက်နဲ့၊ ကလေးတွေကလည်း ခန်းလုံးပြည့် တက်ကြွစွာနှင့် ဆရာမေးသမျှကို ရရ မရရ ထဖြေကြနှင့်၊ ဆရာကလည်း ရတဲ့လူကို ဘောလ်ပင်၊ စာအုပ်၊ ခဲတံ၊ ပေတံ အစရှိတဲ့ ကျောင်းသုံးပစ္စည်းတွေကို ဆရာချပါတယ်။

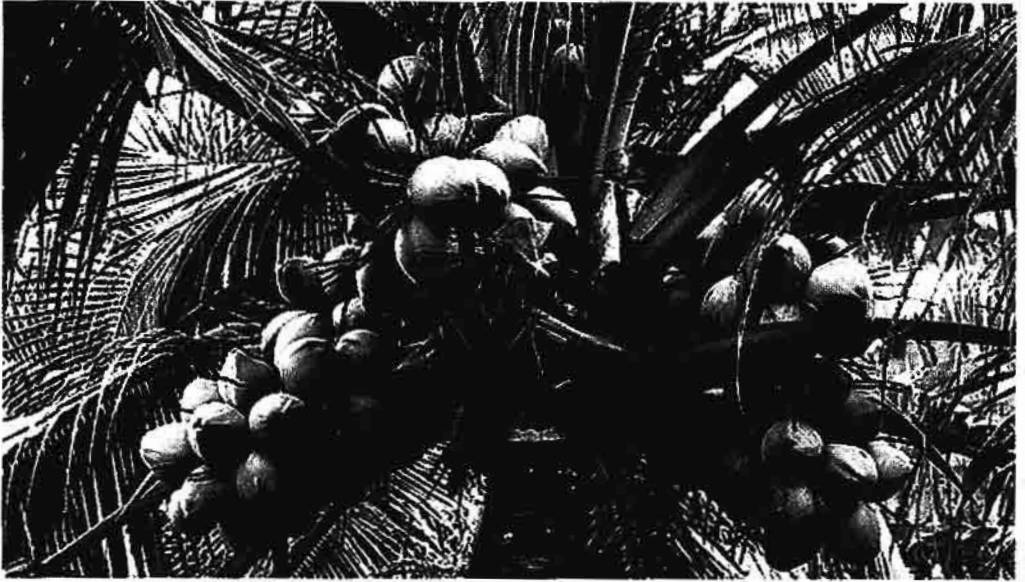

ထမင်းစားအပြီးမှာ ဒီကျောင်းက ကျောင်းသူကျောင်းသားလေးတွေကို ဆရာစည်သူလွင်က သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နဲ့ပတ်သက်တဲ့ ဟောပြောပွဲလေးတစ်ခု ကျင်းပပေးခဲ့ပါတယ်။ ကလေးတွေ ကို သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ဗဟုသုတတွေ၊ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ ပထဝီဝင်အနေအထားတွေကို မေးလိုက်ပြောလိုက်နဲ့၊ ကလေးတွေကလည်း ခန်းလုံးပြည့် တက်ကြွစွာနှင့် ဆရာမေးသမျှကို ရရ မရရ ထဖြေကြနှင့်၊ ဆရာကလည်း ရတဲ့လူကို ဘောလ်ပင်၊ စာအုပ်၊ ခဲတံ၊ ပေတံ အစရှိတဲ့ ကျောင်းသုံးပစ္စည်းတွေကို ဆရာချပါတယ်။ ကလေးတွေက ဆရာဟောပြောသမျှကို စိတ်ပါဝင်စားစွာ နားထောင်ကြပြီး ဆရာမေးသမျှကို တက်တက်ကြွကြွဖြေကြားရင်း စာသင်ကျောင်းတစ်ခုလုံး ဆူညံလို့နေပါတယ်။ ညနေပိုင်း ၃း ၀၀ နာရီ အချိန်မှာတော့ ဟောပြောပွဲပြီးဆုံးသွားပါတယ်။ ဒီကလေးတွေထဲကပဲ အကုန် မဟုတ်တောင် အနည်းအပါးလောက် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ချစ်မြတ်နိုးပြီး ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မယ့်သူများပေါ်လာရင်၊ အဲဒီလူငယ်လေးတွေက တစ်ဆင့်ပွားပြီး နောက်ထက်မျိုးဆက်သစ်လေးတွေ ပေါ်လာမယ်ဆိုရင် သက်ရှိတွေနေထိုင်တဲ့ ကမ္ဘာမြေကြီး ဆက်လက်ရှင်သန်ဖို့အတွက် အထောက်အကူ အနည်းငယ်ဖြစ်စေမယ်လို့ ထင်မိပါတယ်။ အဲဒီနောက် အမ်ဒါအဖွဲ့မှ ဆရာဆရာမများကို အမှတ်တရ လက်ဆောင် ပစ္စည်းများပေးအပ်ခဲ့ပါတယ်။

ရွာထဲကပြန် အထွက်မှာတော့ လမ်းတစ်လျှောက်က အိမ်တွေမြင်ရသည်မှာ အိမ်ကြီးအိမ်ကောင်းတွေ များတာကိုတွေ့ရတယ်။ အိမ်တိုင်းလိုလိုမှာ နွားကြီးတွေကို တွေ့ရပြီး နွားကြီးများမှာ ဝပြီးနေတဲ့အတွက် ရေခဲမြေခဲ ကောင်းသော ရွာလေးဖြစ်ဟန်တူပါတယ်။ ဒီလို နွား ဝဝလှလှကြီးတွေကို မတွေ့ရသည်မှာ အတော်ပင်ကြာပြီ။ နွားနှင့်တောင်သူမှာ ကျွန်မတို့မြန်မာနိုင်ငံအတွက် အသက်သခင်ကျေးဇူးရှင်များ ဖြစ်တယ်လို့ ကျွန်မငယ်ငယ်ကတည်းက လူကြီးတွေပြောခဲ့တာ ကြားဖူးတယ်။

ဒီနောက်မှာတော့ ကျွန်မတို့အဖွဲ့ဟာ ပခုက္ကူမှာကားသွားစီးရမှာဖြစ်တဲ့အတွက် ပစ္စည်းတွေသိမ်းဆည်းပြီး အမ်ဒါကကားနှင့်ပဲ ပခုက္ကူသို့ တစ်ခေါက်ပြန်ခဲ့ကြပါပြီ။ လမ်းခရီးတွင် ဒီပွဲကို စီစဉ်တဲ့အမ်ဒါအဖွဲ့၏ ကျေးလက်ဒေသနေပြည်သူများအပေါ် ထားတဲ့စေတနာတွေကို သာဓုခေါ်မိပါတယ်။ သူတို့အဖွဲ့စီစဉ်မှုကြောင့် ကျေးလက်နေ ပြည်သူတွေ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးအသိတွေ ကျန်းမာရေးဗဟုသုတတွေ အများကြီးရရှိသွားကြပြီ။ ပြည်သူတွေအတွက် ဒီလို တကယ်အလုပ်ဖြစ်မြောက်အောင် လုပ်ဆောင်တဲ့အဖွဲ့အစည်းတွေ များများပေါ်ဖို့ လိုပါတယ်။ ကျွန်မကတော့ ကိုယ့်နိုင်ငံထဲက မရောက်ဖူးတဲ့ဒေသတွေကို အလည်တစ်ခေါက်ရောက်ရင်း ဗဟုသုတလည်း တိုးပွားခဲ့ရပြီး ကျေးလက်နေပြည်သူတွေရဲ့ ဘဝကိုလည်း သိရှိခဲ့ရပါတယ်။ ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးကို သည့်ထက်မက ဆောင်ရွက်နိုင်ကြပါစေဟု ဆုတောင်းမိပါတယ်။

ဝင်းနီယွေး

ဘုန်းပင်ဆိုင်ရာထုတ်ကုန်ဖြင့် ငမြေဆီလွှာကို ကာကွယ်ပေးနိုင်ပါသလား

ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံတွင် သစ်တောပြုန်းတီးမှု၏ ဆိုးကျိုးရလဒ် မြေပြိုမှုများဖြစ်ပွားလေ့ရှိသည်။ မြေပြိုမှုများနှင့်အတူ မြေလွှာ၏အပေါ်ယံလွှာ၌ရှိနေသော မြေဆီလွှာတို့ လွင့်ပါးပျောက်ကွယ်ရသည်။ မြေဆီလွှာတိုက်စားခံရမှုကြောင့် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများ ထိခိုက်ရသည့်ပြင် သနားကုန်ဖြင့် ဖြေရှင်းရန် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးအင်ဂျင်နီယာ ဂျပ်စတီနိုအာဘိုလီဒါက ဂျူဘိုကင်အင်တာပရိုက်စ်ကုမ္ပဏီဟု အမည်ပေးထားသော ကုမ္ပဏီတစ်ခုကို ၁၉၉၅ ခုနှစ်တွင် ထူထောင်လိုက်သည်။ ဂျူဘိုကင်အင်တာပရိုက်စ်ကုမ္ပဏီသည် အုန်းဆီများဖြင့်ပြုလုပ်သော ပိုက်ကွန်များကို ရက်လုပ် သည့်လုပ်ငန်းဖြင့် မြေဆီလွှာထိန်းသိမ်းရေးအတွက် ဦးဆောင်ဦးရွက် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ယင်းကုမ္ပဏီသည် အုန်းစိုက်ခင်းများကို ထူထောင်ထားရှိပြီး အုန်းသီးအခွံများမှရရှိသည့် ဖိုက်ဘာအမျှင်များဖြင့် ပိုက်ကွန်များ ရက်လုပ်သည့်လုပ်ငန်းကို လုပ်ကိုင်သည်။ ယင်းပိုက်ကွန်များကိုအသုံးပြု၍ မြေဆီလွှာတိုက်စားမှုကိုကာကွယ်နိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြသည်။ အုန်းဆီပိုက်ကွန်များသည် အမြစ်များသဖွယ်

မြေဆီလွှာကို တစ်စုတစ်စည်းတည်းရှိနေအောင် ထိန်းပေးထားနိုင်သည်။

အာဘိုလီဒါသည် အုန်းနှင့်ပတ်သက်နေသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကိုအသုံးပြု၍ ထုတ်ကုန် ပစ္စည်းများ ထုတ်လုပ်သည့်လုပ်ငန်းကိုလည်း လုပ်ကိုင်စေခဲ့သည်။ မြေသုတ်ဖိုများရက်လုပ်သည့်အပြင် အော်ဂဲနစ် (ဓာတုပစ္စည်းလွတ်) စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများအတွက် မြေဩဇာများကို ထုတ်လုပ်သည်။

ဂျူဘိုကင်အင်တာပရိုက်စ်ပိုင်ဆိုင်သော အုန်းခြံများသည် အတွက်နှုန်းကောင်းမွန်သည်။ ယခုအခါတွင် ယင်းအုန်းခြံများမှထွက်ရှိသော ကုန်ကြမ်းများကိုအသုံးပြု၍ ကမ္ဘာတစ်ဝန်းရှိ အုန်းဆိုင်ရာ ထုတ်ကုန်ပစ္စည်းအမျိုးမျိုးကို တင်ပို့ရောင်းချလျက် ရှိသည်။

ရည်ညွှန်း - World Challenge

●
 G. J. ၂၀၀၆
 နိုင်ငံတကာသတင်းဂျာနယ်

ပတ်စန်းကျင်အက်ဆး

ကွမ်းယာဆိုင်လေးရဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိ

မောင်သစ်ထွန်း (ပြင်ဦးလွင်)

ကျွန်တော် မိတ္တူဆိုင်မှာ မိတ္တူကူး ရင်း မပြီးသေးတာနဲ့ ထိုင်စောင့်နေလိုက် တယ်။ မိတ္တူဆိုင်က လမ်းမကြီးကို မျက်နှာမူထားတော့ လမ်းပေါ်မှာ ကားတွေ၊ ဆိုင်ကယ်တွေ၊ လူတွေနဲ့ ရှုတ်ယှက်ခတ်နေတာ တွေ့ရတယ်။

ခု နောက်ပိုင်း သတိထားမိတာက ဆိုင်ကယ်တွေဟာ ဟိုတုန်းက စက်ဘီး ပေါသလို လှစ်ကနဲ လှစ်ကနဲ လမ်းပေါ် မှာ ပျားပန်းခတ်နေတာကို တွေ့ရတယ်။ အသံကျယ်ကျယ်လောင်လောင်ဆိုရင် ဆိုင်ကယ်လို့သာမှတ်လိုက်တော့။

နောက်ဆုံးတော့
ကျွန်တော်ကွမ်းသမား နေ့ပိုင်းမှာ
ဝါးရတာအားမရလို့ဘဲ ပြောရမယ်။
ညအိပ်ရာဝင်ရင် ကွမ်းလေးတစ်ယာ
ကို ပါးစပ်ထဲထိုးထည့်ပြီး
အိပ်ရာဝင်တဲ့ အကျင့်ဖြစ်လာတယ်။
မနက်လင်းတော့
ညကကွမ်းပိုင်း
အိပ်ပျော်သွားတာ။
ဝါးစောင်ထဲမှာ တစ်ပိုင်းတစ်စ
ကွမ်းယာ အလုံးလိုက်ကို
ထွေးထုတ်လိုက်ရတယ်။
သူငယ်ချင်းတွေက ပြောတယ်။
မင်းအဲဒီလို
ကျပ်ကျပ် ပါးစပ်အလိုလိုက်။
ကင်းဆာဖြစ်ပြီး ဝါးကြီးပေါက်
ထွက်တာကို တို့ ကြားဖူးတယ်။

ကျွန်တော်ကတော့ ကိုယ့်နောက် ဒါမှ
မဟုတ်။ ရှေ့ကဆိုင်ကယ် အရှိန်နဲ့မောင်း
လာပြီဆိုရင် လမ်းဘေးကို ဆင်းရှောင်
လိုက်တာပဲ။ မရှောင်လို့ မဖြစ်ဘူး။
တိုက်မိပြီဟေ့ဆိုရင် သူတို့က အတင်း
မောင်းပြေးတာ။ နောက်လူကို လှည့်မ
ကြည့်ဘူး။ နောက်ပြီး ဆေးရုံမှာ လူနာ
ခပ်များများဟာ ဆိုင်ကယ်တိုက်လို့
မှောက်လို့ ကြားရတယ်။
အင်မတန်မှအေးချမ်းပါတယ်ဆို တဲ့
တောရွာတွေမှာတောင် ဆိုင်ကယ်
တွေ တခုနဲ့တခုဖြစ်နေပြီ။ ခုလည်းကြည့်
မိတ္တူဆိုင်ရဲ့ဘေးနားမှာ ကွမ်းယာဆိုင်
လေးရှိတော့ ဆိုင်ကယ်မျိုးစုံ ဝင်လိုက်
ထွက်လိုက်နဲ့ ရှုတ်ယုတ်ခတ်နေတာကို
တွေ့နေရတယ်။ ကွမ်းယာဆိုင်လေးတွေ
တိုးလာတယ်။ သည့်နောက်ပိုင်း လူခပ်
များများဟာ ကွမ်းဝါးခြင်းအလုပ်ကို
လုပ်လာကြတယ်။ နေရာခပ်များများ
ကွမ်းယာဆိုင်တွေ မှီပေါက်သလို ပေါ်
ပေါက်လာပေမဲ့ များသောအားဖြင့်
အနည်းအများကတော့ ရောင်းနေရ
တာပဲ။ နာမည်ကြီးတဲ့ဆိုင်များကျတော့
လူနှစ်ယောက်၊ သုံးယောက်ယာတာကို
တွေ့ရတယ်။ ကျွန်တော်ထိုင်နေတဲ့
မိတ္တူဆိုင်လေးရဲ့ဘေးက ကွမ်းယာဆိုင်
ဆို လူရောဆိုင်ကယ်ပါ ရှုတ်ယုတ်ခတ်
နေတာကို မြင်နေရတယ်။
တစ်ချိန်က ကျွန်တော်လည်း
ကွမ်းသမားဖြစ်ခဲ့ဖူးတယ်။ ကွမ်းသမား
မှ ဝါရင့်ကွမ်းသမားပါ။ ကွမ်းဝါးလွန်း
လို့ အံသွားတွေလည်း ဘယ်ရောညာပါ
မရှိတော့ဘူး။ ကွမ်းပြတ်တာ ဆယ်နှစ်
လောက်ရှိပေမဲ့ ခုချိန်ထိ ကွမ်းချိုးတွေ
မပျောက်သေးတာကို တွေ့ရတယ်။
ခုခေတ် ကွမ်းစားတယ်ဆိုတာ နှပ်ဆေး
လေးနည်းနည်းထည့်ပြီးစားတာ ကျွန်

တော်တို့ခေတ်ကဘူးဆေး၊ ပုလင်းဆေး၊
နှပ်ဆေး၊ ဗမာဆေး၊ နိုင်တီတူး ဆေး
တွေကအစပဲ။ ကျွန်တော်က ဆေးစုံ
သမားဆိုတော့ တွက်သာကြည့်ပေါ့
လေ။ ကွမ်းစားခြင်းအလုပ်ကို အစက
ကျွန်တော်တို့ခေတ်မှာ ကွမ်းအချို့ရှိ
တယ်။ အုန်းယိုတို့၊ ဖရုံယိုတို့နဲ့အတူ
အမွှေးအကြိုင်တွေထည့်ထားတော့
စားရတာတစ်မျိုးလေးပဲ။ အဲဒီကနေ
တစ်ဆင့် ကွမ်းအဆီမဲလေးစားလာရင်း
က ဆေးလေးနည်းနည်းထည့်စားလာ
တယ်။ ဝါရင့်လာတော့ ဆေးအစုံထည့်
စားမှ ပိုပြီးဖိလင်ရှိတယ်လို့ ထင်ခဲ့တယ်။
ဆေးအစုံမှ တကယ်ကို ဆေးအစုံ၊
ခုခေတ်နှပ်ဆေးလေးနည်းနည်းထည့်
ပြီး စားတာမဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော့်
ကွမ်းကို ကြည့်လိုက်ရင် ကွမ်းသီး
ကိုဖုံးပြီး ဆေးအစုံက မည်းနေတယ်။
ရုတ်တရက် ကြည့်ရင် ကွမ်းယာနဲ့ကို
မတူဘူး။ အဲဒီလိုဖြစ်နေလို့ မန္တလေး
ရောက်တော့ လမ်းကိုမမှတ်မိဘူး။
ကွမ်းယာဆိုင်ကို တော့သိတယ်။ “နုရီ”
ကွမ်းယာတဲ့၊ ကွမ်းယာတဲ့လူ လေးငါး
ယောက်လောက်ရှိတယ်။ ကွမ်းယာနေ
လိုက်တာ လက်ကိုမအားဘူး။ ရှေ့က
ခြင်းထဲမှာလည်း အဆီမဲ့ဆို အဆီမဲ့၊
ခြင်းထဲမှာ အထုပ်လေးတွေထုပ်ထား
တယ်။ ဆေးကြိုက်တဲ့လူလည်း ဆေး
ကွမ်းယာဆိုပြီး အသီးသီး ဝယ်သူ
အကြိုက် ခြင်းတွေထဲ အထုပ်လေး
တွေကိုယ်စီ ထုပ်ထည့်ထားတယ်။
တချို့ကမစောင့်နိုင်ကြဘူးလေ။ အသီး
သီး ခြင်းထဲက ကိုယ်လိုသလောက်
ယူသွားကြတယ်။ ဖြစ်သလားမပြောနဲ့။
ကျွန်တော့် ကွမ်းယာနေတုန်း ပိုင်ရှင်
လားမသိဘူး။ ကြွပ်ကြွပ်အိတ်အကြည်
နဲ့ကောင်တာ အသီးသီးက ပိုက်ဆံတွေ

ကို သူ့အိတ်ကြီးထဲ ထိုးထည့်တာ ပိုက်ဆံတွေများ စက္ကူစုတ်တွေ ကျနေတာပဲ။ စီကို မနေဘူး၊ အဲသလောက် ဖြစ်တာ။

အစက ကျွန်တော် အဲဒီဆိုင် ရောက်တော့ ကွမ်းယာ မှာလိုက်တယ်။ ဆေးအစုံဆိုပြီးမှာတာ သည်တော့ ကွမ်းယာတဲ့ ကောင်လေးက ဘယ်လို ဆေးအစုံလဲတဲ့။ ကျွန်တော်က ရှိတဲ့ ဆေး အကုန်ထည့်ကွာလို့ ပြောလိုက် တယ်။ ကောင်လေးက ကျွန်တော့်ကို တစ်ချက်ကြည့်ပြီး ကွမ်းယာကို ရှိတဲ့ ဆေးအကုန်ထည့်တာ၊ ကွမ်းသီးဖုံးပြီး ဆေးတွေမည်းနေတာကို ဘေးကလူက တွေ့ပြီး ဒါက ဘယ်လိုလူမျိုးစားတာ လဲလို့မေးတော့ ကွမ်းယာတဲ့ကောင် လေးက သည်က အစ်ကိုကြီးစားတာလို့ ကျွန်တော့်ကို ပြောလိုက်တယ်။ အဲဒီလူ ကပဲ ခင်ဗျားဗျာ သည်လောက်ဆေး တွေ ထည့်စားတော့ မမူးဘူးလားတဲ့။ ကျွန်တော်က ခင်ဗျားတို့ စားတဲ့ ကွမ်းယာသုံးရာနဲ့ ကျွန်တော့်တစ်ယာ ညီတယ်လို့ ပြောလိုက်တယ်။ တအံ့ တဩကြည့်ပြီး ထွက်သွားတယ်။ အဲဒီ အချိန်တုန်းက ကျွန်တော်က ဗိုလ်ပေါ့။ အဲဒီလို ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ဟုတ်လှပြီ မှတ်နေတာ။ ကျွန်တော့်ထက် ဗိုလ်ကို တွေ့လိုက်ရတော့ လက်ဖျားခါမိတယ်။ ကြည့်လေ သူ့ကွမ်းစားပုံက ဆေး အစုံလည်းစား သေး၊ ကွမ်းသုံးယာကို ထပ်ပြီး တစ်ယာ လုပ်လိုက်တယ်။ နောက် ပါးစောင်ထဲကို ထိုးထည့် ဝါး လိုက်တာတွေလိုက်တော့ အိုး မိုင်ဂေါ့ဒ် လို့ တရမလိုဖြစ်ခဲ့ရတယ်။ ဒါနဲ့မပြီး သေးဘူး။ စူထက်စူ လူစွမ်းကောင်းကို မန္တလေးကနေ ရေနံချောင်းကို ကားစီး တော့ ကျွန်တော် စီးတဲ့ကားမှစပယ်ယာ

က မန္တလေးကနေ ကွမ်းယာထုပ်တွေကို အာဂျီနိုမိုတို အိတ်နဲ့အပြည့်ထည့်လာ ပြီး ကားအတက်အဆင်း ချိတ်ကလေး မှာ ချိတ်လို့က်တယ်။ ကျွန်တော်ထင် တာက အထုပ်သေးနှစ်ထုပ်ပဲကျန်တာ ကို တွေ့ရတော့၊ အို ဘာပြောကောင်း မလဲ ထမင်းမစားဘဲ ကွမ်းနဲ့အသက် ဆက်တဲ့လူလားလို့ နာမည်ပေးရမလို ဖြစ်ခဲ့ ဖူးတယ်။ နောက်ပိုင်းမိန်းမတွေ ကပါ ကွမ်းဝါးလာကြတယ်။ ကွမ်းသီး တွေ၊ ကွမ်းရွက်တွေ၊ ထုံးတွေ၊ ရှားဆေး တွေ နဲ့ မဝါးချင်ဘူးဆိုရင် နောက်ဆုံး ပေါ် အိန္ဒိယကလာတဲ့ ကျွန်တော့် သူငယ်ချင်း ပြောတော့ “ရှေ့ခါး” တဲ့။ အဲသည် အထုပ်မှုန့်ကလေး ပါးစပ်ထဲ ထည့်လိုက်ရုံပဲ။ ဝါးစရာ မလိုဘူး။ ကွမ်းအရသာအတိုင်းလို့ ပြောတယ်။ တကယ်တော့ အရည်မရ အဖတ် မရဆိုတာ ကွမ်းကိုပြောတာ။ စဉ်းစား ကြည့်တော့ ကွမ်းသမားများဟာ မနက် အိပ်ရာကထ ဗိုက်ထဲမှာ အစာရှိရှိ၊ မရှိရှိ ကွမ်းတစ်ယာကောက်ဝါးလိုက် ရင်ကိုပဲ အာသာဆန္ဒပြည့်သွားသလို ဖြစ်တယ်။ နောက် ဝါးရင်းဝါးရင်း ပါးစပ်ကို အငြိမ်မနေနိုင်တဲ့အဖြစ်က

အမြဲတမ်း ပါးစပ်ထဲမှာ ကွမ်းရှိနေရင် ကိုပဲ သူ့အနေနဲ့ ပြီးပြည့်စုံနေပြီလို့ ထင်နေတယ်။ နောက်ဆုံးတော့ ကျွန်တော်ကွမ်းသမား နေ့ပိုင်းမှာ ဝါးရတာအားမရလို့ဘဲ ပြောရမယ်။ ညအိပ်ရာဝင်ရင် ကွမ်းလေးတစ်ယာ ကို ပါးစပ်ထဲထိုးထည့်ပြီး အိပ်ရာဝင်တဲ့ အကျင့်ဖြစ်လာတယ်။ မနက်လင်းတော့ ညကကွမ်းငုံရင်း အိပ်ပျော်သွားတာ၊ ပါးစောင်ထဲမှာ တစ်ပိုင်းတစ်စ ကွမ်းယာ အလုံးလိုက်ကို ထွေးထုတ်လိုက်ရ တယ်။ သူငယ်ချင်းတွေက ပြောတယ်။ မင်းအဲဒီလို ကျပ်ကျပ် ပါးစပ်အလို လိုက်။ ကင်ဆာဖြစ်ပြီး ပါးကြီးပေါက် ထွက်တာကို တို့ ကြားဖူးတယ်။ လူ့ ဘဝမှာ အသက်ရှည်ရှည်နေချင်ရင် ခုလိုအပြုအမူမျိုး ရှောင်ပါမောင်ရေ တဲ့။ သူတို့ကတော့ စေတနာနဲ့ပါ။ အဲဒီ အချိန်တုန်းက သူတို့စိတ်ချမ်းသာ အောင် သူတို့ရှေ့မှာတော့ “အေးပါကွာ၊ ငါဆင်ခြင်ပါမယ်” လို့ လွယ်လွယ် နှုတ်ကတ်ပေးခဲ့ပေမဲ့ “ဝါသနာကို မတားနဲ့ရှင်” ဆိုသလိုပဲ အချိန်တန် ပါးစပ်ထဲမှာ ကွမ်းလေးမြုံ့လို့။ သူငယ်ချင်းကျူရှင်ဆရာ တစ်

ကဏ္ဍတော်ကွမ်းဖြတ်တာ
တစ်လလောက်ရှိပြီတဲ့။
ဘာမှပြတ်လည်းဆိုတော့
ချိုချိုတဲ့
ဟုတ်ဟုတ်ဟုတ်လို့ ထင်မိတယ်။
ဒီလေ့မကြာပါဘူး
“အမှားပြောတာလည်း
ထန်းပင် ပေါင်မာကြည့်သလို”
မျိုးပါ။ လူစိတ်ဟာ
ဆန်းကြယ်လှပါတယ်။
ဘာမှ မဟုတ်တာလေးနဲ့လည်း
ပြတ်ချင်ပြတ်သွားတာ။

ယောက် ကျွန်တော့် ဆိုင်လာရင် ကွမ်းထုပ်ကလေးကိုင်လို့။ ပါးစပ်ကလည်း အဝါးမပျက်။ နောက်ပြီး ကွမ်းသွေးထွေးဖို့ မျက်စိက “ကျီးကန်းတောင်းမှောက်” လို့ ဘယ်နေရာအမှိုက်တောင်းရုံလဲ။ အဲဒီနေရာသွားပြီးမှ ကွမ်းသွေးထွေးခဲ့တယ်။ ပါးစပ်မှာလည်း ရဲတွတ်လို့။ မကြာပါဘူး။ အဲဒီသူငယ်ချင်းဆိုင်လာတော့ ကွမ်းထုပ်ပါမလာဘူး။ ချိုချင်လေးငဲ့လို့။ သူ့ကို ကြည့်ပြီး ကွမ်းမစားတော့ဘူးလားလို့ မေးမိတယ်။ ကျွန်တော် ကွမ်းဖြတ်တာ တစ်လလောက်ရှိပြီတဲ့။ ဘာနဲ့ဖြတ်လည်းဆိုတော့ ချိုချင်နဲ့တဲ့။ ဟုတ်တုတ်တုတ်လို့ ထင်မိတယ်။ ဒါပေမဲ့ မကြာပါဘူး “အမှားပြောတာလည်း ထန်းပင်ပေါ်မော့ကြည့်သလို” မျိုးပါ။ လူ့စိတ်ဟာ ဆန်းကြယ်လှပါတယ်။ ဘာမှ မဟုတ်တာလေးနဲ့လည်း ပြတ်ချင်ပြတ်သွားတာ။ ကျွန်တော့်အဖြစ်ပါ။ ဒါကြောင့် ပြောတာပေါ့။ အရက်သမားနတ်ပြည်မရောက်ဘူးလို့ ဘယ်သူပြောနိုင်လဲတဲ့။

“ဘိုလား” ဆိုတာ ကျွန်တော် စားနေကျ ကွမ်းယာဆိုင်ပိုင်ရှင်ရဲ့ အမည်ပါ။ လူမျိုးက ဟိန္ဒူလူမျိုး။ ကျွန်တော်နဲ့ အသက်မတိမ်းမယိမ်း။ သူ့မှာ မိန်းမနဲ့ ကလေးနှစ်ယောက်အပြင်၊ နောက်ထပ် ဗိုက်တစ်လုံးက နေ့စေ့လစေ့နဲ့ပါ။ အင်မတန်သဘောကောင်းပြီး ယဉ်ကျေးတဲ့သူ ဆိုင်မှာ အစက ကွမ်းကို စက္ကူနဲ့ ထည့်ထုပ်ပေးတယ်။ နောက်ပြီး ပြောသေးတယ်။ စက္ကူထုပ်နဲ့ဆို အောက်ပါတယ် ကိုဘိုရာ၊ ဘူးနဲ့ဆိုတော့ အဆင့်အတန်းရှိတာပေါ့တဲ့။ နောက်ပြီး ကွမ်းယာဘူးထဲကို ရှားနဲ့ထိုးကို အပေါ်က ထပ်ထည့်

ပေးလိုက်သေးတယ်။ အဲဒီအချိန်က သူ့ဆိုင်လေးက ဆန်ဆိုင်တန်းအပြင်ဘက်၊ ဈေးနံရံကိုမှီပြီး ဖွင့်ထားတယ်။ ကွမ်းယာဆိုင်ကျဉ်းပေမဲ့ ဆိုင်ထဲမှာ စုံလို့၊ ပရုတ်ဆီကအစ လူသုံးကုန်ပစ္စည်း အကုန်ရှိတယ်။ ဆိုင်အပြင်မှာလည်း မုန့်တွေချိတ်ထားလိုက်တာ၊ တန်းတွေမှာ ပြည့်ညွတ်နေတာပဲ။ နောက်ပြီး ဆိုင်ရဲ့တစ်ဖက်တစ်ချက်မှာ ဖိးကြမ်းငှက်ပျောသီးနဲ့ သီးမွှေးကို တစ်ဖက်တစ်ချက်ချိတ်လိုက် သေးတယ်။ လူ့သဘောကို ပြောပါတယ်။ ဈေးအတွင်းနဲ့ အပြင် ကျောချင်းကပ် “ဘိုလား” က ငှက်ပျောသီးတစ်လုံး ပြားငါးဆယ်ရောင်းတယ်။ ဈေးထဲမှာ တစ်ရာဖိုးသုံးလုံး၊ ဒါပေမဲ့ တစ်လုံး ပြားငါးဆယ်နဲ့ပဲ ဝယ်စားကြတယ်။ သည်သဘောဈေးကို ဘိုလား သိတယ်။ တခြားမုန့်ကိုစားရင် ဝချင်မှ ဝတာ။ မဝတောင် အာသာမပြောဘူး။ ငှက်ပျောသီးလေးတစ်လုံးဟာ လူတစ်ယောက် အတွက် အတော်အသင့် အာသာပြေတယ်။ ကျန်းမာရေးနဲ့လည်း ညီတယ်လေ။

“ဘိုလား” ဆိုင် ကွမ်းလာဝယ်တိုင်း သူ့ဆိုင်လေးရဲ့အပြင်အဆင်ကို ကျွန်တော် သိပ်သဘောကျတယ်။ ဆိုင်လေးက မြိုင်လို့၊ ရေဒီယိုကလည်း ကုလားသီချင်းသံလေးက မြူးမြူးကြွကြွနဲ့ စိတ်ကိုရွှင်လန်းစေတယ်။ အပြောအဆိုကိုကြည့်မလား။ ကွမ်းဝယ်လာသူတိုင်းကို “ဟုတ်ကဲ့ အစ်ကို၊ ဟုတ်ကဲ့ပါ” ဆိုတဲ့ သူ့အသုံးအနှုန်းလေးက ချစ်စရာလေးပါ။ “ဘာလိုသေးလဲ လိုတာရှိပြောနော်” တဲ့၊ တော်ရုံတန်ရုံ၊ ဗိုက်ဆံမပါ လိုကတော့ ရပါတယ်အင်ကို။ ယူသွားပါ။ ကြိုမှပေးပါတဲ့။ မပေးလည်း သူက

ကိုဘိုရုံကွမ်းယာဟာ သူ့နောက်ဆုံးယာသွားတဲ့ ကွမ်းယာလို့ပြောပြီး ငိုပါလေရော။ ကျွန်တော် ဘာပြောရမလဲ။ ကွမ်းဘူးလေးကိုကြည့်ပြီး ဆက်ဝါးရမလား၊ လွှင့်ပစ်ရမလား၊ စိတ်ထဲမှာ တင်းကျပ်နာကျင်ပြီး ကွမ်းဘူးလေးကိုယူကာ လမ်းကြားနံရံထဲကို ပစ်ပေါက်လိုက်မိခဲ့တယ်။

မှတ်မထားဘူး။ လာပေးလည်း ယူလိုက်တာပဲ။ သူ့လိုသဘောကောင်းပြီး ဆက်ဆံရေးကောင်းတဲ့လူနဲ့မှ ကျွန်တော် ကြုံခဲ့ရတယ်။ ခုချိန်ထိ သူ့အကြောင်း တွေးပြီး ရင်ထဲမှာ နာကျင်ခံစားခဲ့ရပါတယ်။

အဲဒီနေ့က မှတ်မှတ်ရရပါပဲလေ။ အမှတ်ရဆို ကျွန်တော့်ဘဝမှာ ကွမ်းယာဆိုင်လေးတွေမြင်တိုင်း “ဘိုလား” ကို သတိရမိတယ်။ ခုချိန်ထိ သူ့မိန်းမ ရောင်းတဲ့ ကွမ်းယာဆိုင်နားဖြတ်မသွားချင်ဘူး။ မလွဲသာလို့ဖြတ်မိရင် ကိုဘိုတို့ များ “ကိုဘိုလား” လည်း မရှိတော့ဆိုင်ကိုမလာတော့ဘူး။ ကွမ်းလည်း ဘယ်ဆိုင် သွား စားတာလဲတဲ့။ ကျွန်တော် မပြောတော့ပါဘူးလေ။ ပြောရင် သူ စိတ်မကောင်းဖြစ်နေမိမှာပါ။

“ဘိုလားရေ နောက်ဆုံး မင်းရဲ့ သမီးလေးတောင် အတော်ကြီးနေပြီကွ။ မင်းလည်း မင်းသမီးလေးကို မမြင်ဘူးသလို မင်းသမီးလေးလည်း သူ့အဖေကို မမြင်ဘူးလိုက်ရဘဲ လူ့ဘဝမှာ သူ့အဖေရဲ့ ပုံရိပ်ကို မှန်းဆကြည့်နေမယ်လို့ ထင်မိတယ်ကွာ။ အဲဒီနေ့က . . . အဲဒီနေ့က

စာအုပ်ကိစ္စအတွက် အရေးကြီးလို့ ‘ဘိုလား’ ဆိုင်သွားပြီး သူ့ပေးတဲ့ အိန္ဒိယဆေးဘူးအနီလေးကို ပေးပြီး “လောလောဆယ် ငါ့ကို တစ်ယာပေးကွာ၊ ပြန်လာမှ သည်ကွမ်းဘူးလေးယူမယ်” ပြောပြောဆိုဆို ကျွန်တော် ထွက်လာခဲ့တယ်။ အတော်လေးကြာ သွားတယ်။ စာအုပ်ကိစ္စပြီးလို့ ကွမ်းယူဖို့လာတဲ့အချိန်မှာ “ဘိုလား” မိန်းမက ကွမ်းယာဆိုင်သိမ်းလို့၊ ကျွန်တော့်လည်း မြင်ရော ငိုပါလေရော။ ကွမ်းဘူးလေး ပေးရင်း “ကိုဘို . . . ကိုဘိုလား ဆုံးပြီ” တဲ့။ ကျွန်တော့်ရင်တစ်ခုလုံး ငြောင်းဆန်သွားတယ်။ ဘယ်လိုဖြစ်တာလဲဟာ မဟုတ်သေးပါဘူး။ “ဟာကွာ”၊ ကျွန်တော် အလွန်ဆုံးကြာနှစ်နာရီပေါ့။ နှစ်နာရီအတွင်း အပြောင်းအလဲက မြန်လှချည်လား။ ဘယ်လိုဖြစ်တာလဲလို့မေးကြည့်တော့ “ကိုဘို” ရဲ့ ကွမ်းဘူးလေးကို နောက်ဆုံးယာပြီးတော့ ငါ ရေသွားချိုးလိုက်ဦးမယ်။ ကိုဘိုလာရင် သည်ကွမ်းဘူးလေးကို ပေးလိုက်လို့ ပြောကာ အိမ်ပြန်သွားတယ်။ ရေချိုးပြီး မူးတယ်မူးတယ်ပြောပြီး ဆုံးသွားတာတဲ့။ ကိုဘိုရဲ့ကွမ်းယာဟာ သူ့နောက်ဆုံးယာသွားတဲ့ ကွမ်း

ယာလို့ ပြောပြီး ငိုပါလေရော။ ကျွန်တော်ဘာပြောရမလဲ။ ကွမ်းဘူးလေးကို ကြည့်ပြီး ဆက်ဝါးရမလား၊ လွှင့်ပစ်ရမှာလား။ စိတ်ထဲမှာ တင်းကျပ်နာကျင်ပြီး ကွမ်းဘူးလေးကိုယူကာ လမ်းကြားနံရံထဲကို ပစ်ပေါက်လိုက်မိခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်ကွမ်းကို ဘာနဲ့မှမဖြတ်ပါ။ စိတ်ဟာ ဆန်းကြယ်လှပီလားလို့ ပြောခဲ့ပြီကော။ ဝမ်းနည်းလို့ မျက်ရည်ကျတာ မဆန်းပေမဲ့ ဝမ်းသာလို့ကျတော့ ဘာဖြစ်လို့မျက်ရည်ကျရတာလဲ။ သည်သဘောလေးကို သဘောပေါက်မိရင် ကျွန်တော် ကွမ်းပြတ်ရခြင်း၊ ကွမ်းမစားရခြင်းကို “ဘိုလား” ရဲ့မိန်းမကို ရှင်းမပြချင်တော့ပါ။ ဘယ်ဆိုင်မှ ကွမ်းမစားပါဘူး။ “ဒီဒီး” ကွမ်းယာဆိုင်လေးတွေမြင်တိုင်း “ဘိုလား” ကို သတိရလို့၊ အထူးသဖြင့် ကျန်ရစ်ခဲ့တဲ့ “ဒီဒီး” တို့မိသားစုကို မြင်တိုင်း . . .

မိတ္တူဆိုင်ကအထွက်၊ နောက်တစ်ခေါက် မိတ္တူဆိုင်ကို ပြန်လာရပါဦးမည်။ သည်တစ်ခါ မိတ္တူ လာကူးမှာက “ဘိုလား” ရဲ့ အကြောင်းရယ်ပါ။

● မောင်သစ်ထွန်း (ပြင်ဦးလွင်)

ငရုညတည်တံ့သော အစားထိုးအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်း

ရှာဖွေတင်ပြသူ - ဆိုင်မွန်

ထိုင်းနိုင်ငံအခြေစိုက် Mae Fah Luang ဖောင်ဒေးရှင်းက မြန်မာနိုင်ငံ ရဲ့အပူပိုင်းဒေသ ခြောက်သွေ့သော ဧရိယာများပေါ်မှာ နေထိုင်ကြတဲ့ ဒေသခံများအတွက် စီမံကိန်းတစ်ရပ် လာရောက်လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါတယ်။ ဖောင်ဒေးရှင်းနဲ့ နိုင်ငံတော်

တို့ ၂၀၁၀ ပြည့်နှစ် အောက်တိုဘာ ၂၉ ရက်နေ့က နေပြည်တော်မှာ LBVD နဲ့ MFLF နားလည်မှုစာချွန် လွှာ လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ကြပြီး ပရောဂျက်ကို အသက်သွင်းလုပ်ကိုင်ကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။ Mae Fah Luang Foundation

Under Royal Patronage မှ စီမံခန့်ခွဲမှုအရာရှိ ဒေါ်ဇင်မီလင်းနှင့် တွေ့ဆုံ ခဲ့ရပြီး မကွေးတိုင်းဒေသကြီး ရေနံချောင်းမြို့နယ် စီမံကိန်း ဧရိယာ တွင် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်မှုများကို ဖော်ပြခြင်းဖြစ် ပါတယ်။

စီမံကိန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်

- ၁။ ပြည်သူလူထု၏ လူမှုမှု့အဝတ်တို့ စောက်မြင့်စားလာစေရန်
- ၂။ အိမ်ထောင်စုအလိုက် အသုံးစရိတ် လျော့နည်းလာစေရန်
- ၃။ ဝင်ငွေရှိရှိ ရရှိစေပြီး တိုက်ရိုက်ငွေကြောနှင့် ဥစ္စာပစ္စည်းစုဆောင်းမှု ဖြစ်ထွန်းလာစေရန်

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်သားများအား သင်တန်းများပြုလုပ်ပေးခြင်း

အရေအရင်းအမြစ် ဖွံ့ဖြိုးရေး

တန်ဖိုးမြှင့်တင်ရေး လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်း

မြွေဆိပ်ခြေစေး ဘက်စနစ်

ပြည်တွက်အစာ ဖွံ့ဖြိုးရေးကဏ္ဍ

အစားထိုးစွမ်းအင် ဖွံ့ဖြိုးရေး

ဆိတ်မွေးဖက် ဘက်စနစ်

ပြည်သူလူထု၏ ယုံကြည်ကိုးစားမှုရရှိစေရေး
လျှင်မြန်စွာ ထိရောက်စေနိုင်သည့် ဆောင်ရွက်ချက်များ

- ✓ မြေဆီပ်ဖြေဆေး ဘဏ်စနစ်
- ✓ ရေအရင်းအမြစ်ဖွံ့ဖြိုးရေး
- ✓ ပေါင်ပုပ်လက်ပုပ်ရောဂါ ကာကွယ်ဆေးတိုးပေးခြင်း

ပြည်သူလူထု၏ လူနေဝတ်ဆင်ခြင်ဆေးလောက
မြေဆီပ်ဖြေဆေးဘဏ်စနစ်- အသက်ပေါင်းများစွားကို ကယ်တင်ပေးနိုင်ခြင်း

မြေဆီပ်ဖြေဆေးဘဏ်စနစ်ထုထောင်ရန်အတွက်စီမံကိန်းအနေဖြင့် ရေနံချောင်းဆေးရုံသို့ အဆီပ်ဖြေဆေးဘူး ဥရဘူး လှူဒါန်းခဲ့ပါသည်။ ကျေးရွာအုပ်စု ၆ခုရှိ ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဆေးပေးခန်း ၆ခုသို့ ဆိုလာဓာတ်အားသုံး ရေခဲသေတ္တာတစ်စုံနှင့် အဆီပ်ဖြေဆေးဘူး ၁၅ ဘူးစီပေးလှူ ခဲ့ပါသည်။ ကျေးရွာစေတနာ့ဝန်ထမ်းများကိုစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ သင်တန်းများကို လေ့ကျင့်ပေးခဲ့ပြီး ၎င်းတို့တို့ထံတိုင် ဘဏ်စနစ်ကို တိုးချဲ့သွားစေရန်ဖြစ်သည်။

ယနေ့ ထိုမြေဆီပ်ဖြေဆေးဘဏ်သည် အသက်ပေါင်း ၆၆ ဦးကို ကယ်တင်ခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

ပြည်သူလူထု၏ လူနေမှုဘဝ တိုးတက်မြှင့်မားရေး ရေအရင်းအမြစ်ဖွံ့ဖြိုးရေး

ဆည် (၄)ခု တည်ဆောက်ပေးခဲ့ပြီး၊ (၁၂)ခု ပြန်လည်ပြင်ဆင်ပေးခဲ့ရာ လူ ၅,၅၀၃ ဦးနှင့် တိရစ္ဆာန် ၁၀,၉၅၈ ကောင်တို့ အတွက် တစ်နှစ်ပတ်လုံး ရေဖူလုံစွာ ရရှိစေသည်။

လက်နှိပ်ရေတုံကင်း၊ စက်ရေတွင်းနှင့် ဆိုလာပါဝါ

လက်နှိပ်ရေတုံကင်း၊ စက်ရေတွင်းနှင့်ဆိုလာပါဝါ ရေတွင်းစသည့်နည်းစနစ်များဖြင့် တပ်ဆင်ပြီး ရေရရှိရေးအတွက် ဆောင်ရွက်မှုများကြောင့် တစ်ရက်လျှင် ရေရဆောင်းမှု အတွက် ကြာချိန် ၇၀ မိနစ်အား ၃၃ မိနစ်အထိ လျော့နည်းစေခဲ့ ပါသည်။

အိမ်အသုံးစာရိတ်လျော့နည်းကျဆင်းစေရန် အစားထိုးစွမ်းအင်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု

ဖိလ်လောင်စာ

ကျေးရွာ ၆ ရွာတွင် ၆ ခု ဆောင်ရွက်
ထားရှိသည်။

နေရောင်ခြည်စွမ်းအင်သုံး

မိတ်အားဖြည့်ခြင်း

LED မီးလုံးနှင့်မီးစလောင်း

တပ်ဆင်နည်း သင်တန်းများ

ကုန်အိုင်ကျေးရွာ ၂၇ရက် ဒီဇင်ဘာ ၂၀၁၂

အိမ်အသုံးစာရိတ်လျော့နည်းကျဆင်းစေရန် မျိုးစေ့ဘက်

အတိုးငွေပမာဏအနည်းငယ်ဖြင့် ချေးယူနိုင်သည့် တောင်သူများအတွက် မျိုးစေ့ဘက်များကို စတင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် စီမံကိန်းမှ ကျပ် ၃၅,၈၃၅,၀၀၀ အား အထောက်အပံ့ပေးခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၂ ခုနှစ်မှစ၍ ကျေးရွာ ၁၆ ရွာမှ တောင်သူ ၆၈၅ ဦးအား စတင်ထုတ်ချေးပေးခဲ့ပြီး၊ ၎င်းတို့ပြန်လည် ဆပ်ထားသော အတိုးငွေများ အပါအဝင် ယခုအချိန်တွင် တောင်သူဦးရေ ၉၇၃ ဦးအထိ ထပ်မံထုတ်ချေးပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ မျိုးစေ့ဘက်သည် လက်ရှိတွင် ကျေးရွာကော်မတီ၏ စီမံခန့်ခွဲမှုဖြင့် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပြီး၊ ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ကျေးရွာ ၁၃ ရွာထပ်မံတိုးချဲ့ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့ပြီး ၎င်း ၁၃ ရွာ တွင် တောင်သူဦးရေ ၄၄၀ ဦးကို ထပ်မံထုတ်ချေးပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။

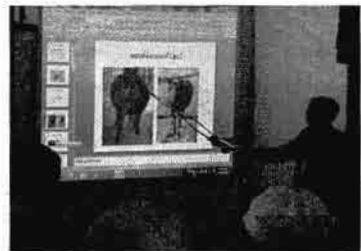

ဝင်ငွေနှင့် ပစ္စည်းဥစ္စာ တိုးပွားလာစေရန်
မွေးမြူရေးဆိုင်ရာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု

- ✓ မွေးမြူရေးနှင့်ကုသမှုဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်သားများအား သင်တန်းပေးခြင်း
- ✓ တိရစ္ဆာန်ဆေးဝါးရုံပုံငွေ
- ✓ ဆိတ်မွေးဖက်စနစ်
- ✓ ဖြည့်စွက်အစာ ဖွံ့ဖြိုးရေး

* မကွေးတိုင်းဒေသအတွင်း မွေးမြူရေးဆိုင်ရာ အချက်အချာကျသော
နေရာတစ်ခုဖြစ်လာစေရန် *

မွေးမြူရေးနှင့် ကုသရေးဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်သားများအား သင်တန်းပေးခြင်း

သင်တန်းအား "လေ့ကျင့်ရင်းဆောင်ရွက်" စနစ်ဖြင့်ပို့ချပေးပြီး၊ ပြုစုရာမှ စေတနာ့ဝန်ထမ်း ဥပဒီးအား
၎င်းတို့ရွာများရှိ မွေးမြူရေးကဏ္ဍတွင် ကျန်းမာရေးအပေါ် စိတ်ချယုံကြည်မှု ရရှိစေပြီးဖြစ်သည်။

တိရစ္ဆာန်ဆေးကုသမှုအစီအစဉ်

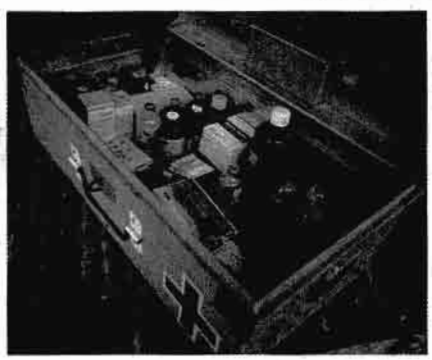

၂၀၁၁ - ၂၀၁၅					
တိရစ္ဆာန်အမျိုးအစား	နွား	ဆိတ်	သိုး	ဝက်	စုစုပေါင်း
ဆေးကုသမှု (case)	၇,၀၃၂	၁၀,၈၇၈	၇၈၇	၂,၄၃၈	၂၀,၁၃၅
ကာကွယ်ဆေး (case)	၃၅,၅၄၀	၃၀,၉၇၄	-	၅၀၈	၆၇,၀၂၂

တိရစ္ဆာန်ဆေးဝါးရံပုံငွေ

စီမံကိန်းမှ ၂၀၁၁ ခုနှစ် မှ ၂၀၁၂ ခုနှစ်အတွင်း ကျေးရွာ တစ်ခုချင်းအလိုက် ဆေးကုသမှုဘဏ်များဖွင့်လှစ်၍ အရည်အသွေးကောင်းမွန်သော တိရစ္ဆာန်ကုသ ဆေးဝါးများအား ထောက်ပံ့ပေးခဲ့သည်။ မွေး/ကုဆိုင်ရာ လုပ်အားပေးများနှင့် စာရင်းကိုင်များမှ စီမံခန့်ခွဲထိန်းသိမ်း ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပြီး၊ ကနဦးမတည်ငွေ ၂,၈၀၇,၈၈၀ ကျပ်မှ ယနေ့ အထိတန်ဖိုး ၇,၅၃၆,၁၉၅ ကျပ် အထိ တိုးတက်ခဲ့ပါသည်။

ဆိတ်မွေးဖက်

ငွေကြေးနှင့် ဥစ္စာပစ္စည်းများ ပိုမိုဖြစ်ထွန်းလာစေရန် စီမံကိန်းအနေဖြင့်အဆင်းရဲဆိုးအိမ်ထောင်စုများကို ဆိတ်မွေးဖက်များပေး၍ ပံ့ပိုးပေးခဲ့ပါသည်။

- ၂၀၁၁ ခုနှစ်အတွင်း ကျေးရွာ ၁၆ ရွာမှ အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူ အိမ်ထောင်စု ၁၉၀ အတွက် ဆိတ်ကောင်ရေ ၂၀၉၀ ကောင်
- ၂၀၁၄ ခုနှစ်အတွင်း တိုးချဲ့ကျေးရွာ ၁၃ ရွာတွင် အိမ်ထောင်စု ၇၀ အတွက် ဆိတ်ကောင်ရေ ၇၇၀ ကောင်

မိသားစုတစ်စုလျှင် ဆိတ်ထီး (၁)ကောင် ဆိတ်မ (၁၀)ကောင် လက်ခံရယူ၍ ငှားအရေအတွက်အတိုင်း ဆိတ်မွေးဖက်ဘက်စနစ်သို့ ပြန်လည်ပေးဆပ်ပြီးလျှင် ထိုသို့ ဆိတ်မွေးဖက်လက်ဆင့်ကမ်းရယူပြီး အကျိုးခံစားခွင့်ရခြင်းဖြင့် လူနေမှု အဆင့်အတန်းတိုးတက်သော မိသားစုများစွာဖြစ်လာခြင်း

COMMENTS ON LAND SIDE DAM OF CHIN STATE

(As described in Myanma Alin Newspaper of 7th October, 2015)

U Ohn Myint (Water Resources Engineer)

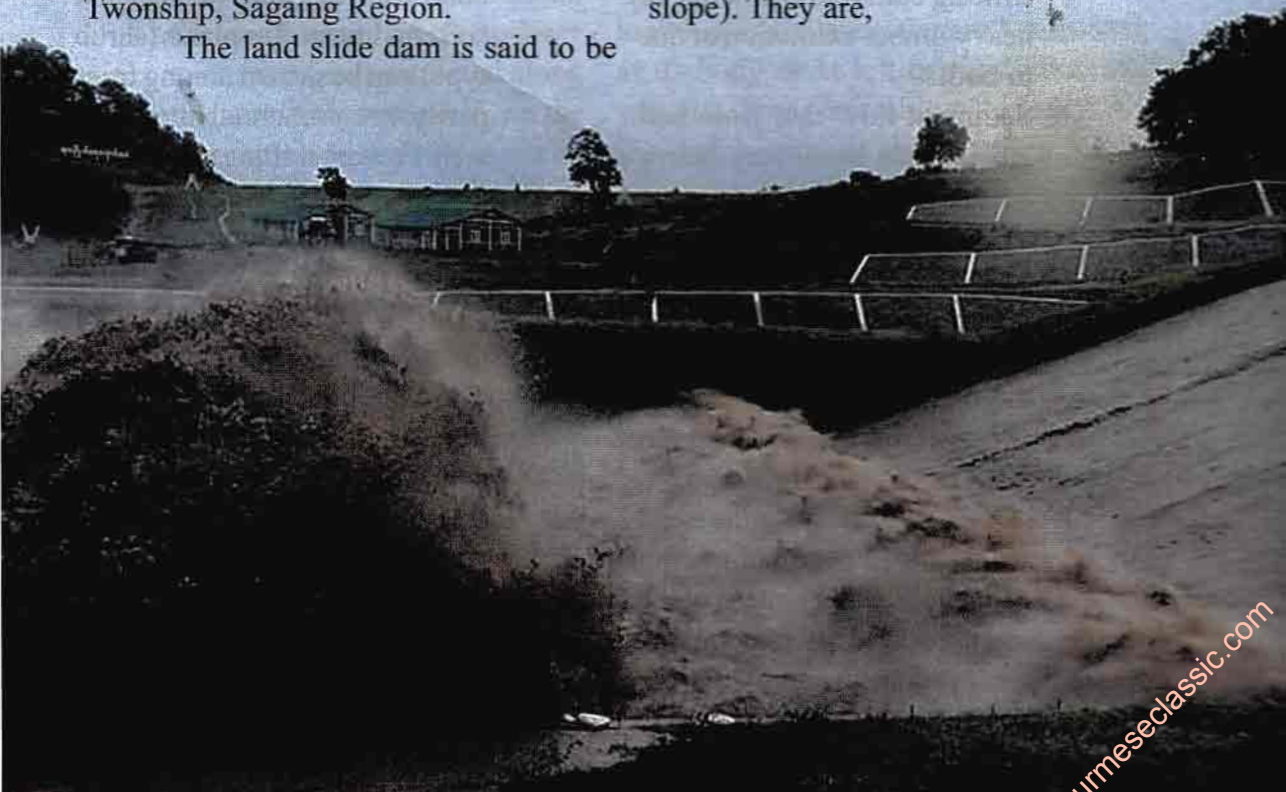
1. Introduction

According to the newspaper the land slide dam (natural pile up of slided soil and rock fragments across a mountainous stream thus forming a lake) is located in Tong Zan Township, Chin State on upper reaches of "Htwi-lon Chaung" a tributary of Nayyinzayar River which is being harnessed by Yarzagyo Dam in Kalay Twonship, Sagaing Region.

The land slide dam is said to be

about 32 miles (52 km) north-west of Yarzagyo Dam. If some more technical informations can be obtained it would be much better in the assessment of the phenomena. (Pl. see the newspaper extract copy and copy Myanmar Survey Department partial map of Chin State.)

There are several reasons for causing a major land slide (i.e slide of a mountain slope). They are,

2. Causes of Land Slides

1. Usually heavy incessant rains, (rainfalls) of several days duration and thus wash out phenomena.
2. Steep mountain slopes.
3. Prevalence of loosed non-cohesive soil mixed with rock floats and rock fragments (talus).
4. Geologically weak zone (local fault zone or shear zone or heavily jointed place) prevails in the area (to confirm.)
5. Thin or depleted forest cover (foliage cover) so that water holding capacity and root gripping capacity of soil is very much reduced, may be due to shifting cultivation practice or heavy timber extraction or due to both.
6. Sediment flow rate from soil erosion has been very heavy so that soil and debris were swept down and deposited and formed a landslide dam across the stream posing with tendency to burst open by breaching of the dam and this is the main concern for the downstream areas of the landslide dam.

It is to be noted that, with the trend of the present Climate Change, influencing significantly on the weather pattern of the country, the same kind of phenomena could happen again in the same region. In that case, it can as well be, more drastic.

The mitigation and preventive

measures with follow-up prompt actions, should be considered and done with. This is in addition to solving the present problem of land slide dam by several ways which will be described in the follow-up sections by the author.

3. Mitigation and Preventive Measures (for preventing Land Slides)

- Remove the loosed materials (of both organic and inorganic components of the slided area(s)).
- Can be done manually by using spades, shovels, hoes, rakers etc. Do not cut down trees, shrubs, bushes, kaings etc. Replant trees and shrubs of massive root zones. Such replantation should be in conformity with the weather and soil conditions. Tea plants (shrub type) can be grown among trees partly on commercial interest as well. Prevent shifting cultivation.
- Manully build i.e. construct series of field bunds on the slided slope(s) of the mountain, after removal of loose materials of the slided face(s).
- The field bunds about 3 to 4 ft high are composed of locally available rock pieces and rock fragments and soils. The bunds will have shallow cutoffs, each about 2 ft deep and filled back with the same materials used in bund construction. No organic matters must be used as construction materials. (Pl. see the attached

drawing).

- The bunds will be permeable and are of overflow type and better check the downstream (of the bunds) and fill back the water scoured places (if any) by rock dumpings etc.
- The idea for provision of such series of low head bunds is to catch and trap the slope wash materials and debris so as not to let the materials get into the chaung (stream).
- The space in between the two bunds (marked as "D" in the attached sketch drawing) must be grown with trees and shrubs.
- As an additional measure, a low head (may be) with 4 ft height, CR or uncoursed rubble masonry wall must be constructed along the foot of the mountain, on the river side and the wall must be furnished with weep holes in staggered positions.
- The above described low cost technique can be applied in controlling the slope washing phenomena and public participation, if available, is better in expediting the job of clearing the site, in construction of low head bunds and in planting trees and shrubs etc. No dumping of any material into the chaung is allowed.
- Covering by wire mesh, well anchored into the ground, over seriously dislodged rocky areas

can be considered and incorporated in the job.

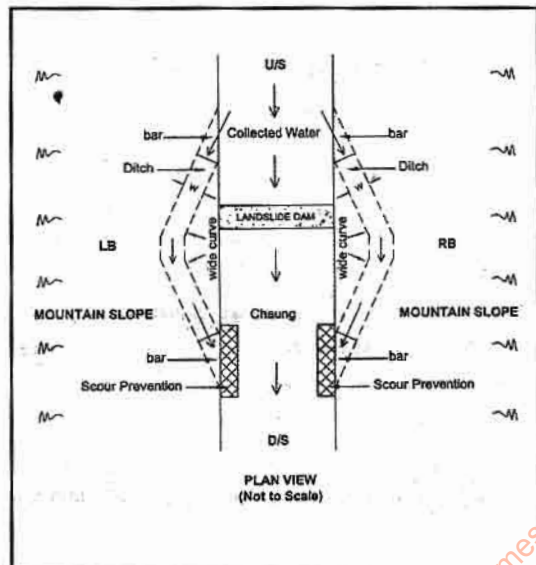
- Several versions for tackling the problem on hand of landslide dam are described below by the author and for implementation, the most appropriate one in terms of cost and benefit(s) to the locality is to be chosen.

Before describing the versions, the author would like to mention that, since no technical and demographic are available, it is very difficult to recommend a particular version as the most feasible one.

4. Versions

Version - 1

In this version, it is simply to breach open the landslide dam, somewhere at its body or at left or right abutment which is more preferable technically. See the sketch drawing shown below.

Procedures

- Dig either left or right drainage ditch or on both sites. The ditch must have enough width "w", enough depth "d" which is not necessary to dig down to chaung bed level but 1 1/2 ft to 2 ft higher. The ditch side slopes must have certain inclination and not vertical cut. Carry away the excavated spoils from the ditch and dump not too near the chaung course. The spoils can be used in constructin of low head bunds on the mountain slopes.
- There should be area called "bar" left without digging at the entrance to the ditch on compulsory basis and at exit of the ditch on optional basis. (See the above drawing.)
- Complete the ditch excavation in between upstream and dwonstream bars. Scour prevention (may be by rock dumpings) at chaung bed at exit of the ditch could be necessary. (Pl. see the above drawing.)
- After this job, open the bar(s) to the full section of the ditch and let the collected reservoir water flows out along the ditch (or L and R ditches.)
- When the reservoir water is thus drained out to a low level, start removing the landslide dam and removal should be upto the whole

chaung section and down to chaung bed.

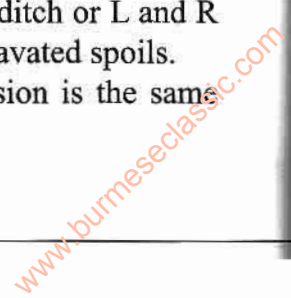
- Note that the bed slope of the ditch should have a mild longitudinal slope (with nonscouring and nonsilting slope).

Also note that reduction of the collected resevoir water by such a cut side drainage ditch or by both L and R ditches will have a steady flow-out phenomena wihtout sudden impact of flood on downstream areas.

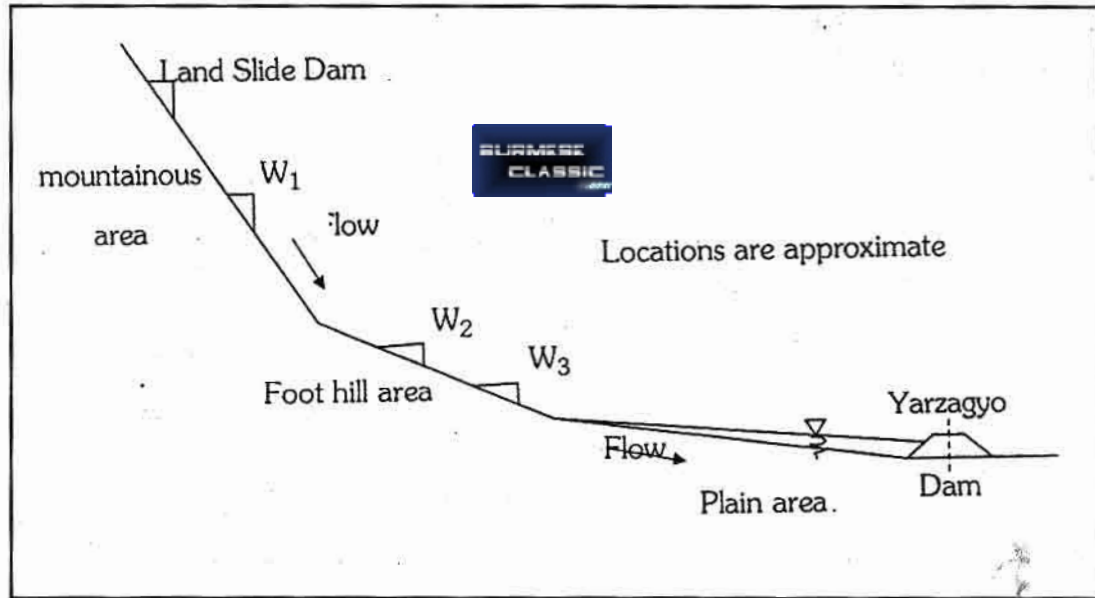
- But along with such released water, slits and graded sediments will flow out also and deposition will take place all along the downstream areas including the recipient Yazzagyo Dam, a fact to be controlled at upstream of the dam.
- After draining the water, seal-of the excavated ditch or L and R ditches by excavated spoils.

Version - 2 This version is the same

as version-1, except sediment control weir(s) are to be constructed at downstream of the land slide dam and at upstream of Yarzagyo Dam. (Pl. see the sketch drawing below.)

Note :

W_1, W_2, W_3 - Overflow weir with permeable foundation or impervious foundation block (weirs in cascade)

The weirs, with suitable heights are overflow type and are mainly for trapping the sediments! It should be with heights of $W_1 > W_2 > W_3$.

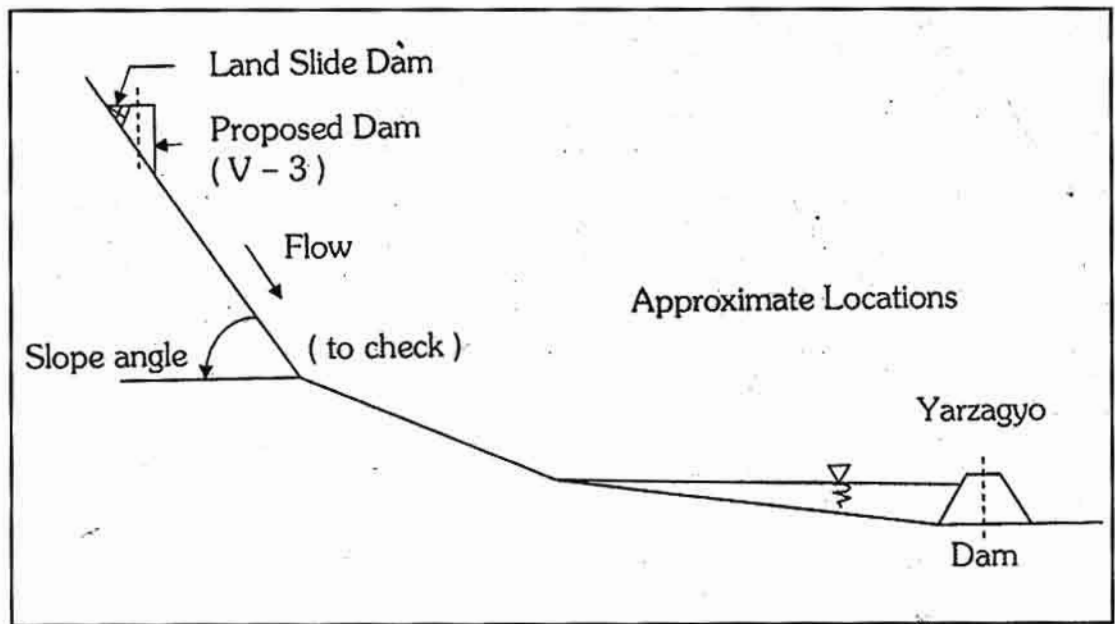
Version - 3

If feasible, this version will be the most advantageous one to the locality and is better than the first two versions. Feasibility study includes hydrology, topography, geology, geomorphology, hydrogeology, socio-economy and environment.

The version, if feasible, is to construct an earthen dam of 70 ft or so to be sited at downstream of the landslide dam with maximization in water storage so that the high water head will be advantageously used in mini or micro hydropower production, the facilities of which should be installed at the dam. The electricity thus produced should be used exclusively for the locality including pump lift irrigation for cultivation of crops on mountain slopes. The implementation cost will also be the highest among the three versions. All kinds of sediments will be trapped in the reservoir of the dam and the dam will, as well be, a regulating dam for the downstream Yarzagyo Dam.

(Pl. see the figure below).

Sketch Diagram of Longitudinal Profile of Dams (Not Scale)

In this version, the landslide dam, needs to be strengthened and used as a temporary coffer dam from which construction water can be drawn for construction of the proposed dam. The coffer dam can be incorporated, as it is, in the reservoir of the main dam. All jobs should be finished in one year or so.

5. Conclusion

In management of the problem of the landslide dam, the author has expressed

the two portions of work to be done on compulsory basis.

The first part is the soil and land conservation measures of the slided area(s), which can jointly be done by local people as well.

The second portion, with three versions, while no.3 is the most recommendable, is to be carried out immediately by the Government, may be by ID, MOAI, by machine intensive method.

●
U Ohn Myint
Water Resources Engineer

ပန်းတစ်ပွင့်လိုလှပါစေ

သေသူတွေလည်း သေကြပြီ
အဘိုးအဘွားတွေရဲ့ အရိုးတွေလည်းထွက်ပြီ

အိဒီနုက
တလိတ်လိတ်ထိုးတက်သွားတဲ့
ကောင်းကင်မည်းမည်းကြီးလည်း ပြိုကျသွားပြီ

ပြီးသွားတဲ့ ကမ္ဘာတစ်ခုက
မပြီးဆုံးသေးတဲ့ ကမ္ဘာတစ်ခုအတွက်
သမိုင်းအမွေအဖြစ်
လက်ထပ်ကမ်းခဲ့ပြီ

မျက်ရည်ဖြစ်တွေ ချောင်းစီးပြီးပြီ
သံဝေဂတွေရခဲ့ပြီ
ဆုတောင်းသံတွေညံ့ခဲ့ပြီ
ငရဲလိုလည်း ဝှက်ခဲ့ပြီ
အိမ်မက်ဆိုးတွေ မက်ခဲ့ပြီ
ငြိမ်းချမ်းရေးပန်းတွေ ပွင့်ခဲ့ပြီ

တရားလည်း ရပြီးပြီ
ဘုရားလည်း တပြီးပြီ

အသင်တို့ရှိရိုးစား
ကမ္ဘာက လွမ်းယူရတဲ့
လွမ်းမောစရာကမ္ဘာအဖြစ်နဲ့
ဘယ်လိုမှ သတ်လို့မသေမယ့် အောက်ဓမ္မဿ်ရာများ
ငါတို့ရခဲ့တယ်
ငါတို့ ထိုက်ထိုက်တန်တန် ရရှိခဲ့ပါတယ်
တိရှိရိုးစား။ ။ ။

တစ်ဦးလ